

﴿جميع حقوق الطبع محفوظة﴾

الكتاب: الخزائن المدفونة یعنی پتی خزانى
 المؤلف: العالم التیبل علامه عبد الوکیل صاحب حفظه الله تعالى
 الكاتب: المتعلم یاسر عرفات توحیدی
 الطبعة: الأولى ، ۱۴۴۳ هـ - ۲۰۲۱ م

ناشر

مدرسه دار القرآن لاشاعة التوحيد والسنة
 مینی چوک سعید آباد کوتہا (صوابی)

عظیم الشان خوشخبری

★ اب مکتبہ اشاعت آپ کے جیب میں ★

دنیا میں کسی بھی جگہ علماء جماعت اشاعت التوحید والسنتہ کے تمام تصانیف
Play Store اور Website سے بالکل فری انسٹال / ڈاؤن لوڈ کریں۔

انسٹال / ڈاؤن لوڈ کرنے کا طریقہ

Play Store سے " مکتبۃ الاشاعت " انسٹال کرنے کے بعد ایپ میں مطلوبہ کتاب ڈاؤن لوڈ کریں
نیز اپنی کتاب کو Play Store / Website پر مفت شائع کرنے کے لیے بھی رابطہ کریں۔

نوٹ

ویب سائٹ پر جماعت اشاعت التوحید والسنتہ کے تمام تصانیف مثلاً تفاسیر، فتاویٰ جات، شروح، سوانح حیات،
نوٹس، درس نظامی کے کتب وغیرہ دستیاب ہیں آپ وقتاً بوقتاً Play Store اور website پر چیک کیا کریں مزید
معلومات کے لیے دیے گئے واٹس ایپ نمبر پر رابطہ کریں۔ وہاں آپ کو آسانی کے لئے مطلوبہ کتاب کا link دیا
جائے گا اور آپ کو بہترین رہنمائی دی جائے گی جس سے آپ کو مطلوبہ کتاب آسانی سے ملے گا۔ پلے سٹور پر ترجمہ
و تفسیر یا سورتوں کے نوعیت والے تصانیف دستیاب ہوں ہیں کیونکہ ایک PDF میں اس کا مطالعہ مشکل ہوتا ہے
تو ہم نے آسانی کے لیے ہر ایک پارے کے لیے الگ الگ بٹن بنایا ہے تاکہ قارئین کے لیے پڑھنے میں آسانی
ہو باقی تمام نوعیت کے تصانیف مندرجہ ذیل ویب سائٹ پر دستیاب ہوں گے۔ جو Goggle پر مزکورہ ویب
سائٹ میں سرچ کرنے سے یا ہمارے مندرجہ بالا app " مکتبۃ الاشاعت " کو پلے سٹور سے انسٹال کرنے کے بعد
ایپ میں سرچ کرنے سے ملیں گے۔ آسانی کے لیے ویب سائٹ پر links ملاحظہ کیجئے۔ جزاکم اللہ

WhatsApp:0320-1914145

ویب سائٹ maktabatulishaat.com (مکتبۃ الاشاعت ڈاٹ کام)

(افتتاحیہ کلمات)

(اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِي لِجَلَالِ وَجْهِكَ وَلِعَظِيمِ سُلْطَانِكَ)

والصلاة والسلام على من بُعثَ لِرَفْعِ الْهُمُومِ الْعُمُومِ بِالِدَّعْوَةِ اِلَى تَوْحِيدِ ذَاتِكَ وَصِفَاتِكَ *
اللّٰهُمَّ انتَ اللهُ لِاِلهٍ غَيْرِكَ وانتَ الْمُدَبِّرُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَا خَيْرَ اِلَّا خَيْرُكَ .
أما بعد !

د جمعې مبارکې ورځ ده ؛ الحمدلله . د سحر لس مینته او لس بجې دی ؛ ۲۱
مارچ ۲۰۱۴ تاریخ دي .

يو څو دقيقې او منتونه وړاندې د خوگ رور شیر نبي فرزند ارجمند اسماعيل طالب
العلم راغلي ، او مانه ئې ځما په لاس ليکلې شوې قرآن د هغې نه د فوتوسټيټ کولو
په نيت نسخه اوغوخته . ما ورته هغه ورکړه ، او څه مختصر او لنډې خبرې اوشوې د
وخت د برکت باره کښ .

نو کور ته را دننه کيدو سره مې ډائري راواغسته ، او خپله کتب خانه قلم
په لاس په غمژن زړه ځما په ژبه دا وړد جاري شو :

« اللّٰهُمَّ الهمني رشدی واعذني من شر نفسي »

ترجمه:- اي ځما الله ! ماته ځما د کاميابي خبره ځما زړه کښ واچوې او
ما بچ کړې ما د شر د خپل ځان نه .

او د دی دُعا کولو نه روستو مې ، د گُتب خاني کتابونو ته کتل ، ژبه مې خاموش ، او
چپ شوه ، خو زړه مې جړل ، بدن پږمړده ، او زړه مفکر شو ، او راخوټکيده ، او
سترگي ډکيدې ،

د بدن طاقتونه د گلۍ وهلې مرغۍ پشان کړيدل ، ليکن د الوتو طاقت ئې نه وو .
ځما نه گير چاپيره پټې ، او گونگۍ ، خزاني پرتې وې ؛ چې په لسان حال ئې راته
ووئيل ؛ هغه بې سترگو معشوقې پرتې وې ، چې پټ پټ ئې راته په مړاوی نظر کتل ؛

ہغہ دیوی د محبت پہ پرقیدو ، او مرہ کیدو وی ، چہ تیل د محبت ئی تر اوسہ بلیدل

د الماری پہ طاق ، او خزانه ، کنب علامہ طبری رحمہ اللہ ماتہ گوری ، او د
تولی دنیا د تاریخ غر پہ سر ولاړ دې ؛ چہ شوک دې ، چہ حمانہ دا پنډ ، او غر ،
پہ سر کړی ؟

ورسره دویمہ خانہ کنب علامہ ذہبی رحمہ اللہ د خپل شاہکار قلم پہ نوکہ د
سلفو ، او خلفو ، سیر راجع کول ، او د امت عالمانو ته ئی حوالہ کول ؛
پہ گاوند او پلہ ورسره علامہ ابن حجر العسقلانی رحمہ اللہ د خپل بی نظیر
تصنیف - فتح الباری - ملغلرې ، او جواهرات ، جمع کړی ؛ او لاس پہ توبنہ ولاړ دې
؛ دا د چا توبنہ دان کنب خوندي کړی ؛ او شوک به دی ته د خپل سینې پہ طاقونو
کنب حائی ورکړی ؟

ورسره پیوسته علامہ ابن کثیر رحمہ اللہ د البدایہ والنہایہ پہ نامہ لویہ عظیمہ
تحفہ پہ لاس نیولی ولاړ وو ؛ چہ شوک قدرمند به وی ، چہ زہ ورته د خپل پیروزو
جولئ ورتشې کړم ؟

بل طرفته علامہ مظہری ، علامہ ماوردی ، علامہ نووی او قرطبی رحمہم اللہ
راتہ پت پت او خاموش نظر سرہ گوری .

چہ د امت د مشرانو او عالمانو دا دنیا خومرہ قدر کوی ، او آیا شوک دا
ملغلرې او جواهرات د بلورو او شنولو پہ نرخ اخی اوکنہ ؟ لیکن افسوس صد
افسوس ! چہ اوگی د دنیا د نعمتونو او ملغلرو او د سرو زرو د جامونو نہ یوہ نورئ
خوخہ گنرې ، او بی قدرو ته یوہ دانہ د دانې د ملغلرې نہ بہتر وی .

« واقعہ دیو بانگی »

یو بانگی پہ یو ډیران یا نالی کنب لتي خپي وهلي ، د رزق په طلب کنب لگيا دې ، نو دی لتو خپو وهلو سره د دانې په ځايي ده ته هغه خاوره ، او ډیران ، کنب لال بدخشان ، یا یوه قیمتي ملغلره ، ملاو شوه .

دی بانگی چې ورته اوکتل ؛ نو وي پيژندله ، دې لال ، او ملغلری ، ته په زبان حال وائی : چې ماته خه پته ده چې ډیره قیمتي ئې ، او بې حده وزنی ئې ، خو ارمان دا دې : کچرې ماته ستا په ځايي د غنمو یوه دانه ملاو شوې وي نو ډیره به خه وه ؛ درز شو چې لته ئې ورکړه ، هلته ئې اووښته .

ځکه د بانگی نه به لال څوک واخلی ؛ او یا به بانگی دا لال په کوم صراف ، او تاجر ، باندې خرڅوی ؛ نو که لال ډیر قیمتي دې ، خو بانگی ته ترینه یوه د غنمو دانه زیاته خوځه ده .

دی وجې نه ووئيلي کيږي چې :

، قدر زر زرگر شناصد ، قدر جوهر جوهری ،

غرض دا چې بې شکه دا د علماؤ کتابونه ، او لاس په تحفه ولاړ ډک جامونه ، دا لوئي پتې خزاني دي ؛ خو افسوس دا دې ، چې مونږ ته د خزانو نه آنې خوځي دي .

د علماؤ سوچونه تصنیفونه بیش قیمتته لالونه دي ، لیکن افسوس دا دې ، چې مونږ ته د لالونو نه دانې خوځي دي ، او د اسلام مقالات خو پتې خزاني دي . لیکن خلقو راستیوته قسما قسم بهانې دي .

نو بهر حال هغه علماؤ خزاني جمع کړي دي ؛ نو په مونږه صرف دا پتې خزاني ښکاره کول دي .

نوره نظریه د هرچا خپله ده ، او فیصله د هرچا خپله ده ،

چې څوک :

خزاني غوره کوی ... او که څوک دانې

شوڪ به د ملغرو دانې غوره كوی ... شوڪ به آنې او بهانې غوره كوی

«(پتہ خزانہ)»

- (۱) د مسلمان هر حالت ، پتہ خزانہ ده ؛
- (۲) صبر كول په مصيبت ، دا يوه لويه خزانہ ده ؛
- (۳) شكر ويستل په نعمت ، دا يوه لويه خزانہ ده ؛
- (۴) په اندامونو عبادت ، دا يوه لويه خزانہ ده ؛
- (۵) په ژبه ذكر ، او عبادت ، دا يو پتہ خزانہ ده ؛
- (۶) د يو مومن سره امداد ، او معاونت ، دا يوه لويه خزانہ ده ؛
- (۷) د خپل رور مسلمان سره په روڼر تندى ملاويدل ، دا يو لويه خزانہ ده ؛
- (۸) په منزل د ضرورت كښى دعوت وركول ، لويه خزانہ ده ؛
- (۹) د مسلمان د زړه سوچونه ، او نيتونه ، يوه لويه خزانہ ده ؛
- (۱۰) صحيح نظريه ، او عقیده ، د ټولو نه لويه خزانہ ده ؛
- (۱۱) علم د ټولو خزانو چاڼى ، او مجموعه ، ده ؛

«(د مسلمان هر حالت يوه لويه خزانہ)»

د مومن هر حالت به يوه لويه خزانہ ولې نه وي ؟ چې د ده تړون د الله د توحيد سره شوې دې ، او ايمان ئې راوړې دې .

نو د ايمان راوړلو نه روستو په خپلو بچو خرچې كول ، دا عبادت دې ؛ او عبادت لويه خزانہ ده ؛

د ايمان سره په خپل ځان خرچې كول دا عبادت دې ؛ او عبادت لويه خزانہ ده ؛
د ايمان سره صفائ او پاكيښگى د بدن دا عبادت دې ؛ او عبادت لويه خزانہ ده ؛
د ايمان سره د مومن خوب او بيدارى دا عبادت دې ؛ او عبادت لويه خزانہ ده ؛

د ایمان او اسلام سره په مومن باندې وخت تیریدل دا عبادت دې ؛ او عبادت لویه خزانه ده ؛

نبی صلی الله علیه وسلم فرمائی : چې " أخبرنا الشيخ أبو بكر بن فورك أنا عبد الله بن جعفر نا یونس بن حبيب نا أبو داود نا هشام عن قتادة عن سالم بن أبي الجعد عن معدان بن أبي طلحة اليعمری عن أبي نجيح السلمي قال حاضرنا مع رسول صلی الله علیه و سلم قصر الطائف فسمعت رسول الله صلی الله علیه و سلم يقول : من بلغ بسهم في سبيل الله فهو له عدل محرر فبلغت يومئذ ستة عشر سهما ؛ فسمعت رسول الله صلی الله علیه و سلم يقول :

من رمى بسهم في سبيل الله فهو له درجة في الجنة و من شاب شيبه في الإسلام كانت له نورا يوم القيامة و أيما رجل مسلم أعتق رجلا مسلما فإن الله عز و جل جاعل وفاء بكل عظم من عظامه عظما من عظام محررة من النار و أيما امرأة مسلمة أعتقت امرأة مسلمة فإن الله جاعل وفاء بكل عظم من عظامها عظما من عظام محررته من النار "

ترجمه :- ابو نجيح السلمي رضی الله عنه فرمائی : چې مونږ حاضر شو د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره طائف کښ ، پس ما واوریدل د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه ، چې فرمائیل ئې : چاته چې اورسیده یو غشي ، نو دا به وی د ده دپاره برابر د یو آزاد کره غلام ؛ او په دغه ورځ باندې رسیدلی وو ماته شپاړس^(۱۶) غشي ؛ پس ما واوریدل د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه چې فرمائیل ئې : چا چې اووښته یو غشي په لاره د الله کریم کښ نو دا به د ده دپاره مرتبه وی په جنت کښ ؛ او چا چې زړه کره خپله ځوانی په اسلام کښ نو دا به د ده دپاره په ورځ د قیامت نور او رنډا وی ؛ او کوم یو مسلمان سرې چې آزاد کړی یو غلام مومن ، نو الله کریم ورکوونکې د پوره بدلې دې ؛ آزاد به کړی الله کریم په مقابله د هر یو هډوکي کښ د هډوکو د غلام نه ، هډوکي د هډوکو د آزادوونکي نه د اور نه ؛ او کومه یوه

مسلمانہ زنانہ چہ ہغہ آزادہ کپری یوہ مسلمانہ وینزہ، پس یقیناً اللہ کریم دی ورکونکے د پورہ بدلے، پہ مقابلہ د ہر یو ہپوکی د ہپوکو د وینزے نہ اللہ کریم بہ د آور نہ د آزادونکے ہپوکے آزاد کپری د ہپوکو د دہ نہ .

دارنگی ہغہ اووہ کسانو کنبس یو داسی دی ؛ " أخبرنا أبو عبد الله

الحافظ حدثني علي بن عيسى ثنا عمران بن موسى ثنا محمد بن عبيد بن حساب ثنا حماد بن زيد ثنا عبيد الله بن عمر ثنا خالي خبيب حدثنا جدي حفص بن عاصم عن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : سبعة يظلهم الله في ظله يوم لا ظل إلا ظله : إمام عادل و شاب نشأ في عبادة الله عز و جل و رجل قلبه معلق بالمساجد و رجلان تحابا في الله اجتمعا على ذلك و تفرقا و رجل ذكر الله خاليا ففاضت عيناه و رجل دعتة امرأة ذات حسب و جمال فقال : أني أخاف الله و رجل تصدق بصدقة أخفاها حتى لا تعلم شماله ما تنفقه يمينه

أخرجه في الصحيح من أوجه عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما

قال : و منها الذكر في الملاء "

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وسلم فرمائیے دی : چہ اووہ کسان دی چہ اللہ کریم بہ ورلہ د خپل د عرش د سُوری لاندے سُورے ورکوی، پہ ہغہ ورخ چہ د اللہ کریم د عرش نہ علاوہ بل سُورے بہ نہ وی؛ ^(۱) انصاف کوونکے بادشاہ (مشر)، ^(۲) ہغہ حوان چہ د اللہ پہ عبادت کنبس رالوئی شوے وی، ^(۳) ہغہ سپرے چہ زپہ ئے جوماتونو (مساجدو) سرہ لگیدلے وی، ^(۴) ہغہ دوہ کسان چہ د اللہ دپارہ یو بل سرہ مینہ محبت کوی، د اللہ کریم پہ دین باندے جمع کبیری او پہ دغے جڈا کبیری، ^(۵) ہغہ سپرے چہ یک یوازے وی او اللہ یاد کپری نو دہ د سترگو نہ اوونکے لاپرے شی، ^(۶) او بل ہغہ سپرے چہ دہ لہ دعوت د بد کاری ورکپری یو زنانہ چہ د لوئی نسب او خائست والا وی، او دی

ورثہ وائی چې زہ د اللہ کریم نہ ویریرم، (۷) او بل ہغہ سږې چې پتہ صدقہ اوکړې تر دی پورې چې خبر نہ شی کس لاس د ده په ہغہ څہ چې خرچ کړی وی بنی لاس د ده .

«(صبر په مصیبت دایوہ لویہ خزانہ)»

اللہ کریم فرمائی :

"وَلْتَبْلُوْنَكُمْ بَشِيْرًا مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ
وَبَشِّرِ الصَّابِرِيْنَ "

ترجمہ: - او خامخا مونږ به از مینست او امتحان کوو په تاسو باندي ؛ په څہ څیز سره د ویرې نه ؛ او لوږې نه ، او کموالي د مالونو نه ، او نفسونو نه ، او د میوونو نه ، او خائسته خبر ورکه صبر کونکو ته . (سورة البقرة ۱۵۵)

او عمر فاروق رضی اللہ عنہ به د قرآن د دی کلماتو " أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ (بقره ۱۵۷) باره کښ فرمائیل : « وروي عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه أنه قال : نعم العدلان ونعم العلاوة ؛ فالعدلان قوله تعالى : { أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ } ، والعلوة قوله تعالى : { وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ } » .

عمر ابن الخطاب رضي الله عنه فرمائیل : چې ډیر څه انډی (د بار دوه طرفونه) دی ، او ډیر څه سر بارې دي ؛ صلوات او رحمت دوه هنډی دی ، او هدايت پکښ سرباری ده .

او دغه شان اللہ کریم فرمائی : " إِنَّمَا يُوقِي الصَّابِرُونَ بِغَيْرِ حِسَابٍ (سورة الزمر ۱۰) د هر شی اجر به په حساب وی ، لیکن یو صبر دي ، چې د هغې بدله ، او اجر ، بی حسابہ دي .

او نبی صلی اللہ علیہ السلام فرمائی: چہ پہ مصیبت صبر کونکو تہ چہ بدلہ ورکری کیری؛ نو نور خلق بہ ورتہ پسخیگی، او وائی بہ چہ: " لَوْ أَنَّ جُلُودَهُمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا فُرِضَتْ بِالْمَقَارِیضِ "

ترجمہ:- ارمان چہ زمونبرہ خرمنی پہ دنیا کنس پہ قنچیانو غوسہ کری شوی وې -
 «(شکر پہ نعمت یوہ لویہ خزانہ دہ)»»»

د اللہ کریم نعمتونه بی شماره دی، او زمونبرہ گناہونہ بی شماره دی، او سرہ د دی نہ د اللہ کریم رحمتونہ او نور نور نعمتونه؛

اللہ کریم فرمائی: " وَلَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ " کہ تاسو شکر او ویستو؛ نوزہ بہ تاسو لہ نور ہم نعمت زیات کریم. (سورة ابراهيم ۷)

د دی آیت کریمہ پہ بارہ کنس علامہ قرطبی رحمہ اللہ لیکي: چہ دا آیت نص دہ پہ دی خبرہ کنس چہ؛ شکر ادا کول دا سبب د زیادت د نعمت دہ، او ناشکری کول دا سبب د عذاب دہ.

سوال:- دا راخی چہ شکر یہ ادا کول خو ډیر گران کار دہ، حُکہ چہ داؤد علیہ السلام فرمائی: چہ دا شکر ادا کول ہم حائلہ یو نعمت دہ چہ دا ہم تقاضی د شکری کوی؟

جواب:- وحی عن داود علیہ السلام أنه قال: أي رب كيف أشكرك، وشكري لك نعمة مجددة منك علي. قال: يا داود الآن شكرتني. (القرطبي)

ترجمہ:- داؤد علیہ السلام فرمائی وو: چہ ای حُما ربہ! زہ خنگہ ستا شکر یہ ادا کریم؟ حُکہ چہ حُما شکر تالره دا حائلہ نوپ نعمت دہ، (زہ د شکر ادا کولو نہ عاجزیم). نو اللہ کریم ورتہ او فرمائی: چہ اوس دی زہ شکر یہ ادا کرہ.

دی وجہ نہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: «اللَّهُمَّ لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ» اللہ کریمہ! زہ ستا پوره صفت نہ شم کولی، تہ پہ هغه شان او صفاتو ئی چہ تا د حان دپاره بیان کری دی.

ابو عمار وائی :

دا ژبہ طاقتونہ نعمتونہ تا را کړی دی
کمزوری یم ناتوان یم ربه ستا صفت کولو نه

که شکر د نعمت دی ادا کومه دا نعمت دې بل
قاصر په دی قاصره کنب قاصر دې د ستائیلو نه

لنډه دا ده ؛ چې د شکرې ادا کولو دپاره دوه شرطونه دی : یو دغه نعمت بار بار
یادول او اقرار ئې کول . دویم دا چې دغه نعمت به په گناه او معصیت کنب نه
استعمالوي .

بناء په دی باندي ؛

مال په غلطه استعمالول ، دا د مال ناشکری ده .

عزت غلط استعمالول ، دا د عزت ناشکری ده .

حکومت غلط استعمالول ، دا د حکومت ناشکری ده .

شهرت غلط استعمالول ، دا د شهرت ناشکری ده .

علم غلط استعمالول ، دا د علم ناشکری ده .

د بدن طاقتونه غلط استعمالول ، دا د بدن ناشکری ده .

سترگې غلط استعمالول ، دا د سترگو ناشکری ده .

غوربونه غلط استعمالول دا د غوربونو ناشکری ده .

ژبه غلطه استعمالول ، دا د ژبې ناشکری ده .

نو دا ټول نعمتونہ دی ، او د دی غلط استعمال ، دا د دې ناشکری ده ، او په ناشکری
الله کریم نعمت اخلی .

نو د دی نعمتونو احساس کول ، لکه مونږه څه تذکره په خپله رساله « سقاء الصبیان »
کنب کړې ده .

)

(د سترگو بارہ کنیں)

دیو سترگی قیمت نئی دا دنیا نہ دا جہان
 مونگ نہ سہ کی ضائع کیگی سوچ دی اوکری ہر انسان
 یوہ ورخ بہ دا پتیگی نن پی اوگورہ قرآن
 داسی کاروینا بہ نہ کپرو
 چہ خفہ شی پاک سبحان او خوشحالہ شی شیطان

(د ژبی صحیح استعمال)

پاکہ خُله گندہ خبری سومرہ سپک بنکاری انسان
 سہ بی حدہ لوئی نعمت دہی وئیل غواری پری قرآن
 آفتونو نہ محفوظ دی بس چہ سوک دی ذاکران
 داسی کاروینا بہ نہ کپرو
 چہ خفہ شی پاک سبحان او خوشحالہ شی شیطان

او نعمت پہ سوال کولو نہ ، بلکہ پہ شکر ادا کولو زیاتیگی ، قرآن داسی نہ وائی : چہ
 : لئن سألتکم لآزیدنکم ، کچری تاسو غواری ، او سوال کوی ، نوزہ بہ تاسو لہ نعمت
 زیات کرم .

بلکہ قرآن فرمائی : " وَلَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ " کہ تاسو شکر اوویستو ؛ نوزہ بہ
 تاسو لہ نور ہم نعمت زیات کرم . (سورۃ ابراہیم ۷)

شیخ د ویسہ رحمہ اللہ بہ ذکر فرمائی : " الشکر قید الوجود و صید المفقود "
 ترجمہ : شکر ویستل دا د موجودہ نعمت راگیروں دی ، او د روک شوی دپارہ بنکار
 دہی .

د دی وجہی نہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم معاذ رضی اللہ عنہ تہ دُعا بنائی ، چہی ای معاذ ! زما تا سرہ مینہ دہ ، او بیا د مینہی تحفہ ورکوی ؛ چہی د فرض مونخ نہ روستو دا کلمات مہ پریکده : « اللَّهُمَّ آعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ » .
ترجمہ :- ای اللہ ! تہ زما امداد اوکری پہ خپل ذکر سرہ ، او پہ خپل شکر سرہ ، او پہ خپل عبادت سرہ .

ابن عمر رضی اللہ عنہ ابو زر رضی اللہ عنہ تہ فرمائی ؛ د دی آیت کریمہ لاندی مفسرین لیکی :

« قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ » (سورة ابراهيم ۱۱) ؛ چہی ما تہ وصیت اوکریه ؛

نو ابو زر رضی اللہ عنہ فرمائی : چہی ما دا سوال د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ کپری وو ، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل : چہی ای ابو زر ! د اللہ کریم ډیری ورکری (صدقی) دی ، لیکن خصوصی صدقہ ئی دا دہ چہی « ما من اللہ علی احدٍ مثل ما الهمهم من ذکره » .

دا خصوصی صدقہ دہ ؛ چہی اللہ کریم چا تہ د خپل ذکر الہام اوکری .
نبی صلی اللہ علیہ وسلم بہ فرمائیل : « اللَّهُمَّ اجعلني لك ذَكَارًا و لك شَكَارًا و لك رَهَابًا » .

ترجمہ :- ای اللہ کریم ! اوگر خوی ما ډیر یادوونکي تالره ، او ډیر شکر ادا کوونکي ستا ، او ډیر ویره کوونکي ستا نه .
دا رنگي فرمائی : " وَ سَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ " (سورة العمران ۱۴۴) زر دې چہی بدله بہ ورکری اللہ شکر و دستونکو تہ ،

او د هغه انسان چہی خوراک باندی شکر و دستونکي وی ، د دہ اجر او ثواب پشان د هغه انسان دې چہی روزہ دار وی صبر کوونکي ؛

فرمائی: " الطاعم الشاكر كالصائم الصابر ، الناعم الشاكر الصائم الصابر " او شکر بارہ کنب علماء کرام فرمائی: " الشکر قید الموجود و صید المفقود " ترجمہ: شکر ویستل دا د موجودہ نعمت راگیبول دی، او د روک شوی دپارہ بنکار دی .

«(واقعه د علامه اصمعی رحمة الله عليه)»

علامه اصمعی رحمہ اللہ د رنگ نہ ډیر بد رنگہ وو، خود علم د وجہ نہ د هر چا د زړه سر وو،

او هر غر باندي بر وو، او الله کریم ورته بنخه ډیره خائسته ورکړې وه، نو یو خل ورته دې گوری، نو بی بی ورته وائی: ولی؟ نو دې ورته وائی: خپل زان ته گورم او ستا خائست ته گورم نو حیران یم نو بی بی ورته وائی " بَشَّرَ أَنْتَ وَ أَنَا فِي الْجَنَّةِ " زیرې واخله؛ ته او زه به دواړه جنت کنب یو .

نو دا علامه اصمعی رحمہ اللہ ورته فرمائی: چې دا سنگه؟

نو بی بی ورته وائی: چې تاته الله نعمت درکړې دې خما په شکل کنب، او ته ئې شکر اوباسې، او ما باندي الله امتحان کړې دې، ستا په صورت کنب او زه پرې صبر کوم . نو ته شا کر ئې او زه صابره، نو خبره دا ده چې؛

" إِنَّ الصَّابِرِينَ وَالشَّاكِرِينَ كِلَاهُمَا فِي الْجَنَّةِ " یقیناً صبر کونکی او شکر

ویستونکی دا دواړه به جنت کنب وی؛ نو معلومه شوه، چې شکر په نعمت دا یوه لویه، او اوچته خزانه ده، او دا یوه پته خزانه ده .

او په نعمت باندي اَلْحَمْدُ لِلَّهِ وَتَيْل، دا د هر شکر گزار نعره ده .

علامه قرطبي رحمہ اللہ فرمائی: " اَلْحَمْدُ لِلَّهِ كَلِمَةٌ كُلُّ شَاكِرٍ اَلْحَمْدُ لِلَّهِ وَتَيْل دا د هر شکر ویستونکی کلمه ده . [تفصیل په تسرانظرین کنب دې صفحه

[(۳۳۰ تا ۳۵۲)]

»»»» (پہ اندامونو عبادت دایو پتہ خزانہ ده) ««««

اللہ ته گرانہ ، روره مسلمانہ ، خبره واوره زما نه ؛
دا ستا او حُما د بدن اندامونه ، او حُما او ستا خپې او لاسونه ، او سترگې او غوږونه
، بلکه د بدن ټول طاقتونه ، دا د الله له طرف نه لوټې کارنامې دی ، او حُما او ستا
دپاره پتی خزانې دی .

اې حُما روره ! په دی سترگو کتل دا یوه لویه خزانہ ده .

هم په دی سترگو مخ د مور او پلار ته کتل ، دا یوه لویه خزانہ ده .

په دی سترگو مخ د عالم ته کتل ، دا یوه عظیمه پنگه او بیش بها دردانه ده .

په دی سترگو بیت الله ته کتل ، دا یوه ډیره غټه خو پتہ خزانہ ده .

په دی سترگو د الله قدرتونو ته په نظر د عبرت کتل ، دا د بنبلو یوه لویه بهانه ده .

په دی سترگو د حق معرفت ، دا یوه لویه خزانہ ده .

الله کریم فرمائی : " أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ
" (سورة الغاشية ۱۸ ، ۱۹)

ولې دا خلق اوبن ته نه گوری ؟ چې خنګه پیدا کړې شوې دې . ولې دوی آسمان ته
نه گوری ؟ چې دا خنګه اوچت کړې شوې دې .

بیا الله کریم فرمائی " ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ " بیا بیا واپس که خپل نظر (سورة
یس ۴) .

الله کریم فرمائی " أَفَلَا يُبْصِرُونَ " (سورة السجده ۲۷) .

الله کریم فرمائی " وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ " (سورة الذاریات ۲۱) .

الله کریم فرمائی " أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا " (اعراف ۱۹۵) .

لنډه دا چې په انسانی بدن کنب سترگې لوټې نعمت دې . په دی سترگو سره د الله
قدرتونو لیدلو کنب د الله معرفت دې په دی سترگو بانډې هر نعمت نعمت دې .

دی وجہ نہ علماء کرام فرمائے: کچرے یو انسان د اللہ د نعمتونو اندازہ معلومول
غواہی نو دے دی سترگے پتہ کړی . نو ده ته به د سترگو قیمت معلوم شی د دی دنیا
اکثر نعمتونه په سترگو باندي معلومیگی .

که سترگې نه وې ، نو د گل خکلا به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو حُسن د لیلایا به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو دا صبا بیگا به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو دا حُما او دا ستا به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو دا زمکه او آسمان او فضاء به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو د نمر سپورمې او ستورو دا رنایا به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو دا خه او دا بد دا وینا به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو دا باغونه او چمنونه او دا روڼر صبا به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو د سحر بادونه او زیږی مازیگرونو ، او د حُلمو لوبې ، او خندا
به نه وې .

که سترگې نه وې ، نو دا به نه وې ، او دا به نه وې ، او دا به نه وې .

« (واقعه دروند حافظ صاحب) »

یوړوند (حافظ صاحب) ته چا پئی راوړل ، ورته وائی : حافظ صاحب پئی اوڅکه .
ړوند حافظ صاحب دا پئی څنگه وی .

بینا ورته وائی جناب دا تک سپین وی .

ړوند دا تک سپین څنگه وی .

بینا دا تک سپین داسې وی لکه بطه .

ړوند دا بطه څنگه وی .

بینا ورته لاس را کوږ کړو ، چې بطه داسې وی ؛ څت ئې کوږ وی .

ړوند چې یره بیا دا پئی نه څکم ، ځکه چې مرئ کښ به مې او نڅلی .

ای حُما رو نرو او خویندو ! دا دی فرق د روند او بینا .

نو معلومه شوه ، چې سترگې لوئی نعمت دې . او لویه خزانہ ده ، خو پتہ ده .
(وقفه)

نن د جمعې ورځ ده . پاو باندې یولس بجې دی . د ورځې د انگری غاړې ته ناست یم .
ډوډی پڅیگی . عمار ، عمیر ، او ابوبکر تاویگی . او خائسته باران وریگی . لگ
روستو مونځ له روانیگی او د کونډی مور نه به بوره راوړل کیږی . او الشیخ امداد
الله صاحب ملاقات به کیږی .

او که تاسو سوچ کړې وی . نو دا هر څه په دی لویه خزانہ په سترگو کیږی . الله دی
تاحیات دا نعمت زمونږ نه نه ضائع کوی . او په دی پتی خزانې د الله دیدارونه ، د
جنت نعمتونه ، د نبی علیه السلام او صاحبو ملاقاتونه ، او د جنت لذتونه ، ټول په دی
پتی خزانې دی .

الله فرمائی : ' وَتَلَدُّ الْأَعْيُنُ ' (سورة الزخرف ۷۱) الله دی زمونږ نصیب کړی .
(۲۸ / ۳ / ۲۰۱۴)

«حُما او ستا غوږونه»

حُما او ستا غوږونه ، پتی خزانې ، او د الله قدر تونه .

غوږونه ذریعه د اوریدلو د غرونو ده ، غوږونه ذریعه د پیژندلو د آوازونو ده .

غوږونه ذریعه د خوږو ، او د بدو د فرقونو ، او تمیزونو ده .

او دا یو داسې نعمت دې ؛ او دومره لویه خزانہ ده ؛ چې د دنیا قلمونه ، او حُما او ستا

سوچونه ، د دی د پوره حقیقت راگیږولو نه عاجز او کمزوری دی .

الله کریم فرمائی " قُلْ لَوْ كَانُ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ
رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا " (سورة الكهف ۱۰۹)

حاصل دا ؛ چې کچرې دا ټول دریا بونه سیاهانې شی ؛ او دا ټول ونې بوتی قلمونه شی
، او دا ټول ملائک او جنات او انسانان ، لیکونکی او کاتبان شی .

نو دا سیاہانی او قلمونہ ، او د پیریانو او انسانانو طاقتونہ ، او وختونہ بہ ختم شی .
لیکن د اللہ د قدرت عجائب ، او د اللہ نعمتونہ نہ شی راگیرولی .

زمونر محبوب ملگری او رور ڈاکٹر افضل هغوی وئیل : چې د دی آیت
تحقیق او وضاحت انسان ته هله پتہ اولگی . چې د انسان د اندامونو معلومات
شروع کری .

فرمائی : کہ صرف د انسان دا قوت سامعہ یعنی اوریدلو طاقت چې دی ، پہ دی باندي
کہ د انسان ٲول عمر اولگی نو د دی معلومات نہ شی پورہ کیدی .

سوچ پکار دی ! دا غور چې دی ، نو د دی سیلونہ پہ ٲول عمر کین نہ ختمیگی .
دا غور دی ؛ چې پہ دی کین دننہ داسی خیری او تیل دی ؛ چې دیتہ کوم یو موذی
شی مچ میری دننہ ورشی ؛ نو هغه مری کوی .

دا غورونہ دی ؛ د مرغی آواز د نورو آوازونو نہ جدا کوی .

دا غور دی ؛ چې پہ مرغی کین د طوطی ، کاغی ، خارو ، او لاپو او د نور هر قسمہ
مرغی آواز جدا جدا کوی .

دا غور دی ؛ چې د آواز نہ لری والی او نزدی والی معلوموی . پہ غور باندي نری او
غت معلومیگی .

پہ غور باندي زہہ تہ خوشحالی او غم ملاویگی . پہ غور باندي د سپری او زنانه د
آواز تمیز کیری .

پہ دی غورونو کین د ماشوم او د مشر د آواز پتہ لگی . پہ دی غورونو د خپل بچی
او د پردی آواز پیژندی کیری .

پہ دی غورونو د خپلو بچو پہ آوازونو کین تمیز کیری . پہ دی غورونو باندي پہ
زرگونو میلونو نہ اخوہ آواز پہ هغه ساعت رانیولی کیری .

سوچ ! مونہہ چہ سعودی عرب تہ رابطہ کوو ؛ پہ موبائل یا امریکہ تہ خبری کوو ؛
 نو زمونہ السلام علیکم کنہ لا دا الف سین نہ وی وئیلی ، چہ پہ امریکہ کنہ
 خلقو اوریدلہ وی .
 معلومیگی چہ آواز نہایت تیز رفتار دہ . نو دا غورونہ د ڀرو نعمتونو ذریعہ دہ ، او
 پتی خزانہ دی .

خاص کر پہ دی غورونو بانڈی ، د اللہ قرآن اوریدہ کیری ،
 پدبغورونو ، د علماؤ وعظونہ اوریدہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، د توحید کلمہ ادہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، د اللہ او د رسول صلی اللہ علیہ وسلم خبری اوریدہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، د مور او پلار خبرہ منلہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، د مظلوم آہونہ اوریدہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، یو عاشق د خپل معشوق د حال نہ خبریگی ،
 پہ دی غورونو ، آذان اوریدہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، د زہ د سرور دپارہ د تسلی او مزاح خبری اوریدہ کیری ،
 بہر حال پہ دی غورونو ڀیر خہ ڀیر خہ کیری . دی سرہ سرہ چہ ؛
 پہ دی غورونو ، پہ آخرت کنہ د اللہ کریم کلام اوریدہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، بہ د داود علیہ السلام تلاوتونہ اوریدہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، بہ د آخرت سرودونہ اوریدہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، بہ د اہل جنت سلامونہ اوریدہ کیری ،
 پہ دی غورونو ، بہ د یو بل د حال نہ خبریگی ،
 دا د حق د معرفت یوہ ذریعہ وہ پہ دنیا کنہ ،
 اللہ کریم فرمائی : " فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ " (سورة حم السجدة ٤)

دا رنگې سورة السجدة آيت نمبر ۲۶ كنب الله كريم فرمائى : ' اِنَّ فِيْ ذَالِكَ لآيَاتٍ اَفَلَا يَسْمَعُوْنَ " يقيناً په دى كنب ننبې د عبرت دى آيا دوى نه اورى .
الله كريم فرمائى " اَمْ لَهُمْ اَذَانٌ يَسْمَعُوْنَ بِهَا " آيا د دوى غورونه شته چې اورى په هغې-

جهنميان به ارمان كوى " لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِيْ اَصْحَابِ السَّعِيرِ " (سورة الملك ۱۰)

هائي ارمان چې مونږ په غورونو اوريدلى وي ، او ځان مو پوهه كړې وي ، نو مونږ به جهنم ته نه وي راغلي .

په دى غورونو اوريدل ، او په دماغو كنب خبر جمع كيدل دى وى .
الله كريم دى د دى لوڼې خزانې نه مونږ ته د دنيا او آخرت لويه برخه رانصيب كړى .
امين

۲۰۱۴ / ۳ / ۲۹ صباحاً ۷ : ۴۵

«(لاسونه د الله د قدرت نشانونه)»

لاسونه (وما ادراك ما) لاسونه ، دا لاسونه د الله د قدرت ننبې دى ، هر انسان ته ځكه خوځې دى ، دا څه هډوكى رگونه پلې او غوښې دى ، ليكن د الله د قدرت ننبې دى .

په دى لاسونو قرآن راغستل كيږي .

په دى لاسونو دا خائسته خائسته ليكل كيږي .

په دى لاسونو توره اوچتول كيږي .

په دى لاسونو د الله دين خورول كيږي .

په دى لاسونو په ټوله دنيا اسلامى نظام نافذ كيدل كيږي .

په دى لاسونو خولې ته نورې اوچتول كيږي .

پہ دی لاسونو ڊوڊی پڄول کیری .
 پہ دی لاسونو دانې وږه کول کیری .
 پہ دی لاسونو دا دانې کرلې کیری .
 پہ دی لاسونو د دی دانو لو کیدل او غوبل کیدل کیری .
 دا خائسته آبادی او عمارتونه پہ دی لاسونو دی .
 دا خائسته گاڊی او جهازونه پہ لاسونو دی .
 دا قسما قسم نعمتونه خورا کونه پہ لاسونو دی .
 د دی دنیا یو سر نه بل سر ته پہ سکندھونو کبن رسائی ، او خبرې دا کمال د عقلونو
 او لاسونو دی .
 بهر حال پہ دی لاسونو ډیر کارونه او عملونه کیری . که هغه خه عملونه وی که بد
 وی .

دی وجی نه قرآن کریم اکثر نسبت لاسونو ته کوی . لکه
 اللہ کریم فرمائی " وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ " (سورة البقرة ۱۹۵)
 اللہ کریم فرمائی " ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ " (سورة
 الروم ۴۱)
 اللہ کریم فرمائی " وَمَا عَمِلْتُمْ أَيْدِيهِمْ " (سورة يس ۳۵)
 اللہ کریم فرمائی " فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ " (سورة الشورى ۳۰)
 اللہ کریم فرمائی " ذَالِكِ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ " (سورة الانفال ۵۱)
 کله چې د دی لاسونو استعمال صحیح اوشی ؛ نو دا د دنیا سره سره د آخرت د حصول
 ذریعه ده .

دا د اللہ د رضا کولو ذریعه ده ، او دا یوه لویه خزانه ده ، او دا یوه پتہ خزانہ ده .
 اللہ کریم دی زمونږ دا لاسونه ذریعه د خپلې رضا او گرځی . آمین ثم آمین

««« (دخیو نعمت) «««

دا خپی صرف غوبنی او پلپی نہ دی .
 دا خپی صرف ہدوکی او لرگی برگپی نہ دی .
 دا خپی یو داسپی نعمت دی ، چپی پہ دی خپو گر خیدل کیری ،
 پہ دی خپو د خپلوانو ملاقاتونہ کیری ،
 پہ دی خپو د خپل مور پلار خدمتونہ کیری .
 پہ دی خپو جہاد لہ تلل کیری . لایستوی غبار خیل اللہ فی ... انف امرء و دخان نار
 تلبہب .

پہ دی خپو د دنیا سیر او حالات معلومیدل کیری . لکہ اللہ کریم فرمائی
 " قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ " (سورة الانعام ۱۱)
 پہ دی خپو د علم دپارہ سفرونہ او قدمونہ اغستل کیری .

او دی خپو تہ ملائکو غوندی ہستی خپلی وزرپی غورپی ، لکہ حدیث شریف
 کنن راحی نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی : « إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا رِضًا
 لِطَالِبِ الْعِلْمِ » (الحدیث)

او شوک چپی د علم پہ طلب کنن د کور نہ اووتہ ، نو دی د اللہ پہ لارہ کنن
 حسابیری .

نبی علیہ السلام فرمائی " مَنْ خَرَجَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى يَرْجِعَ " (الحدیث)

پہ دی خپو دیری نیکی ، ثوابونہ او بی شمارہ د ہمدردی کارونہ کیری .
 پہ دی نعمت اجر ونہ حاصلگی .

پہ دی خزانہ د جنت خزانہ ملاویگی .

پہ دی نعمت د جنت میوی او باغیچی ملاویگی .

دی وجہی نہ نبی علیہ الصلاة والسلام فرمائی : چې کوم انسان د جمعې په ورځ جومات ته روان شی ؛ نو په یو یو قدم د یو کال د قیام او صیام اجر و نه الله کریم ورکوی . او په دغه یو قدم د کال گناهونه معاف کیږی . او مرتبې او درجې پرې اوچتیکي .

نو اې پاکه سبحانه ، نهایت مهربانه ... زار شمه لتانه ، پاکه ربه قدر دانه .
دا خزانې او پتی میوې دی الله کریم زمونږ د دنیا او د آخرت د کامیابۍ ذریعه او گرځوی . (آمین)

۲ اپریل ۲۰۱۴ عصر ۵ بجې

««« (د مومن سره امداد کول او الله رضا کول) «««»»»

د الله کریم په نعمتونو کښ یو لویه خزانه ، هغه د ایمان سره نیکی کول دی . چې کله ایمان نه وی ،

بنیاد نه وی . او چې کله بنیاد نه وی ، نو آبادي او عمارت مشکل وی .

او هر کله چې ایمان راغلي ، نو د دینه روستو چې یو مومن سره احسان کوي ، نو دا یوه لویه خزانه ده . دی وجہی نه الله کریم فرمائی : " وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى " (سورة المائدة ۲)

او یو بل سره امداد کوي په نیکی او پرهیزگاری کښ .

او نبی علیہ السلام هم فرمائی " اِنَّ اللّٰهَ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ اَخِيهِ " (الحديث)

یقیناً الله په امداد د خپل بنده کښ وی ؛ ترڅو چې بنده په امداد د خپل رور کښ وی .

د دی لگ وضاحت مونږ په خپله رساله « سقاء الصبيان » کښ کړې دي .

(د غریب امداد کول)

هر ناتوانه سره مینه دا دي قرض په رحمان

هر يوشې ليكلې كيگى حساب شته دې په ميدان
 مونگ به مرسته د مومن كړو مونگ يورونږه مومنان
 داسې كاروينا به نه كړو
 چې خفه شى پاك سبحان او خوشحاله شى شيطان
 «(د خپل مسلمان رور سره په رور تندی ملاويدل)»

نبى عليه الصلاة والسلام فرمائی " مِنَ الْبِرِّ أَنْ تَلْقَ أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلِيْقٍ " (الحديث)

د نيكي نه دا هم ده ؛ چې خپل رور مسلمان سره په رور تندی ملاو شي .
 دا د مينې او محبت ملاقاتونه ، دا د الله كريم بې سياره خزانې دى ، او نعمتونه دى .
 او الحمدلله د دى په باره كښنن زموږ مدرسه دارالقرآن كښن ۹ بجې شورى وه .
 نو اووه بجې مونږه سبقونه شروع كړل ، او نهو بجوله مو درس شروع كړو . او بيا د
 شورى ابتداء اوشوه . او ترغيبي خبرې اوشوي .
 الحمدلله ډير خكلې اثر وو ، او تقريباً ۶۰ هزار ته كم او بيش د مدرسې چنده اوشوه .
 او باران شروع وو ، د چائي نه روستو مولانا محمد طاهر د باجا سره دا فقير بنده
 پخپله او مولانا شير عالم خان صاحب او الشيخ عنايت الله صاحب او مولانا عابد
 صاحب وو . او هغه باران كښن پشاور ته روان شو . د استاذ محترم الشيخ عبدالسلام
 زیده مجده د ملاقات دپاره .

د هغوى سره په حالت د علالت كښن ملاقات اوشو . او ما ورله په تندی لاس كيخوده
 ، او د تسلى دپاره مى اووئيل : چې " لَا بَأْسَ الظُّهُورِ إِنْ شَاءَ اللهُ " او بيا مى ورته
 اووئيل چې الله به صحت دركړي ، او زموږه علاقي ته به زو . او د عبدالرحمان
 مينوى په علاقه به گرزو . نو ډير خوشحاله شو . بيا ئې يو لاس اوچت كړو ، ځكه
 چې گس لاس ئې فالج وهلي دې ، او دعائي او كړه .
 او ما خپل روحانى مور ته څه معمولى تحفه وركړه ، الله كريم دى قبوله كړى .

بیا د ہلتہ نہ راروان شو۔ لار کنب د ډوډی خوراک نہ پس چارسدې نیستی ته ، د استاذ محترم صاحب حق صاحب چې اسم محضه ئی فضل حق صاحب دې ، د هغوی سره ملاقات اوشو او دعا ئی راتہ اوکړه .

بیا مازیگر ناوخته راورسیدو . د والد محترم او رونرو سره ملاو شو . کور ته راغلم . او اوس سارھې گیاره ۳۰ : ۱۱ بجې دی د شپې چې تا ته دا قیصہ بیانوم ، او د دی خائستہ ملاقاتونو نہ دی ، خبروم .

او اوس لگ وړاندې خبر راغلی ، چې د تعلیم الاسلام یو مدرس مولانا ابرار صاحب وفات شوې دې .

سبا کخیری ۱۰ بجې جنازہ ده . اللہ کریم دی مغفرت تام نصیب کړی . آمین ثم آمین
(الحمد لله على الايمان والاسلام)

د مومن سره امداد کول مینہ او محبت کول ، بیا چې عام مومن نہ وی ، بلکہ خاص مومن وی ،

بیا چې په خاص کنب خاص وی ، چې مومن ہم وی او عالم ہم وی ،

بیا چې په عالمانو کنب ہم خاص وی ، چې عالم ہم وی او استاذ ہم وی ،

بیا په استاذانو کنب خاص او ډیر محبوب وی ، چې ډیر حبیب وی ، او غلام د حبیب ہم وی .

اعنی الشیخ غلام حبیب حفظہ اللہ وبارک اللہ فی علمہ و عملہ و صحته .

لگ وړاندې په کلابت کنب د مولانا شاه نعمان باچا صاحب په جماعت کنب د ختم

القرآن په سلسلہ کنب د هغوی بیان او تقریر وو . دا بنده په حجرہ کنب د مفتی

سراج الدین صاحب سره ناست وو . بیان ډیر عجیبہ انداز کنب شروع وو . نو ما

اووئیل : چې نن شیخ صاحب ماشاء اللہ ډیر تازه بیکاری . نو مفتی صاحب اووئیل :

چې نہ بلکہ بیمار دې ، په توکانرو کنب ئی وینہ راخی .

بیا مازیگر مونخ له بیان بس شو؛ نوزه مفتی صاحب سره راغلم، مونخ اودریدو، نو ما شیخ صاحب سره شاه نعمان باچا صاحب ته خائي پریخودو. نو هغوی د لاس نه اونیولم، او خان سره ئې جحت کړم، چې د مرگ ژوند خه پته نه لگی جحت اودریگه.

خما په سترگو کښ اوخکې راغلې. چې الله دی تاسو ته صحت درکړی.

«(په منزل د دعوت کښ دعوت ورکول دایوه پتیه خزانه ده)»

دعوت یو لوئی نعمت دې

په دعوت مونږ ته ایمان ملاو شوې دې

په دعوت مونږ ته قرآن ملاو شوې دې.

په دعوت مونږ ته اسلام ملاو شوې دې،

په دعوت مونږ ته انسانیت ملاو شوې دې.

په دعوت مونږ ته غیرت ملاو شوې دې.

دعوت د ټولو انبیاء کرامو محنت دې،

دعوت د ټولو انبیاء کرامو مصروفیت دې.

دعوت د ټولو صلحاء و طریقه ده،

دعوت د محبت خورولو یوه لویه ذریعه ده.

دعوت د دنیا د بقاء ذریعه ده.

کچرې د دنیا نه د دعوت و تبلیغ (د انبیاء کرامو طریقه) ختمه شی؛ نو دا دنیا به

ختمه شی.

الله کریم فرمائی: " اذْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ " [سورة النحل

[۱۲۵].

او فرمائی: " بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ " [سورة المائدة ۶۷]

او فرمائی : " كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ " [سورة العمران ۱۱۰]

او نور ڊیر زیات آیتونہ مبارکہ پہ دی دی .

او احادیث د نبی صلی اللہ علیہ وسلم پہ دی موضوع بی سیارہ دی ، اختصار ذکر کوو .

نبی علیہ السلام فرمائی : " الدال علی الخیر کفَاعِلِهِ " [الحدیث]

او فرمائی : " بَلَّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً " [الحدیث]

بیا دعوت د نبی علیہ السلام مریض تہ ، دعوت پہ میدان د جہاد کنب ، دعوت پہ لارہ کنب ، دعوت زنانوتہ ، دعوت کافروتہ ، دعوت د عقیدی ، دعوت د عمل ، دعوت د اخلاقو ،

پورہ وضاحت د دی موضوع زمونڊر کتاب تحفة الاشاعة کنب موجود دے

(نن د زیارت ورځی کارگزاری داده)

الحمد لله ! د جماعت د مونڊر نہ روستو خپل معمولات پورہ کول . بیا تقریباً څہ اووہ بجی مینی کوت کانږی تہ زہ او محمد نبی لاجسی لارو ، د دی جومات د آبادی خبرہ جماعۃ الدعوة والسنة والا سرہ کولہ . بیا مدرسې تہ لارو . او بیا د مدرسې نہ توپی تہ لارم . او بیا دوہ نیمی بجی د سلیمان خان مدرسې تہ روان شوم .

د مبشر مفتی صاحب ځائی تہ مې بجی بوتلل . او زہ بیان له لارم ، د بیان نہ روستو مولانا سراج الدین صاحب د بارې هغوی سرہ ملاقات اوشو . او خبرې اترې اوشوی . او تبلیغی جماعت کا اصل دشمن کون کتاب ورته ملگرو او خودلو ، ڊیر خوشحاله شو .

او وئیل ئی تبلیغیانو رونږو سرہ گزارہ کوئ . اعمال ئی زمونڊر پشان دی . او ما تہ ئی پہ خپل لاس ختکې راکړو .

او بیا واپس د مبشر مفتی صاحب خائی نہ کور تہ ؛ او د کور نہ پنج پیر تہ لارم د نعمان صاحب مدرسې تہ . او بیا زہ او مولانا شیر عالم صاحب واپس راغلو ، دا ساعت ۱۲:۴۰ د شپې وخت دې ، او د جې شپہ دہ .

اللہ کریم دی زمونږ د زندگي هر پړاو د خپل رضا ذریعہ او گرځوی آمین .
 «(د مسلمان د زړہ سوچونہ او صحیح نیتونہ لویہ خزانہ دہ)»

نن مازیکر ځما په کیمپ کښ د مولانا سعید اللہ صاحب په جومات کښ بیان وو . زما نه وړاندې مولانا عبدالواحد صاحب بیان اوکړو ، او بیا ورپسې مولانا شیر عالم صاحب بیان اوکړو . آخری بیان زما وو . تقریباً د پینځو بجو نه تر پاوکم شپږو بجو پوری بیان اوشو . اللہ دی په خپل دربار کښ قبول کړی .

(خلاصہ کلام او حاصل د بیان)

ما د سورة ابراهيم اولنی دوه آیتونه اولوستل . او د نبی علیہ السلام د د فرامینو مبارکونہ : " خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ " [الحدیث] تلاوت شو . تمہید داسې وو ؛ چې دنیا کښ هر انسان چې هغه روغ او عقلمند وی . نو هغه څه سوچ خامخا کوی . کہ زمیندار پتی کړی ، نو د کور نہ په پتو سترگو تخم نہ اخلی . چې د هر څه تخم وی . بلکه په سوچ سره د غنمو په وخت کښ غنم کړی ، او د جوارو په وخت کښ جوار کړی . بیا په غنمو جوارو کښ هم قسمونه وی ، هغې کښ سوچونہ کوی . چې څه تخم اوکرم .

دغه شان کہ دوکاندار یا عام انسان څه سودا اخلی ، نو سوچونہ کوی چې په کوم بازار کښ واخلم . او بیا په کوم مارکیټ ، او دوکان به غوره وی . څه معلومات کوی .

او چي کپړه اخلي . نو بې سوچې چرته د دوايئ دوکان او مډیکل سټور ته نه ځي ،
چې ماته یوه جوړه جامې او کپړې راکه .
بهر حال سوچ او فکر هر انسان کوی . لیکن د مسلمان سوچ او فکر به دینی وی .
او چې د دین سوچ نه کوی ، هغه د سره انسان نه دې .
چلاسی بابا فرمائی :

فکر دین جسمین نهیـس هې وه بنی آدم نهیـس
گر که دو پایه هې چوپایا سې لیکن کم نهیـس
بیا ما د دی پختوژبه کبـن په اشعارو کبـن ترجمه کړی ده .

فکر دین چې نه کوی هغه بنی آدم نه دې
گر که په دوه گړځي د څاروؤ نه هغه کم نه دې
بهر حال سوچ او فکر له په دین کبـن ډیره د خله ده . ځکه چې الله کریم فرمائی : چې
" لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ " [سورة البقرة ۲۱۹ ، ۲۶۶]

" لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ " [سورة البقرة ۷۳ ، ۲۴۲ ، انعام ۱۵۱ ، یوسف ۲ ، نور ۶۱ ، حم
سجده ۶۷ ، زخرف ۳ ، حدید ۱۷]

«واقعہ د دوکاندارانو نوکر»

د یو دوکاندار سره یو نوکر وو . هغه ورله تنخواه ورکوله ، څه وخت روستو دی مزدور
زانله خپل دوکان اوکړه . خو لیکن دی مالک سره به ئې هغه شان مزدوری کوله . او
خپل دوکان دپاره به ئې بل نوکر نیولې وو . نو کوم دوکاندار سره چې ده کار کوو . نو
هغه ده له استعفاء ورکړه . نو دی مزدور ورپسې جرگه راغونډه کړه . چې زما د دی
مالک نه تپوس اوکړئ چې آیا زه چرته د خپل وخت نه ناوخته راغلې یم او که نه ؟
د وخت نه وړاندې تلې یم ؟ که زما څه گناه ده ؟

[[زما خہ گناہ ده ؟]]

دی پسې بله واقعه رایاده شوه . په کراچئ کښن خه مقتدیانو خپل امام له استعفاء ورکړه . نو امام ورته وئیل : چې زما خه گناہ ده ؟ چې د امامت نه مې اوباسئ . وجه خه ده ؟

نو مقتدیانو ورته وئیل : چې ته په مونخ کښن سورة لہب (تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ) لولې . او دی سورة کښن د نبی علیه السلام تره ته خیری دی . نو دا امام ورته وائی : چې دا سورة الله کریم په قرآن کښن نازل کړې دې ، نو زما خه گناہ ده ؟ نو دا مقتدیان ورته وائی : چې الله نازل کړې دې نو الله خو الله دې نو ته ئې ولې وائی . نو امام ورته وائی : چې دا خو ورته الله کړی دی . نو مقتدیانو ورته وئیل : چې ولې ته الله ئې خه ، ته ئې ولې کوی - نو دا مقتدیان په غلطه وو ، د دوی په اصل کښن په الله کریم باندي اعتراض وو . بهر حال چې کله هغه جرگی والا د ده مالک د دکان ته خبره وړاندی کړه . نو هغه ورته جواب کښن خه وائی . هغه ډیر خائسته وائی .

فرمای : چې ما ده ته تنخواه ورکوله ، نو په دی وجه می ورله تنخواه ورکوله ، چې ده به زما د دکان د کامیابی دپاره سوچ کولو . نو هر کله چې ده خپل دوکان واچوو . نو خامخا د ده به اولنې سوچ د خپل دوکان وی . نو لهذا زه ده ته تنخواه نشم ورکولې .

لیلاً ۱۲:۰۰ (۲۵ اپریل ۲۰۱۴)

سوچ او فکر کښن یو ساعت ناسته - یعنی د الله قدرتونو کښن سوچ کول - د دی ډیر لوئې اجر او ثواب دې .

تبلیغیان روڼه وائی : چې یو ساعت ناسته په فکر کښن ، او د الله قدرتونو کښن سوچ او فکر کول ، دا د اويا کاله عبادت نه زیات ثواب لری .

سوچ د الله کریم په قدرتونو کښن دا دې : چې هر شي د ماشی نه والې ترهاتھی پوری . او د عرش نه تر فرش پوری . او د مشرق نه تر مغرب پوری ، او د شمال نه تر

جنوب پورے ، د انسان نہ تر پیری پورے ، او ملائکو پورے ، دا هر شي صرف يك يو الله پيدا كړې دې .

او كه د اول نه تر آخره پورے ، دا ټول مخلوق راجمع شي . نو دویء صرف يو سور ميگي هم نشي پيدا كولي .

الله كريم فرمائي : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبَ مَثَلٍ فَاذْكُرُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ " [سورة الحج ٧٣]

ترجمه : اې د ټولې دنيا خلقو ! يو مثال بيانولې شي ، تاسو ورته غوږ كيدنې « يقيناً هغه څوك چې تاسو ورته رامدد شه وايي ، سيوا د الله نه دویء نه شي پيدا كولي يو مچ هم ، اگر كه دا ټول ورته راجمع شي .

دلته الله كريم د هغه چا باره كبن وئيلې دي ؛ چې دویء به ئې د الله نه سيوا بندگي كوله . او دویء ته هغه آله او حاجت رواه بنكاره كيدل . چې دویء يو مچ قدرې هم نه شي پيدا كولي . نو كله چې دویء يوه مطالبه نشي پوره كولي نو د دنيا نور مخلوق به ئې څه پوره كړي .

(لكسوچ او فكر)

دا ميگي ، يا ماشي ، يا مچ ، يا ماشكئ - ماشكئ مونږ هغې ته وايو : چې هغه د ماشي نه ډيره وړه وي . او په چك لگولو كنبې د ماشي نه هم تكړه وي - ، يا ريچې ، يا سپگه ، يا گنه ، يا بروړه ، او يا بزې .

(١) دا يو حيوان دې ، او زنده سر دې .

(٢) دا ماشكئ خپل خالق ، او الله پيژني ، چې زه چا پيدا كړې يم .

(٣) دا ماشكئ خپله طريقه د عبادت پيژني . كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ .

(٤) دا ماشكئ خپل خوراك ، او ځائي د خوراك پيژني .

(٥) دا كه مذكر وي نو خپل مونث پيژني ، او كه مونث وي نو خپل مذكر پيژني .

- (۶) دا کہ مذکر وی ، او کہ مونث خپله طریقہ د توالد ، او تناسل پیژنی .
- (۷) دا ماشکی دہ ، او کہ هر یو زنده سر دې ، خو چرته د خپل نوعی نه علاوه بل چا سره تعلقات نه ساتی .
- (۸) پدې ماشکی ، او میری کنب اراده شته ؛ په خپل اختیار کله یو خواه روان شی کله بل خواه .
- (۹) پدې ماشکی ، ماشی ، سپگه ، سپگی ، میری ، هر یو کنب روح ، او ساه موجود ده .
- (۱۰) پدې ماشکی کنب علم - او د خپلی زندگئی تیروولو مطابق پوهه - موجود ده .
- (۱۱) دی ماشکی کنب وزرې ، او طاقت د الوتلو موجود دې .
- (۱۲) په هغه وزرو کنب پوره رگونه ، او نری نری تارونه خواره دی ، چې کتل ورته هم په مشکله کیږی .
- (۱۳) دی ماشکی کنب سترگی هم موجود دی .
- (۱۴) او سترگی هم الله دوه ورکړی دی .
- (۱۵) د دی ماشکی په سترگو کنب پردی هم موجود دی .
- (۱۶) هغی سترگو ته د دی په سر کنب الله سیلونه پیدا کړی دی .
- (۱۷) هغی کنب الله د لیدلو طاقت پیدا کړی دې .
- (۱۸) دی ته الله سر ورکړی دې .
- (۱۹) په سر کنب د هغی د شان مطابق دماغ او رطوبت قلیله ورکړی دې .
- (۲۰) په هغه معمولی نقطه کنب پوهه ، او ادراک ، او اراده اچولی ده .
- (۲۱) دی ماشکی ته الله خپې ورکړی دی .
- (۲۲) او د هغی د بندولو ، او پرانستلو طاقت ئی پیدا کړی دې .
- (۲۳) دی ماشکی ته الله خپته ورکړی دې .
- (۲۴) په هغه خپته کنب ئی ورله د دی د شان مطابق کلمی پیدا کړی دی .

- (۲۵) ہنی کنب ئی ورلہ نظام انہضام پیدا کرې دې .
- (۲۶) ہنی تہ ئی د وصول لارې پیدا کرې دی .
- (۲۷) د ہنی نہ ئی ورلہ د اخراج ، او د خوراک د ویستې لارې پیدا کرې دی .
- (۲۸) دی معمولی نظام کنب د بچو د پیدا کیدو پروگرام موجود دې .
- (۲۹) د نر د ملاویدو لارې موجود دی .
- (۳۰) د مذکر سرہ آلہ د ملاویدو موجود دہ .
- (۳۱) پہ دواړو کنب د هغوی د شان مطابق مادہ منویہ ذریعہ د توالد موجود دہ .
- (۳۲) د قرار خائې پہ بدن د مادہ کنب موجود دہ ، حکہ دا خو بنکارہ خبرہ دہ چې د مذکر د ملاویدو سرہ فوراً خو آگئ یا بچی نہ پیدا کیگی . بلکہ خہ وخت پہ رحم کنب قرار نیسی .
- (۳۳) نو دی ماشکئ کنب نظام د رحم موجود دې .
- (۳۴) دی رحم کنب مادہ د انقباض موجود دہ .
- (۳۵) او د وخت د پورہ کیدو سرہ قوۃ ارسال او اخراج موجود دې .
- (۳۶) د دی ماشکئ گنر قسمونہ موجود دی .
- (۳۷) د ہر قسم جدا جدا رنگونہ دی .
- (۳۸) پہ دی کنب کلکہ او پستہ او معتدل حصہ موجود دی .
- (۳۹) دی تہ اللہ یوہ تیرہ ستن او لشہ ورکری دہ .
- (۴۰) او ہنی سرہ سرہ د نری والی د وجی نہ پہ مینخ کنب ډډہ او مجوفہ وی .
- داسې نور بی شمارہ طاقتونہ او قدرتونہ اللہ راجمع کرې دی .
- او د دی ماشکئ وجود بہ خومرہ وی . د دی ماشکئ بہ خومرہ وزن وی .
- د دی ماشکئ مسافت بہ خومرہ وی . د دی ماشکئ طول ، عرض ، عمق بہ خومرہ وی .

د دی ماشکی د جوړولو به خومره کارخانې وی . د دی په جوړولو کنب به خومره وخت لگی .

د داسې باریکی مشینگری معدې ته به د کوم قسم غذا ضرورت وی ، هغه به څه وی .

د دی ماشکی د استوګنې د ځانې به خومره اختیاط پکار وی .

د دی د زهریله موادو نه د بچ کولو دپاره به خومره اختیاط پکار وی . دغه شان د هوا ، او طوفان ، نه د بچ کولو اختیاط .

د شپې د پناه ورکولو ضرورت ، د دشمن نه د بچ کولو ضرورت .

دا هر څه صرف او صرف زما الله کولې شی ، د دنیا ټول طاقتونه د دی نه عاجز دی .
(د الله کریم د قدرت عجوبې)

ستا هره ذره کنب قدرتونه دی

ربه ! هر یو شی ته دی حیران یمه

خومره همت ناک خومره چالاکه دے

ربه ! تور میری ته دی حیران یمه

څنگه دے لیدل او آلوتل کوی

ربه ! ماشکی ته دی حیران یمه

کل نه دے د گل نه ئے رنگ اوږه دے

دے پریرکی ته دی حیران یمه

څنگه په اوبو کنب دے گزران کوی

ربه ! دے مهی ته دے حیران یمه

خاوره خوری په خاوره کنب اوسیگی

دے پشکالی ته دے حیران یمه

چا چراغ پہ غوبنہ کنس بل کرے دے
دے اور اُور کسی تہ دے حیران یمہ

خومرہ بنکتہ پور تہ دلیلونہ دی
بیا دغہ دہری تہ دے حیران یمہ
(۱) - بنکری، باھوگان،

شاہ تہ ئے موران^(۱) تا تہ ئے قرآن درکرو
طالبہ دی تندی تہ دی حیران یمہ

چرتہ غریبان چرتہ قرآن د رب
ربہ ! سوگندی تہ دے حیران یمہ

(عجوبہ)

دی ہر خہ سرہ سرہ دومرہ خلق دشمنانو، او دھماکو کنس نہ دی مہرہ شوی؛ خومرہ
چہی دی ماشو، او ماشکو، او جراثیمو، وژلی دی؛ کہ یقین دی نہ راخی: نو د
ہسپتال کنس معائنہ اوکری۔

اللہ کریم فرمائی: " يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ " [سورة
فاطر ۱۵].

او فرمائی: " وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ " [سورة محمد ۳۸]

نو دا خود مخلوقاتو د ذہن مطابق د دی معمولی ذری لگ تفصیل وو؛ چہی د دی پہ
اصل مرام، او مقصد، او حقیقت، یو اللہ خبر دی۔

دی وجہی نہ اللہ کریم فرمائی " قُلْ لَوْ كَانُ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ
أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا " (سورة الكهف ۱۰۹)

حاصل دا :- چہی کچری دا ٲول دریا بونہ سیاہانی شی . او دا ٲول ونی، بوتی قلمونہ
شی . او دا ٲول ملائک، او جنات، او انسانان، لیکونکی، او کاتبان شی .

نو دا سیاہانی، او قلمونہ، او د پیریانو، او انسانانو، طاقتونہ، او وختونہ، بہ ختم
شی؛ لیکن د اللہ د قدرت عجائب، او د اللہ نعمتونہ، نہ شی راگیرولی .

حُكِّهَ چي الله كريم فرمائي: " اِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا " [سورة ابراهيم ۳۴ ،
نحل ۱۸] .

کچرې تاسو د الله نعمتونه شميرل غواړئ ، نو گيره پرې نه شی کولې .
او نبی علیه السلام به فرمائیل چې : " اللّٰهُمَّ لَا أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَیْكَ اَنْتَ کَمَا اَثْنَيْتَ عَلَیْ
نَفْسِکَ "

او هر چې عقل ، او فکر سره صحیح نیت ، او اراده ده . نو دا د هر څه نه خوگه ده .
وجه دا ده چې نبی علیه السلام فرمائي : " اِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَّا نَوَىٰ
" [الحديث]

بل یو حدیث مُلا علی قاری رحمه الله ذکر کړې دي . او څه کافی بحث ئې پرې متنا ،
سندا کړې دي . هغه دا چې : " نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ " نیت د مومن د ده د عمل
نه غوره دي .

یووجه داده: چې عمل کښن کله ریا راتلې شی ؛ او نیت ، او اراده چې ده ؛ نو دی
کښن څه شک ، او احتمال د ریا نثی راتلې . نو دی وجې نه دینی فکر کول ، او
صحیح نیت ، او ارادې کول دا باقی کارونه دی .

دویمه وجه داده: چې په عمل جنت ته تلل دی ، چې دا ذریعه د الله کریم د فضل او
رحم ده ، او جنت ته تلل دا خود الله کریم په رحم سره دی ، او جنت کښن پاتې
کیدل هغه په نیت باندې دی ، ورنه د عقل تقاضه خودا وه : چې سل کاله عبادت
باندې سل کاله جنت وي ؛ او په سل کاله کفر باندې سل کاله جهنم دي ؛ لیکن نیت
د مؤمن همیشه د عبادت وی ، نو الله کریم به ئې همیشه جنتی کړې ؛ او نیت د کافر
د همیشه د کفر وی ، نو الله کریم به ئې همیشه جهنمی کړې . نو نیت د مؤمن د ده
د عمل نه غوره شو .

دا وې د زړه پتې خزانې ؛ چې د وخت گزارونو ، او د ضرورت لاسونو ترینه څه نه څه
رابهر کړې .

یوہ مقولہ ده: « دست به کار دل به یار » لاس په کار، او د زړه تعلق د الله سره پکار دې .

دا وه مختصره خلاصه د هغه بیان ؛ سره د څه ډیر کمی او زیاتی نه ، الله دی قبول کړی .

اونن چې د خیالی ورځ ده ؛ او د مازیگر ۴:۳۵ بجې دی . لگ روستو سلیم خان ته د مفتی مجتبی عامر صاحب مدرسې ته د کال د اختتامی پروگرام باره کښ دعوت کښ حاضرې ده .

او وخت روان دې .

ډیر لوئی کاروان دې .

څه کار جوړ او څه کار وران دې .

خو الله کریم بې حده مهربان دې ؛ نوزما دا ارمان دې .

حالات به جوړ کړی ، دا اور به سوړ کړی .

بیا به جنتونه وی ، خندا به وی .

هر خواه تازگی به وی ، ځکلا به وی .

الله کریمه ! ته رضا شی ، او الله کریمه ! ته زما شی .

آمین ثم آمین یا رب العلمین

۲۵ جماد الثاني عصر ۴:۳۷ (۱۴۳۵ هجری)

ابوعمار وائی : زما روڼو !

د مسلمان سوچونه پکار دا ده چې د ایمان وی .

د مسلمان سوچونه پکار دا ده چې په باره د قرآن وی .

د مسلمان سوچونه پکار دا ده ، چې د دین د اشاعت وی .

د مسلمان سوچونه پکار دا ده ، چې توحید ته د دعوت وی .

مونہ قرآن، او حدیث گورو، او دھنہ مطالعہ کوو۔ نوہر پیغمبر قوم صحیح عقیدی، او صحیح اعمالو تہ رابللی دہی۔ او د غلطو عقیدو، او نظریو، او عملونو نہ ئی د پچ کولو کوشش کړی دہی۔

ہر نبی دا وئیلی دی : چہی الہ یو دہی، حاجت روا یو دہی۔

(حاجت روا یو اللہ دے)

یوالہ رب نہ سوا

دا خووک نشتہ پہ دنیا

پہ اعراف یو کم شپیتم کنہ

دہ دننوح دغہ دعا

ہود نبی کپہ دغہ چغہ

اعراف پینست ۶۵ دے گواہ

دری او یا کنہی د صالح نہ

دا بیان دے ډیر صفا

د شعیب پنخہ اتیا (۸۵) کنہی

ذکر شوے داننداء

پنخیشتم (۲۵) دانبیاء وائسی

ہر نبی کپہ اعلان

سورة الاعراف کنہی اللہ کریم فرمائی۔ دانبیاء کرامو بیانات ذکر کپری دی۔

نوح علیہ الصلاة والسلام بیان کوی۔ ”یا قَوْمِ اعْبُدُ اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ“

ہود علیہ الصلاة والسلام بیان کوی۔ ”یا قَوْمِ اعْبُدُ اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ“

صالح علیہ الصلاة والسلام بیان کوی۔ ”یا قَوْمِ اعْبُدُ اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ“

شعیب علیہ الصلاة والسلام بیان کوی۔ ”یا قَوْمِ اعْبُدُ اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ“

دغہ شان نور انبیاء کرام مثلاً لوط ، موسیٰ ، ہارون ، یحییٰ ، سلیمان ، داود ، عیسیٰ ، ابراہیم ، یوسف علیہم الصلوٰۃ و التسلیمات او داسی نور گنر پیغمبران دی چې قرآن ئی ذکر کړې دې .

(انبیاء کرام اور سولان)

رسولان چاته ویل شی

لیکل شوی انسانان

خه مقصد یی د بعثت وی

دادعوت د دین ایمان

اولوالعزم داپنخه دی

او ویشت (۲۷) ذکر په قرآن

دایولا که خلیریشت زره

کم او بیش پیغمبران

رسولان په دوی کنبن خو دی

تین سو پندره (۳۱۵) نورنبیان

مونره چا یو پیدا کړی؟ پاک الله غنی سبحان

پیغمبر زمونره خو ک دے؟ محمد نبی سلطان

(از سقاء الصبیان)

دی ټولو انبیاء کرامو د اُمت د وحدت ، او د توحید ، او سنت ، فکر کړې دې .

آخری پیغمبر «جناب محمد الرسول الله صلی الله علیه وسلم» تقریباً شپږ میاشتی په

غارِ حراء کنبن ناست ، او د قوم د نجات ، او خلاصی فکر کوی .

اعتکاف کنبن ناست د قوم د اتحاد ، او د کامیابی سوچ کوی .

پہ طائف کنب خلقو پہ وینو رنگ کړې دې ؛ او بیا هم نبی علیه السلام د هغی د کامیابی دُعا کوی چې : " اللَّهُمَّ اهْدِ قَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ " ای الله زما قوم ته سمه لار او بنایه ، دوی نه پوهیگی .

د دوس قبیلې باره کنب چې کله ورته طفیل بن عمرو رضی الله عنه د دوی شقاوت ، او سختی بیان کړه .

نو ابوهریره رضی الله عنه په دی موقع د طفیل بن عمرو رضی الله عنه سره راغلی وو. او د ده په لاس ، او دعوت ئې اسلام نصیب شو . دې فرمائی : چې نبی علیه السلام لاس اوچت کړل ، نو زما د خُلی نه بی اختیاره چغه اوختله ، چې زما قوم ته خیرې کوی ، او زما قوم به هلاک شی ؛ نو ما اووئیل چې : واقوماه ! نو نبی علیه السلام او فرمائیل : " اللَّهُمَّ اهد دوسًا وأئت بهم " الله دوس قبیلې ته هدایت ورکړې ، او دوی ما ته راوړې .

او چې کله ترینه ابوهریره رضی الله عنه غوښتنه کړې ده ؛ چې زما مور دپاره د هدایت سوال اوکړه .

نو نبی علیه السلام فرمائی چې : " اللَّهُمَّ اهد أمّ اباهریرة " ای الله د ابوهریره مور ته هدایت نصیب که .

او چې ابوهریره په منډه لارې ، نو د نبی علیه السلام دعا د ده نه وړاندې د ده کور ته رسیدلې وه .

طفیل بن عمرو رضی الله عنه چې کله نبی علیه السلام خپلی علاقې ته دعوت دپاره لیرې . نو چې دې د کلی علاقې خواه و شاه ته نزدې شو ، نو پلار ئې د ډیر محبت نه وړاندې ورغلی دې . نو طفیل بن عمرو رضی الله عنه ورته فرمائی : چې (اَلَيْكَ عَنِّي) زما نه اخواه شه . پلار ورته وائی : دا ولی بچیه ! نو دې ورته وائی : زما او ستا دین جدا جدا دې .

نو پلار ورته وائی : (دِئِنِّي دِئِنكَ) زما دین ستا دین دې .

نو دی نہ روستو ورسره طفیل بن عمرو رضی اللہ عنہ خبری شروع کری .

چہ کلہ ئی بی بی راغلہ ، نو دے ورته وائی : (الیک عتی) زما نہ لری شه .

بی بی ورته وائی : (فِدَاکِ اَیْنِ وَاُمِّی لِمَا دَا) زما مور او پلار دی پہ تا باندي قربان شی

خه وجه ده ؟

نو طفیل بن عمرو رضی اللہ عنہ وائی : چہ زما او ستا دین جدا جدا دے ، خکھ چہ

ما اسلام قبول کری دے .

نو دا بی بی ورته وائی : چہ (دِیْنِی دِیْنِک) زما دین ستا دین دے .

نو د دی نہ روستو ئی خپلی بی بی سره خبری شروع کری . دا د دین فکر دے .

عثمان رضی اللہ عنہ داسی حالت کنبس ناست دے . چہ د زان نہ خبر نہ دے .

خان جهان می ہسی ہیر شو ستا له غمہ

نہ پوهیگم چہ خان خہ دے جهان خہ دے

عمر رضی اللہ عنہ تیریگی ، او عثمان رضی اللہ عنہ د هغه پہ تلو راتلو نہ پوهیگی .

عمر رضی اللہ عنہ سلام کوی ، او عثمان رضی اللہ عنہ د هغی د اوریدلو نہ پہ یو

فکر کنبس پروت دے . چہ عمر فاروق رضی اللہ عنہ ، ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

تہ شکایت اوکرو . نو دواپہ راخی ، او سلام کوی . دی وخت کنبس عثمان رضی اللہ

عنه د خپل سوچ نہ بیدار شوے دے . او جواب ورکوی ؛ او مکالمہ کیڑی ، چہ تا عمر

رضی اللہ عنہ تہ د سلام جواب ولے نہ دے ورکری . نو عثمان رضی اللہ عنہ فرمائی :

چہ د کوم سلام جواب ؟ نو عمر وائی : چہ زہ تیریدم ، او سلام می او کرو ، تا جواب

نہ دے راکری . عثمان فرمائی : چہ زہ نہ ستا پہ راتلو پوهه شوے یم ، او نہ پہ سلام .

نو ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ (صَدَقَ عُثْمَانُ) عثمان رضی اللہ

عنه ربتیا اووئیل .

بیا ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ د عثمان رضی اللہ عنہ نہ تپوس کوی : چہ تہ پہ

خه فکر کنبس مشغول وے ؟ نو عثمان رضی اللہ عنہ او فرمائیل : چہ ما ووئیل : چہ

نبی صلی اللہ علیہ وسلم د دنیا نہ رخصت شو، او مونبر ترینہ دا تپوس اونکرو، چي
(مَا نِجَاةٌ هَذَا الْأَمْرِ) چي د خلاصی مدار خہ دے .

ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ فرمائی: چي دا تپوس ترینہ ما کړې وو. نو عثمان
رضی اللہ عنہ د ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ لاس خُکلوی، او فرمائی: چي ته د دی
لائق ئې. نبی صلی اللہ علیہ وسلم خہ جواب درکړې وو؟

نو ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ او وئیل: چي نبی علیہ السلام فرمائیلی دی: چي
" مَنْ قَبِلَ مِنْ أُمَّتِي الَّتِي عَرَضْتُهَا عَلَى عَمِّي فَكَرَّهَا فَهِيَ لَهُ نِجَاةٌ "

زما په امت کښ چي چا هم هغه کلمه قبوله کړه، چي کومه ما په خپل تره ابو طالب
پیش کړې وه، او هغه رد کړې وه، نو دا به ده دپاره نجات وی .
دا وو د صحابو سره د دین فکر او غم. اللہ کریم دی په مونبر کښ هم داسي د دین د
اشاعت فکر پیدا کړی. (آمین ثم آمین)

۲۸ جمادی الثاني ۱۴۳۵ هجری صباحًا ۶:۳۵

«(صحیح عقیده لویه خزانہ)»

زمارونو! کچري یو انسان ټول عمر په سجده کښ صرف د دی یو نعمت د شکرئې
ادا کولو دپاره تیر کړی، چي اللہ کریم چا ته صحیح عقیده، او نظریه نصیب کړې
ده، نو دا به کم وی .

عقیده یو داسي خزانہ ده؛ چي د دی نه بغیر هره دردانه یوه بیکاره دانه ده .

عقیده یو داسي خزانہ ده؛ چي د دی نه بغیر دا ټوله دنیا بي معنی ده .

عقیده یو داسي خزانہ ده؛ چي د دی نه بغیر د اللہ کریم د محبت دعوي هسي یو
بهانه ده .

عقیده یو داسي خزانہ ده؛ چي د دی نه بغیر د ماهرانو دنیا یو پاگل خانه ده .

عقیده یو داسي خزانہ ده؛ چي د دی نه بغیر دا دنیا په جیل کښ جیل خانه ده .

عقیده یو داسي خزانہ ده؛ که دا نه وی، نو ایمان راپل نشته .

عقیدہ یو داسی خزانہ ده؛ که دا نه وی، نو جنت ته تلل نشته .

عقیدہ یو داسی خزانہ ده؛ که دا نه وی، د مؤمنانو مقبره کنب خخول نشته .

عقیدہ یو داسی خزانہ ده؛ که دا نه وی، نو هیخ قسمه عبادت قبلیدل نشته .

عقیدہ یو داسی خزانہ ده؛ که دا نه وی، نو په جنت کنب د الله لیدل نشته .

چې عقیده د شرک وی؛ نو د الله کریم مغفرت نشته، الله کریم فرمائی: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا» (سورة النساء ۴۸) .

ترجمه:- یقیناً الله کریم معافی نه کوی دا چې شریک جوړ کړې شی الله سره، او معافی کوی د هغه گناهونو چې علاوه وی د دی نه، چا ته چې د الله کریم خوبه شی، او چا چې شریک جوړ کړو الله سره، پس یقیناً ده جوړ کړه په الله کریم باندې گناه لویه .

چې عقیده د شرک وی؛ نو هیخ قسمه عبادت پاتې کیدل نشته؛

الله کریم فرمائی: «وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا» (الفرقان ۲۳)

ترجمه:- او وړاندې به شو مونږه هغه عمل ته چې دوی کړې دي، نو اوگرځوو به دی لره گرد (دوره) نوستلې شوې .

چې عقیده د شرک وی؛ نو دا انسان اگر که په تخت ناست وی، لیکن دې د اسمان نه راغورځیدلې دي .

الله کریم فرمائی: «حُفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ

السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ» (الحج ۳۱) .

ترجمه:- شی تاسو توحید منونونکی د الله دپاره، مه شی شرک کوونکی د الله

کریم سره، او چا چې شریک جوړ کړو د الله سره، گویا چې دې راوغورځیدو د

اسمان نه، پس ذرې ذرې کړو ده لره مارغانو، یا اوغورځوی ده لره باد (هوا) په یو

ځایي ډونگی کنب .

چې عقیدہ د شرک وی؛ نو د دې انسان د خپل نیت عبادت هم الله کریم ته کنحلې وی، لکه الله کریم فرمائی: «وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا * مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنَّ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا» (الكهف ٤، ٥).

ترجمه: - او دی دپاره چې اوپروى هغه کسانو لره چې هغى وائى: چې نيولې دې الله کریم اولاد؛ نيشته د دوى دپاره په دى خبره باندي شه قسمه دليل، او نه دپاره د مشرانو د دوى، دیر بده د غصې خبره ده چې راوځي د خلو د دوى نه، دوى نه وائى مگر دروغ.

چې عقیدہ د شرک وی؛ نو هيڅ عمل ورته تينگيدلې نه شى، اگر که د پيغمبرانو پشان عمل ولي نه وی، ځکه چې الله کریم فرمائی: «وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ» (الزمر ٦٥).

ترجمه: - او يقيناً وحى كړې شوې ده تا ته، او هغه کسانو (پيغمبرانو) ته چې ستا نه مخکښ وو، کچرې تا هم شريك جوړ کړو د الله سره، نو برباد به شى عمل ستا او خامخاشى به ته د تاوانيانو نه.

دا رنگې الله کریم فرمائی: «ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» (الانعام ٨٨).

ترجمه: - دغه لاره د الله کریم ده، لاره بنائى په دى سره چا ته چې د الله کریم خوښه وی، د خپلو بنديگانو نه، او کچرې دى پيغمبرانو هم شرک کړې وې، نو برباد شوې به وې عمل د دوى هغه چې دوى کړې دي.

فائده: چې د انبياء کرامو نه د شرک کيدل دا خو محال دى، خو الله کریم د مذمت د شرک دپاره دا خبره ذکر کړه، چې پيغمبران او خصوصاً امام الانبياء محمد الرسول الله صلى الله عليه وسلم هم بالفرض والمحال که شرک او کړو، نو د ده عمل به برباد شى. چې د هغوى عمل شرک ته د تينگيدلو نه دې نو پاتې ځما او ستا عمل؛ (الله اکبر).

نو عقیدہ پیژندل او پہ دی باندی خان خائستہ کول ، دا آخرت ته پہ کامیابی سره تلل دی .

یوه عقیدہ : روزی رسان ، اختیار مند اللہ دی ؛ ذات صفاتو کنبس اللہ کریم یکتا دی ؛ او عالم الغیب هغه عظیم مولا دی .

(اقسام دتوحید)

مونره چا یو پیدا کری؟ پاک اللہ غنی سبحان

پیغمبر زمونره شوک دے؟ محمد نبی سلطان

مونره ته شوک روزی رسان دے

یو واللہ په دوجهان

واک اختیار دلته دچا دے

دا یو ذات دے مهربان

ذات صفاتو کنبس یکتا دے

دا مورب دے قدر دان

په خکاره او پتو عالم دے

مایکون وی که ماکان

مونره چا یو پیدا کری؟ پاک اللہ غنی سبحان

پیغمبر زمونره شوک دے؟ محمد نبی سلطان

دویمه عقیدہ : بندگی دا حق د اللہ کریم دی ؛ رامد شه دا حق د اللہ دی ؛ حاجت رواء ، مشکل گشا دا صرف یو اللہ دی .

(دعبادت لائق صرف اللہ دی)

بندگی به مونره دچا کرو

صرف یوله چه اللہ دے

مونر بہ چانہ حاجات غوارو

زمونر رب نہ چہ بادشاہ دے

پہ مشکل بہ چاتہ جاو

زمونر رب مشکل کشا دے

رامددشہ د چا حق دے

دغہ حق می د اللہ دے

چی بل ہیخوک داسی نشته

دے مالک د کل جہان

مونرہ چا یو پیدا کری؟ پاک اللہ غنی سبحان

پیغمبر زمونرہ خوک دے؟ محمد نبی سلطان

اللہ کریم یو دے، خنگہ یو دے؟ پہ وجود کنب یو دے، پہ خالقیت کنب یو دے، پہ

نظام چلولو کنب یو دے، ذات صفاتو کنب یو دے، پہ حق د بندگی کنب یو دے۔

پہ دی موضوع بانڈی مستقل د قرآن کریم ایتونہ گواہ دی، چہ د ہغہ خہ خلاصہ

او اجمال پہ رسالہ «سقاء الصبیان» کنب ذکر کرے دی۔ لکہ

(عالم الغیب صرف یواللہ دے)

دوہ دی رشم د بقرے وی

ملائک دی عاجزان

سورجن لسم ایت دے

نہ پوہیگی دا پیریان

د ریشتم د کھف کنبی عجز

د محبوب دے با عرفان

اولیاء ہم نہ پوہیگی

نور لسم کھف کنبی بیان

تہـول مخلوق نہ د غیب نفی

نمل (۶۵) کنبی اعلان

خومرہ خُکلی خُما رب دے ، خومرہ خُکلی ئی قرآن

عقیدہ مو خائستہ کرہ ، خاتمہ مو پہ ایمان

(اختیار مند صرف یواللہ دے)

جبرائیل وائی زہ عاجزیم

دری شپیتم (۶۳) وائی د مریم

جن د خپل عجز اقرار کپری

د احقاف پہ دوشم (۳۲)

د نیکانو عاجزی خئی

د اسراء شپیر پنہو ستم ۵۶

ایک سو چونتیس (۱۳۴) بقرة وئی

انبیاء دی پہ خپل غم

یونس اونچاس کنس دے عجز

نہی آخر زمان

خومرہ خُکلی خُما رب دے ، خومرہ خُکلی ئی قرآن

عقیدہ مو خائستہ کرہ ، خاتمہ مو پہ ایمان

(لائق د رآمدشہ صرف یواللہ دے)

نولسم د انبیاء وئی

ملائک دی تابعدار

د احقاف یوکم دیرشم کنبی

د جناتو گورہ کار

یوسل (۱۰۷) ووم د اسراء وائی
انبیاء دی زار قـطار

د یسین پہ دوه ویشتم (۲۲) کبسی
یوولی کـرے اقـرار

(۹۹) نہ نوی د حجر حکم
پاک نبی تہ کـری داشان

خومره خُکلی خُما رب دے ، خومره خُکلی ئی قرآن
عقیدہ مو خائستہ کرہ ، خاتمہ مو پہ ایمان
(رابل صرف اللہ حق دے)

سوال دعا د ملائـکو
د مـومن ایت دے ووم

پہ نوی (۹۰) د انبیاء کبسی
رابلہ دوی دم پـم

جن شپرم کبسن جنات وائی
بل بلل دا نہ دی سـم

اولیاء رب بلـم
سور کھف خوار لسم (۱۴)

جن شلم کبسی وئی محبوبہ
خبر ورکـرہ د خپل زان

خومره خُکلی خُما رب دے ، خومره خُکلی ئی قرآن
عقیدہ مو خائستہ کرہ ، خاتمہ مو پہ ایمان

«(د علم خزانہ د پیرہ لویہ خزانہ)»

د علم پہ بابت کنس ، د الله کریم قرآن گواہ دے .
 د علم پہ فضیلت باندے ، احادیث د پاک نبی آخر زمان گواہ دی .
 د علم پہ فضیلت ، ملائکان گواہ دی .
 د علم پہ فضیلت ، پیریان گواہ دی .
 د علم پہ فضیلت ، هر خاص ، او عام ، انسان گواہ دے .
 د علم پہ فضیلت ، مارغان گواہ دی .
 د علم پہ فضیلت ، د زمکے زنده سر گواہ دی .
 د علم پہ فضیلت ، په او بو کنس مہیان گواہ دی .
 د علم پہ فضیلت ، میران گواہ دی .
 د علم نبوت پہ محبت ، جمادات گواہ دی . لکه د گتے سلام کول شو .
 د علم نبوت پہ فضیلت ، نباتات گواہ دی . لکه د کھجورے جریدل شو .
 د علم نبوت پہ محبت ، حیوانات گواہ دی . لکه د قچرے خوراک بندول شو ، او خہ
 نور حرکات .

بهر حال : د علم پہ باره کنس کچرے دا ونی قلمونه شی ؛ او دریابونه سیاهانے شی ؛
 او انسانان ، او پیریان ، لیکوال شی ؛ خود علم فضیلت نشی راگیرولی ؛ او د الله
 کریم د علومو انتہاء شوک نشی معلومولی .
 او وجہ دا ده : چې دا علم د الله کریم د صفاتو نه یو صفت دے .
 او هر کله چې د الله د صفاتو نه یو صفت دے ؛ نو د دی وجہ نه د دی انتہاء نه ده
 معلومه .

الله کریم فرمائی : " قُلْ لَوْ كَانُ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفَدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ
 كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا " (سورة الكهف ۱۰۹) .

ترجمہ:- اوواہ ای زما محبوبہ ! کچری دا دریا بونہ سیاہی شی ، دپارہ د لیکو د صفاتو د رب زما ، نو خامخا ختم بہ شی دریا بونہ ، مخکین د ختمیدلو د صفتونو د رب حُما نہ ، اگر کہ مونہ راتلہ اوکرو پشان د دی پہ نورہ سیاہی سرہ .
نو علم یوہ لویہ خزانہ دہ ؛ او د انسان فضیلت ہم پہ نورو مخلوقاتو د علم د وجہ نہ دی . .

لکہ اللہ کریم فرمائی : وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا . دا د فضیلت دلیل دی .
اُستاد محترم شیخ القرآن شیخ غلام حبیب صاحب ۲۶ جمادی الثانی باندی زمونہ مدرسہ دارالقرآن تہ راغلی وو . مازیگر مونخ پسی د هغی بیان وو . ذکر کول ئی :
چی مفسرین ذکر کوی : چی د آدم علیہ السلام فضیلت پہ ملائکو باندی ، د علم د وجہ نہ وو . بیا ئی او فرمائیل : چی « وَآتَيْنَا دَاوُدَ زُبُورًا » . د دی آیت پہ تشریح کین ئی فرمائیل : چی دلته ئی د داود علیہ السلام سرہ زبور ذکر کرو . چاہہ ووئیل چی فضیلت د داود علیہ السلام بہ د بادشاہی د وجہ نہ وی .
نو فرمائی : چی نہ بلکہ سبب د فضیلت هغہ زبور کتاب ورکیدل وو .
او فرمائی : چی (وَوَرِثَ سُلَيْمَانَ دَاوُدَ)
شیخ صاحب فرمائیل : چی د داود علیہ السلام بچی خونور ہم وو . لیکن سلیمان علیہ السلام ئی ذکر کرو ، د وجہ د فضیلت د نبوت او د علم نہ ؛ خہ ډیر عجیبہ انداز وو .

د علم پہ بارہ کین شیخ صاحب فرمائیل : چی د دنیا خومرہ مهارتونه ، او ډگریانی چی دی ، دا صرف د دنیا دپارہ دی . او علم د آخرت او د اللہ دپارہ دی .
د دنیا ہر مهارت ، او نعمت ، فانی ، او بی وفا ، دی .
او بیا ئی فرمائیل : چی اسمان بی وفا دی . (إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ) (سورة الانشقاق ۱) ؛
(إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ) (سورة الانفطار ۱)
ستوری بی وفا دی . (وَإِذَا التُّجُومُ انْكَدَرَتْ) (سورة التکویر ۲)

نمر او سپورمئی بی وفا دی۔ (والشمس تجری لمستقر لها ذالک تقدیر العزیز العلیم .
(یس ۳۸)

(وَ جُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ . سورة القيامة ۹)؛ (إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ . سورة التکویر ۱)
دا غرونه بی وفا دی . (وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ . سورة التکویر ۳)
دا زمکہ بی وفا ده . (وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ . سورة الانشقاق ۳)
بہر حال دا ہر شی ، ہر نعمت ، بی وفا دی .
او علم وفا دار دی ؛ پہ ہر پراو کبن ستا یار دی ؛ او پیر خہ ئی کردار دی ؛ دانہ چہ
غدار دی .

خو علم سرہ اکثر غربت وی .

« واقعہ دیوبادشاہ او دہغہ دیبیا نو »

یو بادشاہ وو ، چہ دہغہ درہ بنہی وی . دیوی نوم وو جہان بیگم ، د دویمی نوم
وو دولت بیگم ، او د دریمی نوم وو فناہ بیگم .

دی جہان بیگم بادشاہ تہ او وئیل : چہ ما سرہ مینہ کوه ، زہ جہان بیگم یم ، جہان
بہ ستا شی .

دی دویمی وئیل : چہ ما سرہ مینہ کوه ، زہ دولت بیگم یم ، جہان ہم پہ دولت
ملاویگی .

دی دریمی وئیل : چہ (دولت ، و جہان ، ہما را فناست ؛ حاصل کُن فنا را ، کہ
آخر فناست) .

وئیل : ما خپلہ کہ ، حکہ چہ دولت ، او جہان ، خوبہ ہسی ہم فنا کیری ؛ نو فنا
د مخکبن نہ حاصلہ کرہ .

دا ہم د علم د وجہ نہ دومرہ خائستہ جواب ئی اوکرو .

علم پہ دنیا کبن ملگری دی .

علم پہ قبر کبن ملگری دی .

- علم پہ سفر کنیں ملگرے دے .
 - علم پہ حَضْر کنیں ملگرے دے .
 - علم پہ صحت کنیں ملگرے دے .
 - علم پہ بیماری، او علالت، کنیں ملگرے دے .
 - علم پہ حشر کنیں ملگرے دے .
 - علم پہ قیامت کنیں ملگرے دے .
 - علم پہ جنت کنیں ملگرے دے .
- د آدم علیہ السلام فضیلت پہ جنت کنیں پہ علم وو .

د آدم علیہ السلام رومی سفر، د پیدائش نہ روستو د علم دپارہ وو؛ چہ کلہ اللہ کریم پیدا کرو، نو فرمائی: چہ لار شہ، او پہ دی ملائکو سلام اوکرہ . او غور کیدہ، چہ خہ جواب درکوی . ہغہ ستا د امت تحیہ دہ . او پہ آخر کنیں چہ جنتیان جنت تہ لار شی؛ نو اللہ کریم بہ ورتہ فرمائی: چہ حُما نہ خہ اوغورے؛ دوی بہ وائی: چہ اللہ ہر خہ دیر دی خہ اوغوارو . بیا بہ اللہ کریم فرمائی: خہ اوغورے؛ نو علماء بہ دی خلقو تہ وائی: چہ راحی د اللہ نہ د اللہ دیدار غوارو . نو اللہ کریم بہ ورتہ خیل دیدار نصیب کری .

اللہ کریم دی پہ خیل فضل، او کرم، سرہ مونرتہ ہم خیل دیدار نصیب کری . آمین
ثم آمین

دی وجہ نہ بہ شیخ محمد یار بارشاہ صاحب رحمہ اللہ د ادب الدنیا والدین دا عبارت پیش کولو .

”كُلُّ لَذَّةٍ تَفْتَرِقُ بِإِفْتِرَاقِ الرُّوحِ عَنِ الْجَسَدِ، إِلَّا لَذَّةَ الْعِلْمِ وَالْعَمَلِ“

ہرہ مزہ ختمیکی، چہ کلہ روح د بدن نہ جدا شی، لیکن د علم، او عمل، مزہ نہ ختمیکی .

نو معلومہ شوہ ؛ چہی د علم ، او عمل ، مزہ د انسان سرہ تر آخرہ پورہ وی ؛ او دا نہ جدا کیری .

اللہ کریم دی پہ خپل فضل عظیم باندی مونہرہ ہم دغہ دلہ ، او زمہرہ ، کنب شمار کری . آمین یا رب العلمین

۲۹ جمادی الثانی ۱۴۳۵ هجری صباحاً

د دی موضوع متعلق نن ورخ کنب خکی معلومات ، او دن ورخ سرگندی شوی خزانہ ؛

نن د خیالی ، یعنی د ہفتی ورخ وہ ، ۹ رجب ۱۴۳۵ هجری مطابق د ۱۰ می ۲۰۱۴ دی .
د مولوی ضیاء اللہ د فراغت پہ محفل کنب د الشیخ محمد طیب طاہری صاحب مدظلہ العالی پہ ہوٹل کنب د دعوت پروگرام وو .

او پرون د مولوی فیصل محمد کوتہا والا دعوت وو . او د خوشحالیٰ بنکلی محفل وو .
نن تقریباً ۱۱:۳۰ بجی ، زہ او مولانا شیر عالم خان صاحب یو خانی لارو ، او نور تقریباً ۱۰۰ سلو پوری علماء راغلی وو . خبری اتری وی . او شیخ غلام حبیب صاحب ،
مولانا محمد طیب طاہری صاحب ، او مفتی سراج الدین صاحب ، دوی ٲول پہ یوہ کمرہ کنب ناست وو .

بیا دوی حال تہ راغلل ، او شیخ القرآن مولانا محمد طیب طاہری صاحب ، نظامت اوکرہ . او قاری محمد طیب صاحب - فرزند الشیخ غلام حبیب صاحب - ہغوی سورۃ التین تلاوت کرہ .

او بیا شیخ غلام حبیب صاحب د علم پہ فضیلت باندی بیان اوکرہ . اول ئی دا آیت کریمہ اولوستلو چہی (یَرَفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ) [سورۃ المجادلہ ۱۱]
بیا فرمائی : د علامہ رازی رحمہ اللہ یو قول ئی ذکر کرو : « أَلَدُنْيَا بُسْتَانٌ قَدْ زَيَّنَتْ بِخَمْسَةِ أَشْيَاءَ » .

۱ : . يَعْلَمُ الْعُلَمَاءُ ، ۲ : . وَبِعَدْلِ الْأَمْرَاءِ ، ۳ : . وَبِعِبَادَةِ الْعِبَادِ ، ۴ : . وَبِأَمَانَةِ الشُّجَرِ ،

۵: . وَ بِنَصِيحَةِ الْمُتَحَرِّفِينَ .

ترجمہ :- چہی دا دنیا یو بستان ، او باغ دہی . او دا پینخہ ئی گلونہ دی . خود تولو نہ غورہ ، او عظیم گل ہغہ علم دہی .
وجہ دا دہ : چہی امراء عدل پیژنی ؛ نو د عالم د علم د وجہی نہ .
کہ امیان ، او عابدان ، عبادت کوی ؛ نو د علماو د بنودنی د وجہی نہ .
کہ د تاجرانو امانت داری دہ ؛ نو د علماو د وجہی نہ .
او پہ کسب گرو کنب خیر خواہی ؛ دا ہم پہ علم د علماو باندي راحی .
نو حکہ علماء د سر دستہ وہ .

او شیخ صاحب او فرمائیل : چہی « لَوْلَا الْعُلَمَاءُ لَكَانَتِ النَّاسُ مِثْلَ الْجَاهِلِيَّةِ » .
کچرہی دا علم نہ وہی ؛ نو دا خلق بہ پشان د ډنگرو وہی .
« فَعَلَى الْعُلَمَاءِ تَهْدِيئُهُمْ » . نو پہ علماو باندي تہذیب ، او اخلاق بنودل لازم دی .
او مسئلہ بیانول حکہ لازمی دی : شیخ صاحب فرمائی : د مسند فردوس پہ حوالہ بہ
شیخ القرآن مولانا محمد طاہر رحمہ اللہ بہ ذکر کول : « إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ لَا يَقْرُبُ
أَجَلًا وَلَا يَبْعُدُ رِزْقًا » .

او فرمائی : « إِنَّ النَّفْسَ لَنْ تَمُوتَ حَتَّى تَسْتَكْمِلَ رِزْقَهَا فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاجْمَلُوا فِي الطَّلَبِ »
بیا شیخ القرآن محمد طیب صاحب ، د اختتامی دعا بارہ کنب مفتی سراج الدین
صاحب سرہ وو ؛ او هغوی دعا او کړہ . او بیا د روتی دپارہ د پاسیدو وینا اوشوہ . نو
شیخ صاحب ماتہ او وئیل : چہی تہ ، او ستا ملگری ، دلته مہ کینی ؛ ہغہ خصوصی
حائی د علماو تہ حئی ؛ او مفتی مجتبی تہ ئی ہم داسی اوئیل .
نو مونہر ہغہ خصوصی کمہی تہ لا رو . او شیخ ویسہ ، او زہ ، او مفتی مجتبی ، او قاری
طیب - د شیخ صاحب بچہی - یو حائی پیندہ باندي کیناستو . د فراغت نہ روستو شیخ
صاحب ماتہ او وئیل : چہی موہر سائیکل بل چا تہ ورکہ ؛ حما تا سرہ شہ مشورہ دہ . نو
گاډی کنب ورسرہ زہ ، او مولانا شیر عالم صاحب ، کیناستو . نو پہ لارہ ماتہ وائی :

چې کال له دوه انقلابه پکار دی . یو دا چې هره هفته به ته راځی : او د دینه وړاندې به زه په دویمه هفته د اصول الحدیث درس دپاره تلم . او دا چې مقدمه د مُسلم به ته پراوهی .

نو ما ووئیل : چې حکم دې ، که مشوره ده ؟ نو هغوی فرمائیل : چې د دی دواړو په مینځ ده .

بیا زمونږ مدرسې ته راغلو ؛ د ماسپڅین مونځ اوشو ؛ بیا گهینته نیمه ناست وو . خائسته خبرې اوشوې . ماشومانو سبقونه ووئیل ؛ نو شیخ صاحب ډیر خوشحاله شو ؛ او فرمائیل ئې : چې زه درته یوڅو د تجربې خبرې کوم . او د خپلو استاذانو خبرې کوم .

فرمائی : چې شیخ د پندې ډیر لوڼې سرې وو . هغوی به فرمائیل : چې کله ته لار شئ ؛ نو اول کار د کلی د ماشومانو نه شروع کړئ . د یو کور ماشوم چې تاسره وی ؛ نو هغه کور به ستا ملگرې وی . هغه ماشوم به وائی : چې دا زما استاذ دې . او مور ، او پلار ، به ئې وائی : چې دا زما د بچی استاذ دې . نو که موافقت دی نه کوی ؛ نو مخالفت به دی هم نه کوی . او بیا فرمائی : وکم من حسرة تحت التراب . وی زما ډیر ارمانونه وو ؛ خو نه پوره کیری .

او فرمائی : چې زه کالوخان ته تلې ووم . هلته اووه سوه ۷۰۰ ماشومان وو ؛ زه ډیر حیران شوم . داسې کار پکار دې . بیا ورسره زه توپیی ته لارم گادې کنب ؛ داسې څه کار وو هغه اوشو .

او بیا سلیمان سره لارو ؛ مازیگر ته نزدی شیخ صاحب لارو ؛ الله دی عمر کنب برکت واچوی .

پہ مینح کنب ما ورتہ اووئیل : البیلا کنب بہ ڊوڊی اوخورو ؛ فرمائی : چي محکنب بہ زہ او غلام الرحمان هوتل تہ اوکنڊ تہ تلو ؛ خویوہ ورخ پکنب خہ بد معاشانو تہ شراب پراتہ وو ؛ نو د هغی نہ روستو ما توبہ کپہ .

نن ان شاء الله ۱۰ رجب دي ؛ او زما دلته د دورې د سبق نہ روستو ، چارسده کنب د مولانا عبدالرحمان صاحب مدرسه کنب ، د مولانا سعید الرحمان صاحب پہ مشوره باندي د سبق شروع کولو اراده ده ؛ چي روزمره بہ د هغې د پارہ تلل راتلل وی . الله دی توفیق د خپلی رضا دپارہ نصیب کړی .

آمین ثم آمین یا رب العلمین

«(الله کریمہ تہ خہ پوهیگی)»

دا وخت د شپې ۱۰:۱۳ بجې دی . د شروع شپہ ده ؛ او تقریباً ۵ شعبان ۱۴۳۵ هجری ؛ د دی هفتې مصروفیات خہ دا قسمہ باندي وو .

چي د جمعې په شپہ ، د طلبہ کرامو د اصول الحدیث سبقونه اورول وو . او بیا د اسماعیل ابن شیر نی د واده پروگرام کنب د خاروی حلاله وه ؛ چي د هغی نہ زہ تقریباً ۱۲ بجې کور تہ راغلم .

او بیا د جمعې په ورخ د خلورو حافظانو ختمونه وو ؛ او درې د ترجمې ختمونه وو . الله کریم دی قبول کړی . په هغی کنب اول بیان زما د کشر رور مفتی قمر زمان صاحب وو .

دوئم بیان مولانا سراج الحق صاحب اوکړو . او دریم بیان ما مختصر اوکړه . او خلورم تفصیلی بیان زما محترم رور مولانا امداد الله صاحب اوکړو ؛ چي ما تہ ډیر گران دي . او په الله دی گران شی .

د هغی نہ روستو هغوی تہ سندنه ورکول ، او بیا د ډوډی انتظام میلمنو دپارہ ، او بیا سمدستی د شیر نی بهائی پروگرام تہ حاضرې . او د علماو سره کیناستل ، او

مشغولیدل اوشو؛ چي آخري ميلمانه مفتي توصيف صاحب، او ارشد زمان وو. بيا د جمعي مونخ وو.

بيا د هفتي د ورخي مصروفيات دا وو. چي د شبي خلور بجي د طاهر مولانا صاحب په گادي کښ زه، او مولانا عابد صاحب، او جان محمد، - گاونډي - تيمرگري ته د مولانا عبیدالرحمان صاحب خائي - خزاني ملالي - ته روان شو. هلته ۸:۳۰ بجي اورسيدو. او زما بيان تقريبا ۱۰:۳۰ بجي وو.

بيا د دعوت نه روستو مونږ د شيخ الحديث محمد يار بادشاه صاحب د اهليي د فاتحي باره کښ د اختر جاويد، او شاکر صاحب، په ملگرتيا کښ روان شو. موټر مو اودرولو، او هغوي پک اپ راوښولو، او بتمالي ته پکښ لاړو. هلته د قاري مسيح الله صاحب، او مولوي احسان صاحب، او د دوي تره، سره ملاو شو؛ او فاتحه مو ادا کړه.

او په لاره کښ چيک پوستونه ډير وو. او پشت کښ توپي ډزیدلي، او مخامخ غرونه ئي پرې ویشتل. ځکه حالات پوره سازگار نه وو.

د مختصر ناستي، او مونخ، او د چائي، نه روستو واپس راروان شو، او لاړو؛ په لاره راباندي عبیدالرحمن بيا پچھترئ ۷۵ چائي اوڅکوله؛ او اکرام، او تکريم، سره ئي رارخصت کړو؛ او تقريبا د شبي ۱۱ بجي کور ته راورسيدو. الله کریم دی دا قبول کړي آمين.

د اتوار په ورځ سحر له کاتلنگ شموزو کښ د مولوي شير محمد صاحب مدرسه کښ د ختم بخاري پروگرام وو؛ هلته حاضري اوشوه؛ او ختم بخاري اوشو؛ الحمدلله، او د طعام پروگرام نه روستو کلي ته راغلو؛ چي د مازيگر د مونخ نه وړاندي بيا په گار کښ د مولوي صاحب د فراغت په سلسله کښ پروگرام وو، او اول زما بيان وو. بيا د مفتي شريف صاحب بيان وو.

او مشر مفتی صاحب پہ حین د بیان کنب ناست وو . د بیانانو ، او د خوراک ، خکاک ، نه روستو د مشر مفتی سراج الدین صاحب خائې کنب دوباره اوبه اوخکلی ؛ او بیا کلی ته راغلو .

نن چې د پیر ورځ ده ؛ په یار حسین کنب پروگرام وو . مولانا قمر زمان ، او جان محمد ، او ساجد ، او حکیم سید ، د باجا لارو ؛ او د فراغت نه روستو واپس راغلو ؛ الله دی قبول کړی آمین .

او صبا ان شاء الله په مرغز کنب د محمد علی صاحب په خائې کنب پروگرام دې . چې هغې ته به ان شاء الله حاضری وی .

إله العالمین ! ته خه پوهیگی ؛ او مونږه نه پوهیگو .

الله کریمه ! تا ته د هر څه پته ده ؛ او مونږ ته د هیڅ پته نشته دې .

الله کریمه ! زمونږ وختونه ، سوچونه ، فکرونه ، او قلمونه ، زمونږ دپاره د آخری خاتمی د سعادت ذریعه اوگرځوې . د پرونی بیان عنوان دا وو : چې د نبی علیه السلام سوچ ، او فکر ، دا د انبیاء کرامو مشن وو .

او دا د هر کامل انسان کار دې . د نبی علیه السلام په غار حرا کنب فکر کول . د عثمان ذوالنورین په باره د نجات کنب فکر کول .

او چې څوک فکر نه کوی ؛ نو د هغه باره کنب چلاسی بابا فرمائی :

فکر دین جسمین نهی هې وه بنی آدم نهی

گر که دو پایه هې چوپایا سې لیکن کم نهی

بیا ما د دی پختو ژبه کنب په اشعارو کنب ترجمه کړی ده . زه وام :

فکر دین چې نه کوی هغه بنی آدم نه دې

گر که په دوه گرځی څاروؤ نه کم نه دې

عمر دنیا پر بروسا نارواه هې دوستو

عمر دنیا پیش هر دانا بجز یک دم نهی

ابو عمار وائی :

عمر د دنیا باندې چرته بروسه اونه کړئ

عمر د دنیا هر یو نادانه ته یو دم نه دې

وعظ منظوم صفحه ۵

«(خاکساری بادشاهی ده ، عاجزی ، اوبنیاری ده)»

خه ورځی وړاندې د غرونو په طرف تلی وو . د مولانا احمد علی صاحب پروگرام وو .
گنډر ملگری وو . د مزغند په لاره په موټر سائیکل روان وو . چې کوم ځانې هغه
کچه لار ختمه شی ؛ وړاندې خالص غرونه دی . هلته مو موټر سائیکلې اودرولې . او
یو ساده کچه مسجد کښن پروگرام وو .

بهر حال په لاره د یو کور په دیوال لیکلی وو . او ډیر خه ئې لیکلی وو . ته ئې هم واوړه ،
او عبرت ترې واخله ، پکار به دی شی .

سالیک وائی :

هر انسان ته د انسان په نظر گوره

هر غریب ته د خپل ځان په نظر گوره

په دنیا کښن که دی لس چته منزل شی

خو مقبرې ته د مکان په نظر گوره

ابو عمار وائی :

چې په دی کښن ډیر لوئې سبق دې

خو زمونږ په ځلو باندې طبق دې

په دی کښن لویه ځکلا ده

خو ارمان چې زمونږ په عقل اوویلا ده

او چې هر انسان دا سبق ازده کړی ، او عبرت ترینه واخلي ، نو معاشره به سمه وی .

نبی علیہ السلام فرمائی: چہ مومن ہغہ دہی «چہ خان دپارہ خہ خوبوی، نو خپل مسلمان رور دپارہ ہم ہغہ خوبس کپری» .

نو ہر کلہ چہی تہ دا خوبوی - چہی خلق دی تا تہ د عزت نوم اخلی - نو تہ ہم بل تہ د عزت نوم اخلہ . زہ وعدہ اوکپہ: چہی غلط نوم بہ چا تہ نہ اخلم . او کہ وعدہ نہ کوی ، نو دا کتاب بند کپہ؛ نور ئی مہ گورہ . کہ ستا ماسرہ ، او پاک اللہ سرہ مینہ وی ، او دا رسالہ نہ بندوی ، نو وعدہ اوکپہ .
 حکہ چہی اللہ کریم فرمائی: « وَلَا تَنَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ » . یو بل تہ غلط نومونہ مہ اخلی .

دا رنگی نومونہ مہ ورائوی . پورہ نوم اغستل ، خہ پہ مینہی محبت سرہ ، پدی زپرونہ جوپگی ، او د نفرت فضاء ختمیگی .
 دا رنگی تہ خان لہ کامیابی خوبوی .
 د ہر مومن دپارہ کامیابی خوبہ کپہ .
 او ہر غریب تہ د خپل خان پہ نظر اوگورہ .

نو تہ چہی د بل د کامیابی سوچ کوی؛ نو اللہ بہ تا کامیاب کپری .
 وعدہ اوکپہ: چہی د چا د خپو وھلو ، او د تباہ کولو سوچ بہ نہ کوو .
 او کہ بیا ہم ستا پہ زپہ کنبس ہر چا تہ غونڈان وی ، نو بس زما او ستا قچی دہ .
 حکہ چہی ستا د اللہ پہ تقسیم اعتراض دہی؛ ستا پہ تقدیر اعتراض دہی .
 ستا د اللہ سرہ دشمنی دہ ... او د شیطان سرہ دی دوستانہ دہ .
 نو داسی کس سرہ تعلق تباہی دہ ... نو حکہ زما ستا نہ روگردانی دہ .

اللہ کریم فرمائی: " وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ " [سورة النساء ۳۲]
 دا رنگی کوم سوچونہ چہی د خپل زان دپارہ کوو؛ نو کہ خوگ زان دپارہ دا سوچ کوی نو پہ لارہ کنبس خرنہ مہ واقع کپہ .

اللہ کریمہ! مونرتہ پہ دی د عمل توفیق رانصیب کپری . آمین ثم آمین

بلکہ دنیا کنب چي ڄومره مزي ، او تماشي ، دي . خو مقبره مه هيره . نبی علیه السلام فرمائی : « أَكثَرُوا ذِكْرَ هَٰذِمِ اللَّذَاتِ » . مرگ ڀير ڀير يادوه . دي وڄي نه دا ڀيره خائسته خبره ده . چي :

دنیا کنب که دی لس چته منزل شی

مقبري ته د مکان په نظر گوره

الله کریم دی زمونږ ايمان نصيب کړی آمین ثم آمین یا رب العلمین .

(۶ رمضان المبارک ۱۴۳۵ هجری)

نن د اختر اتمه ورځ وه ؛ د تیر شوی کل په ورځ اختر وو . او نن بیا د پیر او گل ورځ ده .

الحمد لله ثم الحمد لله چي اختر خه په خیر سره تیر شو ؛ او د استاذانو ملاقاتونه ، او خائسته خائسته وعظونه مو اوریدل .

نن په مانیرئ کنب د انور شیر توحیدی په ځائي کنب د بناتو د مدرسې د دوره حدیث اختتامی پروگرام وو . د الشیخ عبدالرازق صاحب په نگرانی کنب چي هغې ته الشیخ غلام حبیب صاحب ، الشیخ مفتی سراج الدین صاحب ، الشیخ شاه زمین صاحب او مفتی توصیف احمد صاحب او نور علماء راغلی وو . خائسته بیانونه اوشو . د شیخ غلام حبیب صاحب په بیان کنب د بخاری شریف د آخری حدیث وضاحت وو . اگر چي په دی باندې مفتی سراج الدین صاحب هم بیان کړې وو .

الشیخ غلام حبیب صاحب اوفرمائیل : چي امام بخاری شروع په (باب کیف کان بدء الوحي) سره کوی ؛ او اختتام په (باب الرد علی الجهمية) باندې کوی .

یو خو دا د اسلام ابتداء ، او انتهاء ته اشاره ده . او بل د وحی راتلو کنب ، او برداشت کولو کنب مشقت وو . نو دین کنب مشقت برداشت کول وی . او د دی وحی د رسولو دپاره مکې نه مدینې ته ، او هلته تکلیفونه ، او سختې برداشت کول .

او بیا امام بخاری آیت کریمه راوړی : چي الله کریم فرمائی :

"إِنَّا أَوْحَيْنَا كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ" [سورة النساء ۱۶۳]

او د نوح عليه السلام هغه وحی په سورة اعراف ، هود ، او شعراء کتب ذکر کوی .
فرمائی :

نوح عليه الصلاة والسلام بیان کوی . "يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ"

او اِله نکره ده ، او مِنْ پری داخلوی . چې د الله نه علاوه بل هیڅوک اله نشته .

نو بیا شیخ صاحب اوفرمائیل : چې خلق وائی : چې څنگه د الله ، او رسول ، خوځه
وی . کله وائی : چې الله نبی وارث .

حالانکه نبی علیه السلام ته یو تن اوئیل : چې « ماشاء الله و شئت » .

نو نبی علیه السلام اوفرمائیل : چې « اجعلتنی لله نِدًا » . آیا تا زه الله سره شریک
او گړخولم ؟ .

داسې وایه چې : « ماشاء الله » . او « الله نبی وارث » ووئیل هم صحیح نه دی ؛ بلکه «
الله هی وارث » .

الله کریم فرمائی : چې « وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ » . [سورة آل عمران ۱۸۰ ،
حدید ۱۰]

او خاص الله ته پاتې کیدل د اسمانونو ، او د زمکو ، دی .

نو آخری مالک ، او وارث ، صرف الله دې .

یو سالک وائی چې :

در حقیقت مالک هر شی خدا است

امانت او چند روز نزد ما است

په حقیقت کتب د هر شی مالک یو الله دې ؛ او د الله کریم امانت مونږ سره یو څو
ورځې دې .

او شيخ صاحب يو ډيره خوندوره خبره اوکړه : چې هر څه د دى الله دى ؛ چا ته ئې يو شې تر څه وخته حواله کړې دې ؛ چې ته د دى زمکى حفاظت کوه ؛ او ته د دى شى حفاظت کوه ؛ آخر کښ دا هر څه د الله دى .

«واقعه درسالة القشيرية»

علامه حمدون (الرسالة القشيرية) والا ، دهغه باره کښ راځى ؛ چې يو سړې بيمار وو ؛ دې ئې بيمار پرسئ له لارو ؛ نو هغه ته ډيوه بله وه ؛ بيا دهغه د وفات سره علامه حمدون فوراً هغه ډيوه مړه کړه ؛ وارثان وائى : چې مونږ خو دى رنډا ته محتاج يو ، ولې دى مړه کړه ؟

نو علامه فرمائى : چې کله دې ژوندي وو ؛ نو دا د ده مال وو ؛ دا ډيوه بليده ؛ او چې اوس دې مړ شو ؛ نو دى مال کښ د وارثانو حصه ده ؛ څوک به وى دلته ، او څوک به نه وى ؛ نو لهذا دا اوس بلول صحيح نه دى .

بيا نورې پتې خزانې وې .

بيا امام بخارى رحمه الله چې شروع د کتاب کوى ؛ نو حدثنا حميدى وائى چې هغه مکى دې . او آخرى حديث کښ حدثنا احمد چې هغه مصرى دې . اشاره ده ديتته چې د مکې نه مصر ته تلل د امام بخارى رحمه الله شوى دى ؛ د علم دپاره .

او حميدى او احمد دواړو کښ اشاره ده ، حمد ته . نو اول کښ هم حمد شو ، نو عمل راغلي په حديث باندې چې « فَلَهُ الْحَمْدُ أَوْلًا وَآخِرًا » .

الله کریم دى زمونږ د استاذانو مغفرت نصيب کړى - آمين ثم آمين .

۸ شوال ۱۴۳۵ لیلًا ۲۰:۱۱

«(يو څو ورځې وړاندې په مرغز کښ)»

د مانيرئ د جمع کيدو نه يو څو ورځې وړاندې ؛ چې د اختر دريمه ورځ وه ؛ شيخ القرآن والحديث مولانا غلام حبيب صاحب سره مرغز کښ ملاقات شوې وو .

پہ ملک اباد کنب د طالب العلم ذاکر اللہ د ختم القرآن د بندوبست نہ روستو ،
زموئزہ ویسہ تہ د شیخ صاحب د ملاقات دپارہ د تلو ارادہ وہ .

حکہ چہ پہ المدخل کنب ابن الحاج رحمہ اللہ لیکی دی . چہ د اختر د مونخ نہ
روستو خیل کور تہ اول واپس کیدل ؛ او د هغی نہ روستو خیلو رونرو ، او خیلوانو
سرہ ملاقات کول ؛ او بیا د مشرانو ، او مشائحو ، سرہ ملاقات کول ؛ نو مونیارادہ لرلہ
؛ چہ د هغی سرہ ملاقات اوکرو . نو مونیارادہ پتہ اولکیده : چہ هغی مرغز تہ تشریف
راوری .

اصل کنب هغی د مفتی سراج الدین صاحب خواه تہ راتلل ؛ چہ هغی د عمری نہ
راغلی وو ؛ او شاید چہ خہ بیمار پرسہ پکنب وې ؛ نو پہ واپسی کنب د مفتی ارشد
زمان صاحب حائی کنب حصار وو ؛ شیخ صاحب سرہ اوگد ملاقات شوې وو .
د خبرو پہ مینخ کنب د حیات ممت مسئلہ راغله ؛ شیخ صاحب افرمائیل : چہ یو
ورخ دا مسئلہ راغله ، او ما پہ دی تحقیق کولو .

کور کنب ما د خان سرہ سوچ کولو ؛ چہ دی کنب صرف تحقیق برائی تحقیق نہ دې .
بلکہ خیلہ نظریہ صحیح کول دی . چہ صبا د دی بارہ کنب د اللہ کریم سرہ پہ
کومہ نظریہ ، او عقیدہ ، ملاویدل پکار دی . او ډیر جور سوچ مې کولو .

شیخ صاحب افرمائیل : چہ زہ اودہ شوم ؛ نو یو خوب مې اولیده : چہ ماته یو شپہ
پرقیگی ، او روشنائی کوی . او پہ هغی کنب دا دوه آیتونہ زلیگی .

اللہ کریم فرمائی : "لَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ" [سورة البقره ۱۵۴]

او بل دا : "أَمْوَاتٌ غَيْرٌ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ" [سورة النحل ۲۱]

نو هر کله چہ ما سوچ اوکرو ؛ پدې دواړو آیتونو کنب ، نو ما تہ معلومہ شوه ؛ چہ
حق د دی دواړو پہ مینخ کنب ترلې شوې دې . او تطبیق داسې زما ذهن تہ راغلی ؛
چہ اللہ کریم فرمائی : شهداء ژوندی دی ؛ نو دی نہ مراد برزخی ژوند دې ؛ حکہ
ورسره ذکر کوی چہ « وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ » .

او په « امواتٌ غيرُ احياءٍ » كښنې د آخرت، او د برزخ، ژوند نفى كړې نه دې .
 په « امواتٌ غيرُ احياءٍ » كښنې چې نفى شوې دې ؛ نو هغه د دنيا ژوند دې ؛ چې دوى
 ورته دنيا كښنې چغې وهلې ؛ او امدادونه ئې ترينه غوختل .
 او په « ولا تقولوا لمن يُقتلُ فى سبيلِ الله امواتٌ » كښنې ئې هغه حياتِ دُنويى ثابت
 كړې نه دې .

نو دواړه آيتونه په خپل خپل ځائې مُحكم دى ؛ او مطلب واضح دې .
 او حق هم دا مسلك ، او نظريه ، ده . او دا ليكل چې زه كوم ؛ نو د ذى القعدة مياشت
 شروع ده .

نو د څه ورځو تيريدو د وجې نه ، كه بيانولو كښنې ، او ليكلو كښنې ، د دى ماجرې كه
 څه الفاظ بدل وى ؛ نو معذرت خواه يم . خو مقصد ، مراد ، مفهوم ، دغه مذكور دې .
 الله كريم دى د شيخ صاحب په ژوند كښنې زما د ټولو استاذانو سره ، او والدينو سره
 برکت ، او سعادت ، واچوى . او د وفات شوو دې الله كريم مغفرتِ كامل نصيب كړى
 . آمين ثم آمين

كه كفن وى د ريځمو ، خوا احسان د بل وطن وى
 بې كفنه مې دفن كړئ ، خو چې زمكه د وطن وى
 زندگى روانه ده ؛ پرون مازيگر د نهر په غاړه ناست ووم ؛ اوبه خاموشه روانې وې .
 چې ما ورته اوكتل ؛ نو په ځله مې راغلل چې :

انهارنا ونهارنا فى حركةٍ ... وكلاهما سيان يجريانِ .

زمونږه ورځې ، او زمونږه نهرونه ، دواړه په حرکت كښنې دى . او دواړه برابر روان
 دى ؛

يو سالک فرمائى :

ذهب الزمان وما علمنا بمضيه ... وسنذهب يومًا ذهابَ زمانِ

زمانہ لاپہ ، او مونبرہ ئی پہ تیریدو پوهہ نہ شو ؛ یو ورخ بہ مونبرہم د زمانې پشان لار شو .

« تاته زما یو نصیحت »

اے بچیہ ! کہ دا ټوله دنیا ستاشی
عمر نوح حسن یوسف درته عطاء شی

بادشاهی د اسکندر دی په دنیا شی
تخت او بخت دی سلیمان شی په هوا شی

خنګ چې دوی په دنیا نشته ته به نه ئے
اے بچیہ ! یوه ورخ بہ داسے راشی

کومے شپے ورخے دانے چې تاله لیک دی
دا کیدے نشی چې دا دی د بل چاشی

چې د بل په تباھی کنب فلاح گوری
په دنیا او آخرت کنب دے رسوا شی

اے بچیہ ! نن عمل صبا بدلے دی
د اوربشونه غنم کله پیدا شی

د ابوعمار وینا به دی پکار شی
هغه خائے کنب چې حواس دی وار خطاء شی

(مأخوذ : د ابوعمار نصیحتونه او وصیتونه)

اللَّهُمَّ الرَّحْمَ حَالِنَا وَاحْسَنَ مَالِنَا وَتَقَبَّلْ دُعَائِنَا يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ . آمِينَ
« (وختونه بچ کول ، خپله ژبه بندول ، پردی زړونه اغستل) »

په ما گرانه ! خوږه روږه مسلمانہ !

او په حياء ډکې په ورپورې زما مسلمانې خورې!

تاسو ته پته ده : چې مونبره خپل څومره وختونه خرابوو .

تاسو ته پته ده : چې مونږه خومره بې مطلبه خبرې کوو .

تاسو ته پته ده : چې مونږه خومره تکلیف په دې بل ته ورکوو .

او په دی خومره زړونه دردوو .

مثلاً : مونږه د چا نه تپوس اوکړو ؛ چې چرته تلې وې ؟ هغه جواب راکړی : چې زه لگ بهر تلې ووم .

نو د دینه معلومیگی : چې هغه تا ته تفصیل کول نه غواړی .

ورنه خپله به ئې درته وئیلی وو ، چې زه فلانکی خائې ته ، فلانکی کار دپاره ، په

فلانکی وخت کنب تلې ووم ؛ نو هر کله چې هغه خپله پرده کول غواړی ؛ او زه

شروع شم ؛ چې چرته تلې وې ؟ څه وخت تلې وې ؟ او چا سره تلې وې ؟ او په

کومه لاره تلې وې ؟ او څه دې راورل ؟ او څه دی اولیدل ؟ او څه دی معلوم کړل ؟

او په کومه لار واپس راغلي ؟ او فلانکې درسره تلې وو او که نه ؟ او بیا به څې او

که نه ؟ او پلار دی د تلو نه خبر وو او کنه ؟ او مشر رورته دی ووئیلی وو او که نه

؟ او کور والا دی بوتلی وو او که نه ؟ او آیا هغوی ته دا پته وه چې چرته تلې وې او

که نه ؟ او فلانکې بچې دی بوتلې وو او که نه ؟

هغه غریب څه زړه سترې لگیا وی ؛ څه آو او څه نا کوی .

او په زړه کنب وائی : چې الله دې چهپ کړې . الله د ده خوله بنده کړې . الله څوک

راولې چې د ده سوچ بدل شی .

نو خپل وختونه خرابوو ؛ پردی زړونه دردوو ؛ او په لاس هیڅ نه راځی ؛

آخر ترینه د هغه بانډچی واقعه جوړه شی .

«د بانډچی واقعه»

د حجاج ابن یوسف د بعض والیانو ، او مشرانو ، خواه ته یو بانډچی راغلي وو ؛ او دا

بانډچی د دی والی د کلی وو ؛ نو دی والی ورته خوراک وړاندې کړو ؛ او دا بانډچی

ډیر اوگي شوې وو .

نو دی والی ترینہ د خپل اهل ، او عیال ، تپوس کولو ؛

والی ورته وائی : ما حال ابن عمیر ؛ د ابن عمیر خه حال وو ؟

دا بانډچی ورته وائی : علی ما تحبُّ قد ملأ الارض رجالاً و نساءً ؛ په هغه حالت وو

چې ته ئې خوښې ، چې زمکه ئې د سپرو ، او زنانو ، نه ډکه کړې ده .

والی ... فما فعلت ام عمیر - ام عمیر څنگه وه ؟

بانډچی ... صالحه ایضاً - هغه هم خه وه .

والی ... ما حال الدار - کور څنگه وو ؟

بانډچی ... عامرة باهلها - په خپلو اوسیدونکو آباد وو .

والی ... زمونږه سپې چې - ایقاع نوم ئې دې - هغه څنگه وو ؟

بانډچی ... قد ملأ الارض نباحاً - زمکه ئې په غپیدو ډکه کړې ده .

والی ... او زما اوبن - چې زریق نوم ئې وو - هغه څنگه وو ؟

بانډچی ... علی ما یسرک - په هغه حالت وو ، چې ته پرې خوشحالیگی .

نو بیا هغه والی ، او حاکم ، خادم ته اوئیل : چې دا ډوډئ ترینه اوچته کړه ؛ او دا

بانډچی لا مور شوې نه وو .

او بیا ترینه تپوس کوی - یا مبارک التَّاحِيَةِ اَعِدْ عَلِيَّ مَا ذَكَرْتَ - اې هغه انسانه چې د

ده علاقه ډیره مبارکه ده ؛ او هر څه روغ ، او خوشحالی ، کښ دی ؛ دا حالات راته

بیا بیان کړه .

نو دا بانډچی خو په مود ، او طبیعت ، کښ نه وو ؛ او اوکې وو .

نو بانډچی ورته وائی : تپوس کوه ، چې څه دی خوښ وی .

والی ... ما حال کلبی ایقاع . زما د ایقاع سپې څه حال وو ؟

بانډچی ... هغه مړ شو .

والی ... په څه مړ شو ؟

بانڈچی ... اختنق بعظمة من العظام جملک زریق فمات - په تالو کنب ئی ستا د
زریق اوبس هډوکې انختې وو ، نو مړ شو .

والی ... آیا زما زریق نومې اوبس هم مړ شوې دې ؟
بانڈچی ... او .

والی ... هغه څه شی مړ کړو ؟

بانڈچی ... کثرة نقل اللین الی قبر ام عمیر . د ام عمیر (چې ستا بنځه ده) قبر ته به
ئې خختې ډیرې چلولې ، نو په هغې مړ شو .

والی ... او ماتت ام عمیر - آیا ام عمیر هم مړه ده ؟
بانڈچی ... او .

والی ... هغه څه شی مړه کړه ؟

بانڈچی ... کثرة بُکاءها علی عمیر - د وجې د ډیرې جړانه په عمیر باندي ، نو بس
دا هم مړه شوه .

والی ... آیا عمیر هم مړ شوې دې ؟
بانڈچی ... او .

والی ... عمیر په څه باندي وفات شو ؟

اسقَطَتِ الدَّارُ علیه - په هغه باندي کور راغورځيدلې وو .

والی ... آیا کور مې هم راغورځيدلې دې ؟
بانڈچی ... او راغورځيدلې دې .

نو والی پاسيدو ، او لاس ته ئې کړه همسا ، بانڈچی ترې اوکړه ځنډه ؛ او ويوهله
منډه ، او والی کړه پنډې بربنډه ، او ورپسې ئې کړه ورمنډه ؛

[جولة في رياض العلم والمعرفة ص ٣٧، ٣٨]

«مثال»

مثال په طور ستا په موجودگي کنب ، په يو مجلس کنب ، يو ملگری ته فون راغلي .

د ہغہ سرہ چہ کومہ خبری کیری ؛ ہغہ تہ نہ اورہ ، لیکن د دی ملگری خبری تہ اورہ .

دہ خبرہ ختمول غوارہ ، خو چہ کومہ بلا پرہ مسلط دہ ؛ ہغہ نہ چہپ کیری .

دہ خان بچ کول غوارہ ؛ لیکن د تقدیر د غشی نہ نہ خلاصیگی .

دہ پہ مزہ لکیا دہ ؛ لیکن مدمقابل ئی نہ پہ مزہ کیری .

دہ ورتہ وائی : دربہ شم ، ہلتہ بہ خبری اوکرو ؛ لیکن دہ تہ مہلت نہ نصیب کیری .

دہ برداشت کوی ؛ لیکن دہ تہ مقصد حاصلیگی نہ .

آخر دا وی ؛ چہ موبائل بند کری .

اعضاء ئی مرہ شی ؛

آواز ئی کمزورہ شی ؛

طبعیت ئی خراب شی ؛

اورنگ ئی بدل شی ؛

او یو سترہ اسویلی اوکری ؛

او پہ شاہ پریوزی ؛

دا انسان یو طرف تہ پاسیدل غوارہ ؛ خو پاسیدی نہ شی .

یو طرفتہ خپل خان تہ تسلی ورکول غوارہ ؛ ہغہ ورکولہ نہ شی .

خپل موڈ ، او طبعیت ، برابرول غوارہ ؛ برابرولہ نہ شی .

اوزرہ کنس راخی ، دہ وائی : چہ آیا زما دا ملگری بہ خہ احساس کوی .

آیا دہ تہ بہ پتہ لکیدلی وی ، کہ نہ .

آیا دوی بہ پوہہ شوی وی ، کہ نہ .

ایا دوی تہ بہ زما مجبوری معلومہ شوی وی ، کہ نہ .

نوزما رورہ ! ما تہ گورہ پختانہ وائی : اللہ چا لیدل نہ دہ ؛ خو پہ قدرتونو ئی پیڑنی .

نو دلتہ بہ تا پہ ننبو ننبانو معلومہ کړی وی .

دا ده نه نه چهپ کیدونکې بلا وه ؛ او بې دریغہ غکیدونکې بلا وه ؛ او دا د ده د کور ملگرې وه . او دا په ده باندې یوه مسلط شوی بلا وه .
نو ده ته عامه تسلی ورکول ؛ او عامه خبره کول ؛ چې روره ! کنده کنب هر شوک ویریگی .

خو شوک حال وائی ، او شوک حال نه وائی .

زما مشر رور ساجد الله ، الله کریم دی په عمر ، او اولاد ، او صحت ، کنب برکت واجوی .

او الله کریم دی ورته زما د ټولو رونرو ، او رشته دارو ، سره د دنیا ، او د آخرت ، خوشحالی ورنصیب کړی .

هغوی خپله یوه قیصه بیانوله . چې :

یو خائی ته تلی وو ؛ او ورسره د دوی گران ملگرې جهانزیب لالا هم وو . دوی چې د چا سره دیره وو ؛ هغه سرې ډیر باډی دار ، او مضبوط ، وو .

وائی : مونږه ووئیل چې دې به هډو د بنځې نه ویریگی هم نه ؛ دا خو لویه بلا ده .

په دی کنب مونږه اوریدل ، چې ده ته بنځه شروع شوه . او هغه څه ئې ورته ووئیل ؛ چې هغه د وئیلو نه دی . او دې ورته چهپ ، او غلې ، ناست وو . او آخر دا چې

زمونږ طرفته راروان شو . او ډیر شرمندہ بنکاریده .

نو دی وخت کنب نور ټپوسونه چې دا شوک وو ؟

دا څه ئې ووئیل ؟

نو دا به په زخمونو مالګې دوږول وی .

نو جهانزیب لالا ورته شروع شو ؛ چې گوره جناب ! داسې چل دې ، چې دا مسئلې هر چا ته راځی .

او تہ خو ڊیر خہ ئی ؛ حُکھ تا تہ خو ئی صرف بدی ردی اووئیلی ؛ او هر چې مونبر یو نو د اور بلولو هغه لرکې چې (اور لرونې) ورته وائی ؛ نو هغه زمونږ دی اوگو ، او ملا ، ته اونیسې ؛ او مونږه هغه برداشت کوو .

نو دا سپرې بېر شو ؛ چې نه یره داسې خو زما بنځه نشی کولې . دا خو صرف یو خو خبرې ئی اوکړې ؛ چې تاسو واوریدې ؛ نو د هغه غریب تسلی اوشوه . او نا پوهه انسان چې په زخمونو مالکې اچوی ؛ نو هغه به وائی چې :

دا فون د چا وو ؟

دا خه ئی ووئیل ؟

دا خوبیخی نه بس کیدو ؟

آیا ته ئی قرضدار ئی ؟

یا ته ئی په کوټه کنب اوسیگی ؟

آیا ولی دومره تیزی خبری ئی کول ؟

یره ! دا خو ډیره نامناسبه ده .

دا خو داسې ؛ دا خو داسې ؛ دا خو داسې .

نو هغه به په دی مجبوره کیږی ؛ چې یا به تا ته شروع کیږی ؛ او یا به دغه بنځه طلاقی . او یا به ستا د خواه نه پاسی ، او ستا نه به ئی زړه ټکیگی ، او خفه کیږی به .

(د دی ټولو عیبونو علاج)

د دی ټولو دردونو نه د خلاصی دپاره ، او د وختونو د بچ کولو دپاره ، او د زړونو د دردونو په خائی ؛ د زړو پتې جوړیدو دپاره ، دا علاج نبی علیه السلام فرمائیلی دې . " مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ "

ترجمه :- د انسان د خائسته اسلام ، او تابعداری نځه دا ده ؛ چې نامناسبه ، او بیهوده ، خبری به پریگدی .

بہ حایہ تپوسونہ بہ نہ کوی ؛ بہی مقصدہ خبری کول ؛ د ضرورت نہ سوا یو انسان
چیرل ؛ او هغه په راگرخیدلو مجبوره کول ؛ او خپله بہی عزتی پخپله کول ؛ د دی نه
خان ساتل پکار دی .

الله کریم دی په خپل فضل عظیم باندې مونږه د نامناسب خبرو نه ، او نامناسب
کارونو ، نه بچ اوساتی ؛ او الله کریم دی زمونږه گناهونه په نیکو بدل کړی . آمین ثم
آمین

«(پرونئ ورځ)»»

پرون د یو دوه ملگرو د څه فیصلې باره کښ زه ، او مفتی شریف حسین صاحب ،
سره د ډیر ملگرو د ریاض لالاجی په کرش پلانټ کښ جمع وو ؛ تردی چې الله
کریم هغه فیصله حل کړه .

د پرون نه پرونئ ورځ ډیره خائسته ، او ډیره عجیبه وه .

چې سحر وختی مولانا شیر عالم صاحب ، او دا بنده عاجز ، په یو موټر سائیکل باندې ؛
مولانا عنایت الله ، او د هغه بچی منیب ، په بل موټر سائیکل باندې ؛
او مولانا غلام نبی ، او مولانا فاروق زمان په بل موټر سائیکل باندې .
او غرونو ته د مولانا زیبرگل صاحب د مدرسې د افتتاح دپاره روان شوو .

اول د مولانا شهباز صاحب ځائې ته لاړو ؛ د طالب العلم ظفر احمد د واده په
مبارکئ باره کښ ؛ او هلته د چائې سره د جوارو ډوډئ او هغه ماستو سره چې پکښ
ویلنې ملاو شوو ؛ او د گچو سره صبا نارې اوشو .

بیا گباسنئ ته واپس شو ؛ د پیاده منزل نه پس هلته مدرسې ته رسیدل وو ؛ بیانونه
اوشو .

مفتی مجتبی عامر صاحب ډیر خائسته بیان اوکړو ؛

حاصل ئې داوو: چې د دنیا په مهارتونو ، او ډگرو باندې د آخرت مهارتونه ، او ډگرئ ،
او اجر و پاداش ، ډیر زیات دی .

او دا خبرہ ئی ہم اوکڑہ ، کہ شوک وائی : چہ ماتہ زما د عمل خہ بدلہ ، او خوشحالی ، دنیا کنب نہ ملاویگی ؛ نو دا سوال حُکھ بی خُایہ دی ؛ چہ دا تولہ دنیا ستا د عمل بدلہ نہ شی پورہ کولی .

نو اللہ تالہ خنگہ پہ دنیا کنب بدلہ درکری .

ما پہ بیان کنب د دی لگ وضاحت اوکڑو ؛ پہ واقعہ د سلیمان علیہ السلام ، او د هغه پہ زمیندار باندی ؛ چہ هغه تحت سلیمانی اولیدہ ؛ نو ووئیل ئی : چہ سبحان اللہ ما اعظم ما اوتی آل داود .

نو سلیمان علیہ السلام ورتہ اووئیل : چہ ستا دا یو سبحان اللہ ووئیل د سلیمان علیہ السلام د مملکت نہ زیات شو .

او نبی صلی اللہ علیہ وسلم ہم فرمائی چہ :

کلماتان ، حبیبتان ، الی الرَّحْمَنِ ، خفیفتان علی اللسان ، ثقیلتان فی المیزان ، سبحان اللہ وجمده ، سبحان اللہ العظیم (آخر حدیث البخاری) .

دغه رنگی فرمائی : « لَأَنَّ أَقْوَلَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ خَيْرٌ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ » (الحدیث)

بل منظور احمد نعمانی رحمہ اللہ بارہ کنب ، چہ د ده پلار تہ انگریزانو ووئیل : چہ دی ډیر ذہین دی ؛ خلورم پاس بہ ئی نائب تحصیلدار ، او بیا داسی ، او بیا داسی درجی تہ اورسوو .

نو د منظور احمد نعمانی صاحب والد ورتہ وائی : چہ زہ پہ دنیا کنب د ده گتہی تہ نہ یم محتاج ؛ بلکه کله چہ زہ مہ شم ؛ نو زہ بہ د ده گتہی تہ محتاج یم ؛ او هغه گتہ دغه خائی کنب نہ کیری ؛ هغه پہ مدرسہ کنب کیری ؛ نو پہ دی وجہ زہ خپل بچی پہ مدرسہ کنب داخلوم .

او منظور احمد تہ ئی اووئیل : چہ ما ستا دپارہ پہ بیت اللہ کنب درې دعاگانې کړی دی .

۱. اللہ د مال نہ ئی اوساتہ .

۲. اللہ مخلوق تہ ئی مہ محتاجہ کوه .

۳. اللہ د دنیا کار ترینہ اداء کرہ .

منظور احمد رحمہ اللہ فرمائی : چہ ما تہ زما د جیب د پیسو پتہ نہ دہ لکیدلی ؛ او خہ بسکلی وخت پرې تیریگی .

زما پہ بیان کنب د علم د ترغیب نہ روستو دا خبرہ وہ .

چہ د توحید علماء ، دا ستاسو د اعمالو حفاظت کولو والا دی . او د تباہی ، او ہلاکت نہ د بیچ کولو والا دی .

حکہ چہ اعمال ختمیگی پہ شرک باندی ؛ اللہ کریم فرمائی چہ :

" وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنثُورًا " [سورة الفرقان ۲۳]

او توحید سرہ اعمال خوندی (جمع) کیری ؛ او توحید خو موحدین علماء بیانوی ؛ او د پختنو متل دی ؛ ما بہ پہ ماشوموالی کنب د خپلی مور نہ اوریدہ چہ : گنہندو خہ وی کہ ساتندو .

یعنی یو گتہ کونکے انسان دی ؛ خو د ساتلو ، او خوندی کولو ، او پہ صحیح خائی کنب د لگولو ، والا نہ وی .

او بل گتہ خو لگہ کوی ؛ خو ہغہ ساتی ، او حفاظت ، ئی کوی ؛ نو دا انسان د اولنی نہ خہ دی .

حکہ چہ یو انسان زر رویء د ورخی گتی ؛ خو الوزوی پینخلس سوہ ؛ نو دی بہ پریشان وی ؛ او ہمیشہ بہ قرضدار وی ؛ او بد حال بہ وی .

او چہ یو انسان سل رویء گتی ؛ خو پنخوس لگوی ، او پنخوس د آخرت ، یا د دنیا ، پہ خزانہ کنب خوندی کوی ؛ نو دی بہ خوشحالہ وی .

دا رنگی یو انسان ډیر صدقی، ډیر ذکرونه، او ډیر حجونه، او خیراتونه، کوی؛ خو عقیده ئی خرابه وی؛ نو د دی انسان د کندو مورئی (خُله) پراستی ده؛ او دی کنب خه نه جمع کیری؛ نو دا رنگی د مشرک انسان عمل نه قبلیری. نو ساتندو ډیر خه دې، گتندو نه.

د اشاعت د علماو قدر کوئ؛ بلکه د ټولو موحدینو، او حق پرستو علماء کرامو سره مینه کول.

حُکه چې د علماؤ سره مینه کول ... دا سعادت دې.

د علماؤ خدمت کول ... دا عبادت دې.

د علماؤ مخ ته کتل ... دا عبادت دې.

د علماؤ قدر کول ... دا اصل محبت دې.

د علماؤ مرسته کول ... دا لوی نعمت دې.

د علماؤ سره ناسته کول ... دا لوی دولت دې.

د علماؤ وخت بچ کول ... دا دوی سره موَدت دې.

او بیا د مازیگر مونخ سره مونږ د هلته نه پیاده راروان شو؛ او د هغې نه روستو د

مفتی شریف حسین صاحب بیان وو؛ چې هغوی به کومې ملغلرې شیندلې وی.

الله دی قبولې کړی؛ «آمین ثم آمین»

(د نهې ورخ)

نن د نهې ورخ ده؛ نهه بجې به د عبدالعزیز د کور اړې کیخودې کیری؛ او هغوی فی

الحال مونږ سره د مینې، محبت، او د شراکت وخت تیروی. الله دی د هغوی کور

آباد کړی آمین.

۱۴ اکتوبر ۲۰۱۴

چا ته لیلا، چا ته جانان خوږ دې

ما ته مې، پاک غنی سبحان خوږ دې

خنګه چې په ژبه دا وينا کومه
د پاکې مينې دا دعوى کومه

ته مې باطن د ظاهر مل کړى ربه
زه تانه دغه التجاء کومه

چا ته دولت چا ته جهان خوږ دې
ما ته اې ربه! پاک قرآن خوږ دې

خوک په کمال، خوک په جمال نازيګى
خوک د شيطان په دغه جال نازيګى

خوک د ليلا لانجو کښ ډوب پراته دى
خوک د رخسار په شنکې خال نازيګى

چا ته دندان چا ته لسان خوږ دې
ما ته مې پاک غنى سبحان خوږ دې

«(صبر اویقین)»

علامہ ابن قیم رحمہ اللہ فرمائی :

(بِالصَّبْرِ وَالْيَقِينِ تُنَالُ الْإِمَامَةَ فِي الدِّينِ) پہ صبر ، او یقین ، سرہ پہ دین کنس امامت ملاویگی .

بیا معنی ذکر کوی چہی : « بِالصَّبْرِ اِی بَدْفِعِ الشَّهَوَاتِ وَ الْيَقِينِ اِی بَدْفِعِ الشُّبُهَاتِ » .

یعنی صبر کوه ، پہ دفع الشهوات باندی ، چہ زہ دی ڊیر خہ غواری ، او انسان هغه دفع کوی ؛ او دارنگہ زہہ تہ خہ شبہات رآخی ، نو هغه دفع کول ، دہ سرہ پہ دین کنس امامت ملاویگی .

بعض علماء فرمائی : چہی « بِالصَّبْرِ عَلَى الْمَصَائِبِ » یعنی انسان چہی پہ مصیبتونو باندی

صبر کوی ، نو هغه تہ اللہ کریم پہ دین کنس مشری ورکوی ؛ یا

« بِالصَّبْرِ عَلَى الطَّاعَةِ » چہی کلہ انسان د اللہ پہ اطاعت باندی صبر اوکری ، نو اللہ کریم دہ تہ پہ دین کنس مشرت ، او امامت ، ورکری .

او بی شکہ دغه علماء کرام ، او اسلاف امت ، او دا د دین امامان ، وو .

علامہ ابن قیم رحمہ اللہ ، او د دوی شیخ « الشیخ علامہ ابن تیمیہ رحمہ اللہ » دا د دین

امامان وو ؛ او پہ دوی پہ دین کنس ڊیر زیات مصائب تیر شوی وو ؛ او اللہ کریم حآن

تہ بلی دی ؛ او د دی فانی دنیا نہ تلی دی ؛ او روستوئی زمونہر پشان کمزوری

پریخودی دی ؛ اللہ کریم دی زمونہر د دنیا سفر آسان کری ؛ او اللہ کریم دی زمونہر

هر یو صبا د نن نہ خہ او بہتر کری ؛ او اللہ کریم دی زمونہر مرگ د هر غم او ہم نہ

د راحت ذریعہ اوگرخوی ، آمین ثم آمین .

زہ قسمت یم تنہاء کری ، زہ د وخت نہ گیلہ نہ کرم

دا وختونہ دی تیریگی ، کلہ خنکہ کلہ خنکہ

«(وعظا ونصیحت)»

یو شاعر فرمائی :

فیا عجباً ندری بنار، و جنیہ ... و لیس الذی نشتاق او تلک نخذر
ہائی تعجب دی چہ مونبرہ اور، او جنت، بانڈی پوہیکو؛ لیکن د جنت شوق نہ
کوو، او د آور نہ ویریرو نہ .

اذا لم یکن خوف، و شوق، و لا حیاء ... فما ذا بقی فینا من الخیر یدکر
کلہ ویرہ، او شوق، او حیاء نہ وی . نو مونبر کین نور خہ باقی خیر باقی پاتی دی؟ چہ
یاد کرې شی .

و لیس لحر صابریں و لا بلی ... فکیف علی التیران یا قوم نصبر
او مونبرہ پہ گرمی بانڈی یقینی ہم داسی دہ، چہ صبر نہ کوو؛ نو ای زمونبرہ قومہ
مونبرہ پہ اور خنگہ صبر اوکرو؟

و فوت جنان الخلد اعظم حسرة ... علی تلک فلیستحسیر المتحسیر
د جنت الخلد فوت کیدل، دا ډیر لوئی افسوس دی؛ پہ دی بانڈی، پکار دہ چہ
افسوس اوکری، افسوس کوونکی .

نبيع خطیراً بالحقیر عمایة ... و لیس لنا عقل و لب منور
مونبرہ قیمتی شی پہ سپک بانڈی قصداً خرشو، او زمونبرہ عقل، او خالص عقل،
رنرا کوونکی نشته دی .

فطوبی لمن یؤتی القناعة والتقى ... و اوقاته فی طاعة الله یعمر
پس نیک بختی دہ هغه چا لره : چہ هغه تہ صبر، او تقوی، نصیب شوی وی؛ او
وختونہ ئی د الله پہ اطاعت، او تابعداری، کین تیریگی .

(موارد الظمان ج ۳ ص ۶۲ طبعہ ثامنہ عشرہ)

ارمان چہ زمونبر وختونہ د هغه چا وی، خوک چہ اهل القرآن دی .

ارمان چہ زمونہر وختونہ د اللہ کریم پہ اطاعت ، او تابعداری ، کنس صرف شوی وی۔

یو ویونکی وائی :

کله کله زہ تیار شم خودکشی تہ
چہ می فکر شی ، دی خپلی زندگی تہ

نہ د دین نہ د دنیا مونہرہ خہ اوکړہ
خہ حاجت وو؟ زمونہر داسی زندگی تہ

ظلمونہ داسی داسی ، او قتلونہ داسی داسی
پہ هیچا باندي رامہ شه ، وختونہ داسی داسی

دا مونہر چہ پرې روان یو ، دغه نیغہ زی دوزخ تہ
دا زہ نہ وایم وائی ، کتابونہ داسی داسی
نو هر کله چہ مونہر وختونہ ضائع کوو ، او خان پخپله تباہ کوو .

نو قیصہ دا ده : چہ یوہ بلا وه ، هغې خانلہ سر تہ اور ایخودی وو ؛ چا ترینہ تپوس
اوکړو چہ دا چا ؟ نو هغه بلا ورته وائی : چہ دا پخپله ؛ نو هغه ورته وائی : بیا دا
چارې خہ له ؟

اللہ کریمہ تہ زمونہر سوچونہ ، فکرونہ ، وختونہ ، پہ خپل دین ، خالص د خپلی رضا
دپارہ صرف کړې ؛ او مونہر د جنت مستحقین جوړ کړې ؛ سرہ د ټولو مئینو .

زما یو مشر د سلیم خان میرزمان خان بابا چہ کله دعا کوی ؛ نو وائی :

اللہ پہ ما مئین ټول او بخی ؛ نو کہ هغه خپلوان دی ، کہ گاوندیان ، او کہ نور ټول
مسلمانان .

دا وخت د جمعې شپہ نہہ بجې دی ؛ محمد عمّار کھوہ خکی ؛ زما پہ خواه کنس ؛ او
شیمہ د خپلی مور سرہ لوبې کوی ؛ او محمد عمیر ، او ولیجہ ، اودہ دی ۔ اللہ کریم دی

توّل صالح ، او نیک عملہ کړی ؛ او د دنیا ، او د آخرت ، خوشحالی دى الله په نصیب کړی . آمین ثم آمین

« (فصل) »

چاته سپکمه گوره !!!

هر انسان ته د انسان په نظر گوره ... هر غریب ته د خپل ځان په نظر گوره
په دنیا کښې که دې لس چته منزل شی ... مقبرې ته د مکان په نظر گوره
ځکه دیکښ اوسیدل دى ؛ او د دینه یو سفر شروع کیدل دى ؛ چې هغه نه
ختمیگی .

اوس ماسخوتن مقبره کښې د شاه زمان د رور په قبر بیان وو ؛ نو ما ووئیل چې
هر یو سفر ختم شی .

د مور خپته کښې یو سفر وی ، دنیا ته په راتلو ختم شی .

د ماشوموالی سفر ، په ځوانیدو ختم شی .

د ځوانی سفر ، په بوډا کیدو ختم شی .

او د بوډا والی دا سفر ، په مړکیدو ، او قبر ته په کوزیدو ، ختم شی .

خو چې دا سفر شروع شی ، نو دا بیا نه ختمیگی .

دی وخت کښې د عبدالوکیل لاس خوزیگی ، په کفن کښې بند شوی نه دى .

نظر ئې لگی ، د منونو خاورې لاندې شوې نه دې .

ژبه ئې خوزیگی ، د قبر په خاورو ډکه شوې نه ده .

الله کریم خبر چې څومره وخت دې ؛ او تر کومې پورې دې . چې کله به د دى سفر د
گادى نه کوزیگو .

چې کله به د دى دنیا د خوبونو نه بیداریگو .

او چې کله به د دى خندا پسې جړیگو .

الله کریم دى زمونږ جدائی ، الله ته د خوشحالی کړی ، نه د خفگان .

بہر حال خبرہ مہی کولہ : چہی چا تہ سپک مہ گورئ .

مت دیکھ کسی کو بھی حقارت کی نظر سی

ہر چہرا کسی نہ کسی کو محبوب ہوتا ہی

دا رنگی یو شاعر وائی :

داغ داغ مت کھو ، سب داغدار ہی

بی داغ بس وہی ہی ، جو پروردیگار ہی

البتہ پہ انسانانو کنب انبیاء معصوم دی ، او صحابہ کرام مغفور ، محفوظ دی .

او ہر شی معمولی مہ گنہرہ !!!

لگہ نہ دہ کہ ہر خہ گناہ وی لگہ

چہی دا لگہ لگہ جمع شی بیسیار شی

عمر فاروق رضی اللہ عنہ چہی د ابئی ابن کعب رضی اللہ عنہ نہ د تقوی بارہ کنب

تپوس کرہی وو : چہی تقوی خہ تہ وائی ؟ فرمائی : چہی امیر المومنین تہ چرتہ پہ جہار

دارہ لارہ تلہی ئی ؟

ہغہ فرمائی : چہی آو ؛

دہی بیا وائی : خنگہ تلہی وہی ؟

نو امیر المومنین فرمائی : چہی یو طرف ، او بل طرف ، نہ جامہی راتہولول وی ؛ اوپہ

اختیاط باندہی تلل وی نو .

ابئی ابن کعب رضی اللہ عنہ فرمائی : چہی دغہ تقوی دہ .

دا مقصد پہ شعرونو کنب داسی ووئیلی شوہی دہی .

شعر :-

حَلَّ الدُّنُوبَ صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا ذَلِكَ التَّقَى ... وَاصْنَعْ كَمَا شِ فَوْقَ ذَاتِ الشُّوقِ يَخْدَرُ مَا يَرَى

لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الدُّنُوبِ صَغِيرَةً ... إِنَّ الْجِبَالَ مِنَ الْحِصَى

ترجمہ:- وپہ او لویہ گناہ پریگدہ ، بس دغہ تقویٰ دہ ؛ او داسی کوه لکہ خنگہ چہ پہ یو جار دارہ لار باندی تلونکی کوی ، او ویریگی .
او وپہ گناہ وپہ مه گنرہ ، حُکہ چہ دا لوی لوی غرونہ ہم د وپو وپو گتو نہ جوړ دی .

الشیخ عبدالعزیز بن السلیمان رحمہ اللہ فی موارد الظمان لدروس الزمان کنبی فرمائی .

لَا تَحْتَقِرْ كَيْدَ الضَّعِيفِ قَرِيبًا ... تَمُوتُ الْأَفَاعِي مِنْ سَمُومِ الْعَقَابِ

ترجمہ:- د کمزوری تدبیر سپک مه گنرہ ؛ حُکہ ډیر کرته ماران د لپمانو د زهرو نہ مری .

وَقَدْ هَدَّ قِدْمًا عَرْشَ بَلْقِيسِ هُدُودًا ... وَخَرَّبَ حُفْرَ الْفَارِ سَدَّ مَارِبِ

ترجمہ:- او تحقیق سرہ ډیر محکنس د بلقیس تحت هُدود مرغی خوزولې ، او جر قولې ، وو . او د مری (منگک) کنستلو د مارب بند په قوم سبا راشولې وو .
[موارد الظمان صفحہ ۲۴]

«(د گناہونو نقصانونه ډیر زیات دی)»

علامہ ابن قیم رحمہ اللہ ډیر ذکر کړی دی .

۱ . گناہ عقل خرابوی .

۲ . گناہ کولو سرہ گناہ وپہ بنسکاره کیری .

۳ . د بعضی گناہونو نہ بعض نور پیدا کیری .

۴ . د گناہ نہ زپه کنس تیاره پیدا کیری .

۵ . گناہ سرہ زپه کنس وهن ، او سستی ، پیدا کیری .

۶ . گناہ د عمر برکت ختموی .

۷ . گناہ په انسان دشمنان خوشحالوی .

۸ . گناہ سرہ کارونه سختیگی .

۹. د گناہ د وجہی نہ ، وحشت پیدا کیری .
۱۰. د گناہ د وجہی نہ ، انسان د ڈیرو دعاگانو نہ محرومہ شی .
۱۱. د گناہ د وجہی نہ ، انسان د لعنت د پیغمبر مستحق شی .
۱۲. د گناہ د وجہی نہ ، زمکہ کنس فسادونہ پیدا شی .
۱۳. د گناہ د وجہی نہ ، د زرہ نہ د گناہونو ہغہ ویرہ ، او نفرت ، ختم شی .
۱۴. د گناہ د وجہی نہ ، د رب تعظیم کم شی .
۱۵. د گناہ د وجہی نہ ، د محسنینو د زمري نہ ، او د دعا نہ ، پاتی شی .
۱۶. د زرہ بصیرت مر شی ، او د علم لاری بندہ شی .
۱۷. ہغہ عزت ئی عند اللہ او غورخیگی .
۱۸. گناہگار د شیطان قیدی دی .

(موارد الضمان صفحہ ۲۶ ، ۲۷)

داسی نور ڈیر سببونہ دی ؛ اللہ کریم دی مونر د تکبر نہ ، بد کلامی ، بد کاری ، او د خرابی زندگی ، نہ اوساتی . (آمین ثم آمین)

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

لیلاً ۱۱:۴۵ (۲۰۱۷ / ۲ / ۶)

« نیک عمل کوه او مرگ نہ مه یریکه »

بی شکہ ! چہ مرگ یادول پکار دی ؛ مطلب دا : چہ د مرگ د تیاری مطابق اعمال کول پکار دی ؛ او کہ یو انسان ٲولہ ورخ لگیا وی ، تسبیح اروی ؛ او مرگ یادوی ، لیکن تیاری ورلہ نہ کوی ؛ نو دا یادول نہ دی .

لکہ یو سرہی ٲولہ ورخ ذکر کوی ، خو عمل نہ کوی ، نو دا ہیخ شی نہ دی ؛ لکہ لمعات شرح مشکاة المصابیح کنس لیکلی دی .

« وَ ذِكْرُ الْمَوْتِ كِنَايَةٌ عَنِ الْخَوْفِ وَالْحَشْيَةِ عَنِ اللَّهِ وَ الْعَمَلُ بِمُقْتَضَاهُ وَ التَّوْبَةُ وَ الْإِسْتِغْفَارُ وَ تَقْدِيمُ مَا يَنْفَعُ فِي الدَّارِ الْآخِرَةِ وَ إِلَّا فَذِكْرُهُ بِدُونِ الْعَمَلِ لَيْسَ بِشَيْءٍ »

د مرگ ذکر کول ، کنایہ ده د خوف ، او خشیتِ الہی نہ ، او عمل د هغی پہ مقتضا کول ، او توبہ ، او استغفار کول ، او هغه خہ مخکنس لیرل ، چې په دارِ آخرت کنبس فائده ورکوی ؛ او که داسې نه وی ، نو هسې د مرگ یادول هیخ شې نه دې .

بلکه فرمائی : چې هسې یادولو سره زړه نور هم سختیکی ؛ لکه بعضی عارفین فرمائی په دی قول د باری تعالی کنبس ، چې

اللہ کریم فرمائی : « فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ [سورة الزمر ۲۲] .

او هسې د مرگ تمنا صحیح نده ؛ لیکن چې انسان خہ دینی ضرورت باندي ویریکی ، نو تمنا کولې شی .

« و کذا لایکره تمنی الموت لخوف اصابه ضرر فی الدین لقوله علیه السلام واذا اردت فتنه فاقبضنی الیک . » (لمعات جلد ۴ صفحه ۲۹۴)

او چې داسې چاته مرگ یاد وی ، نو هغه ورته بیا خوشحالیکی .
« دعماررضی اللہ عنه وفات »

هر کله چې عمار رضی اللہ عنه په جنگ صفین کنبس وفات کیری ؛ نو فرمائی :
غداً القی الاحبته محمد و حزبه .

صبا به د خپلو دوستانو - محمد صلی اللہ علیه وسلم ، او د هغه ډلې - سره ملاؤ شم .
« وفات د بلال رضی اللہ عنه او د بی بی جرا »

هر کله چې بلال رضی اللہ عنه وفات کیری ؛ نو بی بی ئې جارې ، او داسې وائی :
واکرباه ! او د ده مصیبتونو ؛ نو بلال فرمائی : چې واطرباه ! ا د دی خوشحالی .

((د ابوالدرداء رضی اللہ عنہ وفات کیدل او استقامت))

فرمائی : .. أحبُّ الموتِ اشياقاً الى ربِّي .

زه مرگ خوښوم ، د وجې د شوق د ملاقات د خپل رب نه .

الله کریمه ! زمونږ وفات د خوشحالی ، او د کامیابی کړې ؛ او زمونږ آخره خاتمه په ایمان کړې ؛ الله کریمه ! مونږ په خپله نیغه لار روان کړې ؛ او الله کریمه ! د ټولو مسلمانانو سره سره خصوصاً زما اهل عیال باندې رحم او کړې . « آمین ثم آمین یا رب العلمین » .

لیلاً ۱۱:۵

«(وعظا ونصیحت)»

الله کریم فرمائی : « وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ » [سورة العمران ۱۸۵ ، الحديد ۲۰]

نه دې ژوند د دنیا مگر څکه د دھوکې ده .

نبی علیه السلام فرمائی : « كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ » [رياض الصالحين]

دنیا کښ داسې اوسیکه ، گویا ته مسافر ئې ، یا په لاره تیریدونکې ئې ؛

۱ - څنگه چې مسافر په لاره د چا سره دوستانې نه جوړوی ؛ داسې بې ځایه دوستان پرېکډئ .

۲ - څنگه چې مسافر بنده په زړه نرم وی ؛ داسې په زړه باندې نرم جوړ شی .

۳ - څنگه چې مسافر خپل وخت نه ضائع کوی ؛ داسې خپل وختونه مه ضائع کوی .

۴ - څنگه چې مسافر هر وخت په منډه وی ، چې ناوخته دې ؛ داسې د خپلو وختونو احساس او کړئ .

۵ - خنگہ چي مسافر انسان د هر چا سره خه سلوک کوی ؛ داسې تاسو هم جوړ شی.

۶ - خنگه چي مسافر ته شوک بدې ردې اوکړې ، هغه پرواه نه کوی ، او نه ملنگ د سپي غږا باندې خپل کار پريدي ؛ داسې تاسو هم خپل د دين سفر د چا د ردو بدو د وجې مه پريکډئ .

۷ - خنگه چي مسافر په ولاړه خوراک کوی ... دغه شان تاسو هم د دنيا ضروريات په ولاړه پوره کوئ .

۸ - خنگه چي مسافرو سره اسباب د زندگي مختصر وی ؛ لکه يو شاعر وائی :

سر د سادين په لوته کيده ... وطن پردې دې پکښ نيشته بالختونه
د مسافرو به خه حال وی ... يا به نهر وی يا به سپو خوړلی وينه
چلاسی بابا فرمائی :

دلامن خیر سامان سفر کُن ... نه بینم وقت قصه مختصر کُن
اگر افاتِ زمحشر بترسی ... رفیقِ آه فریادِ سحر کُن

اې زما زرگيه ! د سفر سامان تيار کړه ؛ او باقي وخت نه وينم ، نو قصه مختصر کړه .
او که د محشر د آفاتو نه ويريری ؛ نو د لارې د سفر دپاره پشمنی په وخت آه ، او فریاد
کول ملگري که ؛ داسې تاسو هم خپله قيصره مختصر کړئ .

۹ - خنگه چي د مسافر خپل زيب ، او زينت ، ته خيال نه وی ؛ لکه شاعر فرمائی :

مسافری دې ډيره اوکړه ... قربان قربان دی د خيرنو جامو شمه
مسافری دی ډيره اوکړه ... خپلئ اوباسه چي تلی دی حُکومه
نو داسې تاسو هم خپله زندگي صرف په زيب ، او زينت ، مه تيروئ .

۱۰ - خنگه چې مسافر په ساده خوراک گزاره کوی ؛ نو داسې د دنیا وختونه ، او سفر ، په صرف خوراکنونو مه تیروئ .

۱۱ - خنگه چې د مسافر خه والې هغه وی ، چې د خپلو ملگرو خدمت کوی ؛ او ځان د ټولو نه خکته گنړی ؛ نو تاسو هم د دنیا په سفر کښ د ملگرو خدمت کوی ، او د هغوی مشقت برداشت کوی .

۱۲ - خنگه چې مسافر د یو مقصد دپاره روان وی ؛ نو تاسو هم بې مقصد سفر مه کوی .

۱۳ - خنگه چې د مسافر یو آخری پړاؤ وی ؛ دغه شان به تاسو هم یو آخری پړاؤ ته رسیگۍ .

۱۴ - خنگه چې د مسافر په واپسۍ خوشحالی وی ؛ نو تاسو هم داسې اعمال اوکړی ، چې آخرت ته په واپسۍ خوشحاله یی .

۱۵ - خنگه چې هغه مسافر خفه وی ، چې په تش لاس کور ته واپس کیږی ؛ نو داسې به تاسو هم خفه یی ، که په تش لاس واپس شوی .

او چې کله د یو مسافر واپسۍ د کامیابۍ وی ؛ نو د هغه باقی ژوند بیا د خوشحالی ، او د راحت وی ؛ نو داسې تاسو هم که واپسۍ د کامیابۍ وی ، نو باقی ژوند به مو د همیشه دپاره د خوشحالی ، او راحت ، او د سکون ، وی .

الٰه العٰلمین ! د نومې مسلمان په حال باندې رحم اوکړې ؛ او د هر لوستونکی ، او ویونکی ، او مینه کوونکی ، سره مینه اوکړې .

شاعروائی:

په مسافرو مې زړه نه سو... اوس مې پرې اوسو چې مې یار مسافر شونه ؛

پکار ده چې د دنیا په ټولو خلقو رحم اوکړې شی ؛ ځکه چې مونږه ټول مسافر یو .

« په نادانورحم پکار دې »

د بې دينۍ سيلاب اغستې په نن دور هر يو انسان

رحم پکار دې په نادانو، رحم پکار دې په نادان

د بې دينۍ په هر يو کور کښ سيلابونه وينم

پکښ غرقىگى ډير بې خپو، لاسو، سرونه وينم

ربه تباه کړل دې دنيا خړې اوبه رانده مهيان

رحم پکار دې په نادانو، رحم پکار دې په نادان

د بلبلانو باغيچو ته خزانونه راغلل

هم رنړا ورځ ته د شپو تور طوفانونه راغلل

ځکه د غم سلگى وهى نن پتنگان هم بلبلان

رحم پکار دې په نادانو، رحم پکار دې په نادان

که عالمان او طالبان په دوى ويرونه کوى

ليکن شيطان ظالم پرې هم خپل محنتونه کوى

ځکه نن وينم هر عالم اوبنکې ئى ځى سر په گريوان

رحم پکار دې په نادانو، رحم پکار دې په نادان

که څوک ترې لار شى باغيچو ته د قرآن والوزى

او خوږو ميوو ته د نبى آخر زمان والوزى

ورته ولاړ وى لاس په دام هلته بيا ظالم شيطان

رحم پکار دې په نادانو، رحم پکار دې په نادان

خزان کړې ختم ځما ربه! نو بهار راوړې

د تورو شپو په طوفانونو روڼ سحر راوړې

ربه ځما د خوږ زړگى دې په دنيا دغه ارمان

رحم پکار دې په نادانو، رحم پکار دې په نادان

دا وو د غم — ژن زړه درد او د
مسلمان په حالت باندې افسوس او ارمان

نو اې د سوي زړه د آه نه خبرداره!
ته په سمه لار روان دا خپل مخلوق کړې

« د زخي زړه آواز ٦٧ ، ٦٨ »

شاعر فرمائی:

يحول عن قريب من قصورٍ ... مزخرفةٍ الى بيتِ الترابِ
دير زردې ، چې د ظاهري خائسته کړې شوو بنگلو نه به د خاور کور ته اوگرځي .
فيُسلم فيه مهجوراً فريداً ... احاط به شكوب الاغتراب
ته به دې کس يوازي ايسارولې شي ، په داسې حال کسب ؛ چې د سفر ، او ناشنايي ،
حالاتو به په تا احاطه کړي وي .

و هول الحشر افطع كل امر ... اذا دُعِيَ ابْنُ آدَمَ لِلْحَسَابِ
او ويره د قيامت د هر شي نه زياته ويرونكي ده ؛ چې كله بنى آدم د حساب دپاره
راوغوختي شي .

و أَلْفَى كُلَّ صَالِحَةٍ آتَاهَا ... وَ سَيِّئَةٍ جَنَاهَا فِي الْكِتَابِ
او هره نيكي چې ده ورته راتلل کړې وو ، هغه به اومومي ؛ او هره گناه چې کړې ئې
وي ، هغه به اومومي په کتاب کسب .

لَقَدْ آنَ التَّرْوَدَ إِنِّ عَقَلْنَا ... وَ أَخَذُ الحُطَّ مِنْ بَاقِي الشَّبَابِ .
تحقيق سره د توبني اغستلو وخت نژدی دې ، که مونږ پوهيگو ؛ او حصه اغستل د
باقی ځوانی نه .

علامه ابن جوزي رحمه الله فرمائی :

« ينبغى للانسان ان يعرف شرف زمانه و قدر وقته فلا يضيع منه لحظة في غير قربة »؛

او مناسب دی انسان لره ، چې د خپلې زمانې ، او وخت ، قدر او پیژنی ؛ او د دی نه د الله د نزدیکی ، او قرب ، نه علاوه یوه لحظه هم ضائع نه کړی .

موارد الظمان صفحه ۴۳۰ ، ۴۳۱

« د جمعې ورځ »

دا وخت د جمعې شریفې ورځ ده ؛ د سحر چائې او خکلې شو ؛ محمد عمار ، محمد عمیر ، او ابوبکر ، سکول ته روان شول .

د نن ماشوم ، د صبا ځلمې ، د بلې ورځې بوډا ، او صبا فناء وی .

نن زه خپل بچی په ماشوموالی کښ وینم ؛ او صبا به ئې په ځوانی کښ وینم ؛ او شاید چې څوک به دا محمد عمار ، محمد عمیر ، او ابوبکر ، او شمیس ، او ټول بچی ، په بوډاوالی کښ اووینی ؛ ځکه چې دوی هم د دی دنیا مسافر دی .

الله کریم دی په ټولو باندې د آخرت دا سفر آسان کړی .

او شیما په ځی لاس کښ تش پیپر نیولې ، او په بل لاس کښ ډوډی ، دا به هم صبا مور ، نیا ، او بیا فناء ، شی .

الله کریمه ! زما د ټولو بچو دنیا ، او د آخرت ، ژوند خاښته کړې ؛ چرته چې وی ، الله د دنیا ، او د آخرت ، په خوشحالیو ئې ماږه کړې .

الله کریمه ! زما مور ، او پلار ، استاذان ، او روڼه ، خویندې ، بچی ، او بیبیانې ، او ټول رشته دار ، بلکه په ما ټول میئن ، او مینه کونکی ، بلکه د ټولو علماو سره مینه کونکی ، بلکه ټول انسانیت په حال رحم او کړې .

الله کریمه ! زما د زندگی آخری لمحہ د خپلې رضا کړې ؛ او زمونږه آخری خاتمه په ایمان کړې .

آمین ثم آمین

۱۰/۱۱/۲۰۱۷

«(د علم بارہ کتب چہ د لویہ خزانه ده)»

د علم خزانی بارہ کتب مستقل کتاب مونہرہ لیکلې دې . « نور الظلام ، د جهالت تیارو ته د علم رنړا » په نوم باندې ، الله کریم دی په خپل دربار کتب قبول کړی .

دلته څه مختصر صرف د اجر ، او ثواب ، خزانه ذکر کبړی .

« ثواب طلب العلم وتعليمه لوجه الله عزوجل »

ثواب د طلب کولو د علم ، او د خودلو د علم ، چې خاص د الله د رضا دپاره وی .

۱ :- حدثنا محمد بن يحيى . حدثنا عبد الرزاق . أنبأنا معمر عن عاصم بن

أبي النجود عن زر بن حبيش قال أتيت صفوان بن عسال المرادي فقال ما جاء بك ؟ قلت أنبط العلم . قال فإني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول (ما من خارج خرج من بيته في طلب العلم إلا وضعت له الملائكة أجنتها رضا بما يصنع) في الزوائد رجال إسناده ثقات . إلا أن عاصم بن أبي النجود اختلط بأخرة

[ش (أنبط العلم) أي أظهره وأفشيه من الإنباط . أي جئت لإظهار العلم وتحصيله من العلماء] . صحيح [سنن ابن ماجه ٢٢٦]

ترجمه :- د زر ابن حُبیش روایت دې : هغه فرمائی : چې زه صفوان ابن عسال المرادی خواهه ته راغلم ، نو زر ابن حُبیش ما نه تپوس اوکړو ، چې ته څه شی راوستلې ؟ نو ما ورته اووئیل : چې زه د علم طلب ، او حصول ، راوستلې یم . نو زر ابن حُبیش فرمائی : چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوریدلی دی ، چې فرمائیل ئې : هیڅ یو تن نه وی چې د خپل کور نه اوځی دپاره د طلب د علم ، مگر ملائک هغه ته خپلې وزرې کیدی ، د وجې د حصول ، او طلب ، د علم نه .

۲ :- وعن أبي الدرداء قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول من غدا يريد العلم يتعلمه لله فتح الله له بابا إلى الجنة وفرشت له الملائكة أكنافها وصلت عليه

ملائكة السموات وحيثان البحر وللعالم من الفضل على العابد كالقمر ليلة البدر على أصغر كوكب في السماء والعلماء ورثة الأنبياء إن الأنبياء لم يورثوا دينارا ولا درهما ولكنهم ورثوا العلم فمن أخذه أخذ بحظه وموت العالم مصيبة لا تجبر وثلمة لا تسد وهو نجم طمس موت قبيلة أيسر من موت عالم

رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وابن حبان في صحيحه وليس عندهم موت العالم إلى آخره ورواه البيهقي واللفظ له من رواية الوليد بن مسلم

ترجمہ: - ابو درداء رضی اللہ تعالیٰ عنہ نہ روایت دی ؛ ہغہ فرمائی : چہ ما د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ اوریدلی دی ، چہ فرمائیل ئی : چہ چا د علم د زدہ کولو ارادہ ، او قصد ، باندي صبا کرو ؛ چہ خالص د اللہ کریم د رضا دپارہ وی ، نو اللہ کریم بہ دہ تہ د جنت دروازہ کھلاؤ کری ؛ او ملائک بہ دہ تہ خپلی وزرې خوروی ، او دعاگانې غواړی د دہ دپارہ ملائک د اسمانونو ، او مہیان د دریابونو ، او عالم لره فضیلت پہ عابد باندي ، پشان د شپورمی دې پہ وړوکی ستوری باندي پہ اسمان کبښ ، او علماء د انبیاء کرامو وارثان دی ، او انبیاء کرام پہ میراث کبښ درہم ، او دینار ، نہ دې پریخودې ، یقیناً دوی پہ میراث کبښ علم پریخودې دې ، پس شوک چہ اخلی د دی نہ ، نو اخلی دې ، پہ پورہ برخې سرہ ، او مرگ د عالم دا یو داسې مصیبت ، او تکلیف ، دې ؛ چہ د دی جیبرہ ، او پتی ، نشته ؛ او دا یو داسې سرحد ماتیدل دی ، او کنډ کھلاویدل دی ، چہ بیا نہ بندیگی ؛ دا مرگ د عالم ، دا یو ستورې وی ، چہ رنړا ئی ختمہ شی او یې نوره شی ، خاخا مرگ د یوې قبیلې دا آسان وی ، د مرگ د یو عالم نہ .

۳ :- وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من رجل تعلم كلمة أو كلمتين أو ثلاثا أو أربعا أو خمسا مما فرض الله عز وجل

فیتعلمهن ويعلمهن إلا دخل الجنة قال أبو هريرة فما نسيت حديثا بعد إذ سمعتهن من رسول الله صلى الله عليه وسلم .

رواه أبو نعيم وإسناده حسن لو صح سماع الحسن من أبي هريرة ؛
 ٤ :- وعنه أن النبي صلى الله عليه وسلم قال أفضل الصدقة أن يتعلم المرء المسلم علما ثم يعلمه أخاه المسلم

رواه ابن ماجه بإسناد حسن من طريق الحسن أيضا عن أبي هريرة
 ترجمه :- ابو هريره رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چہ نہ وی یو سپرے چہ ازده کپی یوہ کلمہ ، یا دوہ کلمی ، یا درے کلمی ، یا خلور ، یا پینخہ ، د هغی نہ چہ اللہ کریم پہ ده باندي فرض کپی وی ، چہ ازده کپی دی لره ، او بیا اونبائی دی لره نورو ته ، مکر اللہ کریم به دننه کپی دوی-لره جنت ته ، او ابو هريره رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ ما چرتہ ہم یو حدیث نہ دے ہیر کپی ، کله نہ چہ ما دا حدیث اوریدلے دے .

٥ :- وعن أبي ذر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا أبا ذر لأن تغدو فتعلم آية من كتاب الله خير لك من أن تصلي مائة ركعة ولأن تغدو فتعلم بابا من العلم عمل به أو لم يعمل به خير من أن تصلي ألف ركعة
 رواه ابن ماجه بإسناد حسن

ترجمه :- ابو زر رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چہ ای ابو زر رضی اللہ عنہ ! دا چہ ته سحر وختی لارشی ، یو آیت د کتاب د اللہ کریم نہ ازده کپی ، دا به بہتر وی ستا دپارہ ، د دی خبری نہ چہ ته سل رکعتہ اوکپی ؛ او دا چہ ته سحر کپی ، او یو پورہ باب د علم نہ ازده کپی ، اگر کہ عمل دی پرے وی ، او کہ نہ وی ؛ خو دا بہتر دی ستا دپارہ ، د دی نہ چہ ته اوکپی زر رکعتونہ .

6 :- عن ابن عباس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا مررتم برياض الجنة فارتعوا ، قالوا يا رسول الله وما رياض الجنة قال مجالس العلم (المتجر الرابع) .

ترجمہ :- ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چہ کلہ تاسو تیریگی پہ باغیچو د جنت باندی نو ، خہ خریگی ؛ صحابہ کرامو اوفرمائییل : چہ خہ دی باغیچہ د جنت ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم ؟ نو نبی صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائییل : چہ دا مجالس د علم دی .

7 :- وعن قبيصة بن المخارق رضي الله عنه قال أتيت النبي صلى الله عليه وسلم فقال يا قبيصة ما جاء بك قلت كبرت سني ورق عظمي فأتيتك لتعلمني ما ينفعني الله تعالى به فقال يا قبيصة ما مررت بحجر ولا شجر ولا مدر إلا استغفرك يا قبيصة إذا صليت الصبح فقل ثلاثا سبحان الله العظيم وبحمده تعاف من العمى والجذام والفالج يا قبيصة قل اللهم إني أسألك مما عندك وأفوض علي من فضلك وانشر علي من بركاتك . رواه أحمد وفي إسناده راو لم يسم

ترجمہ :- قبيصة ابن مخارق رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ زہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خواہ تہ راغلم ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائییل : خہ شی راوستلی ای قبيصة ؟ نو ما ورتہ اووئیل : چہ زما عمر زیات شوې دی ، زما ہدوکی زارہ شوی دی ؛ پس زہ راغلم تا تہ ، دی دپارہ چہ ما تہ ہغہ خہ اوبنائی چہ ما تہ پرې اللہ کریم فائدہ راکرې ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائییل : ای قبيصة ! تہ بہ نہ تیریگی پہ یوگتہ ، او نہ پہ یوہ ونہ ، او نہ پہ یوہ لوٹہ ، مگر ستا دپارہ بہ بنسنہ غوارې ؛ کلہ چہ تہ مونخ اوکرې د سحر ، پس وایہ درې کرتہ : « سبحان اللہ العظیم وبحمده » تہ بہ بیچ ئی د پروند والی نہ ، او د وبائی مرض نہ ، او د فالج نہ ؛ ای قبيصة ! داسې وایہ : « اللهم إني أسألك مما عندك وأفوض عني من فضلك وانشر علي من بركاتك » .

۸ :- وعن أبي أمامة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من غدا إلى المسجد لا يريد إلا أن يتعلم خيرا أو يعلمه كان له كأجر حاج تاما حجته .

رواه الطبراني في الكبير بإسناد لا بأس به

ترجمہ :- ابو امامہ رضی اللہ عنہ نہ روایت دی ؛ چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چہ شوک سحر لا رو مسجد تہ ، چہ ارادہ ئی نہ وی ، مگر دا چہ ازده کپی د خیر خبرہ ، یا ئی بل چا تہ اونبائی ؛ نو وی بہ د ده دپارہ اجر ، او بدله ، پشان د حج د هغه حاجی ، چہ پورہ وی حج د ده .

۹ :- وعن أنس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من خرج في طلب

العلم فهو في سبيل الله حتى يرجع .

رواه الترمذي وقال حديث حسن

ترجمہ :- انس رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چہ شوک پہ طلب د علم کنب اووتلو ، نو دی د اللہ کریم پہ لارہ کنب دی ، تردی پورے چہ واپس شی .

۱۰ :- وروي عن علي رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

ما انتعل عبد قط ولا تحفف ولا لبس ثوبا في طلب علم إلا غفر الله له ذنوبه حيث يخطو عتبة داره .

رواه الطبراني في الأوسط

ترجمہ :- علی رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے

دی : پیزار نہ اچوی یو بندہ چرے ہم ، او نہ موزے اچوی ، او نہ اغوندی جامی پہ طلب د علم کنب مگر اللہ کریم بنسنہ کوی ده تہ د گناہونو د ده ؛ د کله نہ چہ دی قدم کیدی پہ درشل د خپل کور باندي .

۱۱ :- حدثنا أحمد بن عبد الوهاب بن نجدة الحوطي ثنا يحيى بن صالح الوحاظي

(ح) وحدثنا أحمد بن محمد بن يحيى بن حمزة الدمشقي ثنا إسحاق بن إبراهيم أبو

النضر قالاً ثنا ربيعة بن يزيد الرحبي عن واثلة بن الأسقع قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : من طلب علماً فأدركه كتب الله له كفلين من الأجر ومن طلب علماً فلم يدركه كتب الله كفلاً من الأجر .

ترجمہ:- واثلہ ابن اسقع رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : شوک چہ د علم پہ طلب کنیں وی ، او راگیر کپی (حاصل کپی) دی لہ ، نو دہ دپارہ دوہ ہندی (بارونہ) دی د اجر ، او شوک چہ طلب د علم کوی ، لیکن حاصل ئی نہ کپی ، نو دہ دپارہ یو ہندی (بار) دی د اجر .

۱۲ :- وروي عن أبي ذر وأبي هريرة رضي الله عنهما أنهما قالاً لباب يتعلمه الرجل أحب إلي من ألف ركعة تطوعاً وقالوا قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا جاء الموت لطالب العلم وهو على هذه الحالة مات وهو شهيد .

رواه البزار والطبراني في الأوسط إلا أنه قال خير له من ألف ركعة
ترجمہ:- ابو زرارو ابو ہریرہ رضی اللہ عنہما فرمائی : چہ خامخا یو باب د علم چہ ازده کپی دی لہ یو سہری ، دا ڊیر محبوب دی ماتہ ، د زر رکعتہ نفلونہ ، او دا دوارہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : کلہ چہ راشی مرگ پہ یو طالب العلم بانڈی ، او دی وی پہ خپل حالت - (پہ طلب د علم کنیں وی) - نو دی شہید دی .

۱۳ :- قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (أن مما يلحق المؤمن من عمله وحسناته بعد موته علماً علمه ونشره وولداً صالحاً تركه . ومصحفاً ورثه أو مسجداً بناه أو بيتاً لابن السبيل بناه أو نهراً أجراه أو صدقة أخرجها من ماله في صحته وحياته . يلحقه من بعد موته) .

نقل عن ابن المنذر انه قال إسناده حسن . في الزوائد إسناده غريب . ومرزوق مختلف فيه . وقد رواه ابن خزيمة في صحيحه عن محمد بن يحيى الذهلي به

[ش (ورثہ) أي تركه إرثا . (في صحته وحياته) أي أخرجها في زمان كمال حاله ووفور افتقاره إلى ماله وتمكنه من الانتفاع به] . حسن

ترجمہ :- رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی : یقیناً د ہغہ خہ نہ چہ میلاویگی مومن تہ د عمل ، او د نیکو ، د ہغہ نہ پس د مرگ د دہ نہ ، ہغہ علم دہ چہ ازدہ کپہ ئی وی ، او بیائے خور کپہ وی ؛ او نیک اولاد چہ دہ پریخودلی وی ؛ یا یو مصحف د قرآن چہ دہ چا تہ ورکپہ وی ؛ یا یو جومات (مسجد) چہ دہ جوہ کپہ وی ؛ یا یو کور چہ د مسافرو دپارہ ئی جوہ کپہ وی ؛ یا یو نہر چہ دہ روان کپہ وی ؛ یا صدقہ او خیرات چہ دہ ویستلی وی د خپل مال نہ پہ حالت د صحت کنب ، او ژوند کنب ؛ نو دا بہ میلاویگی دہ تہ روستو د مرگ نہ .

۱۴ :- وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا مات ابن آدم انقطع عمله إلا من ثلاث صدقة جارية ، أو علم ينتفع به ، أو ولد صالح يدعو له .
رواه مسلم وغيره

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : کلہ چہ یو بنی آدم وفات شی ، نو د دہ عمل نامہ کت شی ، مگر درے خیزونہ دی چہ ہغہ نہ کت کیری ؛ صدقہ جاریہ ، علم چہ پہ ہغہ فائدہ اغستلی کیری ، او نیک بچہ ، چہ د دہ دپارہ بنسنہ غواری .

۱۵ :- وعن أبي قتادة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم خير ما يخلف الرجل من بعده ثلاث ولد صالح يدعو له وصدقة تجري يبلغه أجرها وعلم يعمل به من بعده
رواه ابن ماجه بإسناد صحيح

ترجمہ :- ابو قتادہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : غورہ ہغہ خہ چہ پاتے کیری د سپری نہ ہغہ درے خیزونہ دی ؛ نیک

بچے چہ دہ دپارہ بنسنہ غواری ، او صدقہ چہ دہ جاری کړی وی ، او علم چہ عمل کولې شی په هغې باندې پس د مرگ د ده نه .

۱۶ :- وروي عن سمرة بن جندب رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله

عليه وسلم ما تصدق الناس بصدقة مثل علم ينشر [رواه الطبراني في الكبير وغيره .

ترجمه :- سَمْرَةُ ابن جُنْدُب رضي الله عنه فرمائی : چې رسول الله صلى الله عليه

وسلم فرمائی دی : صدقہ نشی کولې خلق یو صدقہ پشان د علم چہ خورولې شی .

۱۷ :- وروي عن أنس رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

ألا أخبركم عن الأجود الأجود الله الأجود الأجود وأنا أجود ولد آدم وأجودهم من بعدي

رجل علم علما فنشر علمه يبعث يوم القيامة أمة وحده ورجل جاد بنفسه لله عز و

جل حتى يقتل .

رواه أبو يعلى والبيهقي

ترجمه :- انس رضي الله عنه فرمائی : چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائی

دی : آیا خبر نه کړم تاسو لره په ډیر سخا کوونکي ؟ سخی خو الله کریم دې ، چې

سخی دې ، او ډیر زیات سخا کوونکي دې ؛ او زه ډیر سخی یم په اولاد د آدم علیه

السلام کښ ، او ډیر زیات سخاء کوونکي زما نه روستو ، هغه سرې دې ؛ چې علم

ازده کړی ، او بیا ئې خوروی ؛ الله کریم به دې په ورځ د قیامت کښ یوازې پوره ډله

رپاسوی ، او بل هغه سرې چې سخاء ئې اوکړه په خپل ځان الله کریم دپاره ، تر دی

پورې چې اووژلې شی .

۱۸ :- حدثنا سعيد بن منصور ، ثنا عبد العزيز بن أبي حازم ، عن أبيه عن

سهل يعني ابن سعد عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : (والله لان يهدي بهداك رجلا

واحدا خير لك من حمر النعم) .

ترجمہ:- سهل ابن سعد رضی اللہ عنہ نہ روایت دی؛ چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل: چہ قسم پہ اللہ کچرہ پہ سمہ لار شو ستا پہ دعوت بانڈی یو تن ہم، نو دا بہ غورہ وی ستا دپارہ د سرو اوبنانو نہ.

۱۹:- حدثنا يحيى بن أيوب، ثنا إسماعيل يعني ابن جعفر قال: أخبرني العلاء يعني ابن عبد الرحمن عن أبيه، عن أبي هريرة، أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: (من دعا إلى هدى كان له من الاجر مثل أجور من تبعه لا ينقص ذلك من أجورهم شيئاً، ومن دعا إلى ضلالة كان عليه من الاثم مثل آثام من تبعه لا ينقص ذلك من آثامهم شيئاً).

ترجمہ:- ابوہریرہ رضی اللہ عنہ نہ روایت دی؛ چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی: چا چہ دعوت ورکرو سہی لاری تہ، وی بہ دہ دپارہ اجر، پشان د اجر د ہغہ چا چہ دہ تابعدار شوی وی، او کم بہ نہ کرہی شی د عمل کوونکی د اجر نہ ہیخ خیز، او چا چہ دعوت ورکرو غلطی لاری تہ، نو وی بہ پہ دہ بانڈی د گناہ نہ پشان د گناہ د تابعداری کوونکو، او نہ بہ کمیگی د گناہ د دوی نہ خہ خیز.

۲۰:- ذکر دعاء المصطفى صلى الله عليه وسلم لمن أدى من أمته حديثاً سمعه أخبرنا محمد بن عمر بن يوسف قال حدثنا نصر بن علي الجهضمي قال حدثنا عبد الله بن داود عن علي بن صالح عن سماك بن حرب عن عبد الرحمن بن عبد الله بن مسعود عن عبد الله بن مسعود قال رسول الله صلى الله عليه وسلم نضر الله امرأ سمع منا حديثاً فبلغه كما سمعه فرب مبلغ أوعى من سامع.

ترجمہ:- عبد اللہ ابن مسعود رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: اللہ کریم دی تر او تازہ لری ہغہ سہی، چہ زمونہ نہ ئی یوہ خبرہ اوریدلہ، او بل تہ ئی داسی اورسولہ لکہ خنگہ چہ ئی اوریڈی وی؛ پس ڊیر کرتہ چا تہ چہ خبرہ اورسی نو ہغہ ڊیر غور کیخودونکی (خونڈی کوونکی او ساتونکی) وی، د اوریڈونکی نہ.

۲۱ :- حدثنا مسدد ، ثنا يحيى ، عن شعبة ، حدثني عمر بن سليمان من ولد عمر بن الخطاب ، عن عبد الرحمن بن أبان ، عن أبيه ، عن زيد بن ثابت ، قال : سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول : (نضر الله امرأ سمع منا حديثا فحفظه حتى يبلغه ، فرب حامل فقه إلى من هو أفقه منه ، ورب حامل فقه ليس بفقيه)
ترجمہ :- زيد ابن ثابت رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ ما د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ اوریدلی دی ، چہ فرمائیل ئی : اللہ کریم دی تر او تازہ ساتی هغه سرې چہ زمونږ نه ئی یو حدیث (خبره) واوریدله ، بیا ئی یاده کره ، تردی پورې چہ بل ته ئی اورسوله ؛ ډیر کرته یو پوهه وی چہ خبر اورسوی هغه چا ته چہ هغه ډیر پوهه وی د ده نه ؛ او ډیر کرته اوچتوونکې د فقه (حرف یادونکې) پخپله ، فقیه او عالم نه وی .

۲۲ :- وعن أبي الردين قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم ما من قوم يجتمعون على كتاب الله يتعاطونه بينهم إلا كانوا أضيافا لله وإلا حفتهم الملائكة حتى يقوموا أو يخوضوا في حديث غيره وما من عالم يخرج في طلب علم مخافة أن يموت أو انتسaxe مخافة أن يدرس إلا كان كالغازي الرائح في سبيل الله ومن يبطن به عمله لم يسرع به نسبه رواه الطبراني في الكبير من رواية إسماعيل بن عياش

ترجمہ :- ابو ردين رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وسلم فرمائیل دی : نه وی یو قوم چہ جمع کیری په کتاب د اللہ کریم باندي ، چہ لولی دی لره په خپل مینخ کنب ، مگر دوی میلمانه وی د اللہ کریم ، او چاپیره شی په دوی باندي ملائک ، تردی پورې چہ دوی پاسیگی ، یا اوننوخی په یوه خبره کنب د دی نه علاوه ؛ او نه وی یو عالم چہ اوزی په طلب د علم کنب د وجې د دې ویرې نه چہ دا علم به ختم شی ، او یا اوزی دپاره د لیکو د علم د وجې د دی ویرې نه ، چہ دا علم به زور شی ؛ مگر دې به وی پشان د غازی چہ وتلی وی په لاره د اللہ

کريم کښې؛ او هغه څوک چې روستو کړه هغه لره عمل د ده، نو مخکښ به نه کړي ده لره نسب او حسب د ده.

«(پرونى ورځ)»

دا ساعت د جمعې ورځ ده؛ د سحر مونځونه شوي دي؛ (۲۵/۴/۲۰۱۷)

تاريخ دې؛ او نن د حيات محمد مفتي صاحب څه دعوت پروگرام دې؛ هغې ته حاضري ده.

پرون د زيارت په ورځ په ۲۴ تاريخ، زمونږ په بونير شوگا کښې پروگرام وو؛ د مولانا تاج محمد صاحب په کلي کښې ختمونه وو.

هلته د ملگرو جذبې، او محبت، قابل ديد وو.

د حقوق الله په موضوع باندې بيان اوشو؛ د الله عظمت، او زمونږ

اخيلاج، او کمزوري، بيان شو. الله لوى، او عظيم، بادشاه دې.

الله کريم فرمائى: **اللّٰهُ الَّذِى رَفَعَ السَّمٰوٰتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَّرَوْنَهَا**، [سورة

الرعد ۲]

ترجمه: - الله کريم هغه ذات دې، چې اوچت کړې ئى دى اسمانونه بغير د ستونو

پيلرو) نه، چې تاسو وينئ دى لره.

د الله کريم حق بل چا له ورکول شرک دې.

او د شرک شپږ قسمه کوم چې علامه بغوى رحمه الله ذکر کړې دى؛ او نضرة النعيم

ذکر کړې دى؛ هغه بيان شو.

شرک استقلالاً: لکه مجوس يو د خير مالک وائى چې يزدان دې؛ او بل د شر

مالک وائى چې احرم دې.

شرک تبعياً: چې د الله حصه، او جزء، گنډې. لکه يهودو عزيز عليه

السلام د الله بچي گنډلو؛ او نصارى عيسى عليه السلام د الله بعض، او جزء، گنډلو

شرکت تریبی: چې مونږ د دوی بندگی ځکه کوو: چې مونږ الله ته نزدی

کړی .

دوی به وئیل: مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى [سورة الزمر ۳]

شرکت تقلیدی: چې زموږ پلار نیکه څه کړی دی ، هغې پسې روان یو؛ د

قرآن ، او سنت ، په مقابله کښ .

او دوی به وئیل چې: اَنَا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ [سورة

الزخرف ۲۳]

شرک بالاسباب: چې اسباب انسان مستقل گنړی؛ چې دا رزق مونږ ته

اسباب راکوی .

شرک الاغراض: څه غرض ، او ځان خودنې ، دپاره څه اعمال کول؛ چې

دا قسم پکښ لوی گناه ، او نور قسمونه لویې شرکونه ، او دا انسان همیشه دپاره

جهنم ته دننه کوی؛ که چرته دنیا کښ توبه اونه باسی؛ او په دی شرک د دنیا نه

لار شی .

او ابتداء کښ آیت دا لوستلې شوې وو؛ چې الله کریم فرمائی: وَ اَنَّ هَذَا صِرَاطِی

مُسْتَقِیْمًا فَاتَّبِعُوهُ ، [سورة الانعام ۱۵۳]

وعن عبد الله بن مسعود قال خط لنا رسول الله صلى الله عليه وسلم خطا ثم قال: "

هذا سبيل الله ثم خط خطوطا عن يمينه وعن شماله وقال هذه سبل على كل سبيل منها

شيطان يدعو إليه " ثم قرأ (إن هذا صراطي مستقيما فاتبعوه)

الآية . رواه أحمد والنسائي والدارمي

ترجمه:- عبدالله ابن مسعود رضی الله عنه فرمائی: چې رسول الله صلی الله علیه

وسلم مونږ ته یو خط (کرخه) رابنکله؛ بیا ئی اوفرمائیل: چې دا د الله کریم لاره ده

؛ بیا ئی رابنکلی څه کرخې بنی طرفته د دینه ، او گس طرفته د دینه؛ او فرمائیل ئی:

چې دا لارې دی ، په هره یوه لار باندي د دی نه یو شیطان مقرر دې ، چې رابلل

کوی دغی لاروتہ ؛ بیا ئی دا آیت کریمہ تلاوت کرو ؛ چہ اللہ کریم فرمائی : یقینا دا
حُما نیغہ لار دہ ، پس د دی پسِ روان شی۔

او پہ اشعارو کنبس علامہ ابن قیم رحمہ اللہ فرمائی :

و الشرك فاحذره فشرک ظاهر ... ذا القسم لیس بقابل الغفران

او شرک چہ دہ نو دی نہ اویریگہ ، حُکہ یو شرک ظاهر دہ ؛ او دا قابل د بخنی نہ
دہ .

و هو اتَّخَذُ التَّدَّ لِلرَّحْمَنِ اَيًّا مَا ... کان من حَجَرٍ او من الانسان

او هغہ دا چہ اللہ لہ شریک نیول دی کہ هر خہ وی ؛ کہ گتہ وی ، او کہ انسان ، .

تَدْعُوهُ وَ تَرْجُوهُ ثُمَّ تَخَافُهُ ... وَ تُحِبُّهُ كَمَحَبَّةِ الدِّيَانِ

او تہ ئی رامد د کوی ، یا ترینہ امید ساتی ، - او بیا دا وایم - چہ ترینہ ویریگی ، او
مینہ ورسرہ کوی ، پشان د مینی د اللہ .

نو دا قسمونہ شرک د معاف کیدو نہ دہ . او شرک اصغر - چہ ریا دہ - هغہ کیدی
شی چہ اللہ ئی معاف کری ؛ اللہ کریم دی مونرہم معاف کری .

دیر خائستہ خبری ، او دیرہ خائستہ د خلوص مینہ ، خصوصاً تاج محمد صاحب ، او
دا کتر سعید صاحب ، او نور تپول ملگری ، .

پہ دی سفر کنبس زمونرہ ملگری ؛ مولانا عابد صاحب باجا وال ، مولانا سعید اکبر ،
او مفتی قمر زمان ، ملگری وو ؛ دیر خائستہ سفر وو ؛ او تقریباً د شیپس لس بجی
واپسی اوشوہ . اللہ کریم دی قبول کری آمین .

«(لَوْنِيْ اَوْغْتِيْ خَزَانِيْ ذِكْرُوْنَه ، وَرِدُوْنَه ، اَوْ دِيْر دِيْر دَرُوْدُوْنَه ،)»

د اللہ کریم ذکر دا یوہ لویہ خزانہ دہ . د ذکر د فضیلت پہ بارہ کنبس قرآن مجید کنبس
اللہ کریم بار بار فرمائیلی دی . او نبی علیہ السلام د هغی وضاحت کری دہ .

قرآن کنبس اللہ کریم فرمائی : فَادْكُرُوْنِيْ اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوْا لِيْ وَلَا تَكْفُرُوْنَ [سورة

البقرة ۱۵۲]

مفسرین د دی ډیری معنی کوی . گنر توجیہات ذکر کوی په فتح العزیز کنب .

۱ : فَادْكُرُونِي اذْكُرْكُمْ :- فَادْكُرُونِي بِطَاعَتِي - اذْكُرْكُمْ بِرَحْمَتِي وَ مَغْفِرَتِي .

یاد کړی مالره په تابعدارۍ حُما باندې ؛ زه به یاد کړم تاسو لره په رحمت او بښنې خپلې باندې .

۲ : فَادْكُرُونِي بِالْمُجَاهِدَةِ - اذْكُرْكُمْ بِالْمُشَاهَدَةِ . یاد کړی مالره په کوشش کولو

باندې - نو یاد به کړم تاسو په خپلو قدرتونو ښودلو باندې ، دلیلونو ښودلو باندې .

۳ : فَادْكُرُونِي بِالْذُّعَاءِ - اذْكُرْكُمْ بِالْاِجَابَةِ . یادوی مالره په دعا غوښتلو باندې حُما

نه نو یادوم به تاسو لره په قبلولو باندې .

۴ : فَادْكُرُونِي فِي مَلَاءٍ مِنَ النَّاسِ - اذْكُرْكُمْ فِي مَلَاءٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ . یادوی مالره په

ټولگی د انسانانو کنب نو یادوم به تاسو لره په ټولگی د ملائکو کنب .

۵ : فَادْكُرُونِي فِي الرَّضَاءِ - اذْكُرْكُمْ فِي الْبَلَاءِ . یادوی مالره په خوشحالی کنب نو

یادوم به تاسو لره په تکلیف کنب . یونس علیه السلام چې کله د مہی په گیدہ کنب

گیر شوې دې . او د مہی په خیتہ کنب ذکر کوی . ملائک فرمائی : « صَوْتُ عَجِيبٍ

مِنْ مَكَانٍ عَجِيبٍ » الله کریمه ! ناشنا آواز دې او د ناشنا حائي نه .

الله کریم فرمائی : چې ما خپل پیغمبر یونس علیه السلام په جیل کنب بند کړې دې .

ملائک ورله دعا کوی چې الله دا خو هغه انسان دې چې ته ئې په راحتہ کنب نه ئې

هیر کړې نو ته ئې په مصیبت کنب مه هیروی .

الله کریم فرمائی : « وَذَا التَّوْنِ اِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي

الظُّلُمَاتِ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِيْنَ » (الانبياء ۸۷)

نو الله کریم ئې دعا قبوله کړې ده . د دی معنی متعلق چې : فَادْكُرُونِي فِي الرَّضَاءِ -

اذْكُرْكُمْ فِي الْبَلَاءِ . یادوی مالره په خوشحالی کنب ، نو یادوم به تاسو لره په تکلیف

کنب .

۶ : فَادْكُرُونِي فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا - اذْكُرْكُمْ فِي بَعْدِ الْمَمَاتِ . يادوی ما لره په ژوند د دنیا کبس ، نو یادوم به تاسو پس د مرگ نه .

۷ : فَادْكُرُونِي بِالْعُبُودِيَّةِ - اذْكُرْكُمْ بِاللُّوْهِيَّةِ . يادوی ما لره په بندگی خما باندې نو یادوم به تاسو لره په خپلې خدایيې او لویې باندې .

۸ : فَادْكُرُونِي بِالصَّدَقِ وَالْإِخْلَاصِ - اذْكُرْكُمْ بِمَزِيدِ الْإِخْتِصَاصِ . يادوی مالره په رنستیواو او اخلاص باندې ، نو یادوم به تاسو لره په زیات خاص کولو د نعمتونو باندې . د دی یو آیت کریمه په باره کبس مفسرینو ډیر وضاحت او تشریح ذکر کړې ده ؛ چې څه ترینه ذکر شوه .

دا رنگې الله کریم فرمائی : الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ [آل عمران ۱۹۱]

ترجمه: -- یقیناً هغه کسان چې یادې الله لره په ولاړه او په ناسته او په خپلو اړخونو باندې او سوچ او فکر کوی په پیدائش د اسمانونو او د زمکه کبس او دا وائی : چې اې زمونږه ربه ! تا نه دی پیدا کړی دا بې کاره (بې مقصده) ؛ پاکې ده الله کریمه تا لره د شریکانو نه ؛ پس بچ کړې مونږ د عذاب د اور نه .

دا رنگې الله کریم فرمائی : الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ [الرعد ۲۸]

ترجمه: -- یقیناً هغه کسان چې ایمان ئې راوړې دې ؛ او اطمینان (آرام) حاصلوی زړونه د دوی په ذکر د الله کریم باندې ؛ خبردار خاص په ذکر او په یاد د الله باندې اطمینان (آرام) مومی زړونه .

دا رنگې الله کریم فرمائی : إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْحَاشِعِينَ وَالْحَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ

وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا]

[الاحزاب ۳۵]

ترجمہ :- یقیناً مسلمانان سہری او مسلمانانہی زنانہ ؛ مؤمنان سہری او مؤمنانہی زنانہ ؛ عاجزی کوونکی سہری او عاجزی کوونکی زنانہ ؛ ریستونی سہری او ریستونی زنانہ ؛ صبر کوونکی سہری او صبر کوونکی زنانہ ؛ د اللہ کریم نہ ویرہ کوونکی سہری او ویرہ کوونکی زنانہ ؛ خیرات کوونکی سہری او خیرات کوونکی زنانہ ؛ روزہ نیونکی سہری او روزہ نیونکی زنانہ ؛ حفاظت کوونکی سہری د خپلو شرمگاہونو او حفاظت کوونکی زنانہ ؛ او یادوونکی سہری اللہ لره ډیر ډیر او یادوونکی زنانہ ؛ اللہ کریم تیار کړې دې د دوی دپاره مغفرت (بنسبه) او بدله ډیره لویه .

دا رنگی اللہ کریم فرمائی :- **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا * وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا * هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا** [الاحزاب ۴۱ ، ۴۲ ، ۴۳]

ترجمہ :- اې ایمان والو ! یادوی اللہ کریم لره په یادولو ډیرو سره ؛ او پاکی بیانوی د دی اللہ سحر او بیګا ؛ دا اللہ کریم هغه ذات دې چې رحمت (شاباسی) رالیکی په تاسو باندي او ملائک د اللہ هم ؛ دی دپاره چې اوباسی تاسو لره د تیارو د کفر او شرک نه رنړا د ایمان او توحید ته ؛ او دې اللہ کریم په مومنانو باندي نهایت مهربان .
دا رنگی اللہ کریم فرمائی : **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ** [الانفال ۴۵]

ترجمہ :- اې ایمان والو ! کله چې تاسو ملاؤ شی ډلې د کافرانو سره نو بنه کلک (ثابت قدم) شی ؛ او یادوی اللہ کریم لره ډیر ډیر دی دپاره چې تاسو کامیاب شی .

اما الاحادیث فهي اكثر ، منها

هر چي احاديث دي نو هغه د ذكر په فضيلت كښ ډير دي بعض د هغې نه ذكر كوو .
 (۱) - أخبرنا الحسن بن سفيان قال حدثنا أمية بن بسطام قال حدثنا يزيد بن زريع قال حدثنا روح بن القاسم عن العلاء عن أبيه عن أبي هريرة قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يسير في طريق مكة فمر على جبل يقال له جمدان فقال سيروا هذا جمدان سبق المفردون سبق المفردون قالوا يا رسول الله ما المفردون قال الذاكرون الله كثيرا والذاكرات [الترمذی ۳۵۹۶]

ترجمه:- د ابو هريره رضی الله عنه نه روایت دي ؛ فرمائی : چې وو رسول الله صلی الله علیه وسلم چې روان وو په لاره د مکه کښ ؛ تیر شو په یو غر باندي ؛ چې هغې ته جمدان وئیلې کيږی . نو نبی علیه السلام فرمائی : « خي تاسو دا جمدان غر دي مفردون مخکښ شو ، مفردون مخکښ شو » صحابه کرام فرمائی : اي د الله کريم رسول صلی الله علیه وسلم ! مفردون څوک دي ؟
 نبی علیه السلام فرمائی : « دا مفردون هغه خلق دي چې الله ډير يادوی که سپری وی او که زنانه .

فائده:- په دنيا كښ ئې تكاليف برداشت كړې وی او بوجونه ئې اوچت كړې وی .
 ليكن په قيامت كښ به د سپك بوج والا وی .

(۲) - وعن الحارث الأشعري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إن الله أوحى إلي يحيى بن زكريا بخمس كلمات أن يعمل بهن ويأمر بني إسرائيل أن يعملوا بهن فكانه أبطأ بهن فأتاه عيسى فقال إن الله أمرك بخمس كلمات أن تعمل بهن وتأمر بني إسرائيل أن يعملوا بهن فإما أن تخبرهم وإما أن أخبرهم فقال يا أخي لا تفعل فإني أخاف إن سبقتني بهن أن يخسف بي أو أعذب قال فجمع بني إسرائيل ببیت المقدس حتى امتلأ المسجد وقعدوا على الشرفات ثم خطبهم فقال إن الله أوحى إلي بخمس كلمات أن أعمل بهن وآمر بني إسرائيل أن يعملوا بهن أولاهن لا

تشرکوا باللہ شیئا فإن مثل من أشرك بالله كمثل رجل اشترى عبدا من خالص ماله بذهب أو ورق ثم أسكنه دارا فقال اعمل وارفع إلي فجعل يعمل ويرفع إلى غير سيده فأیکم یرضی أن یرکون عبده كذلك فإن الله خلقکم ورزقکم فلا تشرکوا به شیئا وإذا قتمت إلى الصلاة فلا تلتفتوا فإن الله یقبل بوجهه إلى وجه عبده ما لم یلتفت وأمرکم بالصیام ومثل ذلك كمثل رجل فی عصابة معه صرة مسك کلهم یجب أن یجد ریحها وإن الصیام أطیب عند الله من ریح المسك وأمرکم بالصدقة ومثل ذلك كمثل رجل أسره العدو فأوثقوا یده إلى عنقه وقربوه لیضربوا عنقه فجعل یقول هل لكم أن أفدی نفسي منكم وجعل یعطی القلیل والكثیر حتی فدی نفسه

وأمرکم بذكر الله کثیرا ومثل ذلك كمثل رجل طلبه العدو سراجا فی أثره حتی أتى حصنا حصینا فأحرز نفسه فیہ وكذلك العبد لا ینجو من الشیطان إلا بذكر الله الحدیث رواه الترمذی والنسائی ببعضه وابن خزیمة فی صحیحہ واللفظ له وابن حبان فی صحیحہ والحاكم وقال صحیح علی شرط البخاری ومسلم وقال الترمذی حدیث حسن صحیح [الترغیب ج ۲ ص ۲۵۵]

ترجمہ:- حارث الاشعری رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی « چہ یقیناً اللہ کریم یحیی ابن ذکریا علیہ السلام تہ وحی کہرے وہ د پینئو خبرو؛ چہ عمل اوکری پہ دی باندي او حکم اوکری بنی اسرائیلو تہ د عمل کولو پہ دی پینئو خبرو باندي؛ (اوگد حدیث دے بیا فرمائی): « وأمرکم بذكر الله کثیرا » او تاسو تہ ئی حکم کہرے د یادولو د اللہ ڀیر ڀیر؛ او مثال د دی داسی دے لکہ چہ یو سپرے وی؛ چہ دشمن ورپسے وی او ڀیر زر وی چہ راگیر ئی کری؛ لیکن دے تربنہ یوے قلعی (قلاء) مظبوطی تہ لارشی او خان د دشمن نہ بچ کری . دغه شان یو بندہ د شیطان نہ نشی بچ کیدی مگر پہ ذکر د اللہ کریم سرہ .

(۳)- وعن أم أنس رضي الله عنها أنها قالت يا رسول الله أوصني قال اهجري المعاصي فإنها أفضل الهجرة وحافظي على الفرائض فإنها أفضل الجهاد وأكثر من ذكر الله فإنك لا تأتين الله بشيء أحب إليه من كثرة ذكره رواه الطبراني بإسناد جيد وفي رواية لهما عن أم أنس واذكري الله كثيراً فإنه أحب الأعمال إلى الله أن تلقاه بها قال الطبراني أم أنس هذه يعني الثانية ليست أم أنس بن مالك [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۷]

ترجمہ:- د انس رضی اللہ عنہ د مور (والدی) نہ روایت دی : چي دی اوفرمائیل چي ؛ ای د اللہ کریم پیغمبره ! ما ته وصیت اوکره ؛ نورسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ورته اوفرمائیل : چي د اللہ کریم د نافرمانو نہ هجران اوکره (نافرمانی) پریگده ؛ یقیناً دا بہترین هجرت دی . او حفاظت او ہمیشوالی کوه په ټولو فرائضو باندي ؛ یقیناً دا بہترین جهاد دی ؛ او د اللہ کریم ذکر ډیر ډیر کوه ؛ یقیناً ته د اللہ دربار ته راتله نشي کولي په یو څیز باندي چي هغه اللہ کریم ته ډیر زیات محبوب وی د ذکر د اللہ کریم نه .

یو روایت کنب دی : چي ذکر کوه د اللہ کریم ډیر ډیر ؛ ځکه چي دا ذکر هغه محبوب عمل دی چي ته پرې اللہ کریم سره ملاویگي .

(۴)- وعن ابن عباس رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم من عجز منكم عن الليل أن يكابده وبخل بالمال أن ينفقه وجبن عن العدو أن يجاهده فليكثر ذكر الله

رواه الطبراني والبخاري واللفظ له وفي سنده أبو يحيى القتات وبقية محتج بهم في الصحيح ورواه البيهقي من طريقه أيضا [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۴]

ترجمہ:- ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی : چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : چي څوک په تاسو کنب عاجز او کمزورې شي د شپي د بیداری نه ؛ او

ویریری پہ مال باندی چہی خرچ بہ شی او ویریگی د دشمن نہ چہی دہ سرہ جہاد اوکری . نوپکار دہ چہی دہی دی اللہ کریم ڊیر ڊیر یادوی .

(۵) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال قال الله عزو جل أنا عند ظن عبدي بي وأنا معه حيث يذكرني والله لله أفرح بتوبة عبده من أحدكم يجد ضالته بالفلاة ومن تقرب إلي شبرا تقربت إليه ذراعا ومن تقرب إلي ذراعا تقربت إليه باعا وإذا أقبل إلي يمشي أقبلت إليه أهول رواه مسلم واللفظ له والبخاري بنحوه [الترغيب ج ٤ ص ٥٤]

ترجمہ:- د ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ حدیث دہی : چہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چہی اللہ کریم فرمائی (حدیثِ قدسی) کنبس : چہی د خپل بندہ سرہ د ہغہ د گمان پشان معاملہ کوم څنگہ چہی دہی پہ ما باندی گمان کوی ؛ او زہ دہ سرہ یم کلہ چہی دہی ما یادوی ؛ او قسم پہ اللہ چہی خامخا اللہ کریم پہ توبہ د یو بندہ دومرہ زیات خوشحالیگی ؛ لکہ چہی تاسو کنبس چا تہ روک شوہی شی ملاو شی پہ خوشی بیابان کنبس ؛ اللہ کریم د بندہ پہ توبہ د دی نہ ہم زیات خوشحالیگی . او څوک چہی ماتہ یو لیشت رانیزدہی کیری ؛ نوزہ ورته یو گز نیزدہی کیرم . او څوک چہی ماتہ یو گز نیزدہی کیری ؛ نوزہ ورته یو کولاچہ (دواہہ لاسونہ کھلاو) پہ اندازہ نیزدہی کیرم ؛ او چہی کلہ یو بندہ زما پہ طرف راروان شی ، نوزہ ورته پہ منہہ راحم . مطلب دا چہی اللہ کریم خپل بندہ سرہ د بندہ د مینہی نہ زیاتہ مینہ کوی .

(۶) - وعن معاذ بن أنس قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : قال الله جل ذكره : لا يذكرني عبد في نفسه إلا ذكرته في ملائكتي ولا يذكرني في ملائكتي إلا ذكرته في الرفيق الأعلى رواه الطبراني وإسناده حسن [مجمع الزوائد ج ١٠ ص ٧٩]

ترجمہ:- معاذ ابن انس رضی اللہ عنہ فرمائی : چہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی ؛ چہی اللہ کریم فرمائی : (حدیثِ قدسی) « یو بندہ چہی ما پہ زہ کنبس

یادوی ؛ نوزہ دغہ بندہ پہ ڊله د خپلو ملائکو کنبس یادوم . او کله چې ما په یوه ډله د خلقو کنبس یادوی ؛ نوزہ یادوم ده لره په هغه ملائکو او چتو کنبس (رفیق الاعلیٰ) .

(۷) - قال أبو هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم (قال الله تعالى { أنا مع عبدي حيثما ذكرني وتحركت بي شفتاه })

[ش (لا تحرك ..) لا تسارع جبريل عليه السلام في قراءتك لما يوحى إليك .]

تحركت بي (أي باسني) [صحيح البخاری ج ۶ ص ۲۷۳۵]

ترجمه :- ابو هريره رضی اللہ تعالیٰ عنہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نه نقل کوی ؛ چې اللہ کریم فرمائی : زه د خپل بندہ سره یم (په اعتبار د علم او قدرت سره) کله چې دې یادوی مالره ؛ او خوږیکي د ده شونډې زما په نوم باندې .

(۸) - عن أبي الدرداء قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : ألا أخبركم بخير أعمالكم لكم أزكاها عند مليكم وأرفعها لدرجاتكم وخير لكم من إعطاء الذهب والورق وخير لكم من أن تلقوا عدوكم فيضربون رقابكم وتضربون رقابهم ذكر الله عز وجل رواه أحمد وإسناده حسن مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۶۹]

ترجمه :- ابو درداء رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : آیا نه خبروم تاسو لره په غوره کارونو باندې ؛ چې ډیر پاکوونکی به وی تاسو لره په نيزد د بادشاه ستاسو کنبس ؛ او ډیر اوچتوونکی د مرتبو ستاسو لره ؛ او غوره به وی ستاسو دپاره د خرچ کولو د سرو زرو (سونا) نه ؛ او غوره به وی تاسو لره د دی نه چې تاسو ملاو شی . د خپل دشمن سره پس وهی هغی ستونه ستاسو او تاسو وهی ستونه د هغی ؛ هغه ذکر د اللہ کریم دې .

نوټ :- یا خو مراد د ذکر نه اللہ کریم یادول دی په توحید ، او اخلاص سره ؛ او دې نورو اعمالو سره توحید نه وی ؛ یا دې نورو اعمالو کنبس اخلاص نه وی ؛ نو بیشکه چې ذکر د اخلاص او د توحید ترینه بهتر دې ؛ او هر کله چې دغه اعمال اخلاص سره وی ، نو دغه انفاق بهتر دې ؛ لکه مخکښ حدیث ذکر شو ؛ چې انفاق او جهاد

نشی کولہی بی کاره ئی ، نو بیا ذکر ڊیر کوه ؛ حُکھ چہ د جهاد او انفاق ڊیر فضیلت دہی ؛ خاصکر چہ دغه انفاق او جهاد د ذکر سره وی .

(۹) - وروي عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم سئل أي العباد أفضل درجة عند الله يوم القيامة قال الذاكرون الله كثيرا قال قلت يا رسول الله ومن الغازي في سبيل الله قال لو ضرب بسيفه في الكفار والمشركين حتى ينكسر ويختصب دما لكان الذاكرون الله كثيرا أفضل منه درجة رواه الترمذي وقال حديث غريب

ورواه البيهقي مختصرا قال قيل يا رسول الله أي الناس أعظم درجة قال الذاكرون الله [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۴]

ترجمہ:- د ابو سعید خُدري رضی اللہ عنہ نہ روایت دہی : چہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس او کړې شو ؛ چہ پہ بندیگانو کنب کوم یو بہتر او افضل دہی ؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چہ ہغہ خلق چہ اللہ یادوی ڊیر ڊیر ؛ ابو سعید خدري وائی چہ ما او وئیل چہ : ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! آیا دا ذاکرین د ہغہ خلقو نہ ہم پہ مرتبہ کنب افضل دی خو کہ چہ غازیان وی ؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : اگر کہ یو تن وهل کوی پہ خپله توره باندي کافرانو مشرکانو لره ؛ تردې پورې چہ توره ماته شی او دې ہم پہ وینو باندي رنگ شی ؛ بیا ہم ہغہ خلق چہ ہغی یادوی اللہ لره ڊیر ڊیر ہغہ بہتر دی پہ مرتبہ کنب .

(۱۰) - وعن معاذ بن جبل قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : ما عمل آدمي عملا أنجى له من عذاب الله تعالى من ذكر الله تعالى قالوا : ولا الجهاد في سبيل الله ؟ قال : " ولا الجهاد إلا أن يضرب بسيفه حتى ينقطع " . ثلاث مرات رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۷۰]

ترجمہ:- معاذ ابن جبل رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی: عمل نہ کوی یو انسان چہ ہغہ ڊیر خلاصی و رکوونکي وی ده لره د عذاب د اللہ کریم نہ مگر ہغہ خوڪ چہ یادوی اللہ کریم لره . صحابه کرامو رضوان اللہ عنہم اجمعین اوفرمائیل: آیا د جہاد نہ ہم زیات خلاصوونکي دي، اې د اللہ رسول؟ نبی صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: چہ آو؛ د جہاد نہ ہم، مگر چہ وهل کوی پہ خپله توره باندي تردی چہ شهید شی .

(۱۱) - وعن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه كان يقول إن لكل شيء صقالة وإن صقالة القلوب ذكر الله وما من شيء أنجي من عذاب الله من ذكر الله؛ قالوا ولا الجهاد في سبيل الله قال ولو أن يضرب بسيفه حتى ينقطع

رواه ابن أبي الدنيا والبيهقي من رواية سعيد بن سنان واللفظ له [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۴]

ترجمہ:- د عبدالله ابن عمرو رضی اللہ عنہما نہ روایت دي: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بہ فرمائیل « د هر یو خیز دپاره پوخوالی وی؛ او د زړونو پوخوالی یادول د اللہ کریم دی؛ او نیشته هیخ یو خیز چہ ڊیر خلاصی و رکوونکي وی د عذاب د اللہ کریم نہ سوی د ذکر نہ؛ صحابو عرض اوکړو چہ جہاد ہم نہ دي؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: چہ اگر کہ وهل کوی پہ توره باندي تردی چہ شهید شی .

ابوعماروائی: چہ د جہاد ڊیر اقسام دی، اگر چہ پہ بعضو باندي بہ ذکر افضل وی، چہ پہ اخلاص سره وی، لیکن ڊیر اقسام ئی پہ ذکر باندي افضل دی .

(۱۲) - وعن عبد الله بن بسر رضي الله عنه أن رجلا قال يا رسول الله إن شرائع الإسلام قد كثرت فأخبرني بشيء أتشبث به قال لا يزال لسانك رطبا من ذكر الله

رواه الترمذی واللفظ له وقال حدیث حسن غریب وابن ماجه وابن حبان فی صحیحہ
والحاکم وقال صحیح الإسناد أثبت به أي أعلق [الترغیب ج ۲ ص ۲۵۳]
ترجمہ:- د عبد اللہ ابن بسر رضی اللہ عنہ نہ روایت دے: چہ یو سہری او وئیل چہ
ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم! یقیناً نبی او احکام د اسلام دیر زیات شوی
دی؛ خبر کرہ ما لہ پہ یو داسی خیز باندی چہ زہ خان عادی کریم پہ ہغہ باندی؛
نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل: ہمیشہ دی ستا ژبہ لوندہ وی پہ ذکر د
اللہ کریم باندی.

(۱۳)- وعن أبي المخارق رضي الله عنه قال قال النبي صلى الله عليه وسلم
مررت ليلة أسري بي برجل مغيب في نور العرش قلت من هذا أهذا ملك قيل لا قلت
نبي قيل لا قلت من هو قال هذا رجل كان في الدنيا لسانه رطب من ذكر الله وقلبه
معلق بالمساجد ولم يستسب لوالديه رواه ابن أبي الدنيا هكذا مرسلًا [الترغیب ج ۲
ص ۲۵۳]

ترجمہ:- ابو مخارق رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
فرمائیل دی « چہ زہ د معراج پہ شپہ پہ یو سہری باندی تیر شوم چہ ہغہ پت کرے
شوی وو پہ رنہا د عرش باندی؛ نو ما تپوس او کپرو چہ دا خوک دی؟ آیا دا ملک (
فرشتہ) ده؟ نو او وئیل شو چہ نہ؛ نو بیا ما او وئیل: دا پیغمبر دے؟ نو او وئیل شو
چہ نہ؛ نو ما بیا او وئیل چہ دا خوک دی؟ نو او وئیل شو چہ دا ہغہ سہری دے
چہ پہ دنیا کنب ئی ژبہ د اللہ کریم پہ ذکر باندی لوندہ وہ؛ او زہ ئی د جوماتونو
سرہ لگیدلی وو؛ او چرتہ ئی ہم خپل مور او پلار تہ بدی ردی نہ دی وئیل.

(۱۴)- وعن مالك بن يخامر أن معاذ بن جبل قال لهم: إن آخر كلام فارقت
عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم أن قلت: أي الأعمال أحب إلى الله؟ قال: " أن
تموت ولسانك رطب من ذكر الله "

رواه الطبرانی بأسانید وفي هذه الطريق خالد بن يزيد بن عبد الرحمن بن أبي مالك وضعفه جماعة ووثقه أبو زرعة الدمشقي وغيره وبقية رجاله ثقات ورواه البزار من غير طريقه إلا أنه قال : أخبرني بأفضل الأعمال وأقربه إلى الله ؟ وإسناده حسن [مجمع الزوائد ج ١٠ ص ٧٠]

ترجمہ:- د مالک ابن یخامیر رضی اللہ عنہ نہ روایت دی : چہ معاذ ابن جبل رضی اللہ عنہ دوی تہ وئیلی وو ؛ چہ یقیناً ہغہ آخری خبرہ چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پرے زمونہ نہ جدا شوے دی ؛ ہغہ دا دہ چہ ما اوئیل چہ کوم یو عمل اللہ کریم تہ ڀیر زیات محبوب او خونہ دی ؟ نورسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل چہ : تاتہ پہ داسی حالت کنہ مرگ راشی چہ ستا ژہ د اللہ کریم پہ ذکر بانڈی لونده وی .

(١٥) - وعن ثوبان رضي الله عنه قال لما نزلت والذين يكنزون الذهب والفضة التوبة 43 قال كنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم في بعض أسفاره فقال بعض أصحابه أنزلت في الذهب والفضة لو علمنا أي المال خير فنتخذة فقال أفضله لسان ذاكر وقلب شاكر وزوجة مؤمنة تعينه على إيمان رواه الترمذي واللفظ له وابن ماجه وقال الترمذي حديث حسن [الترغيب ج ٢ ص ٢٥٥]

ترجمہ:- ثوبان رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ کلہ د سورۃ توبہ آیت نمبر ٤٣ « والذين يكنزون الذهب والفضة ... الخ » نازل شو ؛ نو وائی : مونہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سرہ وو پہ یو سفر کنہ ؛ نو بعضی صحابو عرض اوکرو : چہ د سرو زر او سپینو زرو پہ بارہ کنہ آیت نازل شوے دی ؛ کچرے مونہ تہ پتہ وے چہ مال بنہ شے دی ؛ نو مونہ بہ ہم حاصل کړے وے . نورسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل « بہتر او غورہ خیز ہغہ ذکر کوونکے ژہ دہ ، شکر ادا کوونکے زہ دے ، او مؤمنہ بی بی دہ ؛ چہ بندہ سرہ امداد کوی پہ ایمان کنہ .

(۱۶) - وعن ابن عباس رضي الله عنهما أن النبي صلى الله عليه وسلم قال أربع من أعطيهن فقد أعطي خير الدنيا والآخرة قلبا شاكرا ولسانا ذاكرا وبدنا على البلاء صابرا وزوجة لا تبغيه حوبا في نفسها وماله رواه الطبراني في الكبير والأوسط وإسناد أحدهما جيد

الحوب بفتح الحاء المهملة وتضم هو الإثم [الترغيب ج ۳ ص ۲۸]

ترجمہ:- د ابن عباس رضی اللہ عنہ نہ روایت دی: چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل: خلور خیزونہ چي چا تہ ورکړي شو، نو دہ تہ لوئي خیر ورکړي شو د دنیا او آخرت؛ شکر ادا کوونکي زړہ، ذکر کوونکي ژبہ، داسي بدن چي پہ مصیبتونو باندي صبر کوونکي وی، او داسي بی بی چي نہ لتوی دہ لره گناه پہ بارہ د نفس او مال د دہ کنبس۔

(۱۷) - وعن أبي سعيد الخدري أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال:

ليذكرن الله قوم على الفرش الممهدة يدخلهم الجنات العلى

رواه أبو يعلى وإسناده حسن [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۸۰]

ترجمہ:- د ابو سعید خُدري رضی اللہ عنہ نہ روایت دی: چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی: چي یو قوم یادوی اللہ کریم لره پہ زمکه خورہ کړي شوي باندي؛ دننه به کړي اللہ کریم دوی لره اوچتو جنتونو تہ۔

(۱۸) - وروي عن أبي ذر رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال

ما من يوم وليلة إلا ولله عز وجل فيه صدقة يمن بها على من يشاء من عباده وما من الله على عبد بأفضل من أن يلهمه ذكره رواه ابن أبي الدنيا [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۷]

ترجمہ:- د ابو ذر غفاری رضی اللہ عنہ نہ روایت دی: نیشته هیخ یو ورخ او شپہ مگر د اللہ کریم پہ هغې کنبس یو صدقه وی؛ چي احسان کوی پہ هغې سره پہ چا باندي چي د اللہ کریم خوبسه وی د خپلو بندیگانو نه؛ او احسان نه کوی اللہ کریم د یو بنده سره غوره د دی نه چي پہ زړه کنبس ورته د خپل ذکر الهام اوکړی۔

(۱۹) - وعن أبي موسى رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لو أن رجلا في حجره دراهم يقسمها وآخر يذكر الله كان الذاكر لله أفضل وفي رواية ما صدقة أفضل من ذكر الله

رواهما الطبراني ورواهما حديثهم حسن [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۷]

ترجمہ:- ابو موسی اشعری رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل: کچہری یو سپری وی چہی د ہغہ پہ جولہ کنین دراہم او روپی وی؛ او دہی ئی د اللہ کریم پہ لارہ کنین خرچ کوی. او بل سپری وی چہی د اللہ کریم ذکر کوی؛ نو دا ذکر کوونکی بہ د اللہ کریم پہ نیز افضل وی. پہ یو روایت کنین دی: ہیخ یو صدقہ افضلہ نہ دہ د ذکر د اللہ کریم نہ.

(۲۰) - وعن معاذ بن أنس عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أن رجلا سأله

فقال: أي الجهاد أعظم أجرا؟ قال: أكثرهم لله تبارك وتعالى ذكرا

قال: فأبي الصالحين أعظم أجرا؟ قال: "أكثرهم لله تبارك وتعالى ذكرا"

ثم ذكر الصلاة والزكاة والحج والصدقة كل ذلك ورسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: "أكثرهم لله تبارك وتعالى ذكرا". فقال أبو بكر لعمر: يا أبا حفص ذهب الذاكرون بكل خير فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: "أجل" رواه أحمد والطبراني إلا أنه قال: سأله فقال: أي المجاهدين أعظم أجرا؟ وفيه زبان بن فائد وهو ضعيف وقد وثق وكذلك ابن لهيعة وبقية رجال أحمد ثقات [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۷۱]

ترجمہ:- د معاذ ابن انس رضی اللہ عنہ نہ روایت دہی: د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ نقل کوی: چہی یو سپری عرض اوکرو: کوم یو جہاد دہی چہی ثواب ئی لوئی دہی؟

نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل: چہی خوک یادوی اللہ کریم لہ دیر دیر.

هغه سہی بیا عرض اوکرو : چې کوم یو په نیکانو کنب لوئی اجر والا دې ؟ نور رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل : چې چې خوک یادوی الله کریم لره ډیر ډیر . بیا ئې د مونغ ، زکوة ، حج او صدقه دا ټول ذکر کړل . نور رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل : چې خوک یادوی الله کریم لره ډیر ډیر . نو ابو بکر صدیق رضی الله عنه عمر فاروق رضی الله عنه ته او فرمائیل : چې هر یو خیر کنب ذا کرین (الله یادوونکی) محکب دی . نور رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل « آو » .

(۲۱) - وعن معاذ بن جبل رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و

سلم ليس يتحسر أهل الجنة إلا على ساعة مرت بهم لم يذكروا الله تعالى فيها رواه الطبراني عن شيخه محمد بن إبراهيم الصوري ولا يحضرنى فيه جرح ولا عدالة وبقية إسناده ثقات معروفون ورواه البيهقي بأسانيد أحدها جيد [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۸]

ترجمه:- معاذ ابن جبل رضی الله عنه فرمائی : چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیل دی : چې جنتیان به هیڅ خیز پسې ارمان نه کوی ؛ علاوه د هغه وخت نه چې په دوی باندې تیر شوې وی ؛ او دوی پکنب د الله ذکر نه وی کړې .

(۲۲) - وعن عائشة أنها سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول : ما

من ساعة تمر بآدم لم يذكر الله فيها بخير إلا حسر عندها يوم القيامة رواه الطبراني في الأوسط وفيه عمرو بن الحصين العقيلي وهو متروك [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۸۴]

ترجمه:- د أم المؤمنین عائشة رضی الله تعالی عنها نه روایت دې : چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه ئې اوریدلې دی : چې فرمائیل ئې « هیڅ یو ساعت نه وی چې تیریکی په بنی آدم باندې چې نه ئې وی یاد کړې الله لره په هغې کنب ؛ مگر افسوس به کوی په هغې باندې په ورځ د قیامت کنب .

(۲۳) - وروي عن أنس رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال إن الشيطان واضع خطمه على قلب ابن آدم فإن ذكر الله خنس وإن نسي التقم قلبه رواه ابن أبي الدنيا وأبو يعلى والبيهقي خطمه بفتح الخاء المعجمة وسكون الطاء المهملة هو فمه [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۷]

ترجمہ :- انس رضی اللہ عنہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ نقل کوی ؛ چي فرمائیل ئي : چي شیطان کیدی خپل خرتم په زړه د بنی آدم باندې کچرې دې یاد کړی اللہ لره ؛ نو شیطان اوتختی ؛ او که دې هیر کړی اللہ کریم لره نو شیطان تیر کړی زړه د ده لره .

(۲۴) - عن أبي هريرة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : إن الله تعالى يقول : يا ابن آدم إنك إذا ذكرتني شكرتني وإذا نسيتني كفرتني رواه الطبراني في الأوسط وفيه أبو بكر الهذلي وهو ضعيف [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۸۲]

ترجمہ :- د ابو هريره رضی اللہ عنہ نہ روایت دې ؛ چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : اللہ کریم فرمائی : (حدیثِ قدسی) « ای د آدم بچیه ! کله چي ته یاد کړې مالره نو تا زما شکر ادا کړو ؛ او کله چي ما هیر کړې نو تا زما نا شکرې اوکړه .

(۲۵) - وعن معاوية رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم خرج على حلقة من أصحابه فقال ما أجلسكم قالوا جلسنا نذكر الله ونحمده على ما هدانا للإسلام ومن به علينا ، قال الله ما أجلسكم إلا ذلك قالوا آله ما أجلسنا إلا ذلك قال أما إني لم أستحلفكم تهمة لكم ولكنه أتاني جبرائيل فأخبرني أن الله عز وجل يباهي بكم الملائكة

رواه مسلم والترمذي والنسائي [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۹]

ترجمہ:- د معاویہ رضی اللہ عنہ نہ روایت دی؛ چہ یو ورخ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ یوہ حلقہ د خپلو صحابہ کرامو باندي راووتہ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: چہ خہ شہ دی چہ تاسو ئی کینولی یی؟ نو صحابؤ عرض اوکړو چہ ای د اللہ کریم رسوله صلی اللہ علیہ وسلم! مونږ ناست یو د اللہ کریم ذکر کوو او حمد او ثناء وایو د دی وجہی نه چہ مونږ ته ئی د اسلام لاره بنودلې ده؛ او دا چہ په مونږ باندي اللہ کریم احسان کړې دی. نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: قسم په اللہ چہ تاسو نه یی کینولی مگر دغې کار؛ دوی او وئیل: قسم په اللہ چہ مونږه نه یو کینولی مگر دغې کار؛ او بیائې اوفرمائیل چہ ما قسم نه دی درکړې دی دپاره چہ زه په تاسو خه بد گمانه یم؛ لیکن ما ته جبریل امین راغلي؛ نو زه ئی خبر کړم چہ: یقیناً اللہ کریم فخر کوی ستاسو په وجه په ملائکو باندي.

(۲۶) - وعن أنس بن مالك قال: كان عبد الله بن رواحة إذا لقي الرجل من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: تعال نؤمن بربنا ساعة فقال ذات يوم لرجل فغضب الرجل ف جاء إلى النبي صلى الله عليه وسلم فقال: يا رسول الله ألا ترى إلى ابن رواحة يرغب عن إيمانك إلى إيمان ساعة؟ فقال النبي صلى الله عليه وسلم: يرحم الله ابن رواحة إنه يحب المجالس التي تتباهى بها الملائكة رواه أحمد وإسناده حسن [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۷۵]

ترجمہ:- انس ابن مالک رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ عبداللہ ابن رواحہ رضی اللہ عنہ بہ کلہ یو سپری سرہ ملاو شو د ملگرو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ؛ نو فرمائیل بہ ئی: چہ راشہ چہ ایمان تازہ کړو په خپل رب باندي خہ ساعت (د ایمان خبرې اوکړو یو بل سرہ)؛ نو یوہ ورخ ئی یو سپری ته دغہ شان او وئیل؛ نو هغه ډیر غصہ شو؛ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم له راغلي وائی: ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم! ایا تاسو نه وینی چہ دا ابن رواحہ ستا د ایمان نہ مونږه ایمان د ساعت ته اړوی؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: چہ اللہ کریم دی

رحم اوکری پہ ابن رواحہ باندی ؛ یقیناً دے خوبسوی ہغہ مجلسونہ چہ مقرر وی پہ ہغی باندی ملائک .

(۲۷) - حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا جرير عن الأعمش عن أبي صالح عن

أبي هريرة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (إن لله ملائكة يطوفون في الطرق يلتمسون أهل الذكر فإذا وجدوا قوما يذكرون الله تنادوا هلموا إلى حاجتكم . قال فيحفونهم بأجنحتهم إلى السماء الدنيا قال فيسألهم ربهم وهو أعلم منهم ما يقول عبادي ؟ قال تقول يسبحونك ويكبرونك ويمجدونك ويمجدونك قال فيقول هل رأوني ؟ قال فيقولون لا والله ما رأوك قال فيقول وكيف لو رأوني ؟ قال يقولون لو رأوك كانوا أشد لك عبادة وأشد لك تمجيда وأكثر لك تسبيحا قال يقول فما يسألونني ؟ قال يسألونك الجنة قال يقول وهل رأوها ؟ قال يقولون لا والله يا رب ما رأوها قال يقول فكيف لو أنهم رأوها ؟ قال يقولون لو أنهم رأوها كانوا أشد عليها حرصا وأشد لها طلبا وأعظم فيها رغبة قال فممتنعون ؟ قال يقولون من النار قال يقول وهل رأوها ؟ قال يقولون لا والله يا رب ما رأوها قال يقول فكيف لو رأوها ؟ قال يقولون لو رأوها كانوا أشد منها فرارا وأشد لها مخافة قال فيقول فأشهدكم أني قد غفرت لهم . قال يقول ملك من الملائكة فيهم فلان ليس منهم إنما جاء لحاجة . قال هم الجلساء لا يشقى بهم جليسهم)

رواه شعبة عن الأعمش ولم يرفعه

ورواه سهيل عن أبيه عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم

[ش أخرجه مسلم في الذكر والدعاء والتوبة باب فضل مجالس الذكر رقم 2689

(يطوفون) يمشون ويدورون حول الناس . (يلتمسون) يطلبون . (فيحفونهم) يطوفونهم ويحيطون بهم بأجنحتهم . (فيسألهم) الحكمة من السؤال إظهار فضل بني آدم وأن فيهم المسبحين والمقدسين كالملائكة على ما هم عليه من الجبل الشهبانية

والفطرة الحيوانية . (يمجدونك) يعظونك . (لحاجة) دنيوية (لا يشقى بهم جليسهم) ينتفي الشقاء عن جالسهم [صحيح البخارى ج ٥ ص ٢٣٥٣]

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : یقیناً د اللہ کریم دپارہ خہ ملائک دی ؛ چې گرضی به لارو کنب ؛ لتوی هغه خلقو لره چې یادوی اللہ کریم لره ؛ کله چې دوی اومومی داسې یو قوم چې هغی یادوی اللہ کریم لره ؛ نو یو بل ته آواز اوکړی : چې راشی خپل حاجت له ؛ نو دوی پت کړی دی ذکر والو لره په خپلو وزرو باندي ؛ بیا لارشی دوی آسمان ته ؛ نو د دوی نه تپوس کوی خپل رب سره د دی نه چې اللہ کریم خه عالم دې په دوی باندي ؛ اللہ فرمائی : چې خه وئیل بنده زما ؟ نو ملائک وائی : چې دوی ستا پاکي بیانولہ او ستا لوی ئی بیانولہ . او ستا صفتونه ئی بیانول په صفت بیانولو سره ؛ نو اللہ کریم ترینه تپوس کوی چې آیا دوی زه لیدلې وو ؟ نو ملائک فرمائی : چې نه اللہ کریمه قسم په اللہ چې دوی نه دې لیدلې تالره ؛ نو اللہ کریم فرمائی : چې خنکه حال به وی کچرې دوی اووینی مالره ؟ نو ملائک فرمائی : چې ای اللہ کریم ! کچرې دوی اووینی تالره نو خامخا دوی به ډیر سخت وی په عبادت ستا کنب ؛ او په لوی ستا کنب او ډیر زیات به وی په تسبیح بیانولو ستا کنب ؛ نو اللہ کریم فرمائی : چې دوی خه غوښتل ؟ نو ملائک فرمائی : چې دوی جنت غواړی ؛ نو اللہ کریم فرمائی : چې آیا دوی دا جنت لیدلې دې ؟ نو ملائک فرمائی : چې نه قسم په اللہ کریم چې زمونږه رب دې دوی نه دې لیدلې دی جنت لره . نو اللہ کریم فرمائی : کچرې دوی اووینی دی جنت لره ؟ نو ملائک فرمائی : چې دوی خو به بیا ډیر سخت وی په حرص د دی کنب ؛ او سخت طلبکار به وی ؛ او ډیر لوی شوق کوونکی به وی . نو اللہ کریم فرمائی : چې دوی د کوم خیز نه پناه غوښتلہ ؟ نو ملائک فرمائی : چې دوی د اور نه پناه غواړی ؛ اللہ کریم فرمائی : چې آیا دوی لیدلې دې دی اور لره ؟ نو ملائک وائی : چې نه ای اللہ کریم ؛ نو اللہ کریم فرمائی : چې خنکه حال به وی که دوی

اووینی دی اور لره ؟ ملائک فرمائی : چې که دوی اووینی دی لره نو دوی به ډیر سخت شی په تیخته کنب د دی نه ؛ او سخت ویریدونکی ؛ نو الله کریم فرمائی : « تاسو گواه شی په دی خبره چې ما دوی ته بنسنة اوکړه ؛ نو د ملائکو نه یو ملک عرض اوکړی : چې ای الله کریم ! په دوی کنب خو فلانې وو چې هغه د دوی نه نه وو ؛ بلکه خپل څه حاجت دپاره راغلې وو ؛ نو الله کریم فرمائی : چې دا داسې مجلس دې ؛ چې دوی سره هسې ناسته کوونکې هم نه محرومه کیږی . الی آخر الحديث .

(۲۸) - عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه و سلم قال يقول الله عز و جل يوم القيامة سيعلم أهل الجمع من أهل الكرم فقیل ومن أهل الكرم یا رسول الله قال أهل مجالس الذكر رواه أحمد وأبو يعلى وابن حبان في صحيحه والبيهقي وغيرهم [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۹] ترجمه :- د ابو سعید خُدري رضی الله عنه نه روایت دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : چې الله کریم به او فرمائی په ورځ د قیامت ؛ چې زر دې چې پوهه به شی ټول خلق چې څوک دی د کرامت او عزت والا ؛ نو صحابه کرامو عرض اوکړو : چې څوک دی د کرامت او عزت والا ای د الله رسول صلی الله علیه وسلم ؟ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل : چې دا هغه خلق دی چې د مجلس د ذکر سره ئې تعلق وی .

(۲۹) - وعن أنس بن مالك عن رسول الله صلى الله عليه و سلم قال : ما من قوم اجتمعوا يذكرون الله عز و جل لا يريدون بذلك إلا وجهه إلا ناداهم مناد من السماء : أن قوموا مغفورا لكم فقد بدلت سيئاتكم حسنات رواه أحمد وأبو يعلى والبخاري والطبراني في الأوسط وفيه ميمون المرئي وثقه جماعة وفيه ضعف وبقية رجال أحمد رجال الصحيح [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۷۵]

ترجمہ:- د انس ابن مالک رضی اللہ عنہ نہ روایت دی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : ہیخ یو قوم نہ وی چې یادوی اللہ کریم لره ؛ او نہ غواری په دی باندې مگر رضا د اللہ کریم ؛ مگر آواز کوی دوی ته یو آواز کوونکې د اسمان د طرف نه ؛ چې پاسی تاسو ته بښنه اوکړې شوه ؛ او ما بدل کړل ستاسو گناهونه په نیکو باندې .

(۳۰) - ورواه الطبرانی عن سهل ابن الحنظلية رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما جلس قوم مجلسا يذكرون الله عز وجل فيه فيقومون حتى يقال لهم قوموا قد غفر الله لكم وبدلت سيئاتكم حسنات [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۰]

ترجمہ:- سهل ابن حنظله رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چې نہ کینی یو قوم په یو مجلس کښ چې یادوی اللہ کریم لره په دغې مجلس کښ ؛ چې کله دوی پاسی نو اللہ کریم ورته فرمائی : چې پاسی تاسو ته بښنه اوکړې شوه ؛ او ما بدل کړل ستاسو گناهونه په نیکو باندې .

(۳۱) - وروي عن ابن عباس رضي الله عنهما قال مر النبي صلى الله عليه وسلم بعبد الله بن رواحة وهو يذكر أصحابه فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم أما إنكم المأ الذين أمرني الله أن أصبر نفسي معكم ثم تلا هذه الآية واصبر نفسك مع الذين يدعون ربهم بالغداة والعشي إلى قوله وكان أمره فرط الكهف 82 أما إنه ما جلس عدتكم إلا جلس معهم عدتهم من الملائكة إن سبحوا الله تعالى سبحوه وإن حمدوا الله حمدوه وإن كبروا الله كبروه ثم يصعدون إلى الرب جل ثناؤه وهو أعلم بهم فيقولون يا ربنا عبادك سبحوك فسبحنا وكبروك فكبرنا وحمدوك فحمدنا فيقول ربنا جل جلاله يا ملائكتي أشهدكم أني قد غفرت لهم فيقولون فيهم فلان وفلان الخطاء فيقول هم القوم لا يشقى بهم جليسهم

رواه الطبراني في الصغير [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۰]

ترجمہ:- ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ عبداللہ ابن رواحہ رضی اللہ عنہ باندې تیر شو ؛ یادوّل ئی خپل ملگری ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : چې تاسو داسې ډله یئ چې اللہ کریم ماته حکم کړې دې ؛ چې زه کلک کړم خپل ځان تاسو سره بیا ئی د سورة الکهف ۸۲ نمبر آیت کریمه تلاوت کړو . « مضبوط کړه خپل ځان د هغه خلقو سره چې رابلی خپل رب سحر او بیگا ؛ غواړی دوی-رضا د اللہ ؛ او ته مه اړوه سترگې د دوی-نه چې ته اوغواړی خائست د ژوند د دنیا ؛ او خبره مه مننه د هغه چا چې مونږ غافله کړې دې زړه د هغه د خپل یاد نه ؛ او تابعدار شوې دې د خپل خواهش ؛ او دې کار د ده ، زیاتي په دین کسب .

(۳۲) - وعن أنس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : إن لله سيارة من الملائكة يطلبون حلق الذكر فإذا أتوا عليهم وحفوا بهم ثم بعثوا رائداهم إلى السماء إلى رب العزة تبارك وتعالى فيقولون : ربنا أتينا على عباد من عبادك يعظمون آلاءك ويتلون كتابك ويصلون على نبيك محمد صلى الله عليه وسلم ويسألونك لآخرتهم وديناهم فيقول تبارك وتعالى : غشوههم رحمتي فيقولون : يا رب إن فيهم فلانا الخطاء إنما اعتنقهم اعتناقاً فيقول تبارك وتعالى : غشوههم رحمتي فهم المجلساء لا يشقى بهم جليسهم

رواه البزار من طريق زائدة بن أبي الرقاد عن زياد النميري وكلاهما وثق على ضعفه فعاد هذا إسناداه حسن [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۷۷]

ترجمہ:- د انس رضی اللہ عنہ روایت دې : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی : یقیناً د اللہ کریم څه ملائک دی گرځیدونکی چې لتوی مجالس د ذکر ؛ کله چې راشی دی ذکر والا مجلس ته ، او چاپیره شی د دوی-نه ؛ بیا اولیبری دوی-خپل خبر راوړونکې بره مالک د عزت ته ؛ نو دا ملائک وائی : ای زمونږه ربه ! مونږه راغلو په څه بندیگانو د بندیگانو ستا نه چې هغی لوئی گنډل نعمتونه ستا ؛ او لوسته

ئې کتاب ستا ؛ او ستا په پیغمبر جناب محمد الرسول الله صلی الله علیه وسلم باندې ئې درود وئیل ؛ او دوی ستا نه سوال غوښته کوله په باره د اخرت کښ هم او دنیا کښ هم ؛ نو الله کریم فرمائی : پت کړې دوی لره په رحمت خما باندې ؛ نو ملائک فرمائی : چې ای زمونږه ربه ! دا فلانې خطاء کار دغسې ملاقات راغلې دې ؛ راگیر شوې دې په راگیریدو سره ؛ نو الله کریم فرمائی : پت کړې دوی لره په رحمت خما باندې ؛ ځکه چې دا داسې خلق دی چې دوی سره ناست خلق هم د خیر نه محروم نه وی .

(۳۳) - وعن جابر رضي الله عنه قال خرج علينا رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال يا أيها الناس إن لله سرايا من الملائكة تحل وتقف على مجالس الذكر في الأرض فارتعوا في رياض الجنة قالوا وأين رياض الجنة قال مجالس الذكر فاغدوا أو روحوا في ذكر الله وذكروه أنفسكم من كان يحب أن يعلم منزلته عند الله فلينظر كيف منزلة الله عنده فإن الله ينزل العبد منه حيث أنزله من نفسه رواه ابن أبي الدنيا وأبو يعلى والبزار والطبراني والحاكم والبيهقي وقال الحاكم صحيح الإسناد

[الترغيب ج ۲ ص ۲۶۱]

ترجمه:- جابر رضي الله عنه فرمائی : چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په مونږ باندې راووته ؛ نو فرمائیل ئې « چې یقیناً د الله کریم ملائک دی گرځیدونکی په زمکه کښ ؛ اودریگی په مجلس د ذکر باندې او یو بل ته وائی چې راځی ؛ اوخریگی په باغیچو د جنت کښ ؛ نو صحابه کرامو عرض اوکړه : چې کوم دی باغیچې د جنت ای د الله رسول صلی الله علیه وسلم ! نو رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل : چې مجالس د ذکر باغیچې د جنت دی نو تاسو هم سحر وختی پاسی او څریگی په دی کښ ؛ الله کریم یادوی په خپلو زړونو کښ .

او شوک چي خوشوی چي خیل مقام او مرتبه اویژنی د الله کریم په نیز؛ نو اودی گوری چي شه مرتبه ده د الله کریم د ده په نیز؛ یقیناً الله کریم رسوی بنده لره هغه مرتبې ته چي په کومه مرتبه کسب الله وی د ده په نیز.

(۳۴) - وعن أنس بن مالك رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إذا مررتم برياض الجنة فارتعوا قالوا وما رياض الجنة قال حلق الذكر رواه الترمذي وقال حديث حسن غريب الترهيب من أن يجلس الإنسان مجلسا لا يذكر الله فيه ولا يصلى على نبيه محمد صلى الله عليه وسلم [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۲]

ترجمه:- د انس ابن مالک رضی الله عنه حدیث دی: چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی دی: چي کله تاسو تیریگی په باغیچو د جنت باندې نو بنه او خریگی؛ صحابه کرامو عرض اوکړه چي شه دی باغیچي د جنت؟ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائی: چي مراد د دی نه مجالس او حلقې د ذکر دی.

(۳۵) - وعن عبد الله بن عمرو قال: قلت: يا رسول الله ما غنمية مجالس الذكر؟ قال: غنيمة مجالس الذكر الجنة الجنة

رواه أحمد والطبراني وإسناد أحمد حسن [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۷۸]

ترجمه:- عبدالله ابن عمرو رضی الله عنه فرمائی: چي ما عرض اوکړو چي اي د الله رسول صلی الله علیه وسلم! شه دي غنیمت او فائده د مجلسونو د ذکر؟ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائی: چي غنیمت د مجالسو د ذکر جنت دي، جنت.

(۳۶) - وعن أبي الدرداء قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: لبيعتن الله أقواما يوم القيامة في وجوههم النور على منابر اللؤلؤ يغبطهم الناس ليسوا بأنبياء ولا شهداء قال: فجتا أعرابي على ركبتيه فقال: يا رسول الله حلهم لنا نعرفهم قال: هم المتحابون في الله من قبائل شتى وبلاد شتى يجتمعون على ذكر الله يذكرونه رواه الطبراني وإسناده حسن [مجمع الزوائد ج ۱۰ ص ۷۷]

ترجمہ :- ابو درداء رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : چہ خامخا راپورته به کړی اللہ کریم خه قومونه په ورخ د قیامت چہ د هغی په مخونو کښ به رنړا او نور وی ؛ په منبرونو د ملغلرو باندې به وی ؛ او خلق به ورته پسخیگی ، دا به انبیاء هم نه وی او شهیدان به هم نه وی . ابو درداء رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ یو باندچی په خپلو زنگونانو کیناستو ؛ او وئیل ئی : ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! مونږ ته بیان اوکړه چہ مونږ ئی اویښنو ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چہ دا هغه خلق دی چہ محبت کونکی دی یو بل سره د اللہ کریم دپاره ؛ د مختلفو ډلو نه ؛ او مختلفو ښارونو نه ؛ جمع کیری په ذکر د اللہ کریم باندې چہ اللہ کریم یاد کړی .

(۳۷) - وعن عمرو بن عبسة رضي الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول عن يمين الرحمن وكلتا يديه يمين رجال ليسوا بأنبیاء ولا شهداء يغشى بياض وجوههم نظر الناظرین یغبطهم النبیین والشهداء بمقعدهم وقربهم من الله عز وجل قیل یا رسول الله من هم قال هم جماع من نوازع القبائل یجتمعون علی ذکر الله فینتقون أطایب الکلام کما ینتقی آکل التمر أطایبه رواه الطبرانی وإسناده مقارب لا بأس به

جماع بضم الجیم وتشدید المیم أي أخلاط من قبائل شتی ومواضع مختلفة ونوازع جمع نازع وهو الغریب ومعناه أنهم لم یجتمعوا لقراة بینهم ولا نسب ولا معرفة وإنما اجتمعوا لذكر الله لا غیر [الترغیب ج ۲ ص ۲۶۱]

ترجمہ :- عمرو ابن عبسہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ ما د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نه اوریدلی دی ؛ فرمائیل ئی : په باره د بنی لاس د مهربان بادشاه کښ او دواړه لاس د مهربان بادشاه یمین (بنی) دی ؛ خه سپری دی چہ نه انبیاء دی ، او نه شهیدان ، چہ پت کړی به وی د دوی د مخونو پرق او سپینوالی ، نظرونو د خلقو لره ؛ پسخیگی به دوی ته انبیاء او شهیدان ؛ د وجی د خائي د پاتي کیدو د دوی نه او د

وچې د قرابت او نیزی د والی د دوی د الله کریم سره؛ نو اووئیلې شو چې ای د الله کریم رسول صلی الله علیه وسلم! دا به شوک وی؟ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل: چې دا به هغه خلق وی چې جمع شوی وی د ناشنا قبیلو نه او یادوی به الله کریم لره؛ مزې اخلی د هغه خائسته کلام نه لکه خنگه چې مزه اخلی خوړونکې د کجهورو د خوند د هغې نه.

(۳۸) - وعن أبي هريرة وأبي سعيد رضي الله عنهما أنهما شهدا على رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال لا يقعد قوم يذكرون الله إلا حفتهم الملائكة وغشيتهم الرحمة ونزلت عليهم السكينة وذكرهم الله فيمن عنده

رواه مسلم والترمذي وابن ماجه [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۲]

ترجمہ: - ابو هريره او ابو سعيد خدری رضی اللہ عنہما دواړه حاضر شو په رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم باندې، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: چې نه کینی یو قوم چې یادوی اللہ کریم لره مگر چاپیره شی په هغې باندې ملائک او پت کړې دوی لره رحمت او نازلیری په دوی باندې آرام او اللہ کریم یادوی دوی لره په هغه ملائکو کنب چې د الله سره دی.

«(ثواب کلمة التوحيد لاله الا الله)»

د اذکارو نه یو عظیم الشان عمل هغه کلمه د توحید ده لکه یو حدیث شریف کنب راخی؛ «افضل الاعمال لاله الا الله، و افضل الدعاء الاستغفار» .
بهترین په اعمالو کنب ذکر کول دی په کلمه د توحید (چې نشته دې لائق د بندگی سوا د الله نه) ده، او بهترینه دعا هغه بښنه غوښتل دی د خپلو گناهونو.

د کلمې طیبې (د توحید د کلمې په باره کنب اللہ کریم فرمائی: أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ * تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ يَأْذِنُ رَبُّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ . [الابراهيم ۲۴، ۲۵]

ترجمه:- آيا تا سوچ نه دې کړې ، چې خرنګې بيانوى الله کريم مثال د کلمې پاکې پشان د ونې پاکې ، چې جرې د هغې مضبوطې وى ، خانګې د هغې بره په طرف د اسمان باندې وى ؛ ورکوى خپلې ميوي په هر وخت کښ په حکم د خپل رب ، او بيانوى الله کريم مثالونه دپاره د خلقو دى دپاره چې نصيحت واخلي .
قال ابن عباس رضى الله عنه و غيره : الكلمة الطيبة هي لاله الا الله .
ترجمه:- ابن عباس رضى الله عنه او نور مفسرين ذکر کوى : چې کلمې طيبې نه مراد لاله الا الله ده .

(۱)- حدثنا عبد العزيز بن عبد الله قال حدثني سليمان عن عمرو بن أبي عمرو عن سعيد بن أبي سعيد المقبري عن أبي هريرة أنه قال : قيل يا رسول الله من أسعد الناس بشفاعتك يوم القيامة ؟ قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (لقد ظننت - يا أبا هريرة - أن لا تسألني عن هذا الحديث أحد أول منك لما رأيت من حرصك على الحديث اسعد الناس بشفاعتي يوم القيامة من قال لا إله إلا الله خالصا من قلبه أو نفسه)

[6201]

[ش (أسعد) أفعل من السعادة وهي خلاف الشقاوة أو من السعد وهو اليمن والخير . (بشفاعتك) مشتقة من الشفع وهو ضم الشيء إلى مثله وأكثر ما تستعمل في انضمام من هو أعلى مرتبة إلى من هو أدنى وشفاعته صلى الله عليه وسلم توسله إلى الله تعالى أن يرحم العباد في مواقف عدة من مواقف يوم القيامة . (ظننت) علمت . (خالصا) مخلصا والإخلاص في الإيمان ترك الشرك وفي الطاعة ترك الرياء] [الصحيح البخارى ج ۱ ص ۳۹]

ترجمه:- ابو هريره رضى الله عنه فرمائى : چې اووئيلى شو چې اې د الله رسول صلى الله عليه وسلم ! په قيامت کښ به ستا په شفاعت باندې ډير نيک بخته خوګ وى ؟ نو رسول الله صلى الله عليه وسلم او فرمائيل : چې (اې ابوهريره ! خُما خيال وو ، چې

دا سوال نہ ستا نہ مخکبں ما نہ بل خوک نہ کوی ؛ کله نہ چہ ما ستا حرص پہ
احادیثو لیدلہ دہ ؛ « ڊیر نیک بختہ حُما پہ شفاعت باندي پہ ورخ د قیامت هغه
خوک دی چہ اووائی کلمہ د توحید پہ اخلاص سرہ د زہ نہ یا د نفس نہ (دا شک د
راوی دہ .

(۲) - وعن جابر رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال أفضل
الذكر لا إله إلا الله وأفضل الدعاء الحمد لله

رواه ابن ماجه والنسائي وابن حبان في صحيحه والحاكم كلهم من طريق طلحة بن
خراش عنه وقال الحاكم صحيح الإسناد [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۷]
ترجمہ :- د جابر رضی اللہ عنہ روایت دہ چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
فرمائی دی : چہ بہترین ذکر لا الہ الا اللہ دہ ؛ او بہترینہ دعا الحمد للہ دہ .

(۳) - وروي عن زيد بن أرقم رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم من قال لا إله إلا الله مخلصا دخل الجنة قيل وما إخلاصها قال أن تحجزه
عن محارم الله
رواه الطبراني في الأوسط وفي الكبير إلا أنه قال أن تحجزه عما حرم الله عليه]
الترغيب ج ۲ ص ۲۶۷]

ترجمہ :- زید ابن ارقم رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
فرمائی دی : چا چہ لا الہ الا اللہ پہ اخلاص سرہ اووئیلہ نو دہ بہ جنت تہ حئی ؛
اووئیل شو چہ خہ دہ اخلاص د دی ؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائی
: چہ اخلاص ئی دا دہ ، چہ بند کړی ویونکی لره د هغه خہ نہ چہ اللہ کریم
حرام کړی دی .

(۴) - أخبرنا الحسين بن علي بن يزيد قال حدثنا الوليد عن يزيد بن كيسان
عن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما قال عبد لا إله إلا الله مخلصا

إلا فتحت له أبواب السماء حتى تفضي إلى العرش ما اجتنبت الكبائر [سنن الكبرى للنسائي ج ٦ ص ١٨٩]

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : نہ وائی یو بندہ کلمہ د لالہ الا اللہ پہ اخلاص سرہ مگر پرانستی شی دہ تہ دروازے د اسمانونو تر دی چہ اورسی عرش پوری ترخو پورے چہ دے خان بیچ کوی د لویو لویو گناہونو نہ .

(٥) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم جددوا إيمانكم ، قيل يا رسول الله وكيف نجدد إيماننا قال أكثروا من قول لا إله إلا الله

رواه أحمد والطبراني وإسناد أحمد حسن [الترغيب ج ٢ ص ٢٦٧]

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : تاسو تازہ کوی خپل ایمانونہ ؛ نو صحابہ کرامو تپوس اوکرہ چہ ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! مونر بہ خنگہ تازہ کوو خپل ایمانونہ ؟ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیے : چہ ڊیر ڊیر ذکر کوی د « لا الہ الا اللہ » .

(٦) - وعن يعلى بن شداد قال حدثني أبي ، شداد بن أوس رضي الله عنه وعبادة بن الصامت حاضر يصدقه قال كنا عند النبي صلى الله عليه وسلم فقال هل فيكم غريب يعني أهل الكتاب قلنا لا يا رسول الله فأمر الله بفتح الباب وقال ارفعوا أيديكم وقولوا لا إله إلا الله فرفعنا أيدينا ساعة ثم قال الحمد لله اللهم إنك بعثتني بهذه الكلمة وأمرتني بها ووعدتني عليها الجنة وأنت لا تخلف الميعاد ثم قال أبشروا فإن الله قد غفر لكم .

رواه أحمد بإسناد حسن والطبراني وغيرهما [الترغيب ج ٢ ص ٢٦٨]

ترجمہ :- شداد ابن اوس او عباده ابن صامت رضی اللہ عنہما فرمائی : چہ مونر وو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سرہ ، نو وی فرمائیے : چہ آیا شتہ پہ تاسو کنب

خوک ناشنا (يهود ، نصارى) نو مونږ ورته اوى چې نه اې د الله رسول صلى الله عليه وسلم ؛ نو مونږ ته رسول الله صلى الله عليه وسلم حڪم اوکړو په بندولو د دروازو باندې ؛ او وى فرمائيل : چې اوچت کړى خپل لاسونه ، او اوایى چې « نشته دې لائق د عبادت سوا د الله نه » نو مونږ اوچت کړل خپل لاسونه لگ ساعت ؛ بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم او فرمائيل : « صفتونه د الوهيت او د خُدا توب خاص الله لره دى ، اې الله کریمه ! يقيناً تا زه ليرلې يم په دى کلمې د توحيد او تا ماسره وعده کړې ده په دى باندې د جنت ، او يقيناً ته خلاف نه کوي د خپلې وعده ، او بيا ئې او فرمائيل چې : زيرې او خوشخبرې واخلې ، يقيناً الله کریم تاسو ته بښنه کړې ده .

(۷) - وعن عمرو رضي الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول إني لأعلم كلمة لا يقولها عبد حقاً من قلبه فيموت على ذلك إلا حرم على النار لا إله إلا الله

رواه الحاكم وقال صحيح على شرطهما ورواه بنحوه [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۸]
ترجمه:- عمرو رضی اللہ عنہ فرمائی : چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوریدلی دى ، چې فرمائيل ئې : « يقيناً ما ته معلومه ده هغه کلمه چې نه وائی هغې لره يو بنده په اخلاص سره د خپل زړه نه او بيا مړ شى په هغې مگر دې حرام کړې شى په اور باندې هغه کلمه دا ده « چې نشته دې لائق د بندگۍ سوا د الله نه » .

(۸) - وروي عن معاذ بن جبل رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم مفاتيح الجنة شهادة أن لا إله إلا الله
رواه أحمد والبخاري [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۸]

ترجمه:- معاذ ابن جبل رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائی : چې چاياني د جنت گواهی د دى خبرې ده چې نشته دې حقدار د بندگۍ مگر يو الله دې .

(۹) - وروی عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه و سلم قال إن لله تبارك وتعالى عموداً من نور بين يدي العرش فإذا قال العبد لا إله إلا الله اهتز ذلك العمود فيقول الله تبارك وتعالى اسكن فيقول كيف أسكن ولم تغفر لقائلها فيقول إني قد غفرت له فيسكن عند ذلك رواه البزار وهو غريب [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۹]

ترجمہ:- د ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ روایت دے: چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی: چې یقیناً د اللہ کریم دپاره دوه ستنې (پیلرې) دی د رنرہ مخامخ د عرش ته؛ نو کله چې یو بنده لا اله الا اللہ اووای نو هغه په خوږیدو شی؛ نو اللہ کریم ورته فرمائی: چې په آرام شی؛ نو دا ستنې وائی: چې سنگه په آرام شو، او حال دا دې چې تا بښنه نه ده کړې ویونکی د دی کلمې ته؛ نو اللہ کریم اوفرمائی: چې یقیناً ما ده ته بښنه اوکړه، نو دا ستنې په آرام شی.

(۱۰) - وروي عن أنس رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم ما من عبد قال لا إله إلا الله في ساعة من ليل أو نهار إلا طمست ما في الصحيفة من السيئات حتى تسكن إلى مثلها من الحسنات رواه أبو يعلى [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۸]

ترجمہ:- انس رضی اللہ عنہ فرمائی: چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: چې نه وی یو بنده چې اووای چې نشته دې حقدار د بندگی مگریو اللہ دې په یو وخت د شپې یا د ورځې کښ، مگر ختم کړې شی (وران کړې شی) هغه چې په عمل نامه د ده کښ وی د گناهونو نه، تر دی چې پاتې شی پشان د دی د نیکو نه.

(۱۱) - وعن ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم ليس على أهل لا إله إلا الله وحشة في قبورهم ولا منشرهم وكأني أنظر إلى أهل لا إله إلا الله وهم ينفضون التراب عن رؤوسهم ويقولون الحمد لله الذي أذهب عنا الحزن

وفي رواية ليس على أهل لا إله إلا الله وحشة عند الموت ولا عند القبر [الترغيب ج ٢ ص ٢٦٩]

ترجمہ:- عبد اللہ ابن عمر رضی اللہ عنہما فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی: چہ نہ بہ وی پہ ہغہ خلقو چہ د لالہ الا اللہ والا دی خہ قسم ویرہ پہ قبرونو د دوی کنب او نہ پہ حائی د راپورته کیدو د دوی کنب، او داسی دہ لکہ چہ زہ گورم ہغہ کلمی د توحید والا تہ چہ ہغی سنہوی خاورې د خپلو سرونو نہ، او وائی: چہ صفتونہ د کمال ہغہ ذات دپارہ دی چہ لرې ئې کرہ زمونږ نہ غم.

(١٢)- وروی الترمذي عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال التسبيح نصف الميزان والحمد لله تملؤه ولا إله إلا الله ليس لها دون الله حجاب حتى تخلص إليه

وقال الترمذي حديث غريب [الترغيب ج ٢ ص ٢٦٩]

ترجمہ:- د عبد اللہ ابن عمرو رضی اللہ عنہ نہ روایت دی؛ چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: « سبحان اللہ » د اللہ کریم پاکي بیاتول نیمہ تلہ دہ، او « الحمد لله » صفت د الوہیت اللہ دپارہ وئیل، دا دکوی تلې لرہ؛ او کلمہ د توحید چہ دہ نو نشته د دی دپارہ د اللہ کریم نہ محی تہ خہ پردہ، تردی پورې چہ یوازې شی اللہ کریم تہ.

(١٣)- وعن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما أيضا قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ألا أخبركم بوصية نوح ابنه قالوا بلى قال أوصى نوح ابنه فقال لابنه يا بني إني أوصيك باثنتين وأنهاك عن اثنتين أوصيك بقول لا إله إلا الله فإنها لو وضعت في كفة ووضعت السموات والأرض في كفة لرجحت بهن ولو كانت حلقة لقصمتهن حتى تخلص إلى الله.

فذكر الحديث رواه البزار ورواه محتج بهم في الصحيح إلا ابن إسحاق وهو في النسائي عن صالح بن سعيد رفعه إلى سليمان بن يسار إلى رجل من الأنصار لم يسمه

ورواه الحاكم عن عبد الله وقال صحيح الإسناد ولفظه قال وأمركما بلا إله إلا الله فإن السموات والأرض وما فيهما لو وضعت في كفة ووضعت لا إله إلا الله في الكفة الأخرى كانت أرحج منهما ولو أن السموات والأرض وما فيهما كانت حلقة فوضعت لا إله إلا الله عليهما لقصمتها وأمركما بسبحان الله وبحمده فإنها صلاة كل شيء وبها يرزق كل شيء [الترغيب ج ٢ ص ٢٦٩]

ترجمہ: - عبد اللہ ابن عمر رضی اللہ عنہما فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی: آیا خبر نہ کریم تاسو لہ پہ ہغہ وصیت چہ کرے و نوح علیہ السلام خپل بیجی تہ؟ نو صحابہ کرامو عرض اوکرہ چہ ولہ نہ ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم، نو نبی صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائی: چہ نوح علیہ السلام خپل بیجی تہ وصیت کرے و و، وئیل ئی ورتہ: چہ ای بیجیہ! تا تہ وصیت کوم د دوؤ خبرو، او منع کوم دی د دوؤ نہ، وصیت کوم تا تہ: پہ کلمہ د توحید چہ لا الہ الا اللہ دہ، کچرے دا کیخودے شی پہ یو چابری کنب، او کیخودے شی اسمانونہ، او زمکہ پہ بل چابری کنب، نو دا بہ درنہ شی پہ دی اسمانونو او زمکو باندي؛ او کچرے دا زمکے او اسمانونہ یو حلقہ (بنگرے) شی، او دا لا الہ الا اللہ پہ دی باندي کیخودے شی، نو خامخا مات بہ کرے دے زمکے او اسمان لہ؛ او حہ حکم کوم تاسو تہ پہ دے ذکر باندي (سبحان اللہ و بجمده) حکہ چہ دا مونخ (دعا) د ہر یو خیز دے، او پہ دے سرہ ہر یو خیز تہ رزق ورکولے شی.

ثواب من قال لا اله الا الله مائة مرة

(۱) - وروي عن أبي الدرداء رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال ليس من عبد يقول لا إله إلا الله مائة مرة إلا بعثه الله يوم القيامة ووجهه كالقمر ليلة البدر ولم يرفع يومئذ لاحد عمل أفضل من عمله إلا من قال مثل قوله أو زاد رواه الطبراني [المجمع ج ١٠ ص ٨٦]

ترجمہ:- ابو درداء رضی اللہ عنہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ نقل کوی چي فرمائیل ئي : نہ وی یو بنده چي وائی کلمہ د توحید سل^{۱۱۱} کرتہ ، مگر راپورته به کړی اللہ کریم ده لره په ورځ د قیامت ، او مخ د ده به پشان د خوارلسمې سپورمې وی ؛ او نه به اوچت شی په دغه ورځ باندې یو تن دپاره عمل د هغه چي غوره شی د عمل د ده نه مگر هغه څوک چي وئیل ئي وی کلمہ د توحید پشان د ده یا زیاته د ده نه .

ثواب من شهد ان لا اله الا الله وان محمدا الرسول الله

(۱)- وعن عبادة بن الصامت رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من شهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمدا عبده ورسوله وأن عيسى عبد الله ورسوله وكلمته ألقاها إلى مريم وروح منه والجنة حق والنار حق أدخله الله الجنة على ما كان من عمل

زاد عبادة من أبواب الجنة الثمانية أيها شاء

رواه البخاري واللفظ له ومسلم [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۵]

ترجمہ:- عباده ابن صامت رضی اللہ عنہ د نبی صلی اللہ علیہ وسلم نہ نقل کوی فرمائیل ئي : چا چي گواهی اوکړه چي نشته دې لائق د عبادت مگر یو اللہ دې ، یک یوازې دې څوک شریک ورله نشته ، او دا چي محمد صلی اللہ علیہ وسلم د اللہ بنده او رسول دې ، او دا چي عیسی علیه السلام د اللہ بنده او رسول وو او کلمه د اللہ وه چي ورکړې ئي وه مريم ته او روح وو د اللہ د طرفه ، او دا چي جنت او جهنم حق دی ؛ نو اللہ کریم به دننه کړی ده لره جنت ته په هر عمل چي وی .

(۲)- وعن أنس رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وسلم ومعاذ رديفه على الرحل قال يا معاذ بن جبل قال ليبيك يا رسول الله وسعديك ثلاثا قال ما من أحد يشهد أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله صدقا من قلبه إلا حرمه الله على النار قال يا رسول الله أفلا أخبر به الناس فيستبشروا قال إذا يتكلموا وأخبر بها معاذ عند موته تأثما

رواه البخاري ومسلم [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۶]

ترجمہ:- د انس رضی اللہ عنہ روایت دے ، چې یقیناً وو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ، او معاذ رضی اللہ عنہ ، ورسره شاتہ سور وو په سورلی باندي ؛ نور رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چې ای معاذ ! معاذ رضی اللہ عنہ فرمائی : چې حاضریم ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم او تابعداریم (دا مکالمہ درې کرته اوشوه) بیا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چې نشته هیخ یو تن چې گواهی کوی په دی خبره چې نشته دې بل حاجات پوره کوونکې سوا د اللہ نه او محمد صلی اللہ علیہ وسلم د اللہ پیغمبر دے ، او دا رښتیا گنډی د زړه نه مکر اللہ کریم به حرام کړی ده لره په اور باندي ؛ نو معاذ رضی اللہ عنہ او فرمائیل چې آیا نه خبروم په دی باندي خلق چې دوی خوشحاله شی ؟ نو نبی صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چې نه حکه په هغه وخت کښ به خلق به عمل پریگدی ؛ لیکن معاذ رضی اللہ عنہ په وخت د مرگ کښ په دی باندي خبر ورکړو ، د وجې د ویرې د گناه نه (چې هغه گناه به د وجې د کتمان حق نه لازم شوې وی) .

(۳) - وعن رفاة الجهني رضي الله عنه قال أقبلنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى إذا كنا بالكديد أو بقديد فحمد الله وقال خيرا وقال أشهد عند الله لا يموت عبد يشهد أن لا إله إلا الله وأني رسول الله صدقا من قلبه ثم يسدد إلا سلك في الجنة

رواه أحمد بإسناد لا بأس به وهو قطعة من حديث [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۷]

ترجمہ:- رفاة الجهني رضي الله عنه فرمائی : چې مونږ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سره راغلو ، تر دی پورې چې شو مونږه په کديد (قديد) مقام باندي ، نو د اللہ کریم حمد ئې بیان کړو او وی کړه د خیر خبره ، وی وئیل : چې زه گواهی کوم په دربار د اللہ کریم کښ چې نه مړیگی یو بنده چې گواهی کوی په دی خبره چې نشته

دی لائق د بندگی مگر یو اللہ دی ، او زہ د اللہ کریم پیغمبریم ، پہ تصدیق سرہ د زہ نہ ، بیا خان برابر کپی پہ دی بانڈی مگر دی بہ دنہ شی جنت نہ .

(۴) - وعن عبد الله بن عمرو بن العاصي رضي الله عنهما أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إن الله يستخلص رجلا من أمتي على رؤوس الخلائق يوم القيامة فينشر عليه تسعة وتسعين سجلا كل سجل مثل مد البصر ثم يقول أتنكر من هذا شيئا أظلمك كتبتي الحافظون فيقول لا يا رب فيقول أفلك عذر فقال لا يا رب فيقول الله تعالى بلى إن لك عندنا حسنة فإنه لا ظلم عليك اليوم فتخرج بطاقة فيها أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا عبده ورسوله فيقول احضر وزنك فيقول يا رب ما هذه البطاقة مع هذه السجلات فقال فإنك لا تظلم فتوضع السجلات في كفة والبطاقة في كفة فطاشت السجلات وثقلت البطاقة فلا يثقل مع اسم الله شيء

رواه الترمذي وقال حديث حسن غريب وابن ماجه وابن حبان في صحيحه والحاكم والبيهقي وقال الحاكم صحيح على شرط مسلم [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۰]

ترجمہ:- د عبدالله ابن عمرو ابن العاص رضی اللہ عنہ روایت دی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چې جدا بہ کپی اللہ کریم پہ ورخ د قیامت یو سرې حُما د امت نہ مخامخ د خلقو ، نو گھلاؤ بہ کپی شی پہ ده بانڈی یوکم سل دفتری ، چې هر یو دفتر بہ پہ اندازہ د نظر بانڈی اوگد وی ، بیا بہ ورته اللہ کریم فرمائی : آیا تہ انکار کوې د دی نہ خہ شی ؟ آیا ظلم کپی دی پہ تا بانڈی حُما لیکنکو محافظینو (کراماً کاتبینو) ؟

دی بہ وائی : نہ ای حُما ربہ ! نو اللہ کریم بہ فرمائی : آیا ستا خہ عذر شتہ ؟ دی بہ وائی : چې نہ ای حُما ربہ ! نو اللہ کریم بہ فرمائی : چې یقیناً ستا دپارہ مونبر سرہ یو نیکی ده ، شان د خبرې دا دی چې نہ بہ وی زیاتی پہ تا بانڈی نن ورخ ؛ نو راوستلې بہ شی یورقعہ (توکرہ د کاغذ) ، چې پہ هغی کنب بہ دا کلمہ وی چې معنی ئی دا ده » زہ گواهی کوم پہ دی خبرہ چې نشتہ دی لائق د عبادت سِوا د اللہ کریم نہ ، او زہ

گواہی کوم پہ دی خبرہ چہ محمد صلی اللہ علیہ وسلم د اللہ کریم بندہ او رسول دی «؛ نو اللہ کریم بہ او فرمائی: چہ حاضر شہ خپل تول د عمل تہ، نو دی بہ وائی: چہ ای حُما رہہ! شہ بہ وی دا رُقعہ او کاغذ پہ مقابلہ د دی دفترونو کنب؟ نو اللہ کریم بہ او فرمائی: چہ پہ تا باندي بہ ظلم زیاتہ نہ کیری؛ نو کیخودلہ بہ شی دا دفترونہ پہ یو چاہری کنب، او کاغذ پہ بل چاہری کنب؛ نو سپک بہ شی دفترونہ او درنہ بہ شی ہغہ رُقعہ او کاغذ؛ او نہ درنیگی پہ مقابلہ د نوم د اللہ کریم کنب ہیخ خیز.

ثواب لاله الا الله وحده لا شریک له

(۱) - وعن يعقوب بن عاصم رضي الله عنه عن رجلين من أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم أنهما سمعا النبي صلى الله عليه وسلم يقول ما قال عبد قط لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير مخلصا بها روحه مصدقا بها قلبه ناطقا بها لسانه إلا فتق الله عز وجل له السماء فتقا حتى ينظر إلى قائلها من الأرض وحق لعبد نظر الله إليه أن يعطيه سؤله رواه النسائي [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۱]

ترجمہ:- یعقوب ابن عاصم رضی اللہ عنہ د دوؤ سرو د ملگرو د نبی صلی اللہ علیہ وسلم نہ نقل کوی، چہ ہغوی د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ اوریدی دی، چہ فرمائیل ئی: چہ ہیخ کلہ نہ وی یو بندہ چہ او وائی چہ «نشہ دی لائق د بندگی مگر اللہ دی، چہ یک یوازہ دی، نشہ د ہغہ دپارہ شوک شریک او برخہ دار، او خاص دغہ اللہ دپارہ دہ بادشاہی، او خاص دغہ اللہ لہ دی صفتونہ د کارسازی، او دغہ اللہ دی پہ ہر خیز باندي قدرت والا» چہ مخلص کونکے وی پہ دی سرہ خپل روح لہ، او تصدیق کونکے وی پہ دی سرہ د زہ نہ، او تلفظ او تکلم کونکے وی پہ دی سرہ پہ ژبہ، مگر گھلاؤ کړی اللہ کریم د دپارہ اسمان تر دی پورے چہ گوری دا اللہ ویونکی د دی کلمہ تہ چہ پہ زمکہ وی، او حق

دی د بندہ (لائقہ دہ د دہ دپارہ) چہ اوگوری اللہ کریم دہ تہ چہ ورکری دہ تہ غوبنتنہ د دہ .

(۲) - وعن أبي أمامة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير لم يسبقها عمل ولم يبق معها سيئة ورواه الطبراني ورواه محتج بهم في الصحيح وسليم بن عثمان الطائي ثم الفوزي يكشف حاله [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۱]

ترجمہ :- ابو امامہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چا چہ اووئیلہ دا کلمہ چہ معنی ئی دا دہ : « نشتہ دہ لائق د بندگی مگر اللہ ، چہ یک یوازہ دہ ، نہ ورلہ شریک شتہ ، او خاص ہغہ دپارہ بادشاہی دہ او صفات د الوہیت ہم ہغہ لہ دہ او دا اللہ پہ ہر خیز بانڈی قدرت والا دہ » نو ہیخ کلہ نشی مخکنس کیدی د دی کلمی نہ خہ عمل ، او نہ پاتی کیری د دی کلمی سرہ گناہ .

(۳) - وعن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وسلم قال خير الدعاء دعاء يوم عرفة وخير ما قلت أنا والنبيون من قبلي لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير رواه الترمذي وقال حديث حسن غريب [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۱]

ترجمہ :- عمرو ابن شعیب د خیل پلار نہ او ہغہ د خیل نیکہ نہ نقل کوی رضی اللہ عنہم اجمعین ، چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چہ غورہ پہ دعاگانو کنس دعا د ورخہ د عرفہ دہ ، او غورہ د ہغہ خہ نہ چہ زہ ئی وایم او نورو انبیاء کرامو وئیلی مخکنس خما نہ ، ہغہ دا کلمہ دہ چہ معنی ئی دا دہ : « نشتہ دہ لائق د بندگی مگر اللہ ، چہ یک یوازہ دہ ، نہ ورلہ شریک شتہ ، او خاص ہغہ

دپارہ بادشاہی دہ او صفات د الوہیت ہم ہغہ لره دی او دا اللہ پہ ہر خیز باندي قدرت والا دي .

(۴) - وعن أبي أيوب رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير كان كعدل محرراً أو محررين

رواه الطبراني ورواته ثقات محتج بهم [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۱]

ترجمہ:- ابو ایوب رضی اللہ عنہ نہ روایت دی ، چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چہ چا ہم دا کلمہ اووئیله « نشتہ دی لائق د بندگی مکر اللہ ، چہ یک یوازہ دی ، نہ ورلہ شریک شتہ ، او خاص ہغہ دپارہ بادشاہی دہ او صفات د الوہیت ہم ہغہ لره دی او دا اللہ پہ ہر خیز باندي قدرت والا دي » نو دا بہ وی پشان د یو آزاد کړی شوی یا پشان د دوو آزاد کړی شوو .

ثواب من قالها عشرًا

(۱) - عن أبي أيوب رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير عشر مرات كان كمن أعتق أربعة أنفس من ولد إسماعيل

رواه البخاري ومسلم والترمذي والنسائي [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۰]

ترجمہ:- ابو ایوب رضی اللہ عنہ نہ روایت دی ، چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چہ چا ہم دا کلمہ اووئیله چہ معنی ئی دا دہ : « نشتہ دی لائق د بندگی مکر اللہ ، چہ یک یوازہ دی ، شریک ورلہ نیشتہ ، او خاص ہغہ دپارہ بادشاہی دہ او صفات د الوہیت ہم ہغہ لره دی او دا اللہ پہ ہر خیز باندي قدرت والا دي » لس کرتہ دا اوواٹی ، نو دا بہ داسی وی لکہ چہ آزاد کړی ئی وی خلور کسان د اولاد د اسماعیل علیہ السلام نہ .

ثواب من قالها فی الیوم مائة مرة

(۱) - وعن أبي هريرة أيضا رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير في يوم مائة مرة كانت له عدل عشر رقاب وكتب له مائة حسنة ومحيت عنه مائة سيئة وكانت له حرزا من الشيطان يومه ذلك حتى يمسي ولم يأت أحد بأفضل مما جاء به إلا رجل عمل أكثر منه

رواه البخاري ومسلم [الترغيب ج ۲ ص ۲۵۴]

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ نہ روایت دی ، چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چہ چا ہم دا کلمہ اووئیلہ « نشتہ دی لائق د بندگی مگر اللہ ، چہ یک یوازی دی ، نہ ورلہ شریک شتہ ، او خاص ہغہ دپارہ بادشاہی دہ او صفات د الوہیت ہم ہغہ لہ دی او دا اللہ پہ ہر شیز بانڈی قدرت والا دی » پہ ورخ کنس سل کرتہ ، نو وی بہ دہ دپارہ ثواب پہ اندازہ د لسو غلامانو آزاد کرے شوو ، او دہ دپارہ بہ سل نیکی اولیکلی شی ، او ختمی بہ کرے شی دہ د عملنامی نہ سل بدی (گناہونہ) ، او وی بہ دہ دپارہ نجات د شیطان نہ پہ دغہ ورخ کنس ، تردی پورے چہ ماخام شی ؛ او راتلہ نہ شی کولی یوتن پہ غورہ سرہ د ہغہ خہ نہ چہ دہ پرے راتلہ کرے دی پہ ہغی بانڈی ، مگر ہغہ سرے چہ عمل ئی کرے وی زیات دہ نہ .

(۲) - وعن أبي المنذر الجهني رضي الله عنه قال قلت يا نبي الله علمني أفضل الكلام قال يا أبا المنذر قل لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت بيده الخير وهو على كل شيء قدير مائة مرة في كل يوم فإنك يومئذ أفضل الناس عملا إلا من قال مثل ما قلت وأكثر من قول سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله ولا حول ولا قوة إلا بالله فإنها سيد الاستغفار وإنها ممحاة للخطايا أحسبه قال موجبة للجنة

رواه البزار من رواية جابر الجعفي [الترغيب ج ۲ ص ۲۸۳]

ترجمہ :- ابو منذر الجہنی رضی اللہ عنہ فرمائی : چې ما اووئیل چې ای د اللہ پیغمبره ! ما ته اوبنایه بهترینه وینا ، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : چې ای ابو منذر ! اووایه دا کلمه چې معنی ئې دا ده : « نشته دې لائق د بندگی مگر اللہ ، چې یک یوازې دې ، نه ورله شریک شته ، او خاص هغه دپاره بادشاهی ده او صفات د الوهیت هم هغه لره دی ، ژوندی کول او مړه کول کوی ، په لاس د هغه کنب ټول خیر دې ، او دا اللہ په هر څیز باندې قدرت والا دې » هره ورځ سل کرته (ځله) ؛ نو ئې به ته په دغه ورځ افضل ترین د خلقونه په اعتبار د عمل سره ، مگر هغه څوک چې اووای پشان د هغې چې تا ووئیلی وی ؛ یا زیاته کړې دا کلمه چې « سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله ولا حول ولا قوة إلا بالله » ، پس یقیناً دا سردار د استغفار دې او دا ختموونکې دې گناهونو لره ؛ راوی وائی : چې زما په خیال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : چې دا واجبوونکې دې جنت لره .

ثواب نوع منه

(۱) - روي عن عبد الله بن أبي أوفى رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له أحدا صمدا لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا أحد كتب الله له ألفي ألف حسنة
رواه الطبراني [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۲]

ترجمہ :- عبد الله ابن ابی اوفی رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : چې چا دا کلمه اووئیله : چې « قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له أحدا صمدا لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا أحد » ، اولیکي اللہ کریم د ده دپاره شل لاکهه (۲۰۰۰۰۰) نیکي .

ثواب نوع آخر منه

(۱) - عن ابن عمر رضي الله عنهما قال سمعت رسول الله صلى الله عليه و سلم يقول من قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو الحي الذي لا يموت بيده الخير وهو على كل شيء قدير لا يريد بها إلا وجه الله أدخله الله بها جنات النعيم

رواه الطبراني من رواية يحيى بن عبد الله البابلتي [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۲]
ترجمه:- ابن عمر رضي الله عنه فرمائی: چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوریدلی دی فرمائیل ئې: چا چې اووئیله دا کلمه چې « لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو الحي الذي لا يموت بيده الخير وهو على كل شيء قدير » چې نه لتوی په دی باندې مکر رضا د الله ، نو خامخا الله کریم به دننه کړی ده لره جنتونو د نعمتونو ته .

ثواب سبحان الله وبجمده

(۱) - وعن أبي ذر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ألا أخبرك بأحب الكلام إلى الله قلت يا رسول الله أخبرني بأحب الكلام إلى الله فقال إن أحب الكلام إلى الله سبحان الله وبجمده رواه مسلم والنسائي والترمذي إلا أنه قال سبحان ربي وبجمده

وقال حديث حسن صحيح [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۲]

ترجمه:- ابو ذر غفاری رضی الله عنه فرمائی: چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائیل دی: چې آیا خبر نه کړم تا لره په هغه کلام باندې چې ډیر زیات محبوب او خوښ دې الله کریم ته؟ نو وائی ما ورته اوئیل چې خبر کړه ما لره ای د الله رسول صلى الله عليه وسلم! نو رسول الله صلى الله عليه وسلم او فرمائیل: چې محبوب کلام

اللہ کریم تہ ہغہ دا کلمہ دہ (سبحان اللہ و بحمدہ) چہی معنی ئی دا دہ : « ای اللہ کریمہ تہ پاک ئی د شریکانونہ ، او ستا صفتونہ ہم پاک دی ؟ .

(۲) - وعن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله

عليه وسلم من قال سبحان الله وبحمده غرست له نخلة في الجنة

رواه البزار بإسناد جيد [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۳]

ترجمہ :- عبد اللہ ابن عمرو رضی اللہ عنہ فرمائی : چہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وسلم فرمائی دی : چہی چا اووی دا کلمہ (سبحان اللہ و بحمدہ) چہی معنی ئی دا دہ

: « پاک دہی اللہ کریم د شریکانونہ او صفتونہ ئی ہم پاک دی » نو اوگر لہی شی دہ

دپارہ یوہ ونہ د کجھوری پہ جنت کنس .

(۳) - وعن جابر رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من قال

سبحان الله العظيم وبحمده غرست له نخلة في الجنة

رواه الترمذي وحسنه واللفظ له والنسائي إلا أنه قال غرست له شجرة في الجنة

وابن حبان في صحيحه والحاكم في موضعين بإسنادين قال في أحدهما على شرط

مسلم وقال في الآخر على شرط البخاري [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۳]

ترجمہ :- د جابر رضی اللہ عنہ روایت دہی چہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی

: چا چہی اووئیلہ دا کلمہ (سبحان اللہ العظیم و بحمدہ) چہی معنی ئی دا دہ : « پاک

دہی اللہ کریم د شریکانونہ چہی ڈیر لوئی ذات دہی او صفتونہ ئی ہم پاک دی » نو

اوگر لہی شی دہ دپارہ یوہ ونہ د کجھوری پہ جنت کنس .

ثواب من قالها مائة مرة في يوم

(۱) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال

ومن قال سبحان الله وبحمده في يوم مائة مرة غفرت له ذنوبه وإن كانت مثل زبد

البحر .

رواه مسلم والترمذی والنسائی فی آخر حدیث یأتی إن شاء الله تعالیٰ
 وفی روایة للنسائی من قال سبحان الله وبجمده حط الله عنه ذنوبه وإن كانت أكثر
 من زبد البحر
 لم یقل فی هذه فی یوم ولم یقل مائة مرة وإسنادهما متصل ورواهما ثقات [الترغیب
 ج ۲ ص ۲۷۴]

ترجمہ:- د ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ روایت دی چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 فرمائیے دی : چا چہ پہ ورخ کنبس سل خله (کرتہ) دا کلمہ اووئیلہ (سبحان اللہ
 وبجمده) چہ معنی ئی دا دہ : « پاک دہ اللہ د شریکانو نہ او صفتونہ ئی ہم پاک
 دی » نو دہ تہ گناہونہ معاف کرہی شی اگر کہ وی دا گناہونہ د دہ پشان د زگ د
 دریاب .

(۲)- ورواه الحاکم من حدیث إسحاق بن عبد الله بن أبي طلحة عن أبيه
 عن جده ولفظه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال لا إله إلا الله دخل الجنة
 أو وجبت له الجنة ومن قال سبحان الله وبجمده مائة مرة كتب الله له مائة ألف حسنة
 وأربعاً وعشرين ألف حسنة قالوا يا رسول الله إذا لا يهلك منا أحد قال بلى إن
 أحدكم ليحيى بالحسنات لو وضعت على جبل أثقلته ثم تجيء النعم فتذهب بتلك ثم
 يتناول الرب بعد ذلك برحمته قال الحاکم صحيح الإسناد [الترغیب ج ۲ ص ۲۷۳]
 ترجمہ:- اسحاق ابن عبداللہ ابن ابی طلحہ د خپل پلار نہ او هغه د خپل نیکہ نہ پہ
 روایت نقل کوی پہ خپلو الفاظو سرہ ؛ چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے
 دی : چا چہ دا کلمہ اووئیلہ (لا إله إلا الله ، سبحان الله وبجمده) چہ معنی ئی دا
 دہ : « نشته دہ لائق د بندگی سوا د اللہ نہ نو دہ دنہ شی جنت تہ یا ئی داسہ
 اووئیل : چہ واجب شو د دہ دپارہ جنت ؛ او چا چہ دا اووی چہ « پاک دہ اللہ د
 شریکانو نہ او صفتونہ ئی ہم پاک دی » سل کرتہ ، نو اولیکی اللہ کریم د دہ دپارہ
 یو لاک خلیریشت زرہ نیکہ ؛ صحابہ کرامو عرض اوکرو چہ ای د اللہ رسول صلی

اللہ علیہ وسلم ! بیا خوبہ زمونہ نہ یوتن ہم نہ ہلا کیگی ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : چہ ولہ نہ ، یقیناً یوتن ستاسو نہ بہ راوستلہ شی پہ نیکو سرہ ، کچرہ کیخودلہ شی پہ یو غر بانڈی نو دا نیکی بہ ئی پہ ہغہ غر بانڈی درنی شی ، بیا بہ راوستہ شی نعمتو نہ نو ختمہ بہ کپی دی نیکولہ (پہ پورہ کولو د خپلو خواہشاتو بانڈی ؛ بیا بہ را اوگدہ کپی اللہ کریم دوہ رحمتو نہ .

ثواب سبحان اللہ وبحمدہ سبحان اللہ العظیم

(۱) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كلمتان خفيفتان على اللسان ثقيلتان في الميزان حبيبتان إلى الرحمن سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم

رواه البخاري ومسلم والترمذي والنسائي وابن ماجه [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۲]

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی : چہ دوہ کلمہ دی ، ڊیری آسانی دی پہ ژبہ بانڈی (پہ اداء کولو کنب (، ڊیری وزن دارہ دی پہ تلہ د اعمالو کنب ، ڊیری خوشی (محبوبی) دی مہربان بادشاہ تہ ، ہغہ دا دی (سبحان اللہ و بحمدہ سبحان اللہ العظیم) چہ معنی ئی دا دہ : » پاک دہ اللہ د شریکانو نہ او صفتو نہ ئی ہم پاک دی ، او پاک دہ اللہ د شریکانو نہ چہ ڊیر لوئی ذات دہ .

(۲) - وعن ابن عباس رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم أستغفر الله وأتوب إليه من قالها كتبت له كما قالها ثم علقت بالعرش لا يمحوها ذنب عمله صاحبها حتى يلقى الله يوم القيامة وهي محتومة كما قالها

رواه البزار ورواه ثقات إلا يحيى بن عمر بن مالك النكري [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۴]

ترجمہ:- ابن عباس رضی اللہ عنہما فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : (سبحان اللہ وبحمدہ سبحان اللہ العظیم أستغفر اللہ وأتوب إلیہ) « پاک دہ اللہ د شریکانو نہ او صفتونہ ئی ہم پاک دی ، او پاک دہ اللہ د شریکانو نہ چہ ڊیر لوئی ذات دہ ، بنسنہ غوارم د اللہ نہ او راگرخم دی اللہ تہ » چا چہ دا کلمہ اووئیلہ نو دغہ شان د دہ دپارہ اولیکلی شی لکہ خنگہ چہ دہ وئیلی وی ، بیا زرنده کپہ شی عرش سرہ چہ نشی ورائولی دی لره گناہ چہ کوی ئی ویونکی د دی کلمہ ، تر دی پورہ چہ ملاؤ شی د اللہ سرہ پہ ورخ د قیامت ، او دا کلمہ مہر زدہ وی لکہ خنگہ چہ دہ وئیلی وی .

ثواب سبحان اللہ والحمد لله ولااله الا الله والله اکبر

(۱)- وعن أبي مالك الأشعري رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الطهور شرط الإيمان والحمد لله تملأ الميزان وسبحان الله والحمد لله تملآن أو تملأ ما بين السماء والأرض والصلاة نور والصدقة برهان والصبر ضياء والقرآن حجة لك أو عليك كل الناس يغدو فبائع نفسه فمعتقها أو موبقها رواه مسلم والترمذي وابن ماجه إلا أنه قال إسباغ الوضوء شرط الإيمان ورواه النسائي دون قوله كل الناس يغدو إلى آخره قال الحافظ عبد العظيم وقد أفردت لهذا الحديث وطرقه وحكمه وفوائده جزءا مفردا [الترغيب ج ۱ ص ۹۵]

ترجمہ:- ابو مالک الاشعري رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چہ صفائی نیم ایمان دہ ، او الحمدللہ سرہ تلہ ڊکہ شی ، او سبحان اللہ والحمدللہ دوارہ ڊکوی تلہ یا ئی داسی وئیلی دی چہ ڊکوی هغه خہ چہ د زمکی او اسمان پہ مینخ کنس دی ؛ او مونخ رنرا دہ ، او خیرات دلیل دہ ، او صبر روبسانہ رنرا دہ ، او قرآن بہ یا ستا دپارہ دلیل وی او یا بہ پہ تا باندي دلیل وی ، ٲول

خلق سحر کبریٰ پس خرخونکی وی خیل خان لره چا خان آزاد کبریٰ وی د جهنم نه او چا خان هلاک کبریٰ وی .

(۲) - وعن عائشة رضي الله عنها أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال خلق كل إنسان من بني آدم على ستين وثلاثمائة مفصل فمن كبر الله وحمد الله وهلل الله وسبح الله واستغفر الله وعزل حجرا عن طريق المسلمين أو شوكة أو عظما عن طريق المسلمين وأمر بمعروف أو نهى عن منكر عدد تلك الستين والثلاثمائة فإنه يمسي يومئذ وقد زحزح نفسه عن النار

قال أبو توبة وربما قال يمشي يعني بالمعجمة

رواه مسلم والنسائي [الترغيب ج ۳ ص ۳۷۸]

ترجمہ:- د اُم المومنین عائشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا نہ روایت دی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیلى دى : چې هر انسان د اولاد د آدم عليه السلام نه پیدا کړې شوې دې درې سوه شپيته^(۳۶۰) بندونه ، پس چا چې (الله اکبر ، الحمد لله ، لا اله الا الله ، سبحان الله ، استغفرالله) چې معنی ئې دا ده : « د الله لوی بیان کړه ، او چا چې د الله کریم صفت بیان کړو ، او د الله کریم پاکى ئې بیان کړه ، او د الله کریم نه ئې بښنه اوغوبستله ، او لري ئې کړه گټه د لاري د مسلمانانو نه ، یا یوازغې یا هېوکې د لاري د مسلمانانو نه ، او حکم ئې اوکړو په نیکی ، او منع کول کوی د ناروا نه ، په اندازه د دی درې سوه شپیتو بندونو کښ ، نو دې به ماخام کړې په دغه ورځ ، په داسې حال کښ چې آزاد کړې به ئې وی خپل خان د اور نه .

(۳) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لأن أقول سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر أحب إلي مما طلعت عليه الشمس

رواه مسلم والترمذي [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۵]

ترجمہ :- ابوہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چې خامخا دا چې زه اوایم « سبحان اللہ والحمد للہ ولا إله إلا اللہ واللہ اکبر » نو دا ماته ډیر خوبس دی د هر هغه څه نه چې نمر پرې راخیجی .

(۴) - وعن رجل من أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم قال أفضل الكلام

سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر

رواه أحمد ورواته محتج بهم في الصحيح [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۵]

ترجمہ :- روایت دې د یو تن د صحابو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نه چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چې بهترین کلام دا دې (سبحان اللہ والحمد للہ ولا إله إلا اللہ واللہ اکبر) چې معنی ئې دا ده : « چې اللہ کریم پاک دې د شریکانو نه ، او صفتونه د خدائتوب خاص اللہ له دی ، او نیشته دې حاجات پوره کوونکې مگریو اللہ دې ، او اللہ ډیر لوئی دې » .

(۵) - وعن سمرة بن جندب رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه

و سلم أحب الكلام إلى الله أربع سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر لا يضرك بأيهن بدأت

رواه مسلم وابن ماجه والنسائي وزاد وهن من القرآن

ورواه النسائي أيضا وابن حبان في صحيحه من حديث أبي هريرة [الترغيب ج ۲ ص

[۲۷۵]

ترجمہ :- سمره ابن جندب رضي الله عنه فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

فرمائییل دی : چې اللہ کریم ته خوبسې کلمې څلور دی (سبحان اللہ والحمد للہ ولا إله إلا اللہ واللہ اکبر) چې معنی ئې دا ده : « چې اللہ کریم پاک دې د شریکانو نه ، او صفتونه د خدائتوب خاص اللہ له دی ، او نیشته دې حاجات پوره کوونکې مگریو اللہ دې ، او اللہ ډیر لوئی دې » هیڅ باک نیشته او هیڅ ضرر تا ته نه درکوی ، چې په کوم یو هم شروع کوې .

ثواب من قالهن او واحدة منهن مائة او اكثر

(۱) - وعن مصعب بن سعد رضي الله عنه قال حدثني أبي قال كنا عند رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال أيعجز أحدكم أن يكسب كل يوم ألف حسنة فسأله سائل من جلسائه كيف يكسب أحدا ألف حسنة قال يسبح مائة تسبيحة فتكتب له ألف حسنة أو تحط عنه ألف خطيئة
رواه مسلم والترمذي وصححه والنسائي
قال الحميدي رحمه الله كذا هو في كتاب مسلم في جميع الروايات أو تحط
قال البرقاني ورواه شعبة وأبو عوانة ويحيى القطان عن موسى الذي رواه مسلم من جهته فقالوا وتحط بغير ألف انتهى
قال الحافظ هكذا رواية مسلم وأما الترمذي والنسائي فإنهما قالوا وتحط بغير ألف والله أعلم [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۵]

ترجمہ :- مصعب ابن سعد رضی اللہ عنہ فرمائی چہ ما تہ حُما پلار حدیث بیان کړو چہ وو مونږه د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سره ، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : آیا کمزورې دې یو تن ستاسو نه چہ اوکړی هره ورځ زر نیکی؟ نو تپوس اوکړو یو تپوس کوونکی د مجلس د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نه ، چہ څرنګې به کوی یو تن زمونږ نه زر نیکی؟

نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : چہ سبحان اللہ به وائی سل کرته ، نو لیکلې به شی د ده دپاره زر نیکی او معاف کولې به شی ده ته زر ګناهونه .

(۲) - وعن أنس بن مالك رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم

قال من هلك مائة مرة وسبح مائة مرة وكبر مائة مرة كان خيرا له من عشر رقاب

يعتقهن وست بدناات ينحرهن

وفي رواية وسبع بدناات

رواه ابن أبي الدنيا عن سلمة بن وردان عنه وهو إسناد متصل حسن [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۶]

ترجمہ:- انس ابن مالک رضی اللہ عنہ نہ روایت دی، چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: چا چہ لالہ الا اللہ اوئیل سل کرتہ، او سبحان اللہ سل کرتہ، او اللہ اکبر سل کرتہ، نو دا بہ دہ دپارہ بہتر وی د لسو غلامانو چہ دی ئی آزاد کړی، او شپرو اوبنانو چہ دی ئی قربانی کړی.

ثواب سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر ولا حول ولا قوة الا بالله

قال الله تبارك وتعالى: الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا [سورة الكهف ۴۶]

اللہ کریم فرمائی: مال او خامن، دا خائست د ژوند دنیوی دی، او باقی پاتی کیدونکی نیک عملونه، دیر غوره دی ستا د رب په نیز، په اعتبار د بدلې، او په اعتبار د امید سره.

(۱)- وعن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال استكثروا من الباقيات الصالحات قيل وما هن يا رسول الله قال التكبير والتهليل والتسبيح والحمد لله ولا حول ولا قوة إلا بالله

رواه أحمد وأبو يعلى والنسائي واللفظ له وابن حبان في صحيحه والحاكم وقال صحيح الإسناد [الترغيب ج ۲ ص ۲۸۰]

ترجمہ:- ابوسعید خدری رضی اللہ عنہ نہ روایت دی، چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: چہ تاسو زیات کوی باقی پاتی کیدونکی نیک عملونه، او اوئیلې شو چہ: دا خه شې دی ای د اللہ کریم رسول صلی اللہ علیہ وسلم؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائی: چہ « سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر ولا حول ولا قوة الا بالله ».

(۲) - وعن أبي الدرداء رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم قل سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله فإنهن الباقيات الصالحات وهن يحططن الخطايا كما تحط الشجرة ورقها وهي من كنوز الجنة

رواه الطبراني بإسنادين أصلحهما فيه عمر بن راشد وبقية رواته محتج بهم في الصحيح ولا بأس بهذا الإسناد في المتابعات ورواه ابن ماجه من طريق عمر أيضا باختصار [الترغيب ج ۲ ص ۲۸۱]

ترجمه :- ابو درداء رضی اللہ عنہ فرمائی چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل : چي دا اووايه « سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله » دا باقی پاتي کيدونکی نیک اعمال دی ، او دا غورخوی (ختموی) گناھونہ لکھ څنگه چي غورخوی ونې پانړو لره ، او دا د خزانو د جنت نه ده .

(۳) - وعن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم ما على الأرض أحد يقول لا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله إلا كفرت عنه خطاياہ ولو كانت مثل زبد البحر .

رواه النسائي والترمذي واللفظ له وقال حديث حسن وروى شعبة هذا الحديث من أبي بلج بهذا الإسناد نحوه ولم يرفعه انتهى ورواه ابن أبي الدنيا والحاكم وزادا وسبحان الله والحمد لله

وقال الحاكم حاتم ثقة وزيادته مقبولة يعني حاتم بن أبي صغيرة [الترغيب ج ۲ ص ۲۸۲]

ترجمه :- عبدالله ابن عمرو رضی اللہ عنہ فرمائی : چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چي نيشه هيخ يوتن په زمکه باندي چي هغه وائی : « لا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله » مگر لري کړې شی د ده نه گناھونہ د ده ، اگر که وی پشان د زگ د درياب .

(۴) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه أنه سمع النبي صلى الله عليه وسلم يقول من قال سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم قال الله أسلم عبدي واستسلم

رواه الحاكم وقال صحيح الإسناد [الترغيب ج ۲ ص ۲۸۴]

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ اوریدلی دی ، چہ فرمائیل ئی : چا چہ اووی دا کلمہ « سبحان اللہ والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم » نو اللہ کریم فرمائی : چہ سلامتیا اوغوبنتله حُما بندہ او ده ته سلامتیا ملاؤ شوه .

ثواب من قال: الله اكبر عشرا وسبحان الله عشرا

(۱) - وعن سلمى أم بني أبي رافع رضي الله عنها مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم أنها قالت يا رسول الله أخبرني بكلمات ولا تكثر علي فقال قولي الله أكبر عشر مرات يقول الله هذا لي وقولي سبحان الله عشر مرات يقول الله هذا لي وقولي اللهم اغفر لي يقول قد فعلت فتقولين عشر مرات ويقول قد فعلت

رواه الطبراني ورواه محتج بهم في الصحيح [الترغيب ج ۲ ص ۲۸۰]

ترجمہ :- سلمی رضی اللہ عنہا چہ دا آزاده کړې شوې وینزه د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم وه ، دی او فرمائیل : چہ ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! خبر کړه مالره په څه کلماتو باندي ، او ما ته اوږه او زیاته خبره مه کوی ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ورته او فرمائیل : چہ اللہ اکبر لس کرته او وایه ، نو اللہ کریم فرمائی : چہ دا زما دپاره دی ؛ او دغه شان سبحان اللہ لس کرته وایه ، نو اللہ کریم فرمائی : دا هم زما دپاره دی ؛ او بیا دا او وایه چہ اللهم اغفر لی (ای اللہ ما ته بښنه او کړې ، نو اللہ کریم فرمائی : چہ کړی می ده ، نو ته دا کلمه هم لس کرته وایه ، اللہ کریم به فرمائی : چہ ما درته بښنه کړې ده .

(۲) - وعن أنس بن مالك رضي الله عنه أن أم سليم غدت على رسول الله صلى الله عليه وسلم فقالت علمني كلمات أقولهن في صلاتي فقال كبري الله عشرا وسبّحيه عشرا واحمديه عشرا ثم سلى ما شئت يقول نعم نعم .
رواه أحمد والترمذي وقال حديث حسن غريب والنسائي وابن خزيمة وابن حبان في صحيحيهما والحاكم وقال صحيح على شرط مسلم [الترغيب ج ۲ ص ۲۷۱]
ترجمہ:- انس رضی اللہ عنہ نہ روایت دی چې ام سلیم سحر وختی د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خواہ تہ راغلہ وئیل ئی : ای د اللہ کریم رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! اونبایہ ما تہ داسی کلمات چې زہ ئی پہ مونخ کنب وایم ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ اوفرمائیل : چې لس کرتہ اللہ اکبر ، لس کرتہ سبحان اللہ ، او لس کرتہ الحمدللہ وایہ او بیا اللہ کریم نہ دعاگانې غوارہ چې خہ ستا خوبنہ وی ، اللہ کریم بہ وائی چې خہ خہ .

ثواب نوع من الذكر جامع

(۱) - عن عائشة بنت سعد بن أبي وقاص عن أبيها رضي الله عنه أنه دخل مع رسول الله صلى الله عليه وسلم على امرأة وبين يديها نوى أو حصي تسبح به فقال أخبرك بما هو أيسر عليك من هذا أو أفضل فقال سبحان الله عدد ما خلق في السماء سبحان الله عدد ما خلق في الأرض سبحان الله عدد ما بين ذلك سبحان الله عدد ما هو خالق والله أكبر مثل ذلك والحمد لله مثل ذلك ولا إله إلا الله مثل ذلك ولا حول ولا قوة إلا بالله مثل ذلك
رواه أبو داود والترمذي وقال حديث حسن غريب من حديث سعد والنسائي وابن حبان في صحيحه والحاكم وقال صحيح الإسناد [الترغيب ج ۲ ص ۲۸۶]
ترجمہ:- د سعد ابن ابی وقاص لور عائشہ د خپل پلار نہ نقل کوی : چې دې د نبی صلی اللہ علیہ وسلم سرہ پہ یو زانہ وړداخل شو ؛ چې د هغې مخې تہ هېوکې یا کانړې

پراته وو، چې په هغې باندي ئې سبحان الله وئيل، نورسول الله صلى الله عليه وسلم اوفرمائيل: چې زه خبروم تا لره په هغه كلماتو چې آسان دى د دينه، يا ئې داسې اووئيل چې غوره دى د دينه؛ نورسول الله صلى الله عليه وسلم اوفرمائيل: « سبحان الله عدد ما خلق في السماء سبحان الله عدد ما خلق في الأرض سبحان الله عدد ما بين ذلك سبحان الله عدد ما هو خالق والله أكبر مثل ذلك والحمد لله مثل ذلك ولا إله إلا الله مثل ذلك ولا حول ولا قوة إلا بالله مثل ذلك »

ثواب نوع آخر جامع

(۱)- عن جويرية رضي الله عنها أن النبي صلى الله عليه وسلم خرج من عندها ثم رجع بعد أن أضحى وهي جالسة فقال ما زلت على الحال التي فارقتك عليها قالت نعم قال النبي صلى الله عليه وسلم لقد قلت بعدك أربع كلمات ثلاث مرات لو وزنت بما قلت منذ اليوم لوزنتهن سبحان الله وبجمده عدد خلقه ورضاء نفسه وزنة عرشه ومداد كلماته

رواه مسلم وأبو داود والنسائي وابن ماجه والترمذي وفي رواية لمسلم سبحان الله عدد خلقه سبحان الله رضاء نفسه سبحان الله زنة عرشه سبحان الله مداد كلماته زاد النسائي في آخره والحمد لله كذلك وفي رواية له سبحان الله وبجمده ولا إله إلا الله والله أكبر عدد خلقه ورضاء نفسه وزنة عرشه ومداد كلماته

ولفظ الترمذي أن النبي صلى الله عليه وسلم مر عليها وهي في المسجد ثم مر بها وهي في المسجد قريب نصف النهار فقال ما زلت على حالك فقالت نعم فقال أعلمك كلمات تقولينها سبحان الله عدد خلقه سبحان الله عدد خلقه سبحان الله عدد

خلقه ثلاث مرات سبحان الله رضا نفسه سبحان الله رضا نفسه سبحان الله رضا نفسه ثلاث مرات وذكر زنة عرشه ومداد كلماته ثلاثا ثلاثا

وقال حديث حسن صحيح

وفي رواية للنسائي تكرر كل واحدة واحدة ثلاثا أيضا [الترغيب ج ٢ ص ٢٨٥]

ترجمہ:- دَامُ الْمُؤْمِنِينَ جُوَيْرِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا نَه رَوَايَتِ دِي، چي نبي صلي الله عليه وسلم سحر وختي د دي د کوتي نه اووته، په هغه وخت کښ چي دي مونخ کولو، بيا رسول الله صلي الله عليه وسلم واپس راغلي پس د راختلو د نمر نه، او دا جويريۀ رضى الله عنها ناسته وه په مصلى باندي؛ نورسول الله صلي الله عليه وسلم او فرمائيل: آيا ته اوس هم په هغه حالت ناسته ئي چي په کوم حالت درنه زه جدا شوې ووم؟ نو دي او فرمائيل چي: آو، نورسول الله صلي الله عليه وسلم او فرمائيل: چي « يقيناً ما وئيلي دي ستا نه روستو خلور کلمات دري کرته، کچري او تللي شي هغي سره چي تا وئيلي دي په ورخ د قيامت نو خامخا دا به ترينه درانه شي، هغه دا دي » سبحان الله و بجمده، عدد خلقه، و رضا نفسه، و زنة عرشه، و مداد كلماته.

ثواب نوع آخر جامع

(١)- عن أبي أمامة رضي الله عنه قال رأني النبي صلى الله عليه وسلم وأنا

أحرك شفتي فقال لي بأي شيء تحرك شفتيك يا أبا أمامة فقلت أذكر الله يا رسول الله فقال ألا أخبرك بأكثر وأفضل من ذكرك بالليل والنهار قلت بلى يا رسول الله

قال تقول سبحان الله عدد ما خلق سبحان الله ملء ما خلق سبحان الله عدد ما في الأرض سبحان الله ملء ما في الأرض والسماء سبحان الله عدد ما أحصى كتابه سبحان الله ملء ما أحصى كتابه سبحان الله عدد كل شيء سبحان الله ملء كل شيء الحمد لله عدد ما خلق والحمد لله ملء ما خلق والحمد لله عدد ما في الأرض والسماء

والحمد لله ملء ما في الأرض والسماء والحمد لله عدد ما أحصى كتابه والحمد لله ملء ما أحصى كتابه والحمد لله عدد كل شيء والحمد لله ملء كل شيء
رواه أحمد وابن أبي الدنيا واللفظ له والنسائي وابن خزيمة وابن حبان في صحيحهما باختصار والحاكم وقال صحيح على شرط الشيخين
ورواه الطبراني بإسنادين أحدهما حسن ولفظه قال أفلا أخبرك بشيء إذا قلته ثم دأبت الليل والنهار لم تبلغه قلت بلى
قال تقول الحمد لله عدد ما أحصى كتابه والحمد لله ملء ما أحصى كتابه والحمد لله عدد ما أحصى خلقه والحمد لله ملء ما في خلقه والحمد لله ملء سمواته وأرضه والحمد لله عدد كل شيء والحمد لله على كل شيء وتسبح مثل ذلك وتكبر مثل ذلك [الترغيب ج ٢ ص ٢٨٦]

ترجمہ:- ابو امامہ رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ اولیدہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ما لہ، چہ ما خوزولہ شونہی خپلی، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: چہ پہ کوم خیز باندهی خوزوی تہ خپلی شونہی ای ابو امامہ! نو ما اووئیل: چہ ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم زہ یادوم اللہ کریم لہ، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: چہ آیا نہ خبروم تا لہ پہ ڊیر زیات او غورہ د ذکر ستا نہ د شپہ او د ورخہ؟ نو ما اووئیل: چہ ولہ نہ ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم! نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل چہ دا وایہ: « سبحان اللہ عدد ما خلق سبحان اللہ ملء ما خلق سبحان اللہ عدد ما في الأرض والسماء سبحان اللہ عدد ما أحصى كتابه سبحان اللہ ملء ما أحصى كتابه سبحان اللہ عدد كل شيء سبحان اللہ ملء كل شيء الحمد لله عدد ما خلق والحمد لله ملء ما خلق والحمد لله عدد ما في الأرض والسماء والحمد لله عدد ما أحصى كتابه والحمد لله ملء ما أحصى كتابه والحمد لله عدد كل شيء والحمد لله ملء كل شيء » .

ثواب نوع آخر منہ جامع

(۱) - وعن أنس رضي الله عنه قال كنت مع النبي صلى الله عليه وسلم جالسا في الحلقة إذ جاء رجل فسلم على النبي صلى الله عليه وسلم والقوم فقال السلام عليكم ورحمة الله فرد النبي صلى الله عليه وسلم وعليكم السلام ورحمة الله وبركاته فلما جلس الرجل قال الحمد لله حمدا كثيرا طيبا مباركا فيه كما يحب ربنا أن يحمد وينبغي له فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم كيف قلت فرد عليه كما قال فقال النبي صلى الله عليه وسلم والذي نفسي بيده لقد ابتدرها عشرة أملاك كلهم حريص على أن يكتبها فما دروا كيف يكتبونها حتى رفعوها إلى ذي العزة فقال اكتبوها كما قال عبدي

رواه أحمد ورواته ثقات والنسائي وابن حبان في صحيحه إلا أنهما قال كما يحب ربنا ويرضى

[الترغيب ج ۲ ص ۲۸۹]

ترجمہ:- انس رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ زہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سرہ ناست ووم پہ مجلس کتب، نوراعلیٰ یوسرہ، پس سلام ئی اوکرو پہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم بانڈی او پہ خلقو بانڈی، وئیل ئی چہ «سلامتیا دی وی پہ تاسو بانڈی او رحمت د اللہ»، پس جواب ورکرو دہ تہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ دی وینا سرہ چہ «پہ تاسو دی ہم سلامتیا وی او رحمت د اللہ او برکتونہ د اللہ» پس ہر کله چہ کیناستہ ہغہ سرہ، نو ہغہ اوئیل چہ «الحمد لله حمدا كثيرا طيبا مباركا فيه كما يحب ربنا أن يحمد وينبغي له» نو اوئیل دہ تہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم: چہ تا خنگہ اوئیل؟ نو ہغہ بیا دغہ کلمہ اوئیلہ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل: قسّم پہ ہغہ ذات چہ زما ساه د ہغہ پہ لاس کتب دہ، یقیناً جلدی (تلوار) اوکرو پہ دی بانڈی لس ملائکو، ہر یو د دوی نہ حرص کوونکے وو چہ اولیکی دی لہ، لیکن دوی نہ پوهیدل چہ خہ رنگے بہ اولیکی دی لہ، تر دی پوری

چې پیش ئې کره دا کلمه مالک د عرش ته ؛ نو الله کریم اوفرمائیل : چې اولیکی دی لره لکه خنگه چې ووئیلی ده بنده زما .

ثواب لا حول ولا قوة الا بالله

(۱) - وعن أبي موسى رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وسلم قال له قل لا حول ولا قوة إلا بالله فإنها كنز من كنوز الجنة رواه البخاري ومسلم وأبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه [الترغيب ج ۲ ص ۲۹۰]

ترجمه :- ابو موسى اشعری رضی الله عنه نه روایت دې ، چې رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل چې : وایه دا کلمه چې معنی ئې دا ده : « نیشته دې طاقت د بیچ کیدلو د گناه نه ، او نه طاقت د کولو د نیکی مگر په امداد د الله کریم باندي ، یقیناً دا یوه خزانه ده د خزانو د جنت نه .

(۲) - وعن معاذ بن جبل رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال ألا أدلك على باب من أبواب الجنة قال وما هو قال لا حول ولا قوة إلا بالله رواه أحمد والطبراني إلا أنه قال ألا أدلك على كنز من كنوز الجنة وإسناده صحيح إن شاء الله فإن عطاء بن السائب ثقة وقد حدث عنه حماد بن سلمة قبل اختلاطه [الترغيب ج ۲ ص ۲۹۱]

ترجمه :- د معاذ ابن جبل رضی الله عنه روایت دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی : آیا خبر نه کړم تا لره په یوه دروازه باندي د دروازو د جنت نه ؟ نو معاذ رضی الله عنه اوفرمائی : چې دا څه شې دې ؟ ای د الله رسول صلی الله علیه وسلم ! نو رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل : دا کلمه چې معنی ئې دا ده : « نیشته دې طاقت د بیچ کیدلو د گناه نه ، او نه طاقت د کولو د نیکی مگر په امداد د الله کریم باندي . »

(۳) - وعن قيس بن سعد بن عبادة رضي الله عنه أن أباه رفعه إلى النبي صلى الله عليه وسلم يخدمه قال فأتى علي بن النبي صلى الله عليه وسلم وقد صليت ركعتين فضربني برجله وقال ألا أدلك على باب من أبواب الجنة قلت بلى قال لا حول ولا قوة إلا بالله

رواه الحاكم وقال صحيح على شرطهما [الترغيب ج ۲ ص ۲۹۱]

ترجمہ:- د قیس رضی اللہ تعالیٰ عنہ روایت دے چہ پلار دہ خدمت کو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم : نو ہغہ فرمائیل چہ راغلہ د اللہ پیغمبر پہ ما بانڈی او حال دا دے چہ ما مونخ اوکرو دوه رکعتہ ، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم راواچولہ ما لہ خپلہ خپہ ، او وی فرمائیل : آیا خبر نہ کرم تا لره پہ یوہ دروازہ بانڈی د دروازو د جنت نہ ؟ نو ما اووئیل چہ ولہ نہ ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : « نیشته دے طاقت د بیچ کیدلو د گناہ نہ ، او نہ طاقت د کولو د نیکی مگر پہ امداد د اللہ کریم بانڈی » .

(۴) - عن أبي ذر رضي الله عنه قال كنت أمشي خلف النبي صلى الله عليه وسلم فقال لي يا أبا ذر ألا أدلك على كنز من كنوز الجنة قلت بلى قال لا حول ولا قوة إلا بالله

رواه ابن ماجه وابن أبي الدنيا وابن حبان في صحيحه [الترغيب ج ۲ ص ۲۹۲]

ترجمہ:- ابو زر رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ زہ روان ووم روستو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ ، نو ما تہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : آیا خبر نہ کرم تا لره پہ یوہ خزانہ بانڈی د خزانو د جنت نہ ؟ نو ما اووئیل چہ ولہ نہ ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : چہ دا کلمہ دہ ، چہ معنی ئی دا دہ : « نیشته دے طاقت د بیچ کیدلو د گناہ نہ ، او نہ طاقت د کولو د نیکی مگر پہ امداد د اللہ کریم بانڈی » .

ثواب اذکار فی المساء والصبح

(۱) - وعن أنس رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من حافظين يرفعان إلى الله عز وجل ما حفظا من ليل أو نهار فيجد الله في أول الصحيفة وفي آخرها خيرا إلا قال للملائكة أشهدكم أنني قد غفرت لعبدي ما بين طرفي الصحيفة

رواه الترمذي والبيهقي من رواية تمام بن نجیح عن الحسن عنه [الترغيب ج ۱ ص ۲۶۳]

ترجمہ:- انس رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی: نہ وی د لیکونکو حفظہ ملائکو نہ، چہ اوچتوی اللہ رب کریم تہ ہغہ اعمال چہ خان سرہ ئی محفوظ کپی وی، د شپی او د ورخی نہ، پس اووینی اللہ کریم پہ اول د صحیفی کنبی یا پہ آخر د صحیفی کنبی د خہ خیر نہ، مگر وائی اللہ کریم خپلو ملائکو تہ: چہ تاسو گواہ شی چہ ما بنسنہ کپی دہ خپل بندہ تہ د ہغہ خہ چہ پہ مینخ د دوارو طرفونو دہ صحیفی کنبی دی.

(۲) - وعن عبد الله بن بسر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من استفتح أول نهاره بخير وختمه بخير قال الله عز وجل لملائكته لا تكتبوا عليه ما بين ذلك من الذنوب

رواه الطبراني وإسناده حسن إن شاء الله [الترغيب ج ۱ ص ۲۵۹]

ترجمہ:- عبداللہ ابن بسر رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی: چا چہ شروعات اوکپہ د اول حصی د ورخی پہ خیر او نیکی سرہ، او اختتام د ورخی ئی اوکپہ پہ خیر او نیکی سرہ، نو اللہ کریم فرمائی خپلو ملائکو تہ، چہ تاسو مہ لیکي زما پہ دی بندہ باندي ہغہ چہ پہ مینخ د دی کنبی دی د گناہونو نہ.

(۳) - وعن شداد بن أوس رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال سيد الاستغفار اللهم أنت ربي لا إله إلا أنت خلقتني وأنا عبدك وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت أعوذ بك من شر ما صنعت أبوء لك بنعمتك علي وأبوء بذنبي فاغفر لي إنه لا يغفر الذنوب إلا أنت

من قالها موقنا بها حين يمسي فمات من ليلته دخل الجنة ومن قالها موقنا بها حتى يصبح فمات من يومه دخل الجنة

رواه البخاري والنسائي والترمذي

وعنده لا يقولها أحد حين يمسي فيأتي عليه قدر قبل أن يصبح إلا وجبت له الجنة ولا يقولها حين يصبح فيأتي عليه قدر قبل أن يمسي إلا وجبت له الجنة

وليس لشداد في البخاري غير هذا الحديث ورواه أبو داود وابن حبان والحاكم من حديث بريدة رضي الله عنه

أبوء بباء موحدة مضمومة وهمزة بعد الواو ممدودا معناه أقر وأعترف [الترغيب ج ۱ ص ۲۵۳]

ترجمہ: - شداد ابن اوس رضی اللہ عنہ نہ روایت دی ، چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چہ سردار د استغفار دا دی « اللهم أنت ربي لا إله إلا أنت خلقتني وأنا عبدك وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت أعوذ بك من شر ما صنعت أبوء لك بنعمتك علي وأبوء بذنبي فاغفر لي إنه لا يغفر الذنوب إلا أنت » چا چہ اوی دی لہ پہ داسی حال کنس چہ یقین کونکی وی پہ دی باندی کلہ چہ ماخام کپی ، پس مر شی پہ دغہ شپہ کنس ، نو دننہ شی جنت تہ ؛ او چا چہ اوی دی لہ پہ داسی حال کنس چہ یقین کونکی وی پہ دی باندی کلہ چہ صبا کپی ، بیا مر شی پہ دغہ ورغ کنس ، نو دننہ بہ شی جنت تہ .

(۴) - وروي عن أبي أمامة الباهلي رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال حين يصبح ثلاث مرات اللهم لك الحمد لا إله إلا أنت أنت ربي

وَأنا عبدك آمنت بك مخلصا لك ديني إني أصبحت على عهدك ووعدك ما استطعت
أتوب إليك من شر عملي

وَأستغفرك لذنوبي التي لا يغفرها إلا أنت فإن مات في ذلك اليوم دخل الجنة وإن قال
حين يسمي اللّهُمَّ لك الحمد لا إله إلا أنت أنت ربي وأنا عبدك آمنت بك مخلصا لك
ديني إني أمسيت على عهدك ووعدك ما استطعت أتوب إليك من شر عملي وَأستغفرك
لذنوبي التي لا يغفرها إلا أنت فمات في تلك الليلة دخل الجنة ثم كان رسول الله صلى
الله عليه وسلم يحلف ما لا يحلف على غيره يقول والله ما قالها عبد في يوم فيموت في
ذلك اليوم إلا دخل الجنة وإن قالها حين يسمي فتوفي في تلك الليلة دخل الجنة

رواه الطبراني في الكبير والأوسط واللفظ له [الترغيب ج ١ ص ٢٥٩]

ترجمہ :- ابی امامة رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وسلم فرمائی دی : چا چہ پہ وخت د سحر کین درہ کرتہ دا کلمات او وئیل چہ :
« اللّهُمَّ لك الحمد لا إله إلا أنت أنت ربي وأنا عبدك آمنت بك مخلصا لك ديني إني
أصبحت على عهدك ووعدك ما استطعت أتوب إليك من شر عملي وَأستغفرك لذنوبي
التي لا يغفرها إلا أنت فإن مات في ذلك اليوم دخل الجنة وإن قال حين يسمي اللّهُمَّ
لك الحمد لا إله إلا أنت أنت ربي وأنا عبدك آمنت بك مخلصا لك ديني إني أمسيت على
عهدك ووعدك ما استطعت أتوب إليك من شر عملي وَأستغفرك لذنوبي التي لا يغفرها
إلا أنت » بیا مر شی پہ دغه شپہ کین نو دننه به شی جنت ته ، بیا رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم قَسَم اوخوَرہ پہ هغه خه چہ قَسَم ئی نه وو خوَرلہ پہ علاوہ د هغی نه ،
ووئیل ئی : چہ قَسَم پہ اللہ کریم چہ نه وائی دی لره یو بندہ پہ یو ورخ کین چہ بیا
مر شی پہ هغی کین مگر دننه به شی جنت ته ، او که اووائی دی لره پہ وخت د ماخام
کین بیا مر شی پہ دغه شپہ کین نو دننه به شی جنت ته .

(۵) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال جاء رجل إلى النبي صلى الله عليه و سلم فقال يا رسول الله ما لقيت من عقرب لدغتي البارحة قال أما لو قلت حين أمسيت أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق لم تضرك رواه مالك ومسلم وأبو داود والنسائي وابن ماجه والترمذي وحسنه ولفظه من قال حين يمسي ثلاث مرات أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق لم تضره حمة تلك الليلة

قال سهيل فكان أهلنا تعلموها فكانوا يقولونها كل ليلة فلدغت جارية منهم فلم تجد لها وجعا

رواه ابن حبان في صحيحه بنحو الترمذي الحمة بضم الحاء المهملة وتخفيف الميم هو السم وقيل لدغة كل ذي سم وقيل غير ذلك [الترغيب ج ۱ ص ۲۵۳]

ترجمہ :- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ یو سرہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تہ راغلی ، وئیل ئی ای د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! ما لہ تک نہ دہ راکرہ یو لہم دیر درد و رکوونکہ دی نہ ، نورسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ اوفرمائی : کچرہ تا پہ وخت د ماخام کنب دا کلمات وئیلی وو نو تا لہ بہ ئی ہیخ تکلیف نہ وو راکرہ « أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق » .

(۶) - وعن أبان بن عثمان قال سمعت عثمان بن عفان رضي الله عنه يقول قال رسول الله صلى الله عليه و سلم ما من عبد يقول في صباح كل يوم ومساء كل ليلة بسم الله الذي لا يضر مع اسمه شيء في الأرض ولا في السماء وهو السميع العليم ثلاث مرات فيضره شيء وكان أبان قد أصابه طرف فالج فجعل الرجل ينظر إليه فقال أبان ما تنظر أما إن الحديث كما حدثتك ولكني لم أقله يومئذ ليمضي الله قدره رواه أبو داود والنسائي وابن ماجه والترمذي وقال حديث حسن غريب صحيح وابن حبان في صحيحه والحاكم وقال صحيح الإسناد [الترغيب ج ۱ ص ۲۵۴]

ترجمہ:- ابان ابن عثمان وائی چہی ما د عثمان ابن عفان رضی اللہ عنہ نہ اوریدلی دی چہی فرمائیل ئی : چہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : نشتہ ہیخ یو بندہ چہی ہغہ وائی پہ وخت د صبا کنب ہرہ ورخ او پہ وخت د ماخام کنب ہرہ شپہ دا کلمات چہی « بسم اللہ الذی لا یضر مع اسمہ شیء فی الأرض ولا فی السماء وهو السميع العلیم » درہ کرتہ ، چہی تکلیف ورکری دہ تہ خہ خیز ؛ او حال دا دہی چہی وو ابان چہی لکیدلی د ہغہ پہ یو طرف باندي فالج نو یو سپری ورتہ کتل (چہی کلمات خو دی مونبر تہ بنودل او خپلہ دی پرہ یقین نشتہ) نو ابان ورتہ وائی : چہی ولی راتہ گورہی ، حدیث خودغہ شان دہی لکہ چہی ما درتہ بیان کرہی دہی ، لیکن ما دا کلمات پہ دغہ ورخ نہ وو وئیلی (ہیر شوی وو) دی دپارہ چہی پورہ شی تقدیر د اللہ کریم .

(۷) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال حين يصبح وحين يمسي سبحان الله وبجمده مائة مرة لم يأت أحد يوم القيامة بأفضل مما جاء به إلا أحد قال مثل ما قال أو زاد عليه رواه مسلم واللفظ له والترمذي والنسائي وأبو داود وعنده سبحان الله العظيم وبجمده ورواه ابن أبي الدنيا والحاكم وقال صحيح على شرط مسلم ولفظه من قال إذا أصبح مائة مرة وإذا أمسى مائة مرة سبحان الله وبجمده غفرت ذنوبه وإن كانت أكثر من زبد البحر [الترغيب ج ۱ ص ۲۵۴]

ترجمہ:- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : چا چہی اووی پہ وخت د سحر او ماخام کنب « سبحان اللہ وجمدہ » سل کرتہ ، نو رابہ نشی یو تن پہ ورخ د قیامت پہ غورہ عمل سرہ د عمل د دہ نہ ، مگر ہغہ شوک چہی وئیلی ئی وی دا کلمہ د دہ پشان یا زیاتہ د دہ نہ .

(۸) - وعن عبد الحميد مولى بني هاشم رضي الله عنه أن أمه حدثته وكانت تخدم بعض بنات النبي صلى الله عليه وسلم أن ابنة النبي صلى الله عليه وسلم

حدثها أن النبي صلى الله عليه و سلم كان يعلمها فيقول قولي حين تصبحين سبحان الله وبحمده لا قوة إلا بالله ما شاء الله كان وما لم يشأ لم يكن أعلم أن الله على كل شيء قدير وأن الله قد أحاط بكل شيء علماً فإنه من قالهن حين يصبح حفظ حتى يمسي ومن قالهن حين يمسي حفظ حتى يصبح

رواه أبو داود والنسائي وأم عبد الحميد لا أعرفها [الترغيب ج ١ ص ٢٥٨]

ترجمہ: - عبد الحمید چہ آزاد کردہ غلام د - بنی ہاشم وو - رضی اللہ عنہ دہ ، د دہ مور (والدہ) دہ تہ حدیث بیان کړې دہ ، چہ دہ بہ خدمت کو د لونړو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ، نو لور د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ حدیث بیان کړې وو ، چہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم مونږ تہ بنودنه کولہ ، نو فرمائیل ئې چہ وائی کله چہ تاسو سحر کوی - « سبحان الله وبحمده لا قوة إلا بالله ما شاء الله كان وما لم يشأ لم يكن أعلم أن الله على كل شيء قدير وأن الله قد أحاط بكل شيء علماً » پس چا چہ اووئیلہ دا کلمہ پہ وخت د سحر کبڼ نو دہ پہ امن کړې شو د شرونونہ تر ماخام پورې ، او چا چہ اووئیلہ دا کلمہ پہ وخت د ماخام کبڼ نو دہ پہ امن کړې شو د شرونونہ تر سحر پورې .

ثواب اذکار یقولها حین یاوی الی فراشه

قال الله تبارك و تعالى: الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ [آل عمران ١٩١]

ترجمہ: = اللہ کریم فرمائی : خالص عقل والا ہغہ کسان دی ، چہ یادوی اللہ کریم لہ پہ ولاہ پہ ناستہ او پہ خپلو اړخونو باندې ، او سوچ او فکر کوی پہ پیدائش د اسمانونو او د زمکې کبڼ ، او دا وائی : چہ اې زمونږہ ربہ ! تانہ دی پیدا کړی دا هر

خہ بیکارہ (بی مقصدہ) ، پاک ٹی تہ د شریکانو نہ ، پس پہ دغی عقیدہ باندی بیج کپری مونرد عذاب د آور نہ .

(۱) - وعن جابر رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إذا أوى الرجل إلى فراشه ابتدره ملك وشيطان فيقول الملك اختم بخير ويقول الشيطان اختم بشر فإن ذكر الله ثم نام بات الملك يكلؤه وإذا استيقظ قال الملك افتح بخير وقال الشيطان افتح بشر فإن قال الحمد لله الذي رد علي نفسي ولم يمتهها في منامها الحمد لله الذي يمسك السموات والأرض أن تزولا فاطر 14 إلى آخر الآية الحمد لله الذي يمسك السماء أن تقع على الأرض إلا بإذنه فإن وقع عن سريره فمات دخل الجنة رواه أبو يعلى بإسناد صحيح والحاكم وزاد في آخره الحمد لله الذي يحيي الموتى وهو على كل شيء قدير

وقال صحيح على شرط مسلم

يكلؤه أي يحرسه ويحفظه [الترغيب ج ۱ ص ۲۳۵]

ترجمہ :- جابر رضی اللہ عنہ نہ روایت دی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : کله چې یو سړې راشی خپلې بسترې ته ، نوراشی ده ته یو ملک او یو شیطان ، نو ملک ورته وائی چې اختتام اوکړه د خپلې ورځې په خیر او نیکی ، او شیطان ورته وائی : چې اختتام اوکړه د خپلې ورځې په شر او گناه سره ؛ کچرې دې یاد کړی اللہ کریم لره او بیا اوده شی نو څوکیداری (حفاظت) کوی د ده ملک ، کله چې بیا بیدار شی نو ملک ورته وائی چې شروع اوکړه په خیر او نیکی سره ، او شیطان ورته وائی : چې شروع اوکړه په گناه سره ، پس کچرې دې اووای : چې صفتونه د خدائتوب خاص اللہ هغه ذات لره دی چې واپس ئې کړه ما ته ځما روح او مړ ئې نه کړو دی لره په خوب کنب ، او بیا اووای : « إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا » (فاطر ۴۱)

او بیا اووائی چہ صفتونہ د خدائتوب اللہ ہغہ ذات لره دی چہ ساقی اسمان د راغورخیدلو نہ پہ زمکہ باندی ، او دے ډډہ اولگوی پہ خپله بستره باندی او مہر شی نو خا مخا دننه بہ کړی شی جنت ته .

(۲) - وعن أبي أمامة رضي الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول من أوى إلى فراشه طاهرا يذكر الله حتى يدركه النعاس لم ينقلب ساعة من ليل يسأل الله خيرا من خير الدنيا والآخرة إلا أعطاه الله إياه رواه الترمذي عن شهر بن حوشب عن أبي أمامة وقال حديث حسن [الترغيب ج ۱ ص ۲۳۱]

ترجمہ :- ابو امامہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ ما د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ اوریدلی دی چہ فرمائیل ئی : چہ خوگ خپلی بسترے ته پہ داسی حالت کنبس راغلی چہ دے پاک وو (پہ حالت د اودس کنبس وو) یادو ئی اللہ لره ، بیا راگیر کړو ده لره جوتی د خوب ، نہ اوړی د شپي نہ پہ خه حصه کنبس چہ دے غواری د اللہ کریم نہ خه خیر د دنیا او آخرت مکر اللہ کریم بہ ورکوی ده ته دا خیر .

ثواب ما يقول اذا استيقظ من الليل

(۱) - وروي عن أبي هريرة رضي الله عنه أنه سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول إن الله تعالى إذا رد إلى العبد المؤمن نفسه من الليل فسبحه ومجده واستغفره فدعاه تقبل منه رواه ابن أبي الدنيا [الترغيب ج ۱ ص ۲۳۸]

ترجمہ :- روایت دے د ابو هريره رضی اللہ عنہ نہ چہ ده د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ اوریدلی دی ، چہ فرمائیل ئی : چہ یقیناً کله چہ واپس کړی اللہ کریم مومن بنده ته روح د ده د شپي ، پس دے پاکي بیانوی د اللہ ، او د اللہ کریم لوئی

بیانوی ، او د الله کریم نه ببننه غواری ، او دعا غواری د الله کریم نه ، نو دا قبولولې شی د ده نه .

(۲) - عن عبادة بن الصامت رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من تعار من الليل فقال لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير الحمد لله وسبحان الله ولا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله ثم قال اللهم اغفر لي أو دعا استجيب له فإن تضرعاً ثم صلى قبلت صلاته رواه البخاري وأبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه [الترغيب ج ۱ ص ۲۳۷] ترجمه :- عباده ابن صامت رضي الله عنه د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه روايت نقل كوی چي فرمائیل ئي : خوك چي بيدار شو د شپي نه او دا كلمات ئي اووئیل : « لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير الحمد لله وسبحان الله ولا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله » او بيا اووائی : چي اي الله کریم ما ته ببننه اوکړې ، يا خه دعا اوکړې ، نو دا قبولولې شی د ده دپاره ، او که اودس ئي اوکړو او مونخ ئي اوکړو نو قبولولې شی مونخ د ده .

ثواب من قال هذه الكلمات حين يخرج من بيته الى المسجد وغيره

(۱) - عن أنس رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إذا خرج الرجل من بيته فقال بسم الله توكلت على الله ولا حول ولا قوة إلا بالله يقال له حسبك هديت وكفيت ووقيت وتنحى عنه الشيطان رواه الترمذي وحسنه والنسائي وابن حبان في صحيحه ورواه أبو داود ولفظه قال إذا خرج الرجل من بيته فقال بسم الله توكلت على الله لا حول ولا قوة إلا بالله يقال له حينئذ هديت وكفيت ووقيت وتنحى عنه الشيطان فيقول له شيطان آخر كيف لك برجل هدي وكفي ووقي [الترغيب ج ۲ ص ۳۰۴]

ترجمہ :- د انس رضی اللہ عنہ روایت دے چے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : کله چے یو سرے د خپل کور نه اوخی او دا کلمات اووائی : « بسم اللہ توکت علی اللہ ولا حول ولا قوة إلا باللہ » ، نو ده ته اووئیلے شی چے : تا ته لاره اونودلے شوه ، او ستا کیفیت اوکری شو ، او ته د شرونو او مصیبتونو نه محفوظ کری شو ، او په اړخ شی د ده نه شیطان .

(۲) - وعن عثمان بن عفان رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من مسلم يخرج من بيته يريد سفرا أو غيره فقال حين يخرج آمنت بالله اعتصمت بالله توكت على الله لا حول ولا قوة إلا بالله إلا رزق خير ذلك المخرج رواه أحمد عن رجل لم يسمه عن عثمان وبقيّة رواه ثقات [الترغيب ج ۲ ص ۳۰۴]

ترجمہ :- عثمان ابن عفان رضی اللہ عنہ فرمائی : چے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : نشته هیخ یو مسلمان چے اوخی د خپل کور نه ، په اراده د سفر یا د بل څه په اراده باندي ، او دې په وخت د وتلو کنب دا کلمات اووائی : « آمنت باللہ اعتصمت باللہ توکت علی اللہ لا حول ولا قوة إلا باللہ » مگر د دې وتلو خیر ورته ملاو شی .

ثواب من قال هذه الكلمات حين يدخل المسجد

(۱) - وعن حيوة بن شريح قال لقيت عقبه بن مسلم فقلت له بلغني أنك حدثت عن عبد الله بن عمرو بن العاص رضي الله عنهما أن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يقول إذا دخل المسجد أعوذ بالله العظيم وبوجهه الكريم وسلطانه القديم من الشيطان الرجيم قال أقط قلت نعم قال فإذا قال ذلك قال الشيطان حفظ مني سائر ذلك اليوم رواه أبو داود [الترغيب ج ۲ ص ۳۰۵]

ترجمہ:- د عمرو ابن عاص رضی اللہ عنہ روایت دے ، چې وو به رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم چې کلہ به دننه کیدو جومات ته ، نو وئیل به ئې : « أعوذ بالله العظيم وبوجهه الكريم وسلطانه القديم من الشيطان الرجيم » کلہ چې او وائی دی کلماتو لره انسان ، نو شیطان وائی : چې دا ویونکې زما نه ټوله ورځ دپاره بچ شو .

ثواب کلمات یقولهن من حصلت له وسوسة فی صلاته

قال الله تبارک وتعالی: **وَأَمَّا يَنْزِعَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ** [الاعراف ٢٠٠]

اللہ کریم فرمائی : کچرې راشی تا ته د شیطان د طرفه خه ټونگه (وسوسه) نو پناه او غواړه په نوم د الله ، یقیناً دا الله دې اوریدونکې د هر چا د خبرې او پوهه د هر چا په حال .

(١)- وعن عثمان بن العاصي رضي الله عنه أنه أتى النبي صلى الله عليه و

سلم فقال يا رسول الله إن الشيطان قد حال بيني وبين صلاتي وقراءتي يلبسها علي فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ذاك شيطان يقال له خنزب فإذا أحسسته فتعوذ بالله واتقل عن يسارك

قال ففعلت ذلك فأذهب الله عني

رواه مسلم

خنزب بكسر الخاء المعجمة وسكون النون وفتح الزاي بعدها باء موحدة [الترغيب

ج ٢ ص ٣٠٨]

ترجمہ:- د عثمان ابن العاصی رضی اللہ عنہ نه روایت دے چې دې د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خواهه ته راغلي ، وئیل ئې اي د الله رسول صلی اللہ علیہ وسلم ! یقیناً شیطان واقع شوې دې ، زما او زما د مونځ په مینځ کښ ، او په مینځ د تلاوت (قرأت) زما کښ ، چې گډوډوی دی لره په ما باندې ، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

ورثہ اوفرمائیل : چہی دا شیطان دہی او ده ته خنزب وئیلہی کبیری ، کله چہی ته محسوس کبہی دا حالت ، نو پناه غوارہ پہ اللہ سرہ او توکانرہی (لارہی) توکھ گس طرف ته .

ثواب اذکار عقب المكتوبات

(۱) - وعن أبي امامة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قرأ آية الكرسي دبر كل صلاة لم يمنعه من دخول الجنة إلا أن يموت رواه النسائي والطبراني بأسانيد أحدهما صحيح وقال شيخنا أبو الحسن هو على شرط البخاري وابن حبان في كتاب الصلاة وصححه وزاد الطبراني في بعض طرقه وقل هو الله أحد وإسناده بهذه الزيادة جيد أيضا [الترغيب ج ۲ ص ۲۹۹]

ترجمہ :- ابو امامہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چہی شوک لولی آیت الکرسی : « اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ (البقرہ ۲۵۵) ، روستود هر فرض مونخ نہ ، نونہ بندوی ده لره د دننه کیدو نہ جنت ته مگردا چہی دہی مرشی .

(۲) - وعن الحسن بن علي رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قرأ آية الكرسي في دبر الصلاة المكتوبة كان في ذمة الله إلى الصلاة الأخرى

رواه الطبراني بإسناد حسن [الترغيب ج ۲ ص ۲۹۹]

ترجمہ:- حسن ابن علی رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چہ شوک د فرض مونخ نہ روستو آیت الکرسی وائی نو دی بہ د اللہ کریم پہ ذمہ (حفاظت) کنیں وی تر بل مونخ پوری .

(۳) - وعن كعب بن عجرة رضي الله عنه عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال معقبات لا يخيب قائلهن أو فاعلهن دبر كل صلاة مكتوبة ثلاث وثلاثون تسبيحة وثلاث وثلاثون تحميدة وأربع وثلاثون تكبيرة رواه مسلم والترمذي والنسائي [الترغيب ج ۲ ص ۲۹۷]

ترجمہ:- کعب ابن عجرہ رضی اللہ عنہ د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم روایت نقل کوی چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل وو : دفع کوونکی کلمات دی ، چہ نہ ہلاکیگی ویونکی (کوونکی) د ہغی روستو د ہریو فرض مونخ نہ دري ديرش کرتہ سبحان اللہ ، دري ديرش کرتہ الحمدللہ ، او خلور ديرش کرتہ اللہ اکبر .

(۶) - وعن أنس رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من

قال دبر الصلاة سبحان الله العظيم وبحمده لا حول ولا قوة إلا بالله قام مغفورا له رواه البزار عن أبي الزهراء عن أنس وسنده إلى أبي الزهراء جيد وأبو الزهراء لا أعرفه [الترغيب ج ۲ ص ۳۰۰]

ترجمہ:- انس رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چا چہ د مونخ نہ بعد دا کلمات اوئیل : « سبحان اللہ العظیم وبحمده لا حول ولا قوة إلا بالله » نو دی چہ پاسی نو دہ تہ بہ بنسنہ کرې شوې وی .

(۷) - وروي عن عبد الله بن أرقم عن أبيه رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من قال دبر كل صلاة سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين فقد اکتال بالجرب الأوفى من الأجر رواه الطبراني [الترغيب ج ۲ ص ۳۰۰]

ترجمہ:- عبد اللہ ابن ارقم د خپل پلار (رضی اللہ عنہما) نہ نقل کوی چي نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیلى وو : چا چي اوئیل : روستو د هر یو فرض مونخ نہ دا کلمات : « سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين » نو یقیناً ده حاصل کړه پوره برخه د اجر نه .

(۸)- وروي عن البراء بن عازب رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال دبر كل صلاة أستغفر الله وأتوب إليه غفر له وإن كان فر من الزحف

رواه الطبراني في الصغير والأوسط [الترغيب ج ۲ ص ۳۰۰]

ترجمہ:- براء ابن عازب رضی اللہ عنہ فرمائی : چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیلى دی : چا چي اووئیل روستو د هر یو مونخ نہ دا کلمات : « أستغفر الله وأتوب إليه » نوده ته به بښنه اوکړې شی اگر که دې تختیدلې وی د کافرونه په جهاد کښ .

(۹)- وروي عن أبي أمامة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من دعا بهؤلاء الكلمات أو الدعوات في دبر كل صلاة مكتوبة حلت له الشفاعة مني يوم القيامة اللهم اعط محمدًا الوسيلة واجعل في المصطفين محبته وفي العالمين درجته وفي المقربين داره

رواه الطبراني وهو غريب [الترغيب ج ۲ ص ۳۰۰]

ترجمہ:- د ابو امامه رضی اللہ عنہ روایت دې چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیلى دی : چا چي دعا اوغوبنتله په دی کلماتو باندي ، یا ئي اووئیل دا کلمات په دعاگانو کښ روستو د هر یو فرض مونخ نہ ، نو لازم شو د ده دپاره شفارس زما به ورخ د قیامت باندي : « اللهم اعط محمدًا الوسيلة واجعل في المصطفين محبته وفي العالمين درجته وفي المقربين داره » .

ثواب من قال هذه الكلمات قبل ان يقوم من مجلسه

(۱) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من جلس مجلسا كثر فيه لغطه فقال قبل أن يقوم من مجلسه ذلك سبحانك اللهم وبحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك إلا غفر له ما كان في مجلسه ذلك

رواه أبو داود والترمذي [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۳]

ترجمہ:- د ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ حدیث دے چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چہ خوک کیناستہ پہ یو مجلس (خائی د ناستی) کنب ، چہ پہ ہغی کنب د دہ گناہونہ زیات وی ، نو دے د پاسیدو نہ محکب دا کلمات اووائی : « سبحانک اللہم وبحمدک أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك » ، نو ببسنہ اوکری شی دہ تہ د ہغہ خطایانو چہ پہ دغہ مجلس کنب ترینہ شوہ وی .

(۲) - وعن جبير بن مطعم رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قال سبحان الله وبحمده سبحانك اللهم وبحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك فقاها في مجلس ذكر كان كالطابع يطبع عليه ومن قالها في مجلس لغو كان كفارة له

رواه النسائي والطبراني ورجاهما رجال الصحيح والحاكم وقال صحيح على شرط مسلم [الترغيب ج ۲ ص ۲۶۴]

ترجمہ:- جبیر ابن مطعم رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : چا چہ اوی « سبحان اللہ وبحمده سبحانک اللہم وبحمدک أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك » دا کلمات پہ مجلس د ذکر کنب ، نو دا بہ شی پشان د مہر چہ مہر لگولے شی پہ ہغی بانڈی ، او چا چہ اووئیلہ دغہ کلمہ پہ مجلس د فضولو کنب نو دا بہ کفارہ شی دہ دی دپارہ .

ثواب کلمات یقولهن حین یرکب دابته

(۱) - وروي عن ابن عباس رضي الله عنهما أن رسول الله صلى الله عليه وسلم أرفده على دابته فلما استوى عليها كبر رسول الله صلى الله عليه وسلم ثلاثا وحمد الله ثلاثا وسبح الله ثلاثا وهلل الله واحدة ثم استلقى عليه فضحك ثم أقبل فقال ما من امرئ یرکب دابته فصنع ما صنعت إلا أقبل الله عز وجل إليه فضحك إليه رواه أحمد [الترغيب ج ٤ ص ٣٨]

ترجمہ:- د ابن عباس رضی اللہ عنہ روایت دی ، چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دي د خان سره په سورلی باندي جُخت کینولم ، پس هر کله چي برابر شو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم په سورلی باندي نو اللہ اکبر ئي اووئیل دري کرته ، الحمد لله ئي اووئیل دري کرته ، سبحان الله ئي اووئیل دري کرته ، او لا اله الا الله ئي اووئیل یو کرت ، نو په شا پریوته ، نو په خندا شو ؛ بیا متوجه شو او وی وئیل : چي نه وی یو تن ستاسو نه چي سورلی کوی په خپله سورلی باندي ، نو دا رنگي کار اوکړی لکه ما چي اوکړو ، مگر اللہ کریم متوجه شی ده ته او اوخاندي ده ته .

(۲) - وعن عقبه بن عامر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من راكب يخلو في مسيره بالله وذكره إلا ردفه ملك ولا يخلو بشعر ونحوه إلا ردفه شيطان

رواه الطبراني بإسناد حسن [الترغيب ج ٤ ص ٣٩]

ترجمہ:- عقیبه ابن عامر رضی اللہ عنہ فرمائی : چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : نشته دي یو سورلی کوونکي چي خانله شی په خپل سفر کسب په اللہ سره او په ذکر د اللہ سره ، مگر ده سره روستو یو ملک وی ؛ او نه خانله کیبری په شعر او شاعری سره مگر ده سره د ده شاته شیطان وی سورلی کوونکي .

ثواب من عشرت دابته فقال: بسم الله

(۱) - وعن أبي تيممة الهجيمي عن من كان ردف النبي صلى الله عليه وسلم قال كنت ردفه على حمار فعثر الحمار فقلت تعس الشيطان فقال لي النبي صلى الله عليه وسلم لا تقل تعس الشيطان فإنك إذا قلت تعس الشيطان تعاضم في نفسه وقال صرعه بقوتي وإذا قلت بسم الله تصاغرت إليه نفسه حتى يكون أصغر من ذباب رواه أحمد بإسناد جيد والبيهقي والحاكم إلا أنه قال وإذا قيل بسم الله خنس حتى يصير مثل الذباب

وقال صحيح الإسناد [الترغيب ج ٤ ص ٤٢]

ترجمہ:- ابو تيممة الهجيمي د هغه چا نه روايت نقل كوي چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره په سورلي ناست وو ، چې هغه وائی : چې زه ووم د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره په سورلي باندي ، نو تگره اوخوړله خر ، نو ما وئيل چې هلاک دی شی شيطان ، نو ما ته رسول الله صلى الله عليه وسلم او فرمائيل : چې داسې مه وایه چې هلاک دی شی شيطان ، حکه کله چې ته داسې اووائی نو شيطان غت شی په خپل زړه کنب او دې وائی چې دا مستی او پالوانی د سورلي دا زما په طاقت باندي ده ، او کله چې ته اووائی چې بسم الله ، نو دا شيطان چې دې نو ده ته حان وړوکې شی ، تر دی پورې چې شی دې وړوکې د ماشی نه .

(۲) - عن أبي المليح عن أبيه رضي الله عنه قال كنت رديف النبي صلى الله عليه وسلم فعثر بعيرنا فقلت تعس الشيطان فقال لي النبي صلى الله عليه وسلم لا تقل تعس الشيطان فإنه يعظم حتى يصير مثل البيت ويقول بقوتي ولكن قل بسم الله فإنه يصغر حتى يصير مثل الذباب

رواه النسائي والطبراني والحاكم وقال صحيح الإسناد [الترغيب ج ٤ ص ٤٢]

ترجمہ:- ابوالمليح د خپل پلار رضي الله عنه نه نقل كوي چې هغه وائی : چې زه د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ناست ووم ، نو زمونږ اوښ اوخوئده ، نو ما وئيل

چې شیطان دی هلاک شی ، نورسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : چې داسې مه وایه ، پس یقیناً دا شیطان غټ شی تر دی پورې چې پشان د یو کوتې شی ، او دې وائی : چې دا زما په طاقت باندې اوشو ، داسې وایه چې بسم اللہ ، نو دې وړوکې شی تردی پورې چې دې شی پشان د یو ماشی .

ثواب من نزل منزلاً فقال هذه الكلمات

(۱) - عن خولة بنت حكيم رضي الله عنها قالت سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول من نزل منزلاً ثم قال أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق لم يضره شيء حتى يرتحل من منزله ذلك

رواه مالك ومسلم والترمذي وابن خزيمة في صحيحه [الترغيب ج ٤ ص ٤٢]
ترجمه :- خوله بنت حكيم رضي الله عنها فرمائی : چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوریدلی دی چې فرمائیل ئې : څوک چې لاړ (کوز شی) یو ځای ته ، او بیا دا کلمات او وائی : « أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق » نو ده ته به هیڅ څیز تکلیف نه ورکوی تر دی پورې چې واپس شی د دغې ځای نه .

ثواب من رأى مبتلى فى دينه او ماله او جسده فقال هؤلاء الكلمات

(۱) - عن عمر و أبي هريرة رضي الله عنهما أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من رأى صاحب بلاء فقال الحمد لله الذي عافاني مما ابتلاك به وفضلني على كثير ممن خلق تفضيلاً لم يصبه ذلك البلاء
رواه الترمذي وقال حديث حسن غريب ورواه ابن ماجه من حديث [الترغيب ج ٤ ص ١٣٨]

ترجمه :- عمر او ابو هريره رضي الله عنهما نه روايت دې ، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائیل دی : چا چې اولیده یو مصیبت زده انسان او اوئی وئیل دا کلمات : « الحمد لله الذي عافاني مما ابتلاك به وفضلني على كثير ممن خلق تفضيلاً » نو نه به رسیگی ده ته دا مصیبت .

ثواب من آلمه شی من جسده فقال هذه الكلمات

(۱) - عن عثمان بن أبي العاصي رضي الله عنه أنه شكا إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم وجعا يجده في جسده منذ أسلم فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم ضع يدك على الذي يألم من جسدي وقل بسم الله ثلاثا وقل سبع مرات أعوذ بالله وقدرته من شر ما أجد وأحذر رواه مالك [الترغيب ج ٤ ص ١٥٥]

ترجمہ :- عثمان ابن ابی وقاص رضی اللہ عنہ شکایت اوکرو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تہ د درد چہ دہ موندہ پہ خپل بدن کنب د کله نہ چہ ئی اسلام قبول کړې وو؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ورته او فرمائیل : چہ کیدہ خپل لاس پہ هغه حائي باندې چہ درد مند دې ، او بسم اللہ او وایہ درې کرته ، او بیا اووه کرته دا کلمات او وایہ : « أعوذ بالله وقدرته من شر ما أجد وأحذر » .

ثواب من مرض فقال هؤلاء الكلمات

(۱) - وعن أبي سعيد و أبي هريرة رضي الله عنهما أنهما شهدا على رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال من قال لا إله إلا الله والله أكبر صدقه ربه فقال لا إله إلا أنا وأنا أكبر وإذا قال لا إله إلا هو وحده قال يقول لا إله إلا أنا وحدي وإذا قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له قال يقول صدق عبدي لا إله إلا أنا وحدي لا شريك لي وإذا قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد قال يقول لا إله إلا أنا لي الملك ولي الحمد وإذا قال لا إله إلا الله ولا حول ولا قوة إلا بالله قال لا إله إلا أنا ولا حول ولا قوة إلا بي وكان يقول من قالها في مرضه ثم مات لم تطعمه النار رواه الترمذي وقال حديث حسن وابن ماجه والنسائي وابن حبان في صحيحه والحاكم [الترغيب ج ٤ ص ١٦٧]

ترجمہ :- ابوسعید او ابو ہریرہ رضی اللہ عنہما ، دوی دواړہ حاضر شو په رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم باندې ، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چا چہ

اووی دا کلمہ « قال لا إله إلا الله والله أكبر » چي معنی ئي دا ده : « نيسته دي لائق د عبادت مگر يو الله دي او الله ډير لوئي دي » نو د ده تصديق کوی رب د ده او فرمائی : « نيسته دي لائق د عبادت مگر زه يم او زه ډير لوئي يم » ؛ او کله چي اووئي بنده دا کلمہ « لا إله إلا هو وحده » معنی ئي دا ده : « نيسته دي لائق د عبادت مگر دغه الله دي چي يک يو دي » ، نو الله کریم فرمائی : « نيسته دي لائق د عبادت مگر زه يوازی يم » ؛ او کله چي بنده اووئي دا کلمہ « قال لا إله إلا الله وحده لا شريك له » معنی ئي دا ده : « نيسته دي لائق د عبادت مگر دغه الله دي چي يک يو دي او خوک شريك ورله نيسته دي » ؛ نو الله کریم فرمائی : « ربتيا اووئيل زما بنده » نيسته دي لائق د عبادت مگر زه يوازی يم خوک شريك راله نيسته دي » او چي کله بنده اووئي دا کلمہ « لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد » چي معنی ئي دا ده : « نيسته دي لائق د عبادت مگر يو الله دي ، دی الله لره بادشاهی ده او صفتونه د خدائتوب هم صرف الله لره دی » نو الله کریم فرمائی : « نيسته دي لائق د عبادت علاوه زما نه او بادشاهی ده ما لره او صفات د الوهيت هم خاص دی ما پوري » او چي کله بنده اووئي دا کلمہ « لا إله إلا الله ولا حول ولا قوة إلا بالله » معنی ئي دا ده : « نيسته دي لائق د بندگی مگر يو الله دي ، او نيسته دي طاقت د بچ کيدلو د گناه نه او طاقت د کولو د نيکی مگر د الله کریم په امداد » نو الله کریم فرمائی : « نيسته دي لائق د بندگی مگر زه يم او نيسته دي طاقت د بچ کيدلو د گناه نه او طاقت د کولو د نيکی مگر زما په امداد ؛

وو رسول الله صلى الله عليه وسلم چي فرمائي ئي : چا چي اووی دا کلمات په حالت د مرض کنښ ، او بيا مړ شو ، نو نه به رسيکی ده ته اور .

(۲) - وفي رواية للنسائي عن أبي هريرة وحده مرفوعا من قال لا إله إلا الله

والله أكبر لا إله إلا الله وحده لا إله إلا الله ولا شريك له لا إله إلا الله له الملك وله الحمد لا إله إلا الله ولا حول ولا قوة إلا بالله يعقدهن خمسا بأصابعه ثم قال من قالهن

في يوم أو في ليلة أو في شهر ثم مات في ذلك اليوم أو في تلك الليلة أو في ذلك الشهر
غفر له ذنبه [الترغيب ج ٤ ص ١٦٧]

ترجمہ:- د ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ مرفوع روایت دی، چہ چا دا کلمات اوی : « لا إله إلا الله والله أكبر؛ لا إله إلا الله وحده؛ لا إله إلا الله ولا شريك له؛ لا إله إلا الله له الملك وله الحمد؛ لا إله إلا الله ولا حول ولا قوة إلا بالله » حساب ئی کرل (اوشمارل) دی لره پینئخہ خبری پہ خپلو گوتو باندی؛ بیا ئی اوفرمائیل : چہ چا اووی دی لره پہ ورخ کنب، یا پہ شپہ کنب، یا پہ میاشت کنب؛ او بیا مړ شو په دی ورخ کنب، یا په دی شپہ کنب، یا په دی میاشت کنب؛ نو بښنه به اوکړې شی ده ته د گناهونو د ده.

(٣)- وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
يا أبا هريرة ألا أخبرك بأمر هو حق من تكلم به في أول مضجعه من مرضه نجاه الله
من النار قلت بلى بأبي وأمي قال فاعلم أنك إذا أصبحت لم تمس وإذا أمسيت لم تصبح
وأنتك إذا قلت ذلك في أول مضجعتك من مرضك نجاك الله من النار أن تقول لا إله إلا
الله يحيي ويميت وهو حي لا يموت وسبحان الله رب العباد والبلاد والحمد لله كثيرا
طيبا مباركا فيه على كل حال

الله أكبر كبيرا كبرياء ربنا وجلاله وقدرته بكل مكان اللهم إن أنت أمرتني لتقبض
روحي في مرضي هذا فاجعل روحي في أرواح من سبقت له منك الحسنی وأعذني من
النار كما أعذت أولياءك الذين سبقت لهم منك الحسنی فإن مت في مرضك ذلك فإلى
رضوان الله واللجنة وإن كنت قد اقترفت ذنوبا تاب الله عليك
رواه ابن أبي الدنيا في كتاب المرض والكفارات ولا يحضرني الآن إسناده [الترغيب ج ٤
ص ١٦٨]

ترجمہ:- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
اوفرمائیل : ای ابوہریرہ ! آیا خبر نہ کرم تالره پہ یو کار باندی، چہ لازمہ ده چہ چا

تکلم اوکړه په هغې باندې په اول وخت د ډډه لگولو کښ د خپل مرض نه چې نجات او خلاصې به ورکوی ده لره د اور نه ؛ نو ما او وئیل : ولې نه ای د الله رسول صلی الله علیه وسلم ! زما مور او پلار دی په تا باندې قربان شی ؛ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل : چې عقیده اوساته چې یقیناً ته کله چې صبا کړې نو نه به ماخام کوې ، او چې کله ماخام کړې نو نه به صبا کوې ، او کله چې ته او وائی دا کلمات په اول ډډه لگولو د مرض کښ نو الله کریم به تا ته د اور د جهنم نه نجات او خلاصې درکوی ، داسې به وائی : « لا إله إلا الله يحيي ويميت وهو حي لا يموت وسبحان الله رب العباد والبلاد والحمد لله كثيرا طيبا مباركا فيه على كل حال الله أكبر كبيرا كبرياء ربنا وجلاله وقدرته بكل مكان اللهم إن أنت أمرضني لتقبض روحي في مرضي هذا فاجعل روحي في أرواح من سبقت له منك الحسنی وأعدني من النار كما أعدت أولياءك الذين سبقت لهم منك الحسنی » کچرې ته مړ شوې په دی مرض کښ ، لاږ به شي رضامندی د الله کریم ته او جنت ته ، اگر که تا ډیر کړې وی گناهونه .

(٤) - وعن سعد بن مالك رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال في قوله « لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين » الأنبياء 78 أيما مسلم دعا بها في مرضه أربعين مرة فمات في مرضه ذلك أعطي أجر شهيد وإن برأ برأ وقد غفر له جميع ذنوبه [الترغيب ج ٤ ص ١٦٨]

ترجمه:- سعد ابن مالک رضی الله عنه نه روایت دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیل : په باره د دی آیت کریمه کښ « لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين » (الانبياء ٧٨) چې کوم مسلمان دعا او غواړي دا په خپل مرض کښ څلویښت کرته او دې مړ شو په دغه مرض کښ نو ورکوی الله کریم ده ته اجر او بدله د شهید ، او کچرې صحت مند شو د دغې مرض نه نو معاف کړې شي ده ته ټول گناهونه .

((فضيلة الصدقة))

«(بله پتہ خزانہ هغه صدقه كول دى)»

ثواب الصدقة على الزوج والاقارب

قال الله تبارك و تعالى : فَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ [الروم ۳۸]
ترجمہ :- اللہ کریم فرمائی : ورکرہ خپلوانو ته حق او برخه د دوی ، او محتاجو ته ، او مسافرو ته ، دا ډیره بهتره ده دپاره د هغه کسانو چې غواړی مخ د الله (رضا د الله) او دغه کسان هم دوی کامیاب دی .

و قال تعالى: لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ [البقرة ۱۷۷]

ترجمہ :- اللہ کریم فرمائی : نه ده نيکي خاص دا چې واورې تاسو خپل مخونه په طرف د مشرق او مغرب ، ليکن نيکي ، نيکي د هغه چا ده چې ايمان ئې راوړې وي په الله باندې ، او په ورځې روستونۍ باندې ، او په ملائکو باندې ، او په کتابونو باندې ، او په پيغمبرانو باندې ، او ورکوی مال سره د محبت د هغې نه خپلوانو ته ، يتيمانو ته ، او محتاجو ته ، او مسافرو ته ، او سوالگرو ته ، او لگوي ئې په آزادولو د غلامونو کښ ، او پابندی کوی د مونځ ، او ورکوی زکوة ، او پوره والي کوی په خپلو وعدو باندې کله چې وعده اوکړې ، او صبر کوونکی وي په تکليف د مال کښ او په تکليف د بدن کښ او په وخت د جنگ کښ ، دا هغه کسان دي چې رينستوني دي ، او دغه کسان هم دوی پرهيزگار دي .

و قال تعالى: يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ الدِّينِ وَالْأَقْرَبِينَ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ [البقرة ۲۱۵]

ترجمہ:۔۔ اللہ کریم فرمائی: تپوس کوی ستا نہ چہی خہ خرچ کپی دوی؟ تہ
ورته اوواہہ ای زما محبوبہ! خہ چہی خرچ کوی تاسو د مال نہ، نو دا بہ وی دپارہ د
مور او پلار او دپارہ د خپلوانو، او دپارہ د یتیمانو، او دپارہ د محتاجو، او دپارہ د
مسافرو، او هغه چہی تاسو کوی خہ نیکی، نو یقیناً اللہ کریم بہ هغی باندی پوهہ
دی.

اما الاحیاء فیہی الاکثر منها

(۱)۔ عن زینب الثقفیه امرأۃ عبد اللہ بن مسعود رضی اللہ عنہما قالت قال
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تصدقن یا معشر النساء ولو من حلیکن قالت
فرجعت إلی عبد اللہ بن مسعود فقلت إنک رجل خفیف ذات الید وإن رسول اللہ صلی
اللہ علیہ وسلم قد أمرنا بالصدقة فائتہ فاسألہ فإن کان ذلک یجزی عني وإلا صرفتها
إلی غیرکم فقال عبد اللہ بل ائتہ أنت فانطلقت فإذا امرأۃ من الأنصار بباب رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم مثل حاجتها حاجتی وكان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قد
ألقيت علیہ المہابة فخرج علينا بلال رضی اللہ عنہ فقلنا له ائت رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم فأخبرہ أن امرأتین بالباب یسألانک أتجزی الصدقة عنہما علی أزواجهما
وعلی أیتام فی حجورہما ولا تخبرہ من نحن
قالت فدخل بلال علی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فسألہ فقال له رسول اللہ صلی
اللہ علیہ وسلم من ہما فقال امرأۃ من الأنصار وزینب فقال رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم أي الزیانب قال امرأۃ عبد اللہ بن مسعود فقال رسول اللہ صلی اللہ علیہ
وسلم لہما أجران أجر القرابة وأجر الصدقة
رواہ البخاری ومسلم واللفظ لہ [الترغیب ج ۲ ص ۱۷]

ترجمہ:- زینب الثقفیہ رضی اللہ عنہا چہ بی بی د عبد اللہ ابن مسعود رضی اللہ عنہ دہ ، فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل : چہ خیرات کوی اہی تولگیہ د زنانو ! اگر کہہ د خپلو کالو (زیوراتو) نہ وی ، نو دا وائی چہ زہ راغلم عبد اللہ ابن مسعود رضی اللہ عنہ خواه تہ نو ما ورتہ اوئیل : چہ تہ یو انسان ئی تنگدستہ ډیر مشقت والا ، او مونږ تہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حکم کړی دې په صدقې باندې ، نو تہ لار شه رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تہ ، او تپوس ترینه اوکړه چہ آیا دا کافی کیری زمونږ نه (بنځه خپله صدقه خاوند تہ ورکولې شی کنه ؟) ورنه دا به زہ بل چا لره ورکوم ، نو عبد اللہ رضی اللہ عنہ ورتہ اووئیل چہ تہ لارہ شه رسول اللہ صلی اللہ تہ ، نو زینب رضی اللہ عنہا وائی : چہ زہ لارم ، نو یوه زنانه د انصارو نه ہم د رسول اللہ صلی اللہ په دروازه اولارہ وه ، او په رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم باندې یو څادر اچیدلې وو ، او بلال رضی اللہ عنہ په مونږ باندې راووتہ ، نو مونږ ورتہ اووئیل چہ لار شه او رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تہ اووایه چہ ، دوه زنانہ دی چہ ستاسو نه تپوس کوی : چہ آیا کافی کیری صدقه د دوی نه په خپلو خاوندانو باندې او په هغه یتیمانو باندې چہ د دوی په پرورش کسب وی ؟ خو دا ورتہ مه وایه چہ مونږ څوک یو ؛

نو زینب رضی اللہ عنہا وائی : چہ بلال رضی اللہ عنہ دننه شو ، نو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نه ئی تپوس اوکړو ؛ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل : چہ دا زنانہ څوک دی ؟ نو بلال رضی اللہ عنہ افرمائی : چہ یوه زنانہ د انصارو دہ او بله زینب دہ ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم افرمائیل : چہ کومه یو زینب ؟ بلال رضی اللہ عنہ افرمائیل : زینب چہ بی بی د عبد اللہ ابن مسعود رضی اللہ عنہ ؛ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم افرمائیل : چہ دوی دپاره د صدقې دوه اجر ونه دی ، یو اجر د خپلولی او بل اجر د صدقې .

(۲) - وعن أبي أمامة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إن الصدقة على ذي قرابة يضعف أجرها مرتين .

رواه الطبراني في الكبير من طريق عبد الله بن زحر [الترغيب ج ۲ ص ۱۸]
ترجمہ :- ابو امامہ رضی اللہ عنہ نہ روایت دی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : یقیناً صدقہ پہ خپلوانو باندي دا دوچند کوی اجر لره دوه حله .

(۳) - وعن سلمان بن عامر رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال الصدقة على المسكين صدقة وعلى ذوي الرحم ثنتان صدقة وصله .

رواه النسائي والترمذي وحسنه وابن خزيمة وابن حبان في صحيحيهما والحاكم وقال صحيح الإسناد ولفظ ابن خزيمة قال الصدقة على المسكين صدقة وعلى القريب صدقتان صدقة وصله [الترغيب ج ۲ ص ۱۷]

ترجمہ :- سلمان ابن عامر رضی اللہ عنہ نہ روایت دی ، چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چې خیرات کول په محتاج باندي یو صدقہ ده او په خپلوانو باندي دوه صدقې دی ، یو صدقہ شوه او بل صلہ رحمی پالل .

(۴) - وعن أم كلثوم بنت عقبة رضي الله عنها أن النبي صلى الله عليه وسلم قال أفضل الصدقة الصدقة على ذي الرحم الكاشح .

رواه الطبراني في الكبير ورجاله رجال الصحيح وابن خزيمة في صحيحه والحاكم وقال صحيح على شرط مسلم [الترغيب ج ۲ ص ۱۸]

ترجمہ :- د ام کلثوم چې لور د عقبه رضی اللہ عنہ ده ، د هغې نہ روایت دی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چې غوره د صدقو نہ صدقہ کول دی په رسته دار باندي چې نيزدی وی .

(۵) - وعن حكيم بن حزام رضي الله عنه أن رجلا سأل رسول الله صلى الله

عليه وسلم عن الصدقات أيها أفضل قال على ذي الرحم الكاشح
رواه أحمد والطبراني وإسناد أحمد حسن

الکاشح بالشین المعجمة هو الذي يضر عداوته في كشحه وهو خصره يعني أن أفضل الصدقة على ذي الرحم القاطع المضر العداوة في باطنه [الترغيب ج ۲ ص ۱۷]
ترجمہ:- حکیم ابن حزام رضی اللہ عنہ نہ روایت دے چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ یو سہی سوال (تیوس) اوکرو پہ بارہ د صدقاتو کنب چہ کومہ صدقہ غورہ ده ؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چہ صدقہ کول پہ خپل رشتہ دار باندی چہ تہ ویریگی د هغه د نہ پہ کت کولو د خپلوی باندی .

ثواب النفقة على الزوجة والعيال

قال الله تبارك و تعالى: قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ [سورة السبأ ۳۹]
ترجمہ:- اللہ کریم فرمائی : اووایہ ای زما محبوبہ ! یقیناً زما رب فراحہ کوی رزق چا له چہ او غواپی او تنکوی دی لره ، او هغه شه چہ تاسو ئی خرچ کوی نو دا اللہ کریم به روستو پاتی کپی دی لره ، او دا اللہ دے غورہ د رزق ورکونکو نہ .
 و قال تعالى: لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قَدِرْ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا [سورة الطلاق ۷]
ترجمہ:- اللہ کریم فرمائی : پکار ده چہ خرچ اوکری مالدار د خپلی مالدارۍ نہ ، او هغه شوک چہ پہ هغه باندی تنگ کړې شوې وی رزق د ده پکار ده چہ خرچ اوکړی ، د هغه شه نہ چہ اللہ کریم ورله ورکړی وی ، اللہ کریم بوج نہ اچوی پہ یو تن باندی مگر پہ اندازه د هغه شه چہ اللہ کریم ورله ورکړی وی ، او زر دے چہ اللہ کریم به اوگرخوی پس د گرانتیا نہ آسانتیا .

(۱)- وعن ابن مسعود البدي رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه و سلم قال إذا أنفق الرجل على أهله نفقة وهو يحتسبها كانت له صدقة .
 رواه البخاري ومسلم والترمذي والنسائي [الترغيب ج ۳ ص ۴۱]

ترجمہ:- د ابن مسعود البدری رضی اللہ عنہ نہ روایت دې چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چې کله خرچ او کړی یو سرې په خپل کور والا باندي څه خرچ کول ، او دې پرې نیت د ثواب کوی نو دا به د ده دپاره صدقه او خیرات وی .
(۲)- وعن أبي أمامة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من أنفق على نفسه نفقة يستعف بها فهي صدقة ومن أنفق على امرأته وولده وأهل بيته فهي صدقة

رواه الطبراني بإسنادين أحدهما حسن [الترغيب ج ۳ ص ۴۳]

ترجمہ:- ابو امامه رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی : چا چې خرچې او کړه په خپل ځان باندي دی دپاره چې د سوال کولو نه پرې ځان بچ کړی ، نو دا صدقه ده ؛ او چا چې خرچې او کړه په خپله بی بی ، او اولاد او کور والا باندي نو دا هم صدقه ده .

(۳)- وعن المقدم بن معديكرب رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما أطعمت نفسك فهو لك صدقة وما أطعمت ولدك فهو لك صدقة وما أطعمت زوجتك فهو لك صدقة وما أطعمت خادمك فهو لك صدقة
رواه أحمد بإسناد جيد [الرغيب ج ۳ ص ۴۴]

ترجمہ:- مقداد ابن معديكرب رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : هغه څه چې ته ئې په خپل ځان باندي او خوروي نو دا ستا دپاره صدقه ده ، او هغه څه چې ته ئې په خپل بچی باندي او خوروي نو دا ستا دپاره صدقه ده ، او هغه څه چې ته ئې په خپله بی بی باندي او خوروي نو دا ستا دپاره صدقه ده ، او هغه څه چې ته ئې په خپل غلام (خادم) باندي او خوروي نو دا هم ستا دپاره صدقه ده .

(۴)- وعن جابر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كل معروف صدقة وما أنفق الرجل على أهله كتب له صدقة وما وقى به المرء عرضه كتب

له به صدقة وما أنفق المؤمن من نفقة فإن خلفها على الله والله ضامن إلا ما كان في بنیان أو معصية

رواه الدارقطني والحاكم كلاهما عن عبد الحميد بن الحسن الهلالي عن محمد بن المنكدر عنه وقال الحاكم صحيح الإسناد

قال الحافظ ويأتي الكلام على عبد الواحد [الترغيب ج ۳ ص ۴۳]

ترجمہ:- جابر رضی اللہ عنہ فرمائی: چي رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیل : چي ہرہ یو نیکی صدقہ دہ ، او ہغہ خہ چي سڀي ئي پہ خپل کور والا باندي خرج کڀري ، نو دہ دپارہ صدقہ اولیکلي شي ، او ہغہ چي بچ کوي انسان پہ ہغي سرہ خپل عزت نو دا صدقہ اولیکلي شي ، او ہغہ چي خرج کوي انسان خہ خرج او حوالہ کوي ئي اللہ تہ (پہ طمع د ثواب وي د اللہ کریم د طرف نہ) نو اللہ د دی ذمہ واری اغستي دہ مکر ہغہ خرج چي اولگی پہ ابادی کنب ، یا پہ کارونو د گناہ کنب .

(۵)- وعن كعب بن عجرة رضي الله عنه قال مر على النبي صلى الله عليه و

سلم رجل فرأى أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم من جلده ونشاطه فقالوا يا رسول الله لو كان هذا في سبيل الله فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن كان خرج يسعى على ولده صغاراً فهو في سبيل الله وإن كان خرج يسعى على أبوين شيخين كبيرين فهو في سبيل الله وإن كان خرج يسعى على نفسه يعفها فهو في سبيل الله وإن كان خرج يسعى رياء ومفاخرة فهو في سبيل الشيطان

رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح [الترغيب ج ۲ ص ۳۳۵]

ترجمہ:- کعب ابن عجرہ رضی اللہ عنہ فرمائی: چي تير شو په رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم باندي یو سڀي ، په اولیده ملگرو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د چمږي د هغه نه او د تازگی د هغه نه ، نو صحابه کرامو او وئیل : چي ارمان که دا سڀي د اللہ کریم په لاره کنب وي ؟

نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : کچرې دا سرې راوتې وی چې کوشش اوکړې د خپل اولاد دپاره چې ماشومان وی ، نو دې د اللہ کریم په لاره کنب دې ؛ او کچرې دې راوتې وی چې کوشش کوی د خپل مور پلار دپاره چې مشران وی د ډیر عمر والا نو دې د اللہ کریم په لاره کنب دې ؛ او کچرې دې راوتې وی چې کوشش کوی د خپل ځان دپاره چې بچ کړی ځان لره د سوال کولو نه نو دې هم د اللہ کریم په لاره کنب دې ؛ او کچرې دې راوتې وی چې کوشش کوی دپاره د ځان بنودلو خلقو ته ، او فخر کونکې وی نو پس دې په لاره د شیطان کنب دې .

(۶) - وعن سعد بن أبي وقاص رضي الله عنه أن رسول الله قال له وأنتك لن

تنفق نفقة تبتغي بها وجه الله إلا أجرت عليها حتى ما تجعل في في امرأتك .

رواه البخاري ومسلم في حديث طويل [الترغيب ج ۳ ص ۴۱]

ترجمه :- د سعد ابن ابی وقاص رضی اللہ عنہ حدیث دې چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل وو ده ته : او ته نه خرچ کوی څه خرچ چې لټوې په هغې باندي رضا د اللہ کریم مگر خامخا به تا له په دی باندي اجر او بدله درکولې شی ، تر دی پورې چې په هغه څه باندي هم چې ته کیدی په ځله د خپلې بی بی کنب (نورې د خوراک نه) .

(۷) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و

سلم دينار أنفقته في سبيل الله ودينار أنفقته في رقبة ودينار تصدقت به على مسكين ودينار أنفقته على أهلك أعظمها أجرا الذي أنفقته على أهلك .

رواه مسلم [الترغيب ج ۳ ص ۴۱]

ترجمه :- ابو هريره رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل : چې یو هغه دینار او روپی چې ته ئې خرچ کړې په لاره د اللہ کنب ، او بله هغه روپی چې ته ئې خرچ کړې په آزادولو د غلام کنب ، او بله هغه روپی چې ته ئې خرچ کړې په غریب محتاج باندي ، او بله روپی چې ته ئې خرچ کړې په خپل

اهل او عیال باندې ، غوره په دی کښ او ډیره لویه په اعتبار د ثواب سره هغه روپی ده چې تا خرج کړی وی په خپل اهل عیال باندې .

(۸) - وعن ثوبان رضي الله عنه مولى رسول الله صلى الله عليه و سلم أفضل دينار ينفقه الرجل دينار ينفقه على عياله ودينار ينفقه على فرسه في سبيل الله ودينار ينفقه على أصحابه في سبيل الله قال أبو قلابه بدأ بالعيال ثم قال أبو قلابه أي رجل أعظم أجرا من رجل ينفق على عيال صغار يعفهم الله به أو ينفعهم الله به ويغنيهم رواه مسلم والترمذي [الترغيب ج ۳ ص ۴۱]

ترجمه :- د ثوبان رضی الله عنه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم آزاد کرده غلام دې ، د هغه نه روایت دې چې : غوره دینار هغه دې چې سپرې ئې خرج کوی په خپل اهل باندې ، او غوره دینار هغه دې چې خرج کوی ئې سپرې په خپل آس باندې د الله کریم په لاره کښ ، او غوره دینار هغه دې چې خرج کوی ئې سپرې په خپلو ملگرو باندې د الله کریم په لاره کښ ،

ابو قلابه وائی : چې شروع ئې اوکړه په خرج کولو په خپل اهل باندې ، ابو قلابه وائی : چې یو سپرې چې د بل نه په اجر کښ زیات وی نو هغه سپرې دې چې خرج کوی په خپلو ماشومانو بچو باندې ، چې الله کریم پرې دوی د سوال نه بچ کړی ، او الله کریم پرې دوی له فائده ورکړی ، او چې الله کریم پرې دوی مالداره کړی .

(۹) - وروي عن جابر رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه و سلم قال أول ما يوضع في ميزان العبد نفقته على أهله رواه الطبراني في الأوسط [الترغيب ج ۳ ص ۴۳]

ترجمه :- د جابر رضی الله عنه روایت دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیږي دی : چې اول هغه خیز چې کیخودلې به شی په تله د عمل د بنده کښ هغه خرج کول دی په خپل کور والا باندې .

ثواب من كان له ابنتان او اختان فصبر عليهما واحسن اليهما

(۱) - وعن عائشة رضي الله عنها قالت جاءتني مسكينة تحمل ابنتين لها فأطعمتها ثلاث تمرات فأعطت كل واحدة منهما تمرة ورفعت إلى فيها تمرة لتأكلها فاستطعمتها ابنتاها فشقت التمرة التي كانت تريد أن تأكلها بينهما فأعجبني شأنها فذكرت الذي صنعت لرسول الله صلى الله عليه وسلم فقال إن الله قد أوجب لها بهما الجنة أو أعتقها بهما من النار

رواه مسلم [الترغيب ج ۳ ص ۴۵]

ترجمہ :- عائشہ رضی اللہ عنہا فرمائی : چہیٰ خما خواہ تہ محتاجہ زنانه راغلہ چہیٰ ہغی سرہ دوہ لونرہ وہی ، نو ما ہغی لہ درہی کجھورہی ورکری ، نو ہغی ہر یوہی تہ یوہ یو کجھورہ ورکری ، او یوہ کجھورہ ئی خیلہی خلی تہ اوچتہ کرہ دی دپارہ چہیٰ اوخوری دی لہ ، نو مطالبہ اوکرہ ہغہ دوارو لونرو د دی نہ د دغی کجھورہی ہم ، نو دی زنانه نیمہ کرہ پہ مینخ د دی دوارو کنب ہغہ کجھورہ چہیٰ د خوراک ارادہ ئی وہ ، نو حیرانتیا کنب وچولو ما لہ حالت د دی ، نو ما د دی حالت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تہ ذکر کرہ ، نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل : یقیناً اللہ کریم واجب کرہ دی زنانه دپارہ پہ دی دوارو لونرو باندي جنت او ازادہ ئی کرہ دی لہ پہ دغی لونرو باندي د عذاب د آور نہ .

(۲) - وعن عائشة رضي الله عنها قالت دخلت علي امرأة ومعها ابنتان لها تسأل فلم تجد عندي شيئاً غير تمرة واحدة فأعطيتها إياها فقسمتها بين ابنتيها ولم تأكل منها شيئاً ثم قامت فخرجت فدخل النبي صلى الله عليه وسلم علينا فأخبرته فقال من ابنتي من هذه البنات بشيء فأحسن إليهن كن له سترا من النار

رواه البخاري ومسلم والترمذي [الترغيب ج ۳ ص ۴۵]

ترجمہ :- عائشہ رضی اللہ عنہا فرمائی : چہیٰ رادننہ شوہ پہ ما باندي یوہ زنانه ، او ورسرہ دوہ لونرہ وہی ، چہیٰ سوال ئی کوو ، نو ما سرہ ئی خہ اونہ موندل علاوہ د یوہی

کجهورې نه ، نو ما ورکړه هغه کجهوره دی زاناه ته نو دی نیمه کړه په مینخ د دواړو لونړو کنب او پخپله ئې ترینه هیخ خیز اونه خوړه ، بیا پاسیده او اووتله ، چې رسول الله صلی الله علیه وسلم راغلي نو ما خبر کړو رسول الله صلی الله علیه وسلم لره ، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل : چې په چا باندې امتحان اوکړې شو د دی لونړو نه په څه خیز سره ، پس احسان ئې اوکړو دوی سره نو دا به شی د ده دپاره پرده د اوره .

(۳) - وعن ابن عباس رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه و

سلم ما من مسلم له ابنتان فيحسن إليهما ما صحبتاه أو صحبتها إلا أدخلتاه الجنة رواه ابن ماجه بإسناد صحيح وابن حبان في صحيحه من رواية شرحبيل عنه والحاكم وقال صحيح الإسناد [الترغيب ج ۳ ص ۴۵]

ترجمه :- ابن عباس رضی الله عنه فرمائی : چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیل دی : نیشته هیخ یو مسلمان چې د هغه دوه لونړه وی پس احسان اوکړی دوی سره یا ملگرتیا اوکړی دوی سره مگر دننه به کړی خدمت د دی دواړو ده لره جنت ته .

(۴) - وعن أنس رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه و سلم قال من عال

جاريتين حتى تبلغا جاء يوم القيامة أنا وهو وضم أصابعه رواه مسلم واللفظ له والترمذي ولفظه من عال جاريتين دخلت أنا وهو الجنة كهاتين وأشار بأصبعيه السبابة والتي تليها

وابن حبان في صحيحه ولفظه قال رسول الله صلى الله عليه و سلم من عال ابنتين أو ثلاثا أو أختين أو ثلاثا حتى يبن أو يموت عنهن كنت أنا وهو في الجنة كهاتين وأشار بأصبعيه السبابة والتي تليها [الترغيب ج ۳ ص ۴۵]

ترجمہ: = د انس رضی اللہ عنہ روایت دی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل : چا چې پرورش اوکړو د دوؤ جینکو تر دی پورې چې اورسیگی بلوغ ته ، نو په ورځ د قیامت کنب به داسې راشی زما سره (جختې کړې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خپلې گوتې .

ثواب الساعی علی الأرملة والمسکین

(۱) - وعن أنس بن مالك رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال الساعي على الأرملة والمسكين كالمجاهد في سبيل الله وأحسبه قال وكالقائم لا يفتر وكالصائم لا يفطر

رواه البخاري ومسلم وابن ماجه إلا أنه قال الساعي على الأرملة والمسكين كالمجاهد في سبيل الله وكالذي يقوم الليل ويصوم النهار [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۸]

ترجمہ: - د انس ابن مالک رضی اللہ عنہ روایت دی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : کوشش کوونکې دپاره د کونډو او محتاجو ، پشان د جهاد کوونکې دې په لاره د الله کریم کنب ، او وائی زما په خیال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم داسې اووئیل : چې پشان د اولار دې په عبادت چې سترې کیری نه ، او پشان د روژه دار دې چې روژه نه ماتوی .

ثواب كفالة الیتیم والنفقة علیه

(۱) - قال الله تبارك و تعالى: لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ [البقرة ۱۷۷]

ترجمہ: - الله کریم فرمائی : نه ده نیکی خاص دا چې واروی تاسو خپل مخونه په طرف د مشرق او مغرب ، لیکن نیکی ، نیکی د هغه چا ده چې ایمان ئې راوړې وی

پہ اللہ باندی ، او پہ ورچی روستونی باندی ، او پہ ملائکو باندی ، او پہ کتابونو باندی ، او پہ پیغمبرانو باندی ، او ورکوی مال سرہ د محبت د هغی نہ خپلوانو ته ، یتیمانو ته ، او محتاجو ته ، او مسافرو ته ، او سوالگرو ته ، او لگوی ئی پہ آزادولو د غلامونو کنس ، او پابندی کوی د مونخ ، او ورکوی زکوٰۃ ، او پوره والی کوی پہ خپلو وعدو باندی کله چې وعده اوکری ، او صبر کوونکی وی په تکلیف د مال کنس او په تکلیف د بدن کنس او په وخت د جنگ کنس ، دا هغه کسان دی چې رینستونی دی ، او دغه کسان هم دوی پرهیزگار دی .

(۲) - یَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ وَالشَّجَرِ وَآلِ الْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ [البقرة ۲۱۵]

ترجمہ:- اللہ کریم فرمائی: تپوس کوی ستا نہ چې څه خرچ کړی دوی؟ ته ورته او وایه ای زما محبوبه! څه چې خرچ کوی تاسو د مال نه ، نو دا به وی دپاره د مور او پلار او دپاره د خپلوانو ، او دپاره د یتیمانو ، او دپاره د محتاجو ، او دپاره د مسافرو ، او هغه چې تاسو کوی څه نیکی ، نو یقیناً اللہ کریم په هغی باندی پوهه دی.

(۳) - وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا * إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا [الذهر ۸ ، ۹]

ترجمہ:- اللہ کریم فرمائی: او دوی ورکوی خوراک سره د مینې د هغی نه محتاج ته ، او یتیم ته ، او قیدی ته ﴿﴾ او دا ورته وائی چې مونږ خوراک درکوو تاسو ته دپاره د رضا د اللہ کریم ، نه غواړو ستاسو نه څه بدله او نه شکریه .

اما الاحادیث منها

(۱) - عن سهل بن سعد رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم أنا وكافل اليتيم في الجنة هكذا وأشار بالسبابة والوسطى وفرج بينهما رواه البخاري وأبو داود والترمذي [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۵]

ترجمہ:- سهل ابن سعد رضی اللہ عنہ فرمائی چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چې زه او پرورش کونکې د یتیم به په جنت کښ داسې یو ، او اشاره ئې اوکړه په شهادت گوته او مینځنی گوته باندي او لږ جدا والې ئې پکښ راوستو .
(۲) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه عن قال قال رسول الله صلى الله عليه و

سلم كافل اليتيم له أو لغيره وأنا وهو كهاتين في الجنة وأشار مالك بالسبابة والوسطى رواه مسلم ورواه مالك عن صفوان بن سليم مرسلًا [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۵]

ترجمہ:- ابو هريره رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی : چې پرورش کونکې د یتیم که د ده خپل وی او که پردې ، زه او هغې به په شان د دی گوتو وی په جنت کښ ، اشاره ئې اوکړه په شهادت او مینځنی گوته باندي .

(۳) - وعن زرارة بن أبي أوفى عن رجل من قومه يقال له مالك أو ابن مالك سمع النبي صلى الله عليه و سلم يقول من ضم یتیمًا بین مسلمین فی طعامه وشرابه حتى يستغني عنه وجبت له الجنة ألبتة ومن أدرك والديه أو أحدهما ثم لم يبرهما دخل النار فأبعده الله وأیما مسلم أعتق رقبة مسلمة كانت فكاكه من النار

رواه أبو يعلى والطبراني وأحمد مختصرا بإسناد حسن [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۵]

ترجمہ:- مالک یا ابن مالک د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نه اوریدلی دی ، چې فرمائییل ئې چا چې د مسلمانانو په مینځ کښ یو یتیم په خپل خوراک او خکاک کښ شریک کړو ، تر دی پورې چې هغه بې پرواه شی (بالغ شی) نو واجب به شی دی پرورش کونکې دپاره جنت خامخا ، او چا چې اوموندل خپل مور او پلار یا یو د دوی نه او بیائې دوی سره احسان او نیکی اونه کړه ، دننه به شی اورته ، او لري به کړی اللہ کریم ده لره د جنت نه ، او کوم یو مسلمان چې آزاد کړو یو غلام مسلمان نو دا به شی نجات د ده دپاره د اور نه .

(۴) - وعن ابن عباس رضي الله عنه أيضا أن نبي الله صلى الله عليه وسلم قال من قبض يتيما من بين مسلمين إلى طعامه وشرابه أدخله الله الجنة ألبتة إلا أن يعمل ذنبا لا يغفر

رواه الترمذي وقال حديث حسن صحيح [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۵]

ترجمہ: - د ابن عباس رضی اللہ عنہ نہ روایت دی ، چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چا چہ د مسلمانانو پہ مینخ کنس یو یتیم خپل خوراک خکاک دپارہ اونیسہ نو اللہ کریم بہ دننہ کړی ده لره جنت ته خامخا ، مگر چہ داسې یو گناه اوکړی چہ هغه نه معاف کیږی (یعنی شرک ، خکۀ چہ اللہ کریم فرمائی : ان اللہ لا یغفر ان یشرک به ویغفر ما دون ذالک لمن یشاء) .

(۵) - وروي عن ابن عباس رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من عال ثلاثة من الأيتام كان كمن قام ليله وصام نهاره وغدا وراح شاهرا سيفه في سبيل الله وكنت أنا وهو في الجنة أخوين كما أن هاتين أختان وألصق أصبعيه السبابة والوسطى

رواه ابن ماجه [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۵]

ترجمہ: - ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : چہ چا پرورش اوکړو د درې یتیمانانو ، نو دا داسې ده لکه چہ د شپې ئې اولارہ کړی وی ، او د ورځې ئې روژه نیولی وی ، او سحر او بیگا دې چلونکی وی د خپلې ټورې په لاره د اللہ کنس ، او زه او دې به په جنت کنس نيزدی یو ؛ لکه خنګه چہ دا دواړه نيزدی دی ، او جختې کړې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خپلې گوتې د شهادت او مینخنی .

(۶) - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم أنا أول من يفتح باب الجنة إلا أني أرى امرأة تبادرني فأقول لها ما لك ومن أنت فتقول

أنا امرأة قعدت على أيتام لي رواه أبو يعلى وإسناده حسن إن شاء الله [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۶]

ترجمہ:- ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی: چہ اول بہ زہ د جنت دروازہ گھلاووم، مگر یو زانہ چہ زہ ئی وینم؛ چہ زما نہ مخکنس والی کوی، نوزہ بہ ورتہ وام: شہ اوشوپہ تا بانڈی، او تہ شوک ئی؟ نو دا بہ راتہ وائی: زہ داسی زانہ یم؛ چہ زہ د یتیمانو د خدمت دپارہ ناستہ ووم.

(۸) - وعن أبي موسى رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال ما قعد یتیم مع قوم علی قصعتهم فیقرب قصعتهم شیطان؛ حدیث غریب رواہ الطبرانی فی الأوسط والأصبہانی کلاهما من روایة الحسن بن واصل وكان شیخنا الحافظ أبو الحسن رحمہ اللہ یقول هو حدیث حسن ورواہ الأصبہانی ایضا من حدیث أبي موسى [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۶]

ترجمہ:- د ابو موسی رضی اللہ عنہ روایت دی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی: چہ نہ کینی یو یتیم یو قوم سرہ پہ یوہ کاسہ بانڈی دپارہ د خوراک، چہ د دوی کاسی تہ دی شیطان نیزدی شی.

(۹) - وروي عن ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن أحب البيوت إلى الله بيت فيه یتیم مکرم. رواہ الطبرانی والأصبہانی [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۶]

ترجمہ:- ابن عمر رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائییل دی: چہ اللہ کریم تہ پہ کورونو کنس خوبس کور ہغہ دی؛ چہ پہ ہغی کنس یتیم عزتمند وی.

(۱۰) - وروي عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه و سلم قال خير بيت في المسلمين بيت فيه يتيم يحسن إليه وشر بيت في المسلمين بيت فيه يتيم يساء إليه

رواه ابن ماجه [الترغيب ج ۳ ص ۲۳۶]

ترجمہ:- د ابو هريره رضی اللہ عنہ نہ روایت دے : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی : غورہ پہ کورونو کنس هغه کور دے چې پکنس یتیم وی چې احسان کولې شی د هغه سره؛ او بد ترین په کورونو کنس هغه کور دے چې پکنس یتیم وی ، چې بدی کولې شی د هغه سره، (یعنی بد سلوکی او بد زبانی) .

ثواب من قضی حوائج اخوانہ المسلمین

(۱) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من نفس عن مؤمن كربة من كرب الدنيا نفس الله عنه كربة من كرب يوم القيامة ومن ستر مسلما ستره الله في الدنيا والآخرة ومن يسر على معسر يسر الله عليه في الدنيا والآخرة والله في عون العبد ما كان العبد في عون أخيه ومن سلك طريقا يلتمس فيه علما سهل الله له به طريقا إلى الجنة وما اجتمع قوم في بيت من بيوت الله يتلون كتاب الله ويتدارسونه بينهم إلا حفتهم الملائكة ونزلت عليهم السكينة وغشيتهم الرحمة وذكرهم الله فيمن عنده ومن أبطأ به عمله لم يسرع به نسبه رواه مسلم وأبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه وابن حبان في صحيحه والحاكم وقال صحيح على شرطهما [الترغيب ج ۱ ص ۵۱]

ترجمہ :- ابو هريره رضى الله عنه فرمائی : چې رسول الله صلى الله عليه وسلم اوفرمائیل : چا چې لري کړو د يو مسلمان نه يو مصيبت د مصيبتونو د دنيا نه ، نو لري به کړی الله کریم د ده نه مصيبت په ورځ د قيامت ؛ او چا چې پرده واچوله په يو مسلمان باندي په دنيا کښ نو الله کریم به پرده واچوی په ده باندي په دنيا او آخرت کښ ؛ او چا چې آسانتيا راوستله په يو مصيبت زده انسان باندي په دنيا کښ نو الله کریم به آسانتيا راوولی په ده باندي په دنيا او آخرت کښ ؛

او الله کریم په امداد د خپل بنده کښ وی ، چې ترڅو پورې چې دا بنده په امداد د خپل رور کښ وی ؛ او څوک چې روان شو په يوه لاره باندي ، چې لتوی په هغې کښ علم نو الله کریم به آسانه کړی په دی سره ده ته لاره د جنت ؛ او نه جمع کيږی يو قوم په يو کور کښ د کورونو د الله کریم نه چې لوی کتاب د الله او تدریس کوی د دی په خپل مينځ کښ ، مگر چاپيره شی په دوی باندي ملائک ، او راليرلې شی په دوی باندي آرام ، او پت کړی دوی لره رحمت ، او الله کریم يادوی دوی لره په هغه

ملائکو کنبس چي د الله کريم سره دي ، او چا لره چي روستو پاتي کړو عمل د ده ، نو مخکښ به نه کړي ده لره نسب او حسب د ده .

(۲) - وعن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما أن النبي صلى الله عليه وسلم قال المسلم أخو المسلم لا يظلمه ولا يسلمه من كان في حاجة أخيه كان الله في حاجته ومن فرج عن مسلم كربة فرج الله عنه بها كربة من كرب يوم القيامة ومن ستر مسلما ستره الله يوم القيامة

رواه أبو داود واللفظ له والترمذي وقال حديث حسن صحيح غريب من حديث ابن عمر [الترغيب ج ۳ ص ۱۶۷]

ترجمه :- د عبدالله ابن عمرو رضي الله عنهما نه روايت دي : چي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي : چي مسلمان د مسلمان رور دي ، نه به ده سره ظلم او زياتي کوي ، او نه به ورسره تعلق پريگدي ، او خوگ چي وي په پوره کولو د حاجت د خپل رور کنبس ، نو وي الله کريم په پوره کولو د حاجت د ده کنبس ؛ او چا چي سپک کړو د يو مسلمان نه يو مصيبت د مصيبتونو د دنيا نه يو سپک به کړي الله کريم د ده نه يو مصيبت د مصيبتونو د ورځ د قيامت نه ، او چا چي په مسلمان باندې پرده واچوله نو الله کريم په ده باندې پرده واچوي په قيامت کنبس .

(۳) - وعن ابن عباس أيضا رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من مشى في حاجة أخيه كان خيرا له من اعتكاف عشر سنين ومن اعتكف يوما ابتغاء وجه الله جعل الله بينه وبين النار ثلاث خنادق كل خندق أبعد مما بين الخافقين رواه الطبراني في الأوسط والحاكم وقال صحيح الإسناد إلا أنه قال لأن يمشي أحدكم مع أخيه في قضاء حاجته وأشار بأصبعه أفضل من أن يعتكف في مسجدي هذا شهرين [الترغيب ج ۳ ص ۲۶۳]

ترجمه :- ابن عباس رضي الله عنهما روايت دي : چي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي دي : چي خوگ د خپل رور مسلمان په يو حاجت کنبس او وتلو ، نو دا

به بهتر وی د ده دپاره د اعتكاف د لسو كالونه ؛ او چا چې د الله كريم د رضا دپاره يو ورځ اعتكاف او كړو ، نو الله كريم اوگرځوی په مينځ د ده كښ او په مينځ د اور كښ درې خندقه ، او هر يو خندق لری وی د بل نه په دوو ډیركو باندي .

(۴) - وعن زيد بن ثابت رضي الله عنه عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا يزال الله في حاجة العبد ما دام في حاجة أخيه .

رواه الطبراني ورواته ثقات [الترغيب ج ۳ ص ۲۶۴]

ترجمه:- زيد ابن ثابت رضی الله عنه نه روایت دې : چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیل : چې همیشه وی الله کریم به حاجت د خپل بنده کښ ، چې ترڅو پورې وی دا بنده په حاجت د خپل رور کښ .

(۵) - وروي عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن لله عند أقوام نعماً أقرها عندهم ما كانوا في حوائج المسلمين ما لم يملوهم فإذا ملوهم نقلها إلى غيرهم .

رواه الطبراني [الترغيب ج ۳ ص ۲۶۳]

ترجمه:- د عبدالله ابن عمر رضی الله عنه روایت دې : چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیل : چې یقیناً د الله کریم دپاره د قومونو سره څه نعمتونه دی ، چې الله کریم مضبوط کړی دی دوی سره ، ترڅو پورې چې وی دوی په پوره کولو د حاجتونو د مسلمانانو کښ ، ترڅو چې نه ئې وی ملامته کړی دوی لره ، کله چې ملامته کړی دوی لره نو دا نعمتونه نقل کړې شی نورو خلقو ته .

(۶) - وروي عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن لله أقواماً اختصهم بالنعم لمنافع العباد يقرهم فيها ما بذلوا فإذا منعوها نزعها منهم فحولها إلى غيرهم .

رواه ابن أبي الدنيا والطبراني في الكبير والأوسط ولو قيل بتحسين سنده لكان ممكناً [الترغيب ج ۳ ص ۲۶۳]

ترجمہ:- د عبد اللہ ابن عمر رضی اللہ عنہ نہ روایت دی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل : چہ د اللہ کریم خہ قومونہ دی چہ خاص کپی ئی دی پہ نعمتونو باندي ، دپارہ د فائدو د مسلمانانو ، اللہ کریم مضبوط کپی وی دا پہ دوی باندي چہ تر خوپورې دوی نہ وی ضائع کپی دی لره ، کله چہ دوی منع کپی دی لره د مومنانو نہ نو اللہ کریم د دوی نہ واخلی دا نعمتونه او نورو خلقو ته ئی اللہ کریم واروی .

(۷) - وروي عن ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن لله خلقا خلقهم لحوائج الناس يفرع الناس إليهم في حوائجهم أولئك الآمنون من عذاب الله .

رواه الطبراني ورواه أبو الشيخ ابن حبان في كتاب الثواب من حديث الجهم بن عثمان ولا يعرف عن جعفر بن محمد عن أبيه عن جده ورواه ابن أبي الدنيا في كتاب اصطناع المعروف عن الحسن مرسلًا [الترغيب ج ۳ ص ۲۶۲]

ترجمہ:- ابن عمر رضی اللہ عنہ نہ روایت دی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : چہ د اللہ کریم دپارہ خہ خلق دی چہ اللہ کریم پیدا کپی دی دپارہ د حاجتونو پوره کولو د خلقو ، فریاد کوی خلق هغوی ته پہ خپلو حاجتونو کنب ، دا کسان دوی په امن دی د اللہ کریم د عذاب نہ .

(۸) - وروي عنه رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من مشى في حاجة أخيه المسلم كتب الله له بكل خطوة سبعين حسنة ومحاً عنه سبعين سيئة إلى أن يرجع من حيث فارقه فإن قضيت حاجته على يديه خرج من ذنوبه كيوم ولدته أمه وإن هلك فيما بين ذلك دخل الجنة بغير حساب .

رواه ابن أبي الدنيا في كتاب اصطناع المعروف والأصبهاني [الترغيب ج ۳ ص ۲۶۴]

ترجمہ:- عبد اللہ ابن عمر رضی اللہ عنہ نہ روایت دی : چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی : خوک چہ روان شو په پوره کولو د حاجت د خپل رور

کنب ، اللہ کریم لیکی د ده دپاره په هر قدم باندې اويا نيکي ، او ختموی (معاف کوی) د ده نه اويا گناهونه ، تر دی پورې چې دې واپس شی د هغه خائي نه چې دې جدا شوې وو ، کچرې پوره شی حاجت د دی مسلمان په لاس د دی بنده باندې نو دې د گناهونو نه داسې اوزی لکه په کومه ورځ چې زیږولې وو ده لره مور د ده ، او کچرې دې وفات شو په مینځ د دی کنب نو دننه به شی جنت ته بې حساب به بې کتابه .
(۹) - وعن عائشة رضي الله عنها قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من كان وصلة لأخيه المسلم إلى ذي سلطان في مبلغ بر أو تيسير عسير أعانه الله على إجازة الصراط يوم القيامة عند دحض الأقدام .

رواه الطبراني في الصغير والأوسط وابن حبان في صحيحه كلاهما من رواية إبراهيم بن هشام الغساني

ورواه الطبراني في الصغير والأوسط من حديث أبي الدرداء ولفظه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من كان وصلة لأخيه إلى ذي سلطان في مبلغ بر أو إدخال سرور رفعه الله في الدرجات العلى من الجنة [الترغيب ج ۳ ص ۲۶۵]

ترجمه :- عائشه رضی اللہ عنہ فرمائی : چې رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دى : چې د چا دپاره رسيدل وى د خپل مسلمان رور دپاره د بادشاه په دربار کنب ، به رسولو د نيکي کنب ، يا به اسانتيا د يو تکليف کنب ، او اللہ کریم به ده سره امداد کوی په پورې کيدلو په پل صراط باندې په ورځ د قيامت ، په وخت د قدم کيخودلو کنب .

(۱۲) - وعن أبي موسى رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وسلم قال على كل مسلم صدقة قيل أرأيت إن لم يجد قال يعتمل بيديه فينفع نفسه ويتصدق قال أرأيت إن لم يستطع قال يعين ذا الحاجة الملهوف قال قيل له أرأيت إن لم يستطع قال يأمر بالمعروف أو الخير قال أرأيت إن لم يفعل قال يمسك عن الشر فإنها صدقة .

رواه البخاري ومسلم [الترغيب ج ۳ ص ۲۶۴]

ترجمہ:- د ابو موسیٰ رضی اللہ عنہ نہ روایت دی: چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: پہ ہر یو مسلمان باندی صدقہ کول لازم دی، نو اووئیے شو چہ ای د اللہ کریم رسول صلی اللہ علیہ وسلم خبر راکرہ کچرے د صدقہ طاق ت ئی نہ وی؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیے: عمل دی کوی پہ خپل لاس باندی نو فائدہ دی ورکوی خپل خان تہ ہم او خیرات او صدقہ دی ہم کوی؛ نو ابو موسیٰ اووئیے چہ کچرے طاق ت نہ لری نو بیا؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیے: چہ آسان دی کری حاجت د یو تنگدستہ انسان؛ وئیے کچرے طاق ت ئی نہ وی نو بیا؟ نو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او فرمائیے: چہ بند دی شی د تکلیف رسولو نہ یقیناً دا ہم صدقہ دہ.

«(د زندگی مقصد پیژندل (د محمد یحییٰ پہ یاد کنس))»

* د خوگ او تابعدار او وفا دار شاگرد محمد یحییٰ پہ یاد کنس *

دنیا فانی دہ او ارمانی دہ.

د دنیا سر د ورائیدو دے ... کہ مرگی سل کالہ نیتہ کرے رابہ شینہ

دنیا فانی دہ او ارمانی دہ.

د بیلتانہ جرس غگیگی ... یاران بیلگی بیا بہ نہ وی دیدنونه

«د ہغہ خوگو یارانو نہ د زہہ تکرہ محمد یحییٰ رحمہ اللہ وو»؛

پہ روزہ کنس او مبارکہ میاشت کنس د علم پہ طلب کنس تلی وو؛ او سترے شوے

وو؛ او د سفر سپرو وھلے، او د علم پہ غم کنس زغلیدلی، د قوم د ہدایت پسے

کریدلی، او د درسو شوگیرو وھلے، او د ارمانونو پہ دک زہہ گاڈی تہ ختلے، او

چہ خائی تہ رسیدلی، نو تقدیر گاڈی جنگولی؛ او زما زرگی ئی زخمی کرے.

ڈیر ئی دردولی دی؛ ڈیر ئی پریخودی دی؛ آخر سترے ترینہ لارلو؛ ما تہ ئی

خاندلی دی.

محمد یحییٰ ... د طلباویو جانان وو.

محمد يحيى ... ډير زيات هر چا ته گران وو .

محمد يحيى ... يو عجيبه غوندي انسان وو .

محمد يحيى ... يو عند لیب قرآن وو .

محمد يحيى ... يو خوگ ژبي صاحب بيان وو .

محمد يحيى ... د خوگو زړونو ارمان وو .

محمد يحيى ... زلنده ستور د اسمان وو .

محمد يحيى ... حكه هر چا ته گران وو .

(«محمد يحيى اکرکه مردې ، خومر نه دې»)

د چا چې دنيا کښ نیک باقی وی ، هغه ژوندي دې .

چا ته چې دعاگانى کيږي ، هغه ژوندي دې .

د چا نه چې علمى سرمايه پاتې وي ، هغه ژوندي دې .

د چا د نیک اعمالو سلسله چې جارى وي ، هغه ژوندي دې .

شاعر فرمائى :

ودقات قلب المرء قائلة له ... ان الحياة دقائق و ثوانى

فارفع لنفسك بعد موتك ذكرها ... فالذكر للانسان عمر ثانى

د انسان د زړه دا تېکار او درزار دا آوازونه کوي ، چې انسانه ! زندگى مينتونونه او

سکندبونه دى ؛

نو په دنيا کښ ځان دپاره څه ذکر نیک پريگده ، حكه چې ذکر نیک د انسان دوياره

ژوند دې .

يعنى نیک ذکر چې د چا باقی وي ، نو گویا که هغه ژوندي دې .

بل شاعر فرمائى :

« جنازه او کفن خو هسې يورواج دې ... د دوستانو نه چې هير شى هغه مړ دې »

نو په دى اعتبار سره محمد يحيى زمونږه هيريگى نه ، نو گويا كه محمد يحيى مړ كيږي
نه .

« انسان ته ارمان ورشى »

يو شاعر وائى :

چې ژوندي ووم تاسو وپشتې ووم په كانډو ... اوس مې خله خلكوئ د قبر كانډى
چې چا د محمد يحيى بې قدرى كړې وه ، نن هغوى جارې ؛ چې ژوندي وو ، نو چا ته
ئې قيمت نه وو معلوم .

ارمان به هله زما درشى ... چې كټ مې والې تورو خاورو له مې وړينه ؛
ارمان به هله زما درشى ... چې لوئې واړه درته په كټ او كړى ويرونه ؛
ارمان به هله زما درشى ... چې سور پالنگ مې درته خوشې پاتې شينه ؛
ارمان به هله زما درشى ... چې مې په قبر كور كورې نعرې وهينه ؛
او ارمان به او كړې وخت به تير وى ... بيا به جهان راپسې گورې نه به يمه ؛

« د محمد يحيى د مرگ نه مونږ ته سبق »

په يو قبر ئې ليکلى وو :

« څنگه چې ته ئى داسې زه ووم ... څنگه چې زه داسې ته به شې ميئنه »

نو پته لگى چې زمونږه هم دغه لاره ده .

الله کریم دی د محمد يحيى مغفرت نصیب کړى ؛ او الله کریم دی وارثانو ته صبر ، او استقامت نصیب کړى .

او الله کریم دې د محمد يحيى کشر رور « احسان الله او ثناء الله » ته نافع علم نصیب کړى .

او شايد چې ته دا اوگورې ، او دا ليکونکې هم د خاورو لاندې وى ، او د بخني محتاج وى ، نو ستا دى په الله قسم وى ، چې ما هم دعا کښ هيرنه کړې .

اې اله العليم ! ته زمونږه ايمان نصیب کړه ، او زمونږ په حال باندې رحم اوکړه ، او زمونږ هر قول ، فعل ، او هره اداء ، خالص د خپلې رضا کړې . آمين ثم آمين

دا ژوندون څه عجيبه دې ، دا دنيا څه عجيبه ده

ياخوزه نشه نشه يم ، يا څه بل قسمه قيصه ده

دى سفر پسې سفر دې

نهایت پرخطر دې

رب دې خير کړى څه به کيرى

زړه زما پرهر پرهر دې

« (د الله کریم د مخلوق په هره ذره کښ قدرت او عظيم عبرت دې) »

ستا هره ذره کښ قدرتونه دى

ربه ! هر يوشى ته دى حيران يمه

خومره همّت ناک خومره چالاکه ده

ربہ ! تور میری تہ دی حیران یمہ

خنکہ دے لیدل او آوتل کوی

ربہ ! ماشکی تہ دی حیران یمہ

کل نہ دے دگل نہ ئے رنگ اوڑے دے

دے پریرکی تہ دی حیران یمہ

خنکہ پہ اوبو کنب دے گزران کوی

ربہ ! دے مہی تہ دے حیران یمہ

خاورے خوری پہ خاورہ کنب اوسیگی

دے پشکالی تہ دے حیران یمہ

چا چراغ پہ غوبنہ کنب بل کرے دے

دے اور اورکی تہ دے حیران یمہ

خومرہ بنکتہ پور تہ دلیلونہ دی

بیا دغہ دھری تہ دے حیران یمہ

(۱) - بنکری ، باھوگان ،

شاہ تہ ئے موران^(۱) تا تہ ئے قرآن درکرو

طالبہ دی تندی تہ دی حیران یمہ

چرتہ غریبان چرتہ قرآن د رب

ربہ ! سوگندی تہ دے حیران یمہ

(مأخوذ : رسالہ منظوم عبرتوںہ او نصیحتوںہ)

او یوشی تہ د عبرت پہ نظر کتل ، دا ہم لویہ خزانہ دہ ، حکہ اللہ کریم فرمائی د

اولوالالباب نخی ذکر کوی .

« الذين يذكرون الله قياما و قعودا و على جنوبهم و يتفكرون في خلق السموات و

الارض ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانه فقنا عذاب النار » [سورة العمران ۱۹۱]

ترجمه:- خاوندان د خالصو، کاملو عقلونو هغه دى: چې الله يادوى، که ولاړوى، که ناستوى، او که په اړخ پراته وى، او سوچ او فکر کوى، په پيدائش د اسمانونو، او زمکه کښ، او دا وائى: چې اې زمونږه ربه! نه دى پيدا کړى تا دا عبث، او بې کاره، او بې فائدي؛ پس ته پاک ئې د هر قسمه شريک نه، پس مونږ بې کړې د عذاب د اور نه.

(يوسوچ)

الله کریم چې هر شې پيدا کړې دې يائې پيدا کوى، نو هغه هر يو د بل نه بدل دې. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه شکل بدل دې. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه آواز بدل دې. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه د جسم ساخت، او جوړخ، بدل دې. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه د گوتو کرخې بدلې دى. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه د سترگو پردې بدلې دى. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه طبيعت بدل دې. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه اخلاق بدل دى. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه عمر، او ژوند، بدل دې. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه د زندگي لارې بدلې دى. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه خوراک، خکاګ بدل دې. خنګه چې د هر انسان، د بل انسان نه نيټه، او کيفيت، د زړيدو بدل، او د دنيا نه د تلو بدل، د الله ته د ورتلو بدل دې. او بدل به ولي نه وى، چې دا انسان الله کریم دنيا ته راوستو نو د ده انتخاب په لکونو کښ نه، بلکه په کروړونو کښ شوې دې. هغه داسې چې يو انسان د خپلې بې بې سره څومره کرته ملاويګى؛ نو ډير کرته په کلونو کلونو هغه نطفه ضائع کيږي؛ او حمل نه پيدا کيږي.

او دیوینا مطابق پہ ہرہ نطفہ کنب د خوارلس کرورو نہ واخلہ تر دیرش کرورو پوری جرثومی وی ؛ چہ د ہرہ جرثومہ د ماشوم د پیدا کیدو لائقہ وی .
اوس چہ یو انسان دنیا تہ راغلی دہ ؛ لکہ دا قلم وال شو ، یا دا لوستونکی شو .
یعنی زہ ، یا تہ ، مونرہ چہ دی دنیا تہ راتلو ؛ نو د دی نہ وړاندہ بہ سومرہ نطفی ضائع شوی وی .

او بیا چہ د کوم نہ ئی مونرہ پیدا کولو ؛ نو ہغہ خوارلس کرورو ، یا دیرش کرورو ، کنب زما ، او ستا ، انتخاب کیدہ ؛ او ہغہ نور ټول مرہ کیدل .

نو صرف دیو ماشوم پیدا کیدو سرہ دا خبرہ منل پکار دی ؛ چہ د دی انسان شان دا دہ ؛ چہ اللہ کریم د دہ انتخاب پہ کرورونو ، او اربونو ، انسانانو کنب کړی دہ .
د دی انسان د خلقت اللہ کریم پہ ہغہ کرورونو جرثومو پہ مینخ کنب ارادہ کړی وہ .
او دی انسان لہ ئی پہ ہغہ کرورونو سرداری ، او برتری ، ورکړی دہ .

نو د دی وجہ نہ د دی انسان ، لوئی شان دہ .

د دی انسان ، لوئی پروگرام دہ .

د دی انسان ، لوئی نظام ، او قرآن ، دہ .

د دی انسان ، دپارہ محی تہ یو لوئی میدان دہ .

او د دی وجہ نہ د یو انسان ، قاتل داسی دہ « فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا »
یو خودا ، چہ د دہ نیت دا دہ .

یا دا ، چہ دہ قانون ، او طریقہ ، دا جوړہ کړہ .

یا د دی انسان پہ ضمن کنب ، دہ پہ اربونو انسانان بالقوہ دہ قتل کړل .

نو بہر حال چہ دہ دومرہ مرتبو نہ انتخاب دہ ؛ او د دومرہ مخلوق پہ مینخ کنب امتیاز دہ .

نو حکہ ہر انسان تہ ، د بل انسان نہ جزوی ، او خلقی ، او خلقی ، امتیاز دہ .

خو خبرہ پہ دی خائی نہ دہ ولاړہ ، بلکه د ہرہ ذری د بل نہ امتیاز دہ .

«(د مخلوق ہرہ ذرہ او د ہغی امتیازی شان)»

چونکہ اللہ کریم ہغہ عظیم ذات دے ، چے د ہغہ پشان بل ذات نشته دے .
نو دا رنگے د ہغہ ہر قدرت ، او عظمت ، ہغہ قدرت دے . چے د ہغے پشان د بل چا
نشته دے .

اللہ کریم فرمائی : « بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ » ،

ترجمہ :- اللہ کریم ناشنا پیدا کونکے د آسمانونو ، او د زمکو دے .

او بغیر د نقشی نہ جوړوونکے ، او بغیر د مادی ، او متیریل ، نہ ایجاد کونکے ،
ورنہ د ہرے مادی د پارہ بہ بلہ مادہ ضرور وی .

ہرہ ذرہ د بلے نہ کم از کم پہ دی کنب خو جدا دہ ، چے دا ذرہ پہ یو خائے کنب
پرتہ دہ ، او بلہ پہ بل خائے کنب پرتہ دہ .

دے ذرہ باندے رنپا ، یا حرارت ، زیات دے ؛ او بلہ باندے کم دے .
پہ یوہ ذرہ ہوا مخکنب لگی ؛ او پہ بلے روستو لگی .

پہ یوہ ذرہ چا خپہ ایخودے دہ ؛ او پہ بلہ ئے نہ دہ ایخودی .

پہ یوہ ذرہ د انبیاء کرامو ، او صلحاء امت قدم کیخودے شوے دے ؛ او پہ بلہ ذرہ د
خناورو قدم .

پہ یوہ ذرہ د یو خناور ؛ او پہ بلہ ذرہ د بل خناور قدم .

پہ یوہ ذرہ پہ یو وخت کنب ؛ او پہ بلہ ذرہ پہ بل وخت .

دا حکہ چے دا کارونہ د ہغہ ذات دی ، چے ہغہ بی مثله بی مثال دے .

دا قدرت د ہغہ ذات دے ... چے د ہغہ پشان شوک نشته دے .

دا کار د ہغہ ذات دے ... چے عظیم علم والا دے .

دا کار د ہغہ ذات دے ... چے عظیم سلطنت والا دے .

«(د اللہ د عظیم قدرت یوہ بلہ نخہ)»

اللہ کریم نقل ، او ډوبلیکیت ، نه خونوی .

ورنه ډیر انسانان به ئې ، د هر نبی په شکل دنیا ته رالیرلی وو .

په زرگونو انسانان به ئې ، د ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ پشان پیدا کړی وو .

چونکه د اللہ کریم په خزانو کښ د څه کمې نشته ، بیا هم هغه کریم مولا هر

انسان د بل نه بدل ، او امتیازی شان والا ، پیدا کوی ؛ او خپل قدرت ښکاره کوی .

(په ونوبوتوکښ سوچ او فکر)

هره ونه چې د زمکې زرغونیکې

دا آواز کړی او په دی گویانه کیري

اوج هډوکې وچې زمکې نه راوباسی

دا دلیل دې چې د رب قدرت چلیکې

هره ونه چې راخیجی نو غگیگی

رب مې یو دې ځکه یو تیغ راټوکیري

هر شینکې ئې د قدرت یو لوئې دلیل دې

ابوعماره چې عقلمند په دی پوهیگی

هره ونه د بلې نه جدا ده .

هر بوتې د بل نه امتیازی شان لری .

مثلاً په یو باغ کښ په یو ورځ یو قسم یو زر بوتې او کرلې شی ؛ مثلاً د امرود شو .

۱: نو د هر امرود ځائې د کرلو ، د بل نه جدا دې .

۲: د هر امرود د کرلو وخت ، د بل نه جدا دې .

۳: د هر امرود زرغونه ، د بل بوتې نه جدا ده .

۴: یو بوتې به صحت مند او توانا وی ، او بل به کمزورې وی .

سره د دی نه چې اللہ فرمائی : « وَ یُسْفِی مِنْ مَاءٍ وَ اَحِدٍ » ، په یو اوبو اوبه کیري .

پہ یو پتی کنب کرلی کیری .

پہ یو زمیندار سنبھالیگی .

۵: لیکن پہ زرغونہ کنب فرق دی ؛ د بوتی لنہوالی ، اوگدوالی ، کنب فرق دی .

۶: د یو بوتی پانری ، د بل نہ یا کمی یا زیاتی وی .

۷: د یو بوتی تنہ ، د بل نہ غتہ یا کمزوری وی .

۸: د ہر بوتی د میوی نیولو وخت بہ ، د بل نہ جدا وی .

۹: د ہر بوتی گلونہ بہ ، د بل نہ کم یا زیات وی .

۱۰: د ہر بوتی زرغونی والا او میوی والا گل بہ ، د بل نہ کم یا زیات وی .

۱۱: د ہر بوتی د میوی نیولو او لویدلو وخت بہ ، د یو بل نہ جدا وی .

۱۲: ہرہ میوہ بہ پہ جسم کنب ، د بلی نہ یا غتہ وی یا بہ ورہ وی .

۱۳: د ہر میوی خوند ، د بل نہ یا زیات خوگ وی یا کم وی .

۱۴: د ہر میوی رنگ ، د بلی نہ مختلف وی .

۱۵: پہ ہر امرود کنب بہ تخم ، د بل نہ یا کم وی یا بہ زیات وی .

۱۶: کہ پہ شمار یو ہومرہ وی ، خو پہ وزن کنب بہ کم یا زیات وی .

۱۷: ہر امرود بہ ، د جدا جدا خلقو پہ نصیب وی .

۱۸: کہ د یو تن پہ نصیب وی ، خو وختونہ بہ ئی جدا جدا وی .

۱۹: کہ یو خیتی تہ لارشی ، خو ہضم کیدل ئی جدا جدا وی .

۲۰: د غذا مواد ترینہ پیدا کیدل جدا وی .

۲۱: د غذا نہ طاقتونہ او بیا نطفی جو رویدل ؛ او بیا دنیا تہ پہ یو شکل بانڈی راتلل ،

جدا وی .

۲۲: کوم چہ فضلیات دی ، د ہغی مقامونہ ، او د اخراج وختونہ ، او د ونو بوتیو ، او

چینجو خوراگونہ ، جدا جدا وی .

۲۳: د ہر بوتی پانرہ ، د بل نہ یا غتہ یا ورہ وی .

دا پہ دے دلیل دے : چہ اللہ د یو بوتی نہ د بل نقل کول نہ خوبسوی ؛ بلکه اصل خوبسوی .

دا پہ دی دلیل دے چہ د اللہ کریم علم کامل دے ؛ او پہ ہر ذرہ ذرہ دے ؛ او پہ ہر وخت کنب دے ؛ او پہ ہر مکان ، او مقام ، کنب دے .

اللہ کریم فرمائی : « كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ، فَبِأَيِّ آءِالَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ » [سورة الرحمن ۲۹ ، ۳۰]

دا خہ چہ دی ، نو دا پخپلہ نہ دی موجود شوی ، بلکه دا دی قدرت لاندی دی .

دا ہر خہ د اللہ کریم د کامل علم ، او قدرت ، او سلطنت ، یو کرشمہ دہ .

داسی نہ دہ چہ خنگہ دھریان ، او مادہ پرست وائی : چہ دا ہر خہ خود بخود موجودیکی .

کہ پخپلہ موجودیدل ، نو یو بہ د بل نہ پہ دی دومرہ صفاتو کنب نہ جدا کیدل .

لكن التالى باطل فالمقدم مثله

نو پہ دی سوچ ، او فکر ، باندی یو عقیدہ ، سوچ ، او فکر ، محی تہ راشی ؛ چہ اللہ تہ پہ ذات ، او صفاتو ، کنب یوازی ئی ؛ دا دومرہ مخلوق چہ د انسان زمانہ د ابتداء نہ تر انتہاء پوری د ہنی شمارہ ہم نہ شی کیدی ؛ او دا ٲول تا یک یوازی پیدا کری دی .

(دغہ اللہ دے)

ہرہ پانرہ چہ رپی دغہ اللہ دے

ٲول شینکی چہ راخجی دغہ اللہ دے

چہ د کومے پانرے وخت برہ پورہ شی

ہغہ بنکتہ راغورخی دغہ اللہ دے

شپہ پہ ورغ باندے بدلہ کری غافلہ

ورغ پہ شپہ باندے بدلے دغہ اللہ دے

د سحر خُکلو وگمو کښ سرودونه
دا مرغى چې خوک چغى دغه الله دے

د مشرق په غرونو لبرلر رانکاره شو
مازيگر چې به ئے ډوبى دغه الله دے

دى ورے ذرے دانے نه دومره ونه
پانړه، گل، ميوه درکى دغه الله دے

دا سحر، غرمه، مانبام خنگه بدل کړى
موسمونه چې بدلى دغه الله دے

ماشومان خنگه خوانان بيا بوداگان کړى
حالتونه چې بدلى دغه الله دے

يوه زمکه کښ دا خکته پورته خنگ شو
سمه غرونه چې جوړى دغه الله دے

دا چې ټول ئے ميلمانه دى اے نادانه
ميزبانى چې ئے خوک کى دغه الله دے

اوبه گټه، گټ نه بيا کړى اوبه جوړے
طبيعتونه چې بدلى دغه الله دے

چا دى غوښے له طاقت د کلام ورکړو
وازگه خنگه ليدل کى دغه الله دے

کړيندى کښ ئے احساس د بوئے پيدا کړو
په هډوکو چې اورى دغه الله دے

خنگ چې تا کښ يو نظام ته پرے ودان ئے
دا نظام چې خوک چلى دغه الله دے

سپین خادر د واورے چا دے غورولے
شنو اوبو کنب ئے بدلئ دغه الله دے

شنہ سیندونه دریا بونہ ئے روان کپری
بارانونہ چپی وری دغه الله دے

تورو خاورو کنب دانہ پستہ ورستہ کپری
بیا فصلونہ راخجی دغه الله دے

زمکہ چا خائستہ قالین دے غورولے
دا پہ دی کنب چپی خہ کئی دغه الله دے

یوہ ذرہ کنب چپی بے شماره نظامونہ
جمع کئی بیائے چلی دغه الله دے

سراو خپے ادراک شعور خومرہ کارونہ
یومیگی کنب راءائے کئی دغه الله دے

چا نظام د خوراک ده کنبی پیدا کپری
بیائے ترے خنگہ خارجی دغه الله دے

تلل، لیدل، خان بچ کول، بچی راوہل
روزی خنگہ ور رسی دغه الله دے

افسانانو کنب تور سپین نرم او سخت
مزا جونہ چپی ورکئی دغه الله دے

پہ لکونوپہ کربونو مخلوقات
یو دبل نہ جدا کئی دغه الله دے

پہ یو ورخ پہ یوہ زمکہ باغ ودان کپری
پانرہ پانرے نہ بدلئ دغه الله دے

خوک پیدا کړی خوک فنا کړی خوک جدا کړی

چې دوه زړونه یو حائے کئی دغه الله دے

چاله مال چاله جمال چاله کمال

تقدیرونه چې بدلی دغه الله دے

خوک خانان خوک غریبان خوک ملنگان کړی

چې رزقونه تقسیمی دغه الله دے

چاله خنکه چاله خنکه چاله خنکه

خوک چې خنکه خنکه کئی دغه الله دے

که هر خومره گهنکار ابو عمار دے

گهنکار چې به معاف کئی دغه الله دے

(رساله منظوم وصیتونه)

او که خومره مخلوق راجع شی ، نو یوه دانه نه شی ایجاد کولې ، او نه یوه دانه زرغونولې شی .

الله کریم فرمائی : « أَقْمَنُ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ » ،

ترجمه :- آیا هغه ذات چې دا هر خه ئې پیدا کړی دی ؛ پشان د هغه چا کیدی شی چې هیخ نه شی پیدا کولې .

نو دا عقیده د توحید ، ذریعه د نجات ده ؛ او د فوز الدارين لاره ده .

نو دا سوچ ، او فکر ، او عبرت ، اغستل یوه لویه خزانه ده .

[یوم الاربعاء وقت ۱۱:۱۵ نهاراً ۲۰۱۸/۸/۲۸]

«(د عالم مشوره یوه لویه خزانه ده)»

دا خبره حقیقت دې ، دروغ نه دی .

دا خبره وزن داره ده ، بی حایه نه ده .

چې په ژبه هغه څه اغستی کیری ، چې هغه په پیسو ، او قیمتونو ، نه اغستی کیری . لکه هغه یو لوئی شاعر د نبی صلی الله علیه وسلم په ستائینه کښ فرمائی :

بَائِي وَ أُمِّي نَاطِقٌ فِي لَفْظِهِ ... ثَمَّنُ تَبَاعُ بِهِ الْقُلُوبُ وَ تَشْتَرِي

زما مور ، او پلار ، دی قربان شی ، په هغه خبره کونکې باندې ؛ چې د هغه په لفظ کښ داسې پیسې دی : چې په هغې زړونه خرسیگی ، او اغستی کیری . دا وی اخلاق ، چې د څاروی او مالونه نه ، بلکه انسانان پرې اغستی کیری . دا وی هغه الفاظ ، چې د انسانانو خریداری پرې کیری . دا هغه ثمن ، او پیسې ، وی ؛ چې زړونه پرې اغستی کیری . دا هغه ذخیره ده ، چې په دی دنیا غلامه گرځی .

لکه زید رضی الله عنه چې پلار ، او ترونه ، یوازې رخصت کړی ؛ او پخپله د نبی علیه السلام په غلامی کښ ، د خپل پلار سره د آزادی ژوند نه خوښوی . دا هغه پنگه ده ، چې دا الله کریم هر انسان ته د هغه د شان مطابق ورکړې ده .

«واقعه: د عالم په مشوره کښ خپروى»

یو عالم ته یو فقیر راغلی ، چې ماسره څه احسان اوکړه ، محتاج یم ؛ ماله څه صدقه راکړه . هغه عالم ورته ډیر په حیرانتیا سره وائی : چې الله کریم ته پته ده ، او الله کریم ته زما حالات څه معلوم دی ؛ چې ماسره څه نشته . لیکن زه به تا ته د خرچې په ځائی باندې مشوره درکړم ؛ شاید چې په مشوره ، او خبره ، کښ د هغه پیسو په نسبت طاقت زیات وی .

هغه مشوره دا ده : چې د بادشاه وقت خور ، یا رسته دار ، مړ دې ؛ او بادشاه ډیر د پریشانی په حالت کښ د هغه قبر په خواه کښ ناست دې . نو ته ورشه ، او دا خبره ، او دعا ورته ورکړه ؛ او د صبر تلقین ، او تعزیت ، ورته اوکړه .

» چہی د هغه ذات حمدونه دی ، چہی دا ئی ستا په سر ته کیناستلو سره عزتمنده کړه ، چہی د دې سر ته بادشاه ناست دې . او دا ئی په دی نه ده ذلیلہ کړې ؛ چہی دا د بادشاه سر ته ناسته وې ؛ او بادشاه مړ وې .

بادشاه ته چہی ئی دا تعزیت ، او تسلی ، ورکړه . نو ډیر خوشحاله شو ، او تسلی ئی اوشوه .

نوراپاسیدو ، او ده ته ئی ډیر زیات انعامات ورکړل .

بیا ورته وائی : چہی دا خبره تا څنگه اوکړه ؟ نو دې ورته وائی : چہی دا زما خپله خبره ، او تسلی نه وه ؛ بلکه دا راته فلانکی عالم نبودلې وه . نو بادشاه اووئیل : چہی په دی رشتیا ووئیلو ورته دومره انعام نور ورکړئ .

نو د یو هونبیار انسان خبره لویه خزانه وی لکه !

بادشاه چہی تیریدو ، او یو بوډا د کهجورې ونه کړله . بادشاه ورته وائی : چہی دا خو سل کاله پس میوه نیسی ، او ستا خوبه دومره عمر نه وی .

بوډا :. بادشاه سلامت ! دا زه ځان له نه کرم بل څوک به ترینه فائده واخلي کنه .

بادشاه خوشحاله شو ، او وائی : تههیک ده جی .

او بادشاه به چہی چا ته تههیک ده اوئیل ؛ نو نوکرانو به هغه انسان له خاص انعام ورکولو ؛ نو بوډا ته دې ووئیلو سره لوئې انعام ملاو شو .

بوډا :. بادشاه سلامت ! د چا بوټی به کله میوه نیسی ، او زما بوټی خو مالہ میوه راکړه . بادشاه :. تههیک ده جی .

نو هغې نوکرانو نور انعامات ورکړل .

بوډا :. بادشاه سلامت ! د چا ونې به په کال کنښ یو کرت میوه نیسی ، او زما ونې خو دوه کورته میوې راکړې .

بادشاه :. تههیک ده جی .

بیا نوکرانو انعامات ورکړل .

نو لنبہ دا : چي الله كريم خو بادشاه د بادشاهانو دي . او د دنيا د بادشاه په خوشحالي دومه څه ملاويگي ، نو د الله كريم په خوشحالي خو ؛ الله اكبر .
د هر چا وركړه د هغه د شان مطابق وي ؛ نو د الله كريم وركړه هم د الله كريم د شان مطابق ده .

الله كريم دي زمونږ نصيب كړي .

نو ژبه ، او په څه اخلاقو ، هغه څه ملاويگي ؛ چي هغه د جيب په پيسو نه ملاويگي .

د دغه وړاندې تسلي مطابق د محمد يمان مرحوم په وفات شيخ القرآن محمد طيب صاحب ته ما يو نظم ليكلي وو ؛ او هغې كښ هم دا قسمه تسلي وه .

((د محمد يمان باره كښ مرثيه))

خوشحاله يم خوشحاله ، چه بنده د يو الله يم
مومن يمه مومن ، ځكه رضا زه بالقضاء يم

اول خوشحالي دا ده ، چه مومن زه په الله يم

خالق زمونږ مالک ، په هغه واحد مُشکل گشايم

نن ځكه سر په زمكه ، په سجده كښ زه گويا يم

مومن يمه مومن ، ځكه رضا زه بالقضاء يم

بي شكه چي غمونه ، او دردونه دي دنيا كښ

ايمان مي دي په دي چي ، به بدله راكړي عقبې كښ

كافر نه يم بدلي به ، راكوي صبر په دا يم

مومن يمه مومن ، ځكه رضا زه بالقضاء يم

زمانه چه جدا شو ، نو ميلمه د پاك الله شو

زه ولي پرې خفه شم ، دي د جيل نه چي رها شو

د خپل کور نه زه خوشحاله ، د الله په میلستیا یم

مومن یمه مومن ، حُکمه رضا زه بِالْقضاء یم

ډیر زرده چې خلاصیگو به ، د دوی څه ملاویگو به

یو ځای به یو خوشحاله ، مونږه غاړه غټی کیږو به

بس نه جارمه ربه ! زما ربه زه پځلا یم

مومن یمه مومن ، حُکمه رضا زه بِالْقضاء یم

لگ سوچ اوکړه دا ته چې ، پې جارې که دا ته وې

او ستا دا سخته پدې معصوم ، زرگی وې بیا به څه وې

دا ستا سخته زما شوه ، ته شوې بچ زه په خندا یم

مومن یمه مومن ، حُکمه رضا زه بِالْقضاء یم

الله کریم دی زمونږه ژبې ، وختونه ، سوچونه او فکرونه قیمتی کړی ؛ او الله العَلَمین

دې شیخ القرآن والحديث علامه محمد طیب طاهری صاحب ته د دنیا او آخرت

خوشحالی سره د ټولو استاذانو ورکړی ؛ آمین ثم آمین .

یوم الخمیس ۱۰:۲۰ صباحاً ۲۹/۸/۲۰۱۸

*

«(هغه څه وئیل اولیکل پیکاردی ، چې صبا پرې سړې خوشحاله وی)»

نن د پیر ورځ ، د صفر میاشت ۱۴۴۰ هجری ، د سحر مونځ پسې ، بره د ستیفا نهر ته

اوختلم ؛ او په مینئ راتاؤ شوم .

الحمد لله د سورة یس تلاوت ، او اسماء حسنی ، او کوم چې وظائف وو ، هغه څه

قدرې پوره شو ورنه :

قاصر په دی قاصره کنب قاصر دې د ستائلونه

د مدرسې دوه ورځې چټی ده ، ځکه د طلباو د امتحان تیاری دی ؛ او د شروع په ورځ امتحان دې .

دا امتحان خو آسان دې ، هغه گران چې د آخرت امتحان دې هغه دی هم الله کریم آسان کړی .

د زیارت په ورځ د قرآن پرچه ده ؛ دا ډیره درنه ده ؛ الله کریم دی طلباو ته د یادولو توفیق نصیب کړی ؛ او بیا د اجتماع د خدمت دپاره پنج پیر ته تلل دی .

او د جمعې په ورځ اجتماع شروع کبیری ؛ او د اتوار په ورځ به اختتامی دعا کبیری .
خه پته لگی ؛ چې دی کنب به یو یا به نه یو ؛ او چې کال له به یو یا به نه یو ؛ لکه خپله رساله چې هغه بله ورځ راوړسیده ، او چهاپ شوه .

چې نوم ئې دې ؛ « **منظوم وعظونه او نصیحتونه او د ابو عمار وصیتونه** » ؛ هغې کنب صاحب قلم لیکي :

مونږ به دواړه تورو خاورو کنب پراته یو

د دنیا خلق به مونږ پسې قصې کړه

خه قصه د زمانی شه ابوعمار

دی بدبختوته نن ډیر خلق خیرې کړه

د دی متعلق بیگانئ یوې واقعې ته مې نظر شو .

علامه احمد شهاب الدین القلیولی په خپل کتاب " کتاب القلیولی " کنب لیکي : چې

د عربو یو بانډچی وو ، چې نوم ئې شَنْ وو . هغه ووئیل : چې په الله قسم زه به د هغه

زنانه سره واده کوم ، چې زما سره مناسب وی ؛ نو دې په کلو ، محلو ، گرځیده .

په یو سفر کنب ورسره یو سړې ملگرې شو ؛ دې ورته وائی ، په لاره روان دی چې :

« **اتحملنی ام احمک** » چې آیا ته ما اوچتوې ، او که زه تا اوچت ، او سور کرم ؟

نو هغه ملگرې ورته وائی : چې ای جاهله ! آیا یو شاه سوار بل لره په شاه بانډې

اوچتوی ؟

نو دا باندچی غلې شو .

بیا روان وو؛ نو یو فصل باندې تیریدل ، نو دا شن باندچی وائی : چې دا به ئې خوړلې وې ، که نه به وې خوړلې ؟

نو دا ملگرې ورته وائی : چې جاہله ! دا فصل خولا ولاړ دې ، نو څنگه به ئې خوړلې وې ؟

دې چپ شو ، بیا روان وو؛ خلقویوه جنازه اوچته کړې وه ، نو دې وائی : چې دا سرې به ژوندې وی که مړ ؟

نو هغه ملگرې ورته وائی چې ما ستا نه غټ جاہل چرته نه دې لیدلې . چې هغه ئې مقبری ته اوچت کړې دې ، او ته وائی : چې دا به ژوندې وی که مړ ؟ دې بیا غلې شو .

دوئ چې کله د دې سرې کور ته راوړسیدل ، نو دا سرې کور کنب خپلې لور ته وائی : چې یو داسې جاہل میلمه راسره راغلې دې ، چې هغه به داسې داسې ووئیل ؛

نو دا لور ورته وائی : چې دې میلمه صحیح ووئیل ، خوتا ورته سوچ نه دې کړې . هر چې دا خبره چې ته مې په شاه کوې ، که زه دی په شاه کړم . مطلب دا چې سفر په خبرو لنډیگی ، نو ته راته خبره شروع کوې ، که زه درته شروع کړم .

هر چې دا خبره ؛ چې دا فصل به ئې خوړلې وی او کنه ؟ نو د دی مطلب دا دې : چې دومره قرضې به ئې کړی وی ، چې دا به ئې په ولاړه خوړلې وی ، او که نه څه به پکنب بچ شی .

او هر چې دا خبره چې دا سرې به مړ وی ، او که ژوندې ، نو د دی مطلب دا دې ؛ چې آیا څه نیک عمل ، یا څه نیک اولاد ، به ئې پریخودلې وی ، او که نه ؟ ځکه چې نیک یادول د انسان دپاره دوباره ژوند دې .

لکه لیکلې شوی دی چې :

ودقات قلب المرء قائله له ... انّ الحیاة دقائق و ثوانی

فارفع لنفسک بعد موتک ذکرہا ... فالذکر للانسان عمرً ثانی

یعنی نیک ذکر چہ د چا باقی وی ، نو گویا کہ ہغہ ژوندی دہی .

نو دا سرہی حیران شو ، او غلہی شو ؛ او میلہمہ تہ ئی اووئیل : چہ زہ خوشتا پہ خبرو ، او د ہغہی پہ مقصد ، خیلہی لور پوہہ کرم . نو دہی ورتہ وائی : چہ زہ ہم داسہی انسان پسہی گرزیدم ؛ او ہغہی سرہ ئی نکاح ، او وادہ ، او کپرو ؛ د ہغہی نوم وو : طبقہ .

نو شنّ نومہی سرہی تہ د ہغہ مطابق بی بی ملاو شوہ ، چہ ہغہ طبقہ وہ ؛

نو عرب وائی : چہ وافق شنّ طبقہ .

نو د دی واقعہی نہ ہم معلومہ شوہ ، چہ روستو نیک ذکر دا د انسان دپارہ ژوندون دہی .

اللہ کریم دی زمونبرہ ذکر نیک زمونبرہ پاتی کپری ؛ شاید چہ تہ اوس دا کتاب ، او دا لیکل گورہی ، او عبدالوکیل پہ خاورو کنس پروت وی . نو د اللہ دپارہ د زپہ د اخلاص نہ ما تہ دعا اوکپہ ؛ او پہ کومو گناہونو چہ رانہ اللہ خفہ شوہی وی ؛ د ہغہی د معافی دُعا رالہ اوغوارہ .

او شوک چہ مالہ دُعا غوارہی ، نو زما د اوس نہ د ہغوی دپارہ دا دُعا دہ ؛ چہ اللہ کریم دی د ہغوی د زپہ مرادونہ ، او شرعی حاجتونہ ، او د دنیا ، او د آخرت ، خوشحالی ، او کامیابی ، ورکپری .

او زہ اوس سترگی پہ نم د اللہ نہ غوارم ، چہ زما ربہ ! تا تہ جارم ؛ چہ دا گناہگار بندہ معاف کپہ ؛ او دہ ذکر نیک پہ دنیا کنس پریگدہ .

بہر حال آمدم بمقصد ... چہ ہغہ خہ لیکل ، او ووئیل ، پکار دی ؛ چہ صبا پری سرہی خوشحالہ وی .

کوم صبا مراد دہی ؟ یعنی چہ د قیامت پہ ورخ پری سرہی شرمندہ نہ وی ؛ د دی پہ بارہ کنس بیگا د احمد شہاب الدین کتاب القلیولی صفحہ ۸۹ کنس لیکہی .

((واقعہ ذوالنونِ مصری))

ذوالنونِ مصری رحمۃ اللہ علیہ فرمائی: چہ زہ پہ یوہ شنہ باغیچہ کنبن تیریدم، نو یو حوان مہ اولیدو؛ د یو ونہ لاندہ ناست وو؛ ما پہ ہغہ سلام اوکرو، نو ہغہ جواب رانہ کرو۔ ما تہ پتہ نہ وہ، چہ دہ مونخ کوی، ما بار بار سلام اوکرو؛ نو دہ مونخ لند کرو، او پہ زمکہ ئی پہ گوٹہ راخکلہ،
دا اولیکل چہ:

منع اللسان من الكلام لِأَنَّهُ ... سبب الردی و جالب الآفات

فاذا انقطعت فكن لربك ذاكرا ... لاتنسہ و احمدہ فی الحالات

ترجمہ:- ژبہ د خبرو نہ حُکھ منع کړې شوې ده، چہ دا سبب د ہلاکت، او رابنکونکي دہ آفاتو تہ۔

نو کلہ چہ د مخلوق نہ حائلہ شی، نورب یادوہ پہ تولو حالاتو کنبن، او اللہ مہ ہیروہ۔
نو ذوالنونِ مصری فرمائی: چہ ما ہغہ اوکتل، نو دیر مہ اوچرل، بیا ورتہ ما اولیکل
پہ زمکہ مہ گوٹہ رابنکلہ۔
شعر:

وما من كاتب إِلَّا سَيِّئِلٌ ... و یبقی الدہر ما کتبت یداہ

فلا تکتب بکفک إِلَّا شیئاً ... سِرَّکَ فی القيامة إن تراہ

ترجمہ:- او نشتہ ہیخ یو لیکونکي، مگر ہغہ بہ خاورو کنبن زور شی؛ او زمانہ
بہ باقی ساتی ہغہ خہ چہ دہ لیکلی وی۔ نو تہ پہ خپل لاس ہیخ شی مہ لیکہ، مگر
چہ ہغہ خہ چہ صبا پہ قیامت کنبن تا خوشحالہ کوی، چہ تہ ئی اووینی۔
نو ہر کلہ چہ دہ دا لیکل ئی اوکتل، نو یوہ چغہ ئی کړہ، او وفات شو۔ نو زہ د یوہ
ونہ لاندہ مونخ تہ اودریدم، او چہ فارغ شوم، نو بیا ما خہ نہ لیدل۔ واللہ اعلم۔
حاصل دا چہ کہ دا لیکل دی، او کہ وئیل دی؛ کہ دا ہر خہ تیرویل دی؛ دا بہ یو یو
لیکلہ کیری۔

د انسان پرې خریدل دی .

د ژبې صحیح استعمال

پاکه خُله گنده خبرې سومره سپک بنکاری انسان
سه بے حده لوئے نعمت دے وئیل غواری پرې قرآن
آفتونونه ئی محفوظ دی بس چې سوک دی ذاکران
داسی کار وینا به نه کرو
چې خفه شی پاک سبحان او خوشحاله شی شیطان
د غریب امداد کول

هر ناتوانه سره مینه دا دے قرض په رحمان
هر یوشے لیکلے کیری حساب شته دے په میدان
مونگ به مرسته د مومن کرو مونگ یو رونه مومنان
داسی کار وینا به نه کرو
چې خفه شی پاک سبحان او خوشحاله شی شیطان

(مأخوذ : سقاء الصبیان)

الله کریم دی زمونږه ژبې ، او قلمونه ، او ټول سوچونه ، فکرونه ، او وختونه ، په هغه
طریقه اولگوي ؛ چې په کومه الله کریم خوشحالیگی . آمین ثم آمین
(د دن سبا حالات)

د سحر خه کم ووه بچې دی ؛ او ۲۰۱۸ | ۱۰ | ۲۴ تاریخ دې ؛ د منی فصلونه
سنبهالیگی . وگی ، او تانتې ، تهدیش کیری ؛ بعضې پتی اړولې شوی دی ؛ او بعضې
اړولې کیری ؛ بعضو باندې مټر کرلې شوی دی ، او په بعضو باندې کرلې کیری . او
په بعضو کنب شوتل کرلې کیری ؛ او یو خو ورځې پس به بیا دا هم ختم شی ؛ او بیا

به بل څه کرلې کيږي؛ او دا زمکه به خالی کيږي؛ او څه چې کړې، هغه به ريبلي کيږي؛ دا د دنيا زندگي ده.

دا د دنيا تازگي ده ... دا ماشوموالي دي ... دا ځوانی ده ... او دا بودا توب دي .

او دا هغه فرضی دنيا ده، چې الله کریم فرمائی:

« وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ لَعِبٌ » [سورة العنكبوت ۶۴]

او داسې نور آيتونه، لکه انعام ۳۲، محمد ۳۶، حديد ۲۰.

دا قسم کلمات په قرآن کينې څلور کرته راځي، چې په تيسير المنان کينې مذکور دي.

اذا اتى لعبٌ ولهوٌ ... وكم من موضع في القرآن

فحرفٌ في الحديد وفي القتال ... وفي الأنعام منها موضعان

د دی نه روستو، د خپلې رسالې يو شعر وړاندې کوو، چې د دی آيت څه قدرې تشریح ده:

(د دنيا ژوندون)

ژوند د دنيا نه دي، لوبې ټوټې دي

څوک ورته راځي څوک ترې روان دي

چا باندي بانگ کيږي، اوس پيدا شولو

د چا جنازه اوشوه، جوړ سوړان دي

چا باندي ځوانی راغله، مستی راغله

څوک د پيری ژوند کينې، آویزان دي

سواره دی په سورلی، د ورځې شپې باندي

ويخ دي که اوده، که هر انسان دي

نواي ابوعماره! فناء کيږي به

خان دي که غريب، دي که سلطان دي

الله کریم دی زمونږه آخري خاتمه په ايمان کړي. آمين ثم آمين يا رب العالمين .

«د زندگى دورخى نوى پانره»

د سحر مونخ اوشو، ۶:۵ بجي دى ۲۰۱۸ \ ۱۰ \ ۲۹ تاريخ دي .

پرون د پنج پير اجتماع په خير خيريت سره اختتام ته اورسيده ؛ د مصر علماء كرام ، او د اسد قيصر صاحب ، د بيان نه روستو ، د شيخ صاحب بيان ، او دعا كښن شريك شو .

د شيخ القرآن په تمهيدى بلنه ، د جناب اسد قيصر صاحب كښن ، دوه مطالبې وې . يو دا چې څنگه د قرآن ترجمه په خير پختونخواه كښن لازم شوه ، چې داسې په پنجاب كښن هم ، او نورو صوبو د پاكستان كښن هم لازم شى .

بل دا چې كوم زما بچي دى ؛ لكه د شيخ صاحب رشته دار مروان ، مفتي مجتبي عامر او د مولوى فقير الله ، د آزدئ ، او داسې نورې مطالبې وى .

چې دا زما حلاليان بچي دى ؛ او دوى به د پاكستان سپاهيان وى ؛ بهر حال عمل پرې كيرى ، يا نه كيرى .

او د مولانا محمد طيب چې صاحب د عنقود الجمان دي د هغوى سره ملاقات اوشو ، چې په مشكواة ئې څه ليكل كړى دى ، او ما اوكتل ډير بهترين دى ، الله كريم دى قبول كړى .

او الله كريم دى زمونږ په وختونو ، سوچونو ، او فكرونو ، كښن هم د خپلې رضا دپاره برکت واچوى .

بهر حال په لاره راتلم ، چې مخې ته ابوبكر ، او شاه ته محمد عمير ، او اسد ، ناست وو ؛ او محمد عمار پرون ورځ تيره كړى وه ؛ نو په يو موټر سائیکل ئې ليكلې وو ؛ چې :

«لکراته اوځانده چې زم»

نو زما په ځله جارى شو ؛ چې :

څنگه درته اوخاندم ، جهان د خاندیدو نه دې
هر طرف ته اوگورم ، زړگې د خوگیدو نه دې

خیر دې که ته وائی ، ستا دپاره به مسکې شمه
داسې جانان تلې ، چې هغه د هیریدو نه دې

کله په خوبونو کښ ، او کله په سوچونو کښ
کله تصور کښ وی ، کله په خیالونو کښ

ډیر ئې هیرومه خو ، جانان د هیریدو نه دې
چې کوم طرف ته گورم ، زړگې د خوگیدو نه دې

څوک دی په جیلونو کښ ، څوک هسپتالونو کښ
څوک تورو تیارو کښ دی ، ناست په زندانونو کښ

څنگه کینم پاسمه ، دا ژوند د تیریدو نه دې
څنگه درته اوخاندم ، جهان د خاندیدو نه دې

څوک دې دا ته څوک یادې ، لایلا د گل جهان وایم
نه پیژنې نه ئې وینې ، ستورې د آسمان یادوم

مفتی مجتبی عامر ، نمر د پتیدونه دې
څنگه درته اوخاندم ، جهان د خاندیدو نه دې

اې ابو عماره ! دا د چا سره وفانه کړې
تیره شوه تیریگی ، دا د چا سره سودا نه کړې

خاندی هغه خاندی به ، چې څوک د پوهیدو نه دې
څنگه درته اوخاندم ، جهان د خاندیدو نه دې

حاصل دا دې : چې د دنیا وختونه ، وفا نه کوی ؛ په بادشاه هم تیریگی ، او په گدا هم
تیریگی . په تخت هم تیره شوه ، او په تخته هم تیره شوه . خو چې کومه ورځ راغله ، دا
بیا نه راځی .

او یو داسی میلمنہ ده ، چې بیا نه واپس کیږی ؛ دې پسې راته یو قطعه یاده شوه ،
 ((هره ورځ میلمنه ده))

هره ورځ دنیا ته میلمنه راځی
 بیرته مخلوقاتو نه خفه راځی

رب ته په جراثی دا فریاد کوی
 ما څه ئې هغه اوکړه په ځله نه راځی

رب ئې دلاسه کړی تسلی ورکړی
 دا مخلوق به ما ته یو پیره راځی

یه انسانه دومره قدرمنه ده
 ټوله دنیا ورکه بیرته نه راځی

چا چې دا رتلی زه ئې رتلی یم
 ورځ به د قیامت ډیره اوگده راځی

ای ابو عماره چا چې دا رتلی ده
 څه اووئم که خلاص شی خیال مې نه راځی

الله کریم دی د دنیا فانی ، او ارمانی ، ورځې زمونږه په داسې گهږې باندي اختتام ته
 اورسوی ، چې الله کریم زمونږ نه خوشحاله وی .

اللَّهُمَّ اجعل خیر آیامنا یوم لِقائک یارب العلمین آمین .

«(دزدکی ٲلور حالات دی پینٲم ئی نشتہ دی)»

بسم الله الرحمن الرحيم

دا ساعت د شروع ورٲ ۱۴:۵ بجی دی ، د دسمبر د میاشتی دویم تاریخ دی ، د کور د خدمت نہ اوزگار شوم ، لبرہ می ساه واغستہ ، او پہ قلا ر شوم ؛ او ضمیر راتہ وائی : لگیا یہ ، نو بیا پہ چغار شوم .

بیگا می کتاب مواردالظمان لدروس الزمان د الشیخ عبدالعزیز محمد سلمان کتلی وو ؛ د ہغی ٲہ ٲلاصہ تاتہ وړاندی کوم .

د زہ سترگی دی بینا کوم

او خیر خواہی دی لٲوم

ارمان چہ یا خوزہ داسی وې ، ٲنگہ چہ تہ ئی

او یا ارمان تہ داسی وې ، ٲنگہ چہ زہ وایم

یا خوزما احساس د دی کہ

یا زما نہ ہم احساس لری کہ

یا چہ زہ ٲنگ لیونی یم

داسی دا پہ کوٲو سر کہ

کلہ بہ ئی ووئیل :

خدایہ بی دردولہ درد ورکری

چہ درد مند زہگی د حالہ خبر شینہ

کلہ زہ وایم :

یا د زہ نہ می بہر کہ ، یا دا زہ می رابہر کہ

یا چہ دا ٲنگہ پھر دی ، داسی دا پھر پھر کہ

حاصل زما د خبری دا دی چہ :

کہ چا اولیدل ، ہغہ چہ ما لیدل

یا ئی واوریدل ، کوم چي ما اوریدلی

ڊیر د غمه یو ساعت به پاتی نه شی

ما پشان ئی گتسی اوسپنی زغملی

«(هغه احساساتو کښن یو احساس د وخت دې)»

الشیخ عبدالعزیز محمد سلمان لیکلی دی :

« إعلم یا ایها الاخ الکریم ، انه ما من ساعة تمر علی العبد لا یذکر الله فیها الا تأسف و تحسّر علی فواتها بغير ذکر الله » ،

ترجمه:- ای عزتمند روره ! پوهه شه چي شان دا دې ، چي نشته یو ساعت چي تیر شی په بنده ، او دې پکښن الله یاد نه کړی ؛ مگر دا به غم ، او افسوس ، وی په ده باندي ؛ چي د ده نه د الله د ذکر نه بغير تیر شی .

او داسې ووییل کیری : چي په انسان به د ده د عمر د ورځي ، او شپي ، نه خلیردشت ۲۴ ساعات ، او خزانې ، پیش کولې شی صف په صف ؛ نو چي کومه خزانه ئی د الله کریم په ذکر تیره کړی وی ، نو دې به خوشحالی ؛ او چي کومه خزانه د ذکر د الله نه خالی وی ، نو په هغي به خفه وی .

هر چي هغه اوقات دی ، چي په هغي کښن الله یاد کړې وی ، نو د هغي د خوشحالی تپوس مه کوه ؛ دومره خوشحالی به وی ، چي قریبه به وی ، چي انسان د خوشحالی نه مړ شی .

د انسان خلور حالات دی :

۱ التَّعَمُّتُ : نعمت ، ۲ البَلِيَّةُ : مصیبت ، ۳ الطَّاعَةُ : تابعداری ، ۴ المَعْصِيَّةُ : نافرمانی .

او په هر حالت کښن د بندگي حصه شته .

خوک چي په طاعت کښن وی ، نو ده له ئی شکر وښتل پکار دی ؛ او دا د الله کریم احسان منل پکار دی ؛ چي الله کریم ده له د هدایت توفیق ورکړې دې .

او شوک چي په گناه ، او معصیت ، کنب وی ؛ نو ده له توبه پکار ده ؛ او بنییمانہ کیدل ورله پکار دی .

او شوک چي په نعمت کنب وی ، نو ده له د دی نعمت شکریه ادا کول پکار دی ؛ او شوک چي په مصیبت کنب وی ، نو ده له رضا د الله کریم په قضاء پکار ده ، او صبر پکار دي .

شعر:

نو کوم عمر چي تلې دي ، نو بيا کله راغلي دي
خومره قدرمند وو دا ، چا دا قیمت کړې دي
نو د انسان عمر دا د عمل يو ميدان دي ، چي په هغې سره بنده الله ته نزدی کيدې
شي ؛ او دا اعمال سبب د دخول د جنت ، او سبب د رضا د الله رب العزت دي .
الله کریم فرمائی:

« سَلَامٌ عَلَيْكُمْ اَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ » ، [سورة النحل ۳۲]

كلوا واشربوا هنيئاً بما اسلفتم في الايام الخالية ، [سورة الحاقة ۲۴]

انهم كانوا قبل ذلك محسنين [سورة الذاريات ۱۶]

وان ليس للانسان الا ما سعى [سورة النجم ۳۹]

نو چي کوم عمر ضائع کيږي ، نو د هغې عِوَض د نيا کنب نه شي اداء کيدې .
قال بعضهم ، بعضی علماء فرمائی :

« ادركت اقواما كانوا على ساعاتهم اشفق منكم على دنائيركم و دراهمكم »

ترجمه:- ما داسي قومونه ليدلى وو ، چي هغوى په خپلو وختونو ، ستاسو د دينارونو ، او درهمونو ، نه زيات ويريدي .

لكه تاسو هغه خائي خپلي رويئ نه خرچ كوي : چي فائده نه وي ؛ نو هغوى به داسي خپل وختونه نه ضائع كول .

يو شاعر فرمائی چي :

بقية العمر عندى ما له ثمن ... وان غدا غير محسوب منا الزمن

سيدرك المرء فيها كل فائتة ... من الزمان و يمحو السوء بالحسن

ترجمہ:- باقی ماندہ عمر زما پہ نیز بانڈی دا ہم ڊیر قیمتی دی؛ اگر کہ خلق ئی پہ زمانہ کنب د سرہ نہ شماری . حُکھ پہ دی کنب د هر فوت شوی شی راگیرو ل کولې شی . کوم چې پہ محکبب زمانہ کنب شوی دی؛ او پہ نیکی سرہ بد ختمولې شی . ابن مسعود رضی اللہ عنہ فرمائی: « ما ندمتُ علی شیئ ندمی علی یوم غربت الشمسہ نقص فی عمری و لم یزد فیہ عملی » .

ترجمہ:- زہ دومرہ پہ ہیخ نہ یم بنپیمانہ شوې، خومرہ چې پہ هغه ورخ بنپیمانہ یم، چې نمر ئی پریوخی، زما عمر کم شی؛ او پہ دی کنب زما عمل سیوا نہ شی . بل یو عالم فرمائی: « کل یوم یمربی ساعة لا ازداد فیہ علما یقربنی من اللہ عزوجل فلا بورک لی فی طلوع شمسہ » .

ترجمہ:- هرہ ورخ چې پہ ما تیرہ شی، او زما داسی علم زیات نہ شی، چې ما اللہ تہ نزدی کړی، نو مالہ دی د هغې پہ نمر راختلو کنب ہیخ برکت وانه چولې شی .

[موارد الظمان ۱۷۵، ۱۷۷]

((کامل کمعقل کوم انسان دی))

کامل کمعقل هغه انسان دی: چې هغه وخت ضائع کوی؛ حُکھ د مال عوض شته، خو د وخت عوض نشته؛ چې خومرہ وخت ضائع شوې دی، نو پہ هغې بنپیمانہ کیدل، او ارمان کول .

تمنا وه تمنا هي جو دل ہسی دل میں رہ جائی

جو مر کر بھی نہ پورا هو اسی ارمان کھتی ہیں

او داسی جامع ذکرونہ کول، چې پہ هغې انسان پہ لبر وخت کنب ڊیری خزانہ ډکولې شی .

لکہ یو د هغې ذکرونو نہ دا ذکر دی چي:

« سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ ، عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِينَةَ عَرْشِهِ وَ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ »
 نو ان شاء الله چي صبا به خوشحاله ئي .

د الله دپاره خپل قيمتي وختونه په فضولياتو مه ضائع كوي ؛ او بيا خاص كړ په گناه
 ئي مه لكوي .

« اللَّهُمَّ لَا تَضِيعْ أَوْقَاتِنَا فِي الْفُضُولِيَّاتِ وَ نَسْتَغْفِرُكَ وَ نَعُوذُ إِلَيْكَ عَمَّا فَاتَ يَا أَرْحَمَ
 الرَّاحِمِينَ » .

او څنگه چي په نمر زوال راځي ، نو داسې به په مونږه هم زوال راځي ؛ خو الله كريم
 دی زمونږ دا زوال د کمال کړي ؛ او د کاپي پانږي هم ختمیگی ، او عبدالوکیل درنه
 رخصتیگی ؛ شاید چي بيا به کله ملاویگی .

« د هر غم او تکلیف نه په مرگي سره دمه شی ... رب دی نه کړي دا دمه زمونږ درنه شی »

« په آخر کښ یو سوال اوزاری »

« درته په مینه د خپل زړه نه دا یو سوال کومه ... چي کله ځان له دعا غواړي ما ضرور یادوه »
 هم دغه د شروع ورځ ۲:۵۵ بجي دی ، الله كريم دی زمونږه آخره خاتمه په ایمان
 کړي . او الله كريم دی دا څه وئیل ، او لیکل ، او د دی دپاره سوچ ، او فکر کول ، د
 خپلي رضا ذریعه ، او سبب ، او گړځوی ؛ او الله كريم دی زمونږ د نیتونو اصلاح
 او کړي ، او په هغه لویه ورځ دی زمونږ پکار کړي .

(آمین ثم آمین یا رب العلمین برحمتک یا ارحم الراحمین)

(یومعذرت د طرفه د لیکوال نه)

محترمو کتونکو ! تاسو ته معلومه ده ، چي د شک نه پاک کتاب صرف کتاب د الله
 كريم دي . او دا کتاب مسټي « الْخَزَائِنُ الْمَدْفُونَةُ یعنی پتي خزاني » د استاذ محترم
 فضيلة الشيخ العالم النبيل علامه عبدالوکیل ابوعمار صيانه المولى من شر حاسد اذا
 حسد د قيمتي اوقاتو يو عظيمه مجموعه ده ، او په دی کښ د تصحيح ډير حده پورې
 لحاظ ساتلې شوې دي . لیکن سره د دېنه کچرې بيا هم تاسو ته څه قسم غلطی

ملاو شوه، نو دا به د کاتب ته منسوب کړې. او مونږ ته اطلاع را کړې نو ان شاء الله د آئنده چاپ کښ به د هغې نه احتراز اوکړې شی.

نوټ: مونږ د وقت د قلت د وجې نه احاديث د مکتبه الشاملة نه اخذ کړې دی، نو که په متن د احاديثو کښ هم څه قيسمه غلطی وی نو مونږ سره رابطه اوکړې، دا به ستاسو احسان وی. والسلام

اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا * سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ *
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُ مِمَّا عِنْدَكَ وَأَفِضْ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ وَأَنْشُرْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ *

« تَمَّتْ بِحَمْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ »

نمبر شمار	فہرست مضامین	صفحہ نمبر
	افتتاحیہ کلمات	۲
	واقعہ دیوبانگی	۳
	پتی خزانی	۵
	د مسلمان ہر حالت یوہ لویہ خزانه	۵
	صبر پہ مصیبت دا یوہ لویہ خزانه ده	۸
	شکر پہ نعمت یوہ لویہ خزانه ده	۹
	د سترگو بارہ کنی	۱۱
	د ژبی صحیح استعمال	۱۱
	واقعہ د علامہ اصمعی رحمۃ اللہ علیہ	۱۳
	پہ اندامونو عبادت دا یو پتہ خزانه ده	۱۴
	واقعہ د پروند حافظ صاحب	۱۵
	وقفہ	۱۶
	خما او ستا غورونہ	۱۶

۱۹	لاسونه د الله د قدرت نشانونه	
۲۱	د خپو نعمت	
۲۲	د مومن سره امداد کول او الله رضا کول	
۲۲	د غریب امداد کول	
۲۳	د خپل مسلمان رور سره په روڼ تندی ملاویدل	
۲۵	په منزل د دعوت کین دعوت ورکول دا یوه پته خزانه ده	
۲۶	نن د زیارت ورځې کارگزاری دا ده	
۲۷	د مسلمان د زړه سوچونه او صحیح نیتونه لویه خزانه ده	
۲۷	خُلاصه کلام او حاصل د بیان	
۲۸	واقعہ د دوکاندار او نوکر	
۲۹	زما څه گناه ده؟	
۳۰	لگ سوچ او فکر	
۳۳	د الله کریم د قدرت عجوبې	
۳۴	عجوبه	
۳۷	حاجت روا یو الله دې	

۳۸	انبیاء کرام او رسولان	
۴۱	صحیح عقیدہ لویہ خزانه	
۴۴	اقسام د توحید	
۴۴	د عبادت لائق صرف اللہ دے	
۴۵	عالم الغیب صرف یو اللہ دے	
۴۶	اختیار مند صرف یو اللہ دے	
۴۶	لائق د رآمد شہ صرف یو اللہ دے	
۴۷	رابل صرف د اللہ حق دے	
۴۸	د علم خزانه ډیره لویہ خزانه	
۵۰	واقعہ د یو بادشاہ او د هغه د بیبیانو	
۵۵	اللہ کریمہ ! ته خه پوهیگی	
۵۸	خاکساری بادشاہی ده ، عاجزی ، او اونیاری ده	
۶۲	واقعہ د رسالۃ القشیریة	
۶۲	یو خو ورخی وړاندې په مرغز کنب	
۶۵	تا ته زما یو نصیحت	

۶۵	وختونہ بیچ کول ، خپلہ ژبه بندول ، پردی زرونه اغستل	
۶۶	د باندچی واقعه	
۶۸	مثال	
۷۱	د دې ټولو عیبونو علاج	
۷۲	پرونئ ورځ	
۷۵	د نهې ورځ	
۷۷	صبر او یقین	
۷۸	وعظ او نصیحت	
۸۰	فصل (چا ته سپک مه گوره	
۸۲	د گناهونو نقصانونه ډیر زیات دی	
۸۳	نیک عمل کوه او مرگ نه مه یریگه	
۸۴	د عمّار رضی الله عنه وفات	
۸۴	وفات د بلال رضی الله عنه او د بی بی جړا	
۸۵	د ابو الدرداء رضی الله عنه وفات کیدل او استقامت	
۸۵	وعظ او نصیحت	

۸۸	پہ نادانو رحم پکار دی	
۹۰	د جمعې ورځ	
۹۱	د علم باره کښن ، چې دا لویه خزانه ده	
۹۱	ثواب طلب العلم و تعلیمه لوجه الله عزوجل	
۱۰۱	پرونی ورځ	
۱۰۳	لوئی او غتی خزانې ، ذکر ونه ، وردونه ، او ډیر ډیر درودونه	
۱۰۷	اما الاحادیث فهي اكثر ، منها	
۱۴۹	ثواب کلمة التوحید (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)	
۱۳۶	ثواب من قال (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) مائة مرة	
۱۳۷	ثواب من شهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً الرسول الله	
۱۴۰	ثواب (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ)	
۱۴۲	ثواب من قالها عشراً	
۱۴۳	ثواب من قالها في اليوم مائة مرة	
۱۴۴	ثواب نوع منه	
۱۴۵	ثواب نوع آخر منه	

۱۴۵	ثواب (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ)
۱۴۶	ثواب من قالها مائة مرة في يوم
۱۴۸	ثواب (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ)
۱۴۹	ثواب (سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ)
۱۵۲	ثواب من قالهنّ او واحدة منهنّ مائة او اكثر
۱۵۳	ثواب (سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ)
۱۵۵	ثواب من قال (الله اكبر عشراً و سبحان الله عشراً)
۱۵۶	ثواب نوع من الذّكر جامع
۱۵۷	ثواب نوع آخر جامع
۱۵۸	ثواب نوع آخر جامع
۱۶۰	ثواب نوع آخر منه جامع
۱۶۱	ثواب (لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ)
۱۶۳	ثواب اذكار في المساء والصباح
۱۶۸	ثواب اذكار يقولها حين يأوى إلى فراشه

۱۷۰	ثواب ما يقول إذا استيقظ من الليل
۱۷۱	ثواب من قال هذه الكلمات حين يخرج من بيته الى المسجد وغيره
۱۷۲	ثواب من قال هذه الكلمات حين يدخل المسجد
۱۷۳	ثواب كلمات يقولهن من حصلت له وسوسة في صلاته
۱۷۴	ثواب اذكار عقب المكتوبات
۱۷۷	ثواب من قال هذه الكلمات قبل ان يقوم من مجلسه
۱۷۸	ثواب كلمات يقولهن حين يركب دابته
۱۷۹	ثواب من عثرت دابته فقال : بِسْمِ اللّٰهِ
۱۸۰	ثواب من نزل منزلاً فقال هذه الكلمات
۱۸۰	ثواب من رأى مبتلى في دينه او ماله او جسده ، فقال هؤلاء الكلمات
۱۸۱	ثواب من ألمه شيء من جسده فقال هذه الكلمات
۱۸۱	ثواب من مرض فقال هؤلاء الكلمات
۱۸۵	فضيلة الصدقة (بله پتہ خزانه هغه صدقه كول دى) ثواب الصدقة على الزوج و الاقارب
۱۸۶	اما الاحاديث فهي الاكثر منها

۱۸۹	ثواب النفقة على الزوجة والعيال	
۱۹۴	ثواب من كان له ابنتان او أختان فصبر عليهما واحسن اليهما	
۱۹۶	ثواب الساعي على الارملة والمسكين	
۱۹۶	ثواب كفالة اليتيم والتفقة عليه	
۱۹۷	اما الاحاديث منها	
۲۰۲	ثواب من قضى حوائج اخوانه المسلمين	
۲۰۷	د زندگی مقصد پیژندل (د محمد یحییٰ پہ یاد کنس)	
۲۰۸	محمد یحییٰ اگر کہ مر دے، خو مر نہ دے	
۲۰۹	انسان تہ ارمان ورشی	
۲۱۰	د محمد یحییٰ د مرگ نہ مونر تہ سبق	
۲۱۰	د اللہ کریم د مخلوق پہ ہرہ ذرہ کنس قدرت او عظیم عبرت دے	
۲۱۲	یو سوچ	
۲۱۴	د مخلوق ہرہ ذرہ او د ہغی امتیازی شان	
۲۱۵	د اللہ د عظیم قدرت یوہ بلہ نخہ	
۲۱۵	پہ ونو بوتو کنس سوچ او فکر	

۲۱۷	دغه الله دي	
۲۲۰	د عالم مشوره يوه لويه خزانه ده	
۲۲۱	واقعہ : د عالم په مشوره کښ خیر وی	
۲۲۳	د محمد يمان په باره کښ مرثيه	
۲۲۴	هغه څه وئيل او ليکل پکار دی ، چې صبا پرې سرې خوشحاله وی	
۲۲۸	واقعہ د ذوالنون مصری	
۲۲۹	د ژبې صحيح استعمال	
۲۲۹	د غريب امداد کول	
۲۲۹	د نن سبا حالات	
۲۳۰	د دنيا ژوندون	
۲۳۱	د زندگۍ د ورځې نوې پانړه	
۲۳۱	لگ راته اوځانده چې زم	
۲۳۳	هره ورځ ميلمنه ده	
۲۳۴	د زندگۍ څلور حالات دی ، پينځم ئې نشته دي	
۲۳۴	کله زه وایم	

۲۳۵	هغه احساساتو کتب یو احساس د وقت دې	
۲۳۷	کامل کم عقل کوم انسان دې	
۲۳۸	په آخر کتب یو سوال او زاری	
۲۳۸	یو معذرت د طرفه د لیکوال نه	